[illegible]

બનામે ખુદા

"His Master's Voice"

# ગ્રામોફોન ગાઇડ બુક

## ભાગ ૧.

સંગ્રહ કરી છપાવી પ્રગટ કરનાર,


**સી. કમાલુદ્દીન.**

ગ્રામોફોન મરચંટ-

બોક્ષ નં. ૬૩૯૮, જોહાન્સ બર્ગ. [ત્રાન્સવાલ]

દક્ષિણ આફ્રિકા.



પ્રત ૧૦૦૦. આવૃત્તિ ૧ લી.

સને ૧૩૪૯ હિજરી. સને ૧૯૩૦ ઇસ્વી.

કીંમત પાંચ શીલીંગ.

આ પુસ્તક અમદાવાદમાં પાનકોર નાકે આવેલા ધી મનહર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં મોતીલાલ ગણપતરામે છાપ્યું છે.

# પહેલો સાહસ.

અમારા હજારો ગ્રાહકોની ખાસ ફરમાશથી અમે ગ્રામો-ફોન કંપનીના રેકર્ડોમાંની ઉંચી કવ્વાલીઓ તથા ગઝલોનું સંગ્રહ પુસ્તક રૂપે બહાર પાડયું છે, આશા છે કે તે અમારા ગ્રાહકોને પસંદ પડયા વગર રહેશે નહીં. અત્યાર સુધી આવું સંગ્રહ બહાર પડયું હોય એમ અમારી ધ્યાનમાં નથી. આ સંગ્રહમાં ખાસ ખુબી એ છે કે તેમાં ભુલો રહેવા પામી નથી, અને પુરી કવ્વાલીયો લેવામાં આવી છે.

હાલ તરત પહેલો ભાગ પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે, બીજો અને ત્રીજો ભાગ પણ ટુંક સમયમાં બહાર પડશે. પહેલો ભાગ જે ગ્રાહકોએ લીધો હોય અને તેઓ આગળના બીજા ભાગો લેવા ચાહતા હોય તો તેમણે અત્યારથીજ નામ નોંધાવી દેવા.

સેવક,

સી. કમાલુદ્દીન.



બબ્બન જાન

" હિઝ માસ્ટર્સ વોઇસ " રેકર્ડસ.



અસગરી જાન

"હિઝ માસ્ટર્સ વોઇસ" રેકર્ડસ.

# બનામે ખુદા.

P. 5920 | તીર ખાનેકી હવસ હૈ તો જીગર પયદા કર—ગઝલ
| તુ હે મશહુર દિલ્લા ઝાર યેહ કયા— „

( ૧ )

તીરખાનેકી હવસ હૈ, તો જીગર પયદા કર;
સર ફરોશીકી તમન્ના, હે :તો સર પયદાકર.
કૌનસી જાહે જહાં, જલ્વએ મા'શુક નહીં;
શૌકે દીદાર અગર હૈ, તો નઝર પયદા કર.
કોહકન કોહકની, શેવયે ઉશ્શાક નહીં;
હૈ જો આશક દિલે મા'શુકમેં ઘર પયદા કર.
સદમે ફુરકતકે ઉઠાને હૈં, ઇલાહી મુશ્કિલ;
દિલ અગર એક દિયા, લાખ જીગર પયદા કર.
ઇશ્કબાઝીકા અગર, હોંસલા રખતા હે અમીર;
દિલ જો લોહેકા તો, પત્થરકા જીગર પયદા કર.

( ૨ )

તુ હે મશહુર, દિલ્લાઝાર યેહ કયા;
તુઝ પર આતા હે મુઝે પ્યાર મેહ કયા.
જાનતા હું કે મેરી જાન હે તુ;
ઓર મેં જાનસે બેઝાર યેહ કયા.
તેરી આંખે તો બહોત અચ્છી હેં;
સબ ઇન્હેં દેખતે હેં, બીમાર યેહ કયા.

સર ઉઠાતે હૈં વોહ તલવારોંસે;
કોઇ કેહતા નહીં સરકાર યેહ કયા,
હાથ આઇ : હે મતાએ ઉલફત;
હાથ મલતે હેં ખરીદાર યેહ કયા.

---

5922 | દર્દ કૈસા હે, ઔર કિતના દર્દ હે–કાશી ઝિલા
નાવક અંદાઝ જીધર દીદયે જાનાં હોંગે–પહાડી.

( ૩ )

દર્દ કૈસા હે, કહાં હે, ઔર કિતના દર્દ હય,
કયા કહે વોહ ગમકા મારા, જો સરાપા દર્દ હય.
ફિર પડી હૈ દિલકી બે ચૈનીપે કાતિલકી નિગાહ;
તીરકા રૂખભી ઉસી જાનિબ હે જીસજા દર્દ હય.
હંસતે હો દે દેકે ચરકે, ચુપ જો હે કોઇ ગરીબ;
અબ દિખાના હી પડા મુઝકો કે કિતના દર્દ હય.
હુક જબ ઉઠતી હે બિસ્મીલ, બાત કર સકતે નહી;
પરદયે રાઝે મોહબ્બત, અપને દિલકા દર્દ હય.

( ૪ )

નાવક અંદાઝ જીધર, દીદયે જાનાં હોંગે,
નીમ બિસ્મીલ કઈ હોંગે, કઇ બે જાં હોંગે.
હમ નિકાલેંગે સુન અય, મૌજે હવા પર તેરે;
ઉસકી ઝુલ્ફોંસે અગર, બાલ પરેશાં હોંગે.
તુ કહાં જાયેગી કુછ, અપના ઠિકાના કરલે;
હમતો કલ ખાબે અદમમેં, શબે હિજરાં હોંગે.

---

P. 5925 | કમસા શિકવા જો ઇજાઝત ભી નહી ફરિયાદકી—ગઝલ.
| દામે ગેસુમેં ફંસા દિલ, પાઊંમે ઝંજીર હય— „

( ૫ )

કમસા શિકવા જો ઇજાઝતભી નહી ફરિયાદ કી;
ઘુટકે મર જાઊં યે હૈ, મરઝી મેરે સૈયાદ કી.
તેગ વાકર્દા ઝબાંમેં, ઔર કલમકા સર કલમ;
હમપેં ઈઝાયેં બહોત હૈં, ઉસ સિતમ ઇજાદ કી.
કેહતે હો હમસે ભુલાદો, પિછલે સારે વાકેઆત;
કયા ભુલા કરતી હે સાકી, ઉસ સિતમ ઇજાદકી.

---

( ૬ )

દામે ગેસુમે ફંસા દિલ, પાઊંમે ઝંજીર હય;
વોહ તો મેરા ખ્વાબ થા, યેહ ખ્વાબકી તા'બીર હય.
ખાકકા પુતલા બનાયા, ખાકકી તાસીર હય,
ખાકમેં મિલ જાયેગા વોહ, ખાક દામનગીર હય.
કલ ચમનમેં ચાર કલિયાં, ચુનકે મુજરિમ બન ગઇ;
આજ સેહરામેં મેરા હર ખાક દામનગીર હય.

---

P. 5928 | મોહંમદકી અલ્લાહવાલી કમલિયા—કવ્વાલી.
| કબહેં દરખ્ત રૌઝયે વાલાકે સામને— „

( ૭ )

મોહંમદકી અલ્લાહવાલી કમલિયા;
અનોખી કમલિયા નિરાલી કમલિયા.

વોહ' શાને નબુવ્વત વોહ ઇજ્જે તબીઅત;
જહાં જીમેં આઇ બિછાલી કમલિયા.
રિસાલતકે દરિયાકી તૈરાક નિકલી;
કિનારે લગા દેનેવાલી કમલિયા.
મુઝે ભી છુપા લો મુઝે ભી ઉઠા લો;
સરે હશ્ર સુલ્તાને આલી કમલિયા.
વોહ બેતાબિયાં હિજ્જકી મિટ ગઇં સબ;
કલેજેસે જીસ દમ લગાલી કમલિયા.
મિસાલ ઉસકી દુનિયામેં કયોં કર મિલેગી;
કે હૈ આઇના બે મિસાલી કમાલિયા.

---

( ૮ )

કબ હૈં દરખ્ત રૌઝયે વાલાકે સામને;
મજનું ખડે હૈં ખેમયે લયલાકે સામને.
કેહ દીજીયે સબા મેરી હાલત ઝરા ઝરા;
જાના હો ગર તેરા મેરે આકાકે સામને
એક એક બક્ષ્વાયેંગે મેહશરમેં હકસે વોહ;
યુસુફકી બન પડેગી ઝુલેખાકે સામને.
જલ્વેકે દેખનેકે લિયે હોશભી તો હો;
રૂખસે નકાબ ઉઠા દિયા મુસાકે સામને.

---

P. 5929 | તોરે દ્વારે પડે જગ બીત ગયો—નાં'ત;
તોરે પ્રેમકી બતિયાં જો સુન પાઊંગી—કવ્વાલી.

---

( ૯ )

તોરે દ્વારે પડે જગ બીત ગયો;
મોરી આસ ન તોડ ગરીબ નવાઝ;
યા ખ્વાજા મોઇન મીરનકે મીર;
પીરોંકે પીર, વલીયનકે તાજ.
તુમ નબી અલીકે પ્યારે હો,
હસનૈનકી આંખોંકે તારે હો;
જગ તારન હો, જગ પાલન હો,
જગ દાતા હો, તુમ જગકે રાજ.
અવગુન પે તુમ નિગાહ ન કરો,
મોરે નાથ ગહેકી લાજ રખો,
મૈં બુરી હું, ભલી હું,
તુમ્હારી હું, મહારાજ મો પર દયા કરો.

---

( ૧૦ )

તોરે પ્રેમકી બતિયાં જો સુન પાઊંગી;
તોરે નિસદિન સજનામેં બલ જાઊંગી.
પાવું અપને પિયાકો જો ઐરી સખી;
ગરે ડારકે બૈયાં, લિપટ જાઊંગી.
પિયા આવત નાહીં, હો દેર બંધ;
મોરી સુની સેજરિયા મૈં ડર જાઊંગી.

P. 5930 | દયરસે ફિરકર યેહ દિલ કા'બેકા દરબાં હો ગયા—ગઝલ.
ચુભ ચુભ ગયે હૈં કાંટે જબ સૈર કી હે બનકી— „

## ( ૧૧ )

દયરસે ફિર કર યેહ દિલ, કા'બેકા દરબાં હો ગયા;
એક મુસલમાં કે લિયે કાફિર મુસલમાં હો ગયા.
ગિરતેંહી દરિયાયે વેહદતમેં મિલી યેહ આબરૂ;
કુફ્રકા ધબ્બા ધુલા ઓર પાક દામાં હો ગયા,
કુફ્રકી ઝુલમતકા સીનેમેં નિશાં બાકી નહીં;
નુરે ઇમાં આજ સીનેમેં દરિખ્શાં હો ગયા.
કયોં નહો રેહમત બડી, રેહમત પે સદ્કે અયખુદા;
આજ ઘર બયઠે હુએ, જન્નતકા સામાં હોગયા.

## ( ૧૨ )

ચુભ ચુભ ગયે હેં કાંટે જબ સૈરકી હે બનકી;
રેહ રેહ કે યાદ આઇ રાહત મુઝે વતનકી
રોતી હે કિસ અદાસે તુરબત પે આજ લયલા,
મુંહ પર નકાબ ડાલે, મજનું કે પયરહન કી.
હમ અપને દિલકા કિસ્સા મેહફીલમેં કેહ સુનાયેં;
તુમ સમઝો હે કહાની, ઉજડે હુએ ચમનકી.
પુરસિશસે હશ્રકી હમ, દીવાને બનકે છુટે;
હાથોંમેં લેકે પહોંચે, જબ ધજ્જીયાં કફન કી.

P. 5931 | મૈં ન તુમકો કભી લાચાર કિયા કરતા હૂં—ગઝલ.
તુમ બાઝ ન આઓગે અદાવતસે જફાસે—ખમ્માચ.

( ૧૩ )

મૈ ન તુમકો કભી લાચાર કિયા કરતા હૂં;
બાત ઇતની હે ફક્ત પ્યાર કિયા કરતા હૂં,
ચાહે બોલો યા ન બોલો યેહ તુમ્હારી મરઝી.
મૈં તો બસ દુરસે દીદાર કિયા કરતા હૂં:
તેરે ખુશ કરનેકી તરકીબેં હઝારોંહી કીં;
અબભી ગાને નયે તૈયાર કિયા કરતા હૂં.
કયોં છુપા કરતા હે સાયા તેરા રાધેશ્યામ;
દિલમેં દર્શન તેરા દીદાર કિયા કરતા હૂં.

( ૧૪ )

તુમ બાઝ ન આઓગે અદાવતસે જફાસે;
હમ બાઝ ન આએંગે મોહબ્બતસે વફાસે.
યેહ ભી તો મેરે હકમેં નહી કમ યેહ હુઆ હમ;
અય કાશ! વોહ કોસેં લબે એ'જાઝ તુમ્હાસે,
જબ હમને કહા મરતે હેં ફુરકતમેં તુમ્હારી;
કેહને લગે મરતે હો તો મર જાઓ બલાસે.

P. 6324 | અદા બતાતી હે હરગુલ કે મુસ્કિરાનેકી—ગઝલ.
છુપકે જો તૌર હે અગયારકે ઘર જાનેકા— „

( ૧૫ )

અદા બતાતી હે હરગુલ કે મુસ્કિરાનેકી;
બહાર આમ નહી બુલબુલ કે ગાનેકી.

મેં સહ આહોંસે કયોંકર બુઝાઊં દિલકી લગી;
નહી યેહ શમ્આ હવાઓંસે ઝિલમિલાનેકી,
વોહ બાવફા હું કે આખોંમેં દમ રૂકાહે મેરા;
ખબર સુની હે જો એક બેવફા કે આનેકી.
ફનાકે બા'દ કયામતકા સામના હોગા;
ખબર હે ગોરે ગરીબાં મેં ઉનકે આનેકી.

---

( ૧૬ )

છુપકે જો તૌર હે અગિયાર કે ઘર જાનેકા;
હય! તરીકા વોહી અય યાર ઇધર આનેકા.
જોવો તલ્વાર લગાતે હેં સંભલ જાતાહે દિલ–ફડકે જાતાહે દિલ;
જાનતા હે કે ઉન્હેં શૌક હે તડપાને કા.
વોહ મિટાતે હેં મિટાયેં મેરી તુર્બતકા નિશાં;
હો ખૌફ જો સામને ઇસ નકશ કે મિટ જાનેકા.
ઇઝતિરારીસે ન થમે શમ્આ કે આંસુ શબ ભર;
ગમ કિસીને ન કિયા બઝમમેં પરવાનેકા.

---

P. 6326 | દિલ કિસ અદાસે લેતે હેં બતલા દિયા કે યોં–ગઝલ.
દેખ કર તુઝકો હસીનાને જહાં માન ગયે– ,,

( ૧૭ )

દિલ કિસ અદાસે લેતે હેં બતલા દિયા કે યોં;
આહનસે મકનાતીસકો દિખલા દિયા કે યોં.
પુછા કે યાદ ગહનમેં આતાહે કિસ તરાહ;

સરકાકે ઝુલ્ફ ચેહરે પે દિખલા દિયા કે યોં.
પુછા કે ઇસા મુર્દા જીલાતે થે કિસ તરાહ;
બાઝુ પકડ કે ગૈરકા દિખલા દિયા કે યોં.

---

## ( ૧૮ )

દેખ કર તુઝકો હસીનાને જહાં માન ગયે;
તુઝપે સદકે હુએ માયલ હુએ કુર્બાન ગયે.
ગમ ગયા, દર્દ ગયા, જીતને થે અરમાન ગયે,
એક તેરે આનેસે લાખોં મેરે મેહમાન ગયે,
તાનકર સીના જો ઘરસે બુતે પુરફ્ન નિકલા;
દિલ હઝારોં કે ગયે લાખોં કે ઇમાન ગયે.

---

P. 6329 | છોટી બડી સુઇયાં રે જાલીકા મોરા કાઢના—ગઝલ.
અબકે બાલમ ફિર પિન્હા દે આસમાની ચુડિયાં— „

## ( ૧૯ )

છોટી બડી સુઇયાંરે, જાલીકા મોરા કાઢના;
એક સુખ પાયા મૈંને અમ્મા કે રાજમેં;
સાથ સહેલિયાંરી—ગુડિયોંકા મોરા ખેલના.
એક સુખ પાયા મૈંને ભૈયા કે રાજમેં;
ગોદ ભતીજારી સિરકોંકા મોરા ખેલના, (ફિરના)
એક દુઃખ પાયા મૈંને સાસુ કે રાજમેં;
આધી આધી રાત,—ચક્કીકા મોરા પીસના.

એક દુઃખ પાયા મૈંને સઇયાં કે રાજમેં;
સઇયાં તો હે નાદાન—ચેહી તો મોરા ઝીંકના.

( ૨૦ )

અબકે બાલમ ફિર પિન્હાદે આસમાની ચુડિયાં;
લાખ જતન કર એક નમાનું હોંગી લાની ચુડિયાં.
આસ્માની ચુડિયાં હોં, ઢાક ઉનકી સુર્ખ હો;
ચો તરફ મીનેકા કામહો, હોં સુનેહરી ચુડિયાં.
ચુડીવાલા ચુડીલાયા, મેં ન પેહનોંગી કભી;
એક તો મેરી નઇ જવાની, યેહ પુરાની ચુડિયાં.

P. 6231 | ઉસ દિલમેં પુછના કયાજીસ દિલમેં તુહી તુહય–ગઝલ કવ્વાલી.
| કિસકે ખિરામે નાઝને કબ્મેં દિલ હિલાદિયા–ભીમપલાસરી.

( ૨૧ )

ઉસ દિલકા પુછના કયા, જીસ દિલમેં તુહી તુહય;
તુ ખુદ હી જાનતા હે, જો મેરી આરઝુ હય.
અલ્લાહ રે જઝબે કામિલ, ઉફ ઉફ રે યેહ તસવ્વુર;
મૈં તેરે રૂબરૂ હું તુ મેરે રૂબરૂ હય.
બે કસકી આસ તોડો, લેકિન ઝરા સમઝકર:
લા તકનતુકો દેખો, યેહ કિસકી ગુફતગુ હય.
સાકી કે પાઊંપર હમ, ગશ ખાકે ગિર પડે હંય;
ઇસ બે ખુદીકે સદકે, દિલ આજ કિબ્લારૂ હે.

૧૧ ૧૫૪૦૨

( ૨૨ )

કિસકે બિરામે નાઝને, કબ્રમેં દિલ હિલા દિયા;
ચૈનસે સો રહા થા મૈં, કિસને મુઝે જગા દિયા.
પુછા ન જીતેજી કભી, દર્દે જીગરકા માજરા;
કબ્ર પર અબ વોહ આયે હેં, ખાકમેં જબ મિલા દિયા.
તુમ તો અદુપે જાન દો, કરતે હો મુઝસે દિલ તલબ;
અબ તુમ્હેં દિલસે કયા ગરઝ, તુમને તો દિલ જલા દિયા.

---

P. 6552 | દિલ લેતેહી મિઝાજ તુમ્હારા બદલ ગયા—ગઝલ.
દિનકી આહેં ન ગઇં. રાતકે નાલે ન ગયે.—,,

( ૨૩ )

દિલ લેતેહી મિઝાજ તુમ્હારા બદલ ગયા;
અબ કયા ગરઝ કિસીસે જો મતલબ નિકલ ગયા.
તસ્વીરે યાર આંખકી પુતલીમેં ખિંચ ગઇ;
કદ ઉસકા ગોયા નુરકે સાંચે મેં ઢલ ગયા.
દિલકે બિગાડ હીસે બિગડતા હે આદમી;
જીસને ઉસે સંભાલ લિયા વોહ સંભલ ગયા.
હોતા નહીં શરીક બુરે વકતમેં કોઇ,
હમસે તો દર્દે ઇશ્કભી આંખેં બદલ ગયા.

---

( ૨૪ )

દિનકી આહેં ન ગઇં રાતકે નાલે ન ગયે;
મેરે ગમખ્વાર મેરે આહને વાલે ન ગયે.

તઝકિરા સોઝે મોહબ્બતકા કિયા થા એક બાર;
તા દમે મર્ગ ઝબાંસે મેરે છાલે ન ગયે.
દિલ જલાને પે ફલક તુઝકો બહોત ગર્રી હે;
કયા કહું ઔર કુછ ઊંચે મેરે નાલે ન ગયે.
તીરસે છેદકે દિલ બુતે કાફિરને કહા;
ફિર ન કેહના મેરે અરમાન નિકાલે ન ગયે.

---

P. 6353 | રફતારકે ચલન તો અજબ દિલરૂબા લિયે—ગઝલ
ઇશ્કે અબર કયા હુઆ યેહ જાનકે લાલે હુએ—,,

## ( ૨૫ )

### દોહા

ઢુંઢનેકો આયે વોહ ગોરે ગરીબાંમેં મુઝે;
ઔર નિશાને કબ્રતક ઉનકો ન મેરા યાદ હો,
હર લહદકો નાઝસે ઠુકરાકે યોં કેહને લગે;
બોલ ઉટઠે જો હમારા આશિકે નાશાદ હો.
ઉસ ઘડી એક બેનિશાં તુર્બતસે આઇ યે સદા;
જાનો દિલસે આજભી હાઝિરહું જો ઇર્શાદહો.

રફતારકે ચલન તો અજબ દિલરૂબા લિયે,
છોટેસે સિનમેં યાર ગઝબ તુમહો જા લિયે,
ના મેહરમોંકી આંખ જો અંગિયાપે જા પડી;
સીના ખુલા હુઆ હે દુપટ્ટા સંભાલિયે.
બોસેપે ઇતની ગાલિયાં અલ્લાહકી પનાહ;
અબ મેંભી કુછ કહુંગા ઝરા મુંહ સંભાલિયે.

---

( ૨૬ )

ઇશ્કે અબરૂ કયા હુઆ યેહ જાનકે લાલે હુએ;
ખંજરે ફૌલાદ શિકલે તેગમેં ઢાલે હુએ.
છોડદું મેં ઉલ્ફતે ગેસુ યકાયક કિસ તરાહ,
એક મુદ્દતસે યે કાલે સાંપ હેં પાલે હુએ.
કેહ દિયા આતિશ પરસ્ત એહલે જહાંને દેખકર;
જબ બુલંદ ઉપરકો મેરે આતશીં નાલે હુએ.
કયોં કહો અય શેખજી કાબેમેં કયા આયા નઝર;
આતે હો ગરદન મેં જો ઝુન્નારકો ડાલે હુએ.

P. 6354 | ઉનકે કદમોં પર જો હમને દોડકર સર રખદિયા—માંડ.
| ધોકેમેં આ ન જાના અયે જાને જાં કિસીકે—ભેરવી.

---

( ૨૭ )

ઉનકે કદમોં પર જો મૈંને દોડકર સર રખ દિયા;
મુસ્કિરા કર હાથસે કાતિલને ખંજર રખ દિયા.
આજતો વાઇઝને રિન્દોંકી બડી તાંઝીમકી;
મય કદે મેં લાકે એક છોટાસા મીમ્બર રખ દિયા.
નસ્બ યારોંને નહી કી લવ્હ મેરી કબ્રપર;
દેખિયે સંગી દીલી સીનેપે પથ્થર રખ દિયા.

---

( ૨૮ )

ધોકે મેં આ ન જાના અય જાને જાં કિસીકે;
હોતે હેં દોસ્ત દુશ્મન સબ યાર હેં બની કે.

જીમેં હેં યોં નિકાલું અરમાન અપને દિલકે;
સુનસાન જંગલોંમેં નઅ'રે લગાઊં પી કે,
વોહ શરઆરૂ ખડા હે અંધેર હો રહા હે;
જલતે હેં દુશમનોંકે ઘરમેં ચિરાગ ઘી કે.

---

P. 6356 | ખુદાયા ઉઠતી જવાનીમેં મૌત આઇ હે—ગઝલ.
| ખુદાયા કેસી મુસીબતોંમેં યેહ તાજવાલે પડે હુએ હેં—,.

( ૨૯ )

ખુદાયા ઉઠતી જવાંનીમેં મૌત આઇ હે;
શહીદ હો ગયા દુલ્હા મેરી દુહાઇ હે.
અભી તો હાથસે કંગન નખુલને પાયા થા;
કઝા સુહાગ દુલ્હનકા બઢાને આઇ હે.
ઝરા કનખિયોંસે દુખિયા દુલ્હનકો દેખો તો;
સુહાગન આપકી જોગનસી બનકે આઇ હે.
ન સેહરા ખોલકે બાંધુંગી કફ્કે સર પર;
તુમ્હારી ખાકસે જીનેકી લવ લગાઇ હે.
કલેજા ગમસે ન કયોં ટુકડે ટુકડે હો નેઅર;
હમેં તો લાશપે રોનેકી ભી મનાઈ હે.

---

( ૩૦ )

ખુદાયા કેસી મુસીબતોંમેં યેહ તાજવાલે પડે હુએ હેં;
કદમ કદમ પર હમારી ખાતિર, સિતમકે જાલે પડે હુએ હેં.
હમારે મેહમાં જો આયે બનકર, વો ઝુલ્મ કરને લગે હમીં પર;

ગઝબહે અપને મકાંકે બાહર, મકાનવાલે પડે હુએ હેં.
હઝારોં બચ્ચોંસે બાપ બિછડે, વો તેમે કિસ્મતસે હોકે ટુકડે;
સુહાગનોંકે સુહાગ ઉજડે, ઘરોંમેં તાલે પડે હુએ હેં.
હવા ઝમાનેકી બિગડી નઇયર, તો ઝુલ્મ હોને લગે સરાસર;
સુનાયેં ફરિયાદ કિસકો જાકર, દિલોંમેં છાલે પડે હુએ હેં.

---

P 6358 | દિલમેં આતા હે કે વોહ સુએ જીગર જાતા હે–ગઝલ કવ્વાલી
બલા તેરી ઝુલ્ફોં કે કાલે હુએ હેં– „

## ( ૩૧ )

દિલમેં આતા હે કે વોહ સુએ જીગર જાતા હે;
દેખિયે આજ તેરા તીર કિધર જાતા હે.
કયા કહું છુપકે વોહ આંખોં સે કિધર જાતા હે;
શીશયે દિલમેં પરી બનકે ઉતર જાતા હે.
ઇસ તરાહ યાદ તુમ્હારી મેરે દિલમેં આઇ,
જીસ તરાહ તીર કલેજે મેં ઉતર જાતા હે
ઇશ્ક કરનાહો જીસે સીખલે પરવાને સે;
જીસે જાતા હે મગર નામ તો કર જાતા હે.

---

## ( ૩૨ )

બલા તેરી ઝૂલ્ફોંકે કાલે હુએ હેં;
યેહ દો સાંપ ચોટી કે પાલે હુએ હેં.
જુદાઇ કે સદમોંને ટાલે હુએ હેં;
ચલે જાઓ હમદિલ સંભાલે હુએ હેં,

મેં ઉનકો કરૂં સિજદા કુદરત ખુદાકી;
બહોત ઐસે બુત દેખે ભાલે હુએ હેં.
કીયા ખાનયે દિલમેં ઘર ઉન બુતોંને:
યેહ કાફિર ભી અલ્લાહ વાલે હુએ હેં.
ઝરા આઇનેમેં તો મુંહ દેખ રખિયે;
બડે આપ દિલ લેનેવાલે હુએ હેં.
અબસ દુનકી હમસે લેતા હે ગરદું;
ઇસી ચાંદ કે હમભી હાલે હુએ હેં.

---

P. 6370 | બતાઊં ફસ્લે બહારીકા કયા નિશાં સૈયાદ—ગઝલ.
| ગુઝિસ્તા ખાક નશીનોંકા યાદગાર હું મેં.— „

( ૩૩ )

બતાઊં. ફસ્લે બહારીકા કયા નિશાં સૈયાદ;
ન દેખા એક નઝર મેંને બોસ્તાં સૈયાદ.
ખુલી હે કુન્જે કફસમેં મેરી ઝબાં સૈયાદ.
ચલો ચમનસે તુમ અય બુલબુલો બરાયે ખુદા;
જીઇગે ખાઇગે અગલે બરસ ચમન કી હવા;
કયાંમ ખુબ નહીં હે કે મેંને આપ સુના;
મેં ખેંચું દામતો બુલબુલકા આશિયાના જલા.
બહમ યેહ મશ્વિરા કરતે હેં બાગબાં સૈયાદ.
યેહ માના મેંને કે નફરત હુઇ તુઝે મુઝસે;
મલેગા હાથોંકો પછતાયેગા તુ રો રો કર;
મેં જબ તલક હું યહાં કુછ નહીં હે કેદ તુઝે;
કરેગા યાદ મેરે ઝમઝમોંકો બાદ મેરે.
હું ચંદ રોઝ તેરે ઘરમેં મેહમાં સૈયાદ.

પરોંકો ખોલદે ઝાલિમ જો કેદ કરતા હે;
કફસકો લેકે મેં ઉડ જાઊંગા કહાં સૈયાદ.

( ૩૪ )

ગુઝિશ્તા ખાકનશીનોંકા યાદગાર હું મેં;
મિટા હુઆસા નિશાંને સરે મઝાર હું મેં.
વોહ કુશ્તા હું કે મેરી લાશ જીસ તરેહ પહોંચી;
ઝમીં પુકાર ઉઠી કાબિલે મઝાર હું મેં.
બરોઝે હશ્ર કહુંગા મેં અપને ખાલિક સે;
ખતાયેં બક્ષદે મેરી ગુનાહગાર હું મેં.

P. 6371 | ફના કે બાદ ભી ઉલ્ફત જતાઇ જાતી હે—ગઝલ
જબ નયન પિયા સંગ અટકે થે—બિહાગ

( ૩૫ )

ફના કે બાદ ભી ઉલ્ફત જતાઇ જાતી હય;
સરે મઝાર કયામત મચાઈ જાતી હય.
તુફંગો તેગો તબર ઓર સિપર કે ટુકડોં સે;
શહીદે નાઝકી તુર્બત સજાઇ જાતી હય.
તુમ્હારે તીરે નઝર દિલ કે પાર હોતે હેં;
હુઝુર કિસ લિયે બરછી મંગાઈ જાતી હય.
ખુદા કરે તેરી તસ્વીર હો નઝીરકે પાસ;
સુના હે કબ્રમેં સુરત દિખાઇ જાતી હે.

( ૩૬ )

જબ નયન પિયા સંગ અટકે થે, મોરે પ્યારે જીગરમે ખટકે થે;
સબ હમસે રહે તબ હટકે થે, કોઈ પાસ ન આકર ફટકે થે,
ઇસ ઇશ્કકા રાઝ ન કેહના અયદિલ, જીસને ભી કહા બદનામ હુઆ;
કિસીને દેદી હે જાન અપની, કોઇ દાર કે ઉપર લટકે થે.
ઇસ ઇશ્કકે ફંદે મેં હમ ભી ફંસે, પર ખુબ હુવે થે ખ્વારો અતર;
ઝુલ્ફોં મેં સનમને બાંધ કે દિલકો, ખુબ દિયે ફિર ઝટકે થે.
કયા ઇશ્ક મેં હમ ઉસ્તાદ હુએ, જીતને થે સબક સબ યાદ હુએ;
ગો કેસ હુએ ફરહાદ હુએ, કુછ હમ ભી ન ઉનસે ઘટકે થે.

---

P. 6372 | દેખ લેના યેહ ન ખાલી જાયગી—ગઝલ અરબા'
| કયોં તલ્ખ હો રહા હે મીઠી ઝબાન વાલે—ભેરવી.

( ૩૭ )

દેખ લેના યેહ ન ખાલી જાયગી; આહ જબ દિલસે નિકાલી જાયગી.
ઉનકે વાંદે પર દિલે નાદાં ન ફુલ; વસ્લકી ઉમ્મીદ ઉનસે હવ કુઝુલ.
બાતોં બાતોં મેં તો હોતે હેં મલુલ; ઉનસે કયા હસરત નિકાલી જાયગી.
જોશ પર હે આજકલ ઇનકા શબાબ, હુસ્નકે દરિયામેં ઉભરે હેં હુબાબ.
અબ્ર મે જાકર છુપેગા માહતાબ; ઝુલ્ફ જબ રૂખસે હટાઇ જાયગી.
તુઝસે કેહતે હેં બુતે બેદાદ ગર; અપને આશકસે ન હોતુ બે ખબર.
કુછ ન કુછ લે જાયેગી યાંપે નઝર; અજી ઉસ ભરે ઘરસે ન ખાલી જાયગી.

---

( ૩૮ )

દોહા

હે દસ્ત બસ્તા અર્ઝ યેહ તેરી જનાબ મેં
રખ લીજીયે આબરૂ મેરી યવમુલ હિસાબ મેં;
મેરા પયામ લેકે ગયા જબ પયામ્બર;
દેદીં હઝાર ગાલિયાં ઉસકો જવાબ મેં.

* * *

કયોં તલ્ખ હો રહા હે, મીઠી ઝબાન વાલે;
તેવર ચઢા રહા હે, કયોં આન બાન વાલે.
ખું કર રહી હે દિલકા તેરે લબોંકી સુર્ખી;
છેડેં ચલા રહે હેં યે હોંઠ પાન વાલે.

* * *

ખુન કરતા હે યે મેરા, ઇસે ખાયા ન કરો;
માનલો કેહના! સનમ, પાન ચબાયા ન કરો—છેડે૦
તેરી બુરાઇ મુઝસે, મેરી બુરાઇ તુઝસે;
લડવા રહે હેં હમકો યેહ દરમ્યાન વાલે.—છેડે૦

---

P. 6374 | મદદ ન માગેંગે હમ કિસીસે તેરે સિવા દો જહાન વાલે—ગઝલ
હિન્દુ મુસ્લિમ સે પ્યાર બઢાયેંગે- ,,

---

( ૩૯ )

મદદ ન માગેંગે હમ કિસીસે તેરે સિવા દો જહાન વાલે:
હમારે દિલને લગાઈ હે લવ તુઝીસે એ આસ્માન વાલે.

તેરી સદાકતમેં મિટ ગયે હેં કે બચ્ચે બચ્ચેભી કટ ગયે હેં;
ફિરે ન તુઝસે ગો લુટ ગયે હેં, ઝબાન દે કર ઝબાન વાલે.
અલિફ્સે સીખાહે દિલ લગાના, હુસેનસે સીખા હે સિર કટાના;
યોં કત્લ હોના મકાં લુટાના, તેરે લિયે લામકાન વાલે.
ફિરે ન જબ જંગમેં અડે હેં, અગર્ચે નેઝોંપે સિર ચઢે હેં;
વોહ તેગ યા તોપસે લડે હેં, જહાંમેં, સચ્ચે કુરાન વાલે,

---

( ૪૦ )

હિન્દુ મુસ્લિમ સે પ્યાર બઢાયેંગે, કા'બે વાલે ભી કાશી મેં આયેંગે;
કમલી વાલેકો હિન્દુ સે પ્યાર હે, મુરલી વાલે કા મુસ્લિમ યાર હે.
દોનોં ભારતકી ગૌએં ચરાયેંગે.
મુસ્લિમ હિન્દુકે ઘરકા ચિરાગ હે, દોનોં ફુલ હેં ભારત બાગહે;
જીતને કાંટે હેં સબકો જલાયેંગે.
દોનોંસે દિલાવર કામ હે; ગોકલવાલા યા અજમેરી શામ હે.
જીતને કાંટે હેં સબકો જલાયેંગે;
હાં–કા'બે વાલે ભી કાશીમેં આયેંગે.

---

P. 6376 | ક્યોં અય ખયાલે જાનાં તુ દિલસે કમ ન હોગા—ગઝલ
| કા'બેમેં ગર બુતોંકા નહીં અબ કયામ હય— „

---

( ૪૧ )

ક્યોં અય ખયાલે જાનાં, તુ દિલસે કમ ન હોગા;
ઉસ વક્ત ક્યા કરેગા, જબ મેરા દમ ન હોગા.

જીસને હંસીસે છેડા, હમ આહ ભરકે રોયે;
એસા જહાંમેં કોઇ પાબંદે ગમ ન હોગા.
મૈયત પે મેરી આકર, અફસોસ ઉનકા કેહના;
અય જાન દેને વાલે, અબ કોઇ ગમ ન હોગા.
ઉમ્મીદે વસ્લ પર હી, કાયમ હે ઝીસ્ત અપની;
હમ જીકે કયા કરેંગે, જબ તેરા હમ ન હોગા.

---

( ૪૨ )

કાબેમેં જબ બુતોંકા નહીં અબ કયામ હય,
હમ જા ચુકે યહીંસે હમારા સલામ હય;
સુનતે હેં આજ તેગે અદા એ નિયામ હય,
યેહ સચ હે તો ઝમાનેકા કિસ્સા તમામ હય.
કયા ઇમ્તિયાઝ શાહોગદા હો સકે યહાં,
સરકારે ઇશ્ક વો હે કે યુસુફ ગુલામ હય;
ઇસ કદ્ર હે બઝમ ઉનકી રકીબોંસે ઇશ્રાગર,
હમ દેખતે હેં દુરસે, ગર્દિશમેં જામ હય.

---

IP. 7014 | અલ્લાહરે મેરે દિલકી તડપ ઇઝતિરાબમેં-ઝિલા
મુરદે જી ઉઠકે હઝારોં કયા ખિરામે નાઝ હે-માલકોસ.

---

( ૪૩ )

અલ્લાહરે મેરે દિલકી તડપ ઇઝતિરાબમેં;
ઘબરાકે કરવટેં લગે લેને વોહ ખ્વાબમેં.

અય બર્ક તુ ઝરા કુછ તડપી ઠેહેર ગઇ;
યાં ઉમ્ર કટ ગઇ હે ઇસી ઇન્તિઝારમેં.
આઇ કયામત ઉસને લગાયા હે મુંહસે જામ;
હે ઇત્તિસાલ માહમેં ઓર આફ્તાબમેં.—અલ્લાહ મેરે૦
મિલને કાંવાદા મુંહસે તો ઉનકે નિકલ ગયા;
પુછી જગાહ જો મેંને કહા હંસકે ખ્વાબમેં—અલ્લાહ મેરે૦

---

( ૪૪ )

મુર્દે જી ઉટકે હઝારોં કયા ખિરામે નાઝ હય;
યારકી પાઝેબમેં ભી તુરકી આવાઝ હય.
ખુદ ખિંચે આતે હેં જઝબે આહસે લાખોં હસીન;
યેહ હમારે ઇશ્કકી તાસીરકા આવાઝ હય.
વસ્લકી શબ હાય યે કેહના કિસીકા નાઝસે;
કલ સહી મેરી તબીઅત આજ કુછ નાસાઝ હય.

---

P. 7016 | ઝખમી દિલકો ન મેરે દુઃખાયા કરો—હિસ્સા અવ્વલ.
,, ,, દુસરા.

---

( ૪૫ )

શેર.

નયા શુગુફ્તા ન અય દિલ કહીં ખિલા દેના;
કહીં ન અસ્કોંસે લખ્તે જીગર બહા દેના.

અબીસે ઝુલ્ફે દુતાસે ન બાંધો હાથ મેરે;
કરૂં જો દસ્ત દરાઝી તો યેહ સઝા દેના.
બુતોંકો કિતના બડા મોંજેઝા ખુદાને દિયા;
નિગાહસે મારના ઓર મારકર જીલા દેના.
દિલે :તપીદા તો પેહલેહી એક ફોડા હય;
દુઃખે હુએકો ન ઝાલિમ કહીં દુખા દેના.

* * *

ઝખ્મી દિલકો ન મેરે દુખાયા કરો;
ન કિસીકો ગલેસે લગાયા કરો.

* * *

દીલ બી લો, ઓર જાન બી લો, દીન ઓર ઇમાન લો;
પર સનમ બેહરે ખુદા, એક બાત મેરી માન લો—(વોહ ક્યા.)

આંખેં ગૈરોંસે તુમ ન લડાયા કરો;
ઝખ્મી દિલકો ન મેરે દુખાયા કરો.

* * *

દિલ લગીમેં મેંને એક બોસા જો ઉનકા લે લિયા;
તો મુઝે આંખેં દિખા કર, ઉસ સિતમગરને કહા—( ક્યા )

મેરે મુંહસે ન મુંહકો લગાયા કરો;
ઝખ્મી દિલકો ન મેરે દુખાયા કરો.

* * *

મેરા ઘર નહીં ઉનકે આનેકે કાબિલ;
બુલાઊં અગર હો બુલાનેકે કાબિલ.
છુઆ સીના ઉનકા તો ઝુંઝલાકે બોલે:
તેરે હાથ હયેં યેહ કટાનેકે કાબિલ.
જો એક બોસા માંગા બિગડકર વો બોલે;
ચલો તુમ નહીં મુંહ લગાનેકે કાબિલ.

મેરે મુંહસે ન મુંહકો લગાયા કરો;
ઝખ્મી દિલકો ન મેરે જલાયા કરો.

* * *

અભી કમસિન હો કયોં ઇતને બને હો મેહવે આરાઇશ;
સિતમ ઢાના ગઝબ લાના, મગર કુછ નવજવાં હોકર.
સિતારે જો સમઝતે હયે ગલત ફેહમી હે યેહ ઉનકી;
ફલક પર આહ પહોંચી હય, મેરી ચિન્ગારિયાં હોકર.
અભી કમ સિનહો રેહને દો કહી બેદાગ દિલ મેરા;
તુમ્હારે હી લિયે રખ્ખા હે લે લેના જવાં હોકર
તુમ્હારી દોનોં ઝુલ્ફેં લડ રહીંથી એક બોસે પર;
તુમ્હારી માંગને ઝગડા મિટાયા દરમ્યાં હોકર.

ઝખ્મી દિલકો ન મેરે દુખાયા કરો;
ન કિસીકો ગલે સે લગાયા કરો.

* * *

તુમને સારી રાત કાટી હય કિસી દુશમનકે ઘર;
(—હાં—હાં—હાં—)
દે રહી મુઝકો પતા હે આપકી નીચી નઝર

કોઇ બાત ન હમસે છુપાયા કરો:
ઝખ્મી દિલકો ન મેરે દુખાયા કરો.

---

P. 7017 | કિસકે ખિરામે નાઝને કબ્રમેં દિલ હિલા દિયા-ઝિલા
| યે એ રૂખી તુમ્હારી દિલકો દુખા રહી હય-ગઝલ.

---

[ ૪૬ ]

કિસકે ખિરામે નાઝને, કબ્રમેં દિલ હિલા દિયા;
ચૈનસે સો રહા થા મેં, કિસને મુઝે જગા દિયા.
હાય ! કિસને મુઝે જગા દિયા—કિસકે૦

તુમતો અદુપે જાન દો, કરતે હો હમસે દિલ તલબ;
અબ તુમકો દિલસે કયા ગરઝ, પેહલે હી દીલ જલાદિયા.
હાય ! પેહલે હી દીલ જલા દિયા--

કિસકે ખિરામે નાઝને, કબ્રમેં દિલ હિલા દિયા;
મંય વોહ શમ્એ મઝાર હું હાથમેં તેરે અય સનમ,-
શામ હુઇ જલાદિયા. હાય ! શામ હુઇ જલા દિયા;
સુબ્હા હુઇ બુઝા દિયા, હાય ! સુબ્હા હુઇ બુઝા દિયાં.

કિસકે ખિરામે નાઝને.

---

[ ૪૭ ]

યેહ બેરૂખી તુમ્હારી, દિલકો દુખા રહી હય;
ગયરતકી આગ તનમન, મેરા જલા રહી હય.
કયા વકત થા કે તુને, હંસ હંસકે દિલ લિયા થા;
અબ વોહ હંસી પ્યારે, મુઝકો રૂલા રહી હય–યેહ૦
સાગિર હે ઓર મય હય, વોહ દિલરૂબા નહી હય;
છાઇ હુઇ ઘટા હય, દિલકો ઘટા રહી હય,
ગયરોંસે કર રહે હયેં અય દાગ વોહ ઇશારે;
ઉનકી નઝર ફરેબી, ચરકે લગા રહી હય.

---

P. 7020 | કમલીવાલેને જાદુ ડારા હેરે—ભેરવી.
મખદુમ અલી એહમદ તેરી કલિયરકી નગરિયા–ગઝલ.

---

[ ૪૮ ]

કમલી વાલેને જાદુ ડાલારે––
સાંવરી સુરત મોહની મુરત, વોહ તો એ ઢે કમલી કાલા હે રે
હાં, કમલીવાલેને જાદુ ડારા હેરે–
અય મન મોહન યસરબ ધની, કવસયન કે રાજે શ્રી;
ચંદ્ર મુકટ સુરજ બદન, નિરાકાર જ્યોતિ મનહરી.
હે કૌનસા એસા હસીં તુઝસે કરે જો હમ સરી;
અય ચેહરયે ઝેબાએ તો, રશ્કે બુતાને આઝરી;

હરચંદ વસ્ફત મી કુનમ, દર હુસ્ન ઝાં બાલા તરી.
કમલીવાલેને જાદુ ડાલા હે રે–
દર્શનકો તુમરે રૂપકે, ખાલિકકો જબ ચાહત ભઇ
કૌસેનમેં તુમકો બુલા, ખોલ ઓટ મુખસે મીમકી.
વોહ તુ હુઆ, તુ વોહ હુઆ
આપસમેં ફિર યેહ બાત ભઇ.
મન તુ શુદમ તુ મન શુદી, મન તન શુદમ તુ જાં શુદી,
તા કસ ન ગોયદ બાદ ઝીં, મન દીગરમ તુ દીગરી.
કમલી વાલેને જાદુ ડારા હે રે–

---

[ ૪૯ ]

મખદુમ અલી સાબિર તોરી કલિયરકી નગરિયાં;
આંખોંમેં બસી હય–મખદુમ૦
દુખિયા હું બહોત લીજીયે પીયા મોરી ખબરિયા;
અબ જાન ચલી હય.
નેના તોરી મતવાલી પિયા, દિલમેં ઉમંગ હય;
યેહ સાબરી રંગ હય.
અબ કયોં ન મંય ઇતરાઉં સખી મોરી ચુંદરિયા;
સાબિરને રંગી હય.
દ્વારે જો તોરે આઉં, દિયે ઘીકે જલાઉં,
બિપતાકો સુનાઉં,
ખુશ હોકે ચઢાઉં તોરે રૌઝે પે ચદરિયા;
યેહ મનમેં બસી હય–મખદુમ૦

---

P. 7032 | આજ દિલબરકો ગલેસે લગાયેંગે-દાદરા.
| ફિર ધડકતા હે દિલેઝાર ખુદા ખેર કરે-ગઝલ.

---

[ ૫૦ ]

આજ દિલબરકો ગલેસે લગાયેંગે; દિલકી લગીકો બુઝાયેંગે,
આહા હા હા હાં.
સીનેસે સીના મિલાયેંગે; આજ દિલબરકો ગલેસે લગાયેંગે
ગુલે બેખારકે, લબ દિલદારકે, દિલ ભર ભરકે બોસે ઉડાયેંગે
જલદી જાકર મિલું મેં દિલે ઝારસે; અપને ગમ ખ્વારસે, ગુલે બેખારસે,
હાં! હો ન એસા કે હો જાઉં મિસ,
ડિયરકો ગોરે ગાલોંકે દું જાકે કિસ.
હાં! જાકે ગુલ્શનમેં દિલકો બેહલાયેંગે, આજ દિલબર કો......
દિલકી લગીકો બુઝાયેંગે--હાં—હાં--હાં!
સીનેસે સીના મિલાયેંગે, આજ દિલબરકો ગલેસે લગાયેંગે,
લબે દિલદારકે, ગુલે બેખારકે; દિલ ભર ભરકે, બોસે ઉડાયેંગે.
જલદી જાકર મિલું, મૈં દિલદારસે,
અપને ગમ ખ્વારસે, ગુલે બેખારસે.

---

( ૫૧ )

ફિર ધડકતા હય દિલેઝાર ખુદા ખેર કરે;
ઉનસે હો જાય ન તકરાર ખુદા ખેર કરે.
મેહરબાં હોતે હેં યા મુઝપે ખફા હોતે હયેં;

નશેમેં આતે હેં સરશાર ખુદા ખેર કરે.
ફિર ધડકતા હય દિલેઝાર......
ઝુલ્ફેં બિખરી હુઇ ફેલા હુઆ કાજલ દેખો;
વે.હ હુએ ખ્વાબસે બેદાર ખુદા ખેર કરે.
હાં! વોહ હુએ ખ્વાબસે બેદાર...ફિર ધડકતા હે......
મેહરબાં હોતે હેં યા મુઝપે ખફા હોને હયેં;
નશેમેં આતે હેં સરશાર, ખુદા ખેર કરે.
ફિર ધડકતા હે દિલેઝાર ખુદા ખેર કરે.

---

P. 7033 | હો મુઝસે નારાઝ બે સબબ કયોં— ગઝલ.
વો ભડકી ઇશ્કકી આતિશ કે દાનોં ઘર જલા ડાલે. ,,

---

( ૫૨ )

હો મુઝસે નારાઝ બે સબબ કયો; મેરી તરફસે ખયાલ કયા હય;
તુમ્હેં કસમ હય હમારે સિરકી, બતાદો ઇતના મલાલ કયા હય,
તુમ્હારી ફુરકતમેં મર રહાહું, મૈં દિન મુસીબત કે ભર રહા હું,
ઓર ઇસપર અફસોસ કર રહાહું; ન પુછો એક દિનકે હાલ કયાહે,
હો મુઝસે નારાઝ બે સબબ કયોં......
હઝારોં પામાલ હો રહે હેં, હઝારોં જાં અપની ખો રહે હેં
તુમ્હારી ઇન શોખિયોં ને મારા, ગઝબહે આફત હે, ચાલ કયા હે,
તુમ્હારી તીરે નિગાહને કાતિલ, દિલો જીગરકો કિયાહે ઘાયલ.
ઓર ઉસપે તુર્રા યેહ કેહ કે બિસ્મીલ,
હમીંસે પુછ્છા કે હાલ કયા હે,—હો મુઝસે.

( ૫૩ )

વોહ ભડકી ઇશ્કકી આતિશ, કે દોનોં ઘર જલા ડાલે;
જીગરમેં દાગ હેં લાખોં, તો દિલમેં લાખહા છાલે.
તેરી ઝુલ્ફે પરેશાં ખ્વાબમેં જબ યાદ આતી હય;
મેરે સીનેપે લેહરાતે હેં ગોયા રાત ભર કાલે.
તેરી ફુરકતમેં અય પ્યારી મેં શબભર ઇસ કદર રોયા;
કહીં દરિયા, કહીં નેહરેં, કહીં પર બેહ ગયે નાલે.
યહી શામો સહર હકસે દુઆ હે દિલસે છેલાકી;
ખુદા દુશમનકો ભી ડાલે ન ઝાલિમ ઇશ્કકે પાલે.

---

P. 7035 | મેરે ખાજા અજબ હયરાં હું મેં–હિસ્સા અવ્વલ—પીલુ
" " " " દુસરા— "

---

( ૫૪ )

ઇન્તઝારીને તેરી ખુબ દિખાયા લેહરા,
સુબ્હાસે શામ હુઇ, શામસે પીછલા પેહરા;
મેરે ખ્વાજા અજબ હયરાન હુ મેં, લાચાર હું બે સામાન હું મેં.

* * *

ગૌર તો કીજે કહાં મેં ઔર કહાં બામે મુરાદ;
અપને મયખાનેસે ભર દીજે મેરા જામે મુરાદ.
પરદેશી હું ઔર મેહમાન હું મેં...

બાદ સબા બેદમ ગુલશન હે જો બજા;
કુછ ઘાસસા ગરીબોંકી તુરબતપે હે ઉગા.

*　　　　*　　　　*

આશકતો સો ગયે ઇશ્ક મગર જાગતા રહા,
ઘુટ ઘુટકે કેહ રહા હું સબાસેકે અય સબા

પરદેસી હું ઓર મેહમાન હું મેં...

*　　　　*　　　　*

કયા સતાના ઔર બાકી હે દિલે બીમારકો;
ઘરકો છોડા આશના છોડા હે, છોડા યારકો.

આખિર તો ફલક ઇન્સાન હું મેં;
મેરે ખ્વાજા અજબ હયરાન હું મેં.

---

( ૫૫ )

મેરે ખ્વાજા અજબ હયરાન હું મેં; લાચાર હું બેસામાન હું મેં.
સદા ફિરાકમેં હાલે ખરાબ રેહતા હું;
જફા વ જૌરકે સદમે હઝાર સેહતા હું.
હમેશા યાદમેં ઉસકી યહી મેં કેહતા હું;—મેરે ખાજા૦

અર્ઝ જાકે હાલે દિલ ખ્વાજાસે કરનેદે મુઝે;
સિર જો હે સૌદા ભરા કદમોંપે ધરનેદે મુઝે.

પામાલે સિતમ દરબાન હું મેં...

તેરે રોઝેકીજો આજ ઝિયારત હો ગઇ;
શુક્રહે અલ્લાહકા આસાં મુસીબત હો ગઇ.
તેરે દરકા ગદા ઇનસાન હું મૈં—મેરે ખ્વાજા.

---

P. 7038 | હય સયદેફના જો હદફે તીરે નઝર હય-ગઝલ કવ્વાલી.
વાએઝ બડા મઝા હો અગર યોં અઝાબહો- ,,

---

( ૫૬ )

હય સયદે ફના જો હદફે તીરે નઝર હય;
ચીરો મેરે સીનેકો તો દિલ હય ન જીગર હય.
સુનતે હેં કે હરસિમ્ત નઝારા હે ઉસીકા;
જો આયે ન પીછે ન ઇધર હય ન ઉધર હય.
શર્મ આતી હે કેહતે હુએ આશક હું કિસીકા;
નાલોંમેં ન તાસીર ન આહોંમેં અસર હય.
લગઝિશ હુઇ જબ હઝરતે આદમસે બશરકો;
આસીકો બુરા કયોં કહો વોહ બી તો બશર હય.

---

[ ૫૭ ]

વાએઝ બડા મઝા હો અગર યોં અઝાબ હો;
દોઝખમેં પાઊં હાથમેં જામે શરાબ હો.

માશુકકા તો જુર્મ હો આશક ખરાબ હો;
કોઇ કરે ગુનાહ કિસી પર અઝાબ હો.
સાકી હમારે જામમેં ક્યોં બાલ પડ ગયા;
અયસા ન હોકે ગેરકી ઝુટી શરાબ હો.
મેહજુરકી દુઆકો શબે કદ્ર ચાહિયે;
યુસુફ કે દેખનેકો ઝુલેખાકા ખ્વાબ હો.—વાએઝ

---

P. 7039 | ફિરતા હે નઝરમેં રૂખે ઝેબાએ મોહંમદ—નાંત
| નગહત બદોઆલમ ઝે રૂએ મોહંમદ— „

---

[ ૫૮ ]

ફિરતા હે નઝરમેં રૂખે ઝેબાએ મોહંમદ;
અય સલ્લે અલા બર્કે તજલ્લાએ મોહંમદ
યાસીનકા હર લફ્ઝ હે દાંતોકી સિફત મેં
હય સુરતે તો હા કદે રાઅના યે મોહંમદ.
દમ ભરકે લિયે જેસે ચમક જાતી હે બિજલી;
યોં જાકે સરે અર્શ પના ગાહે મોહંમદ.
મંય હશ્રમેં અલ્લાહસે ફરિયાદ કરૂંગા;
દિલમેં લિયે જાતા હું તમન્નાએ મોહંમદ.
સુનતે હેં જો યે શમ્સ કહીં ઝિકે મદીના;
બે સાખ્તા કેહ ઉઠતે હેં હમ હાએ મોહંમદ.

---

[ ૫૯ ]

નગહત બદો આલમઝે ગુલે રૂએ મોહંમદ;
જીન્નાત નિસારે ચમને કુએ મોહંમદ.
સોસન બસનાએ લબે ને કુએ મોહંમદ;
સુમ્બુલ બહવાદારીએ ગેસુએ મોહંમદ.
શમશાદ ગુલામે કદાહ દિલજુએ મોહંમદ
રોશન ન શુદે રોઝે અઝલ તા બ કયામત;
હરગિઝ ન શુગુફ્તે ચમનિસ્તાને નબુવ્વત.
બુદે મુતજલ્લા ન શબે તુર બ ઉજલત;
પુર નુર ન ગશ્તે શબે મે'રાજે રિસાલત.
ગર જલ્વા ન કર્દે કમર રૂએ મોહંમદ;
નગહત બદો અલમ ઝે ગુલે રૂએ મોહંમદ.

---

P. 7540 | દર્દમંદે દિલ્જો હું મેરી દવા પરદેમેં હો—ભેરવી
| ફના બગૈર બકા કા પતા નહી મિલતા—પહાડી

---

( ૬૦ )

ઉલ્ફત જીસે કેહતે હેં વો આઝારકા ઘર હય;
બસમેં હે ન દિલ ઓર ન કાબુમે જીગર હય,
નાવક હે ન નશ્તર હે ન ભાલા ન તીર હય;
દિલમેં જો ચુભી હમે વોહ હસીનોંકી નઝર હય.

*  *  *

દર્દમંદે હિજ્ર હું મેરી દવા પરદે મેં હો;
મૌતકા ભી સામના અગ્ર, યા ખુદા પરદેમેં હો.
રૂબરૂ અગિયાર કે મુઝકો ન શરમિંદા કરેં;
યા ઇલાહી મેરા ઉનકા ફયસલા પરદેમેં હો.
યા ઇલાહી દર્દ કયોં ઉઠતા હે યે રેહરેહકે આજ;
શાયદ કે કોઇ તીર ઉનકા, રેહ ગયા પરદેમેં હો–દર્દમંદ૦

---

## [ ૬૧ ]

મિટાદે અપની હસ્તીકો અગર કુછ મરતબા ચાહે;
કે દાના ખાકમેં મિલકર ગુલે ગુલઝાર હોતા હય.

*　　*　　*

ફના બગૈર બકાકા પતા નહીં મિલતા;
ખુદી મિટાઓ ન જબતક, ખુદા નહીં મિલતા.
યેહ કૌન કેહતા હે હરજા ખુદા નહીં મિલતા;
ખુદા ખુદા કહો ફિર કયોં ખુદા નહીં મિલતા.
જો માંગતે હો તરીકા હે ઇસ તરેહ માંગો;
દરે કરીમસે બંદેકો કયા નહીં મિલતા.

---

P. 7096 | મદીનેમેં મોરા પિયા બાલા હે રે—ભેરવી.
ફના કયસી બકા કયસી જબ ઉસકે આશના ઠેરે–,,

[ ૬૨ ]

મદીનેમેં મોરા ( પિયા ) સૈયાં બાલા હે રે–
ભરદે જામ કવસરસે એહમદ–અરે સાકિયે કવસરવાલા હે રે.
મદીનેમેં મોર સૈયાં બાલા હે રે–
અમ્મામે ખડે બાંધતે થે શાહે સરફરાઝ;
જીબ્રીલસે ફરમાયા કે અય મુનીસો દમ સાઝ,
ઇસ પરદયે વેહદતસે તુમ્હેં આતી હે આવાઝ;
દેખો તો ફિદા કર વહાં પોશીદા કયા હે રાઝ.
જીબ્રીલને કી અર્ઝ કે કુદરત મુઝે કયા હય;
મેહબુબને ફરમાયા કે જા મેરી રઝા હય,
પરદેકો જબ ઉલ્ટા તો નઝર આઇ ન કુછ શય;
દેખા તો યેહ દેખા જો યહાં થા સો વહાં હય,
પરદેમેં ખુદા તો નહીં મેહબુબે ખુદા હય;
અમ્મામા ઉસી તરાહ ખડા બાંધ રહા હય.
અરે, મદીનેમેં મોર સૈયાં બાલા હે રે—
યા રસુલુલ્લાહ ઉન્ઝુર હાલે ના,
યા હબીબુલ્લાહ અસ્મા કાલે ના;
ઇન્ના નબીયે બાહેહુમ મિમ્મા મકર,
મુશ્કિલ શદીદી ઝુલ્મના અસ્તાલના,
અરે મદીનેમે મોર સૈયાં,
ભર દે જામ કવસરસે એહમદ.

( ૬૩ )

ફના કયસી બકા કયસી, જબ ઉસકે આશના હૈરે;
કભી ઉસ ઘરમેં જા નિકલે, કભી ઇસ ઘરમેં આ હૈરે.
મોહમ્મદ મુસ્તુફા ઓર હઝરતે યુસુફસે કયા નિસ્બત;
વોહ મતલુબે ઝુલયખા થે યેહ મેહબુબે ખુદા હૈરે.
ચહા રૂમ આસમાં મેં રેહ ગયે હેં હઝરતે ઇસા;
મગર અર્શે મોઅલ્લા પર મોહમ્મદ મુસ્તુફા હૈરે,
ફના ફિલ્લાહ જબ હમ હો ચુકે તો ફિર હમી હમ હયેં;
કહીં બંદે બને અપને કહીં અપને ખુદા હૈરે,
ભલા કિસ તરહસે ગર્દિશમેં આયે કિશ્તી યે ઉમ્મત,
હુસેન ઇબ્ને અલી દેહશત સે કોઇ ના ખુદા હૈરે-ફના૦

---

P. 7099 { પેહલે તો માહજબીં શર્ને વફા કરતે હયેં-કાલિંગડા.
યેહ ન પુછો કે શબે હિજ્રમેં કયા કયા દેખા-ગઝલ.

( ૬૪ )

પેહલે તો માહજબીં શર્ને વફા કરતે હયેં;
લેકે દિલ પરદેસે ફિર જૌરો જફા કરતે હયેં.
હમતો ઉસ શોખ પે જાં, દિલસે ફિદા કરતે હયેં;
વોહ સિતમ હમપે સુબ્હો શામ કિયા કરતે હયેં.
કૈસે હોતે હેં યેહ જલ્લાદ નહી ડરતે ઝરા,
ખુન આશકકા લગા રંગ હિના કરતે હયેં.
ખુર્દ સાલીમેં તો ઇકરારે વફા કરતે હયેં;
અબ શબાબ આયા તો વો હમસે હયા કરતે હયેં.-પેહલે૦

---

( ૬૫ )

યેહ ન પુછો કે શબે હિજ્રમેં કયા કયા દેખા:
મુંહકો આયે હુએ સૌ બાર કલેજા દેખા.
બઝમમેં શોખી તો ખિલવતમેં હયા કરતે હયેં;
ઇન હસીનોંકા ભી અંદાઝ નિરાલા દેખા.
( માશુક એસેહી બે વફા હોતે હયેં )
દિલ ગયા જાન ગઇ આખરૂ રેઝીલી હુઇ;
અય શહે હુસ્ન તેરે ઇશ્કમેં કયા કયા દેખા.
હમ મરે આપ પર ઓર આપ મરે ગેરોં પર;
આપકા તર્ઝે મોહબ્બત ભી નિરાલા દેખા.

---

P. 7100 | પ્યારી અમ્મા. અમ્મા મુઝે બુત્તા ના દો—મઝાકિયા।
| લે શેખ આંખ મીંચકે પીજા સવાબ હય—પહાડી।

( ૬૬ )

અરે બેટા જુમ્માં ! પ્યારી અમ્મા !
અરે બેટા થોડીસી આગ લા દો.— કહેકો ?
અરે બેટા હુક્કા પિયુંગી, અમ્મા મૈ ના જાઊં. ના બેટા જાઓ.
પ્યારી અમ્મા અમ્મા, મુઝે બુત્તા ના દો;
બેટા જુમ્મા જુમ્મા, થોડી આગ લા દો.
આગ લા દો, તમ્બાકુ લા દો, લા દો થોડા પાની;
અરે હુક્કા ભરકે આગે રખો, પીયું બનકે રાની—બેટા૦
બલગમ નઝલા ખાંસી અમ્મા હુકકેસે હો જાય;
તપેદિક ઓર સિલકા બાદલ હુકકેસે ચઢ જાય—પ્યારી૦

હુક્કા ભરકે આગે રખ્ખો, જબ અબ્બા ઘર આય;
ગુડગુડ, ગુડગુડ, કરકે પીયે, ફરહત ખુબ ઉઠાયે–બેટા૦
ના અમ્મા કભી ના માનું, હુકકેસે મુંહ મોડ;
અબ્બાકો ના, અબ્બાકો ના, અબ્બાકો ના પીને દુંગા
દુંગા હુક્કા તોડ.

પ્યારી અમ્મા, અમ્મા મુઝે જુત્તા ના દો,
બેટા જુમ્માં જુમ્માં થોડી આગ લા દો, બેટા જુમ્માં,
પ્યારે જુમ્માં.
હાય! આગ લા દો, તમ્માકુ લા દો, લા દો થોડા પાની;
હુક્કા ભરકે આગે રખ્ખો, પીયું બનકે રાની–બેટા૦

---

( ૬૭ )

ન કુછ ઇલાજ ન કુછ દેખ ભાલ કરતે હયેં;
મરીઝે હિજ્રકી વોહ કયા સંભાલ કરતે હયેં.
જનાબે શેખકો ગિરાકર પિલાહી દી હમને;
હરામ ચીઝકો અયસે હલાલ કરતે હયેં.
લે શેખ આંખ મીંચકે પીજા સવાબ હય;
જો કુછ બચી ખુચી મેરી ઝુટી શરાબ હય,
વોહ આયે, હમ કફનમેં હૈં; કયા ઇન્કિલાબ હય;
દોડ બેનકાબ રૂખપે હમારે નકાબ હય,
બદખત બતાકે કર દિયા કિસ સબ્ઝાખતને ચાક;
ખતકી ખતા નહીં, મેરા લિખ્ખા ખરાબ હય–લે શેખ૦

P. 7105 { બદ મસ્તિયે શબાબમેં ફિક્રે મઆલ કયા—ગઝલ કવ્વાલી.
ઉડતે હેં હોશ અબરૂએ દિલબરકે સામને— „ „

( ૬૮ )

બદ મસ્તિયે શબાબમેં ફિક્રે મઆલ કયા;
એસેમેં સુઝતા હે હરામો હલાલ કયા.
મિલ જાયે મુફ્ત હે યેહ તુમ્હારા સવાલ કયા;
દિલકો સમઝ લિયા કિસી મુર્દેકા માલ કયા.
હો આયે તો હઝરતે ઝાહિદ યેહ જાનીએ;
જન્નતકા હાલ કયા હે જહન્નમકા હાલ કયા,
પત્થરકે બુતકો લાખ બનાયે કોઇ હસીન;
જબ જાન હી નહી હે તો હુસ્નો જમાલ કયા.
દિલ માંગતે નહીં મુઝે મોહતાજ જાન કર;
સચ હે કરે ફકીરસે કોઇ સવાલ કયા—બદ૦

---

( ૬૯ )

ઉડતે હેં હોશ અબરૂએ દિલબરકે સામને;
કયા મુંહ કિસીકા આયે જો ખંજરકે સામને,
સાકી અગર મેં જામસે મેહરૂમ રેહ ગયા;
શિકવા કરૂંગા સાકિયે કવસર કે સામને,
ગો ઝખ્મ ખા ચુકા હું મગર જી નહીં ભરા;
જાના પડેગા ફિર મુઝે ખંજરકે સામને,
તુમ સખ્તિયાં કરો તો ન કયોં દિલ હો ચુર ચુર;
શીશેકી કયા બિસાત હે, પત્થરકે સામને—ઉડતે૦

---

P. 7208 | કલ વોહ દામનગીરથે ગમ આજ દામનગીર હય;—એરની.
એ ખુદ ઐસા કિયા ખૌફે શર્મે તનહાઇને—કાલિંગડા.

( ૯૦ )

કલ વોહ દામનગીરથે ગમ આજ દામનગીર હય,
ગમ આજ દામનગીર હય;
ખ્વાબ તો અચ્છાથા લેકિન કયા બુરી તાબીર હે,
કયા બુરી તાબીર હય.
કલ ચમનકી ચાર કલીયાં ચુનકે મુજરિમ બન ગયે,
ચુનકે મુજરિમ બન ગયે;
આજ સેહરામેં મેરા હર ખાર દામનગીર હય,
હર ખાર દામનગીર હય.
સર બસર પહોંચેંગે એક દિન જલ્વાગાહે નાઝમેં,
જલ્વા ગાહે નાઝમેં.
ઇસકે મિલનેકે લિયે યેહ આખરી તદબીર હય,
આખરી તદબીર હય.
દિલ મેરા તો ચાહતા હે ઉસકે મિલનેકે લિયે,
ઉસકે મિલનેકે લિયે;
કુછ અદુકા ખૌફ હય કુછ શર્મ દામનગીર હય,
શર્મ દામનગીર હય.

P. 7209 | નાહીં પડત મોકો ચૈન—ભેરવી.
મતવાલે નયનવા ઝુલ્મ કરે—"

( ૭૧ )

નાહીં પડત મોકો ચેન, તડપત હોં દિનરેન રે સાંવલિયા.
તુમ બિન હમકો ચેન ન પડત હે, તુમબિન પ્યારે કલ ન પડત હય.
નીર બહત દોઉ નયનરે સાંવલિયા, નાહીં પડત મોકો ચેનરે સાંવલિયા.
તુમ બિન પ્યારે કલ ન પડત હય, નીર બહત દો નયનરે સાંવલિયા.

---

( ૭૨ )

મતવાલે નયનવા ઝુલ્મ કરેં.

* * *

આંખેં યે કેહ રહી હેં કે દિલને કિયા ખરાબ;
દિલ કેહ રહા હે આંખોંને હમકો ડિબો દિયા.
બિગડા કિસીકા કુછ નહી, ઈસ દર્દે ઇશ્કમેં;
દોનોંકી ઝિદને ખાકમેં હમકો મિલા દિયા.

* * *

તુ હે મશહુર દિલાઝાર યેહ કયા;
તુઝ પર રેહતા હે મુઝે પ્યાર યેહ કયા.
જાનતા હું કે મેરી જાન હય તુ;
ઔર મેં જાનસે બેઝાર યેહ કયા.
તેરી આંખેં તો બહુત અચ્છી હયે;
સબ ઇન્હેં કેહતે હેં બીમાર યેહ કયા.

---

P. 7212 | આમદા બ કત્લે મન આં શોખ સીતમગારે—ગઝલ પહાડી.
આહિસ્તા બર્ગે ગુલ બફિશાં બર મઝારેમા—કાલિંગડા.

( ૭૩ )

બરહમહી રહા ઝાલિમ—કર દેખે જતન સારે;
કિતના કોઇ સમઝાયે—કિતના કોઇ સિરમારે.
ઇતના.હી કહાથા કે—આશક હું તેરા પ્યારે—(તાપીર)

* * *

આમાદા બકત્લેમન, આં શોખ સિતમગારે;
ઇ તુફી તમાશા બીં ના કર્દા ગુનાહગારે.

* * *

ગો લાખ તબીબોંને નુસખે પે લિખા નુસખા;
લેકિન મરીઝે ફુરકત, બઢતા રહા હૈ દુના.

* * *

અય દાસિયે બીમારમ, દર હિજ્ર તો રંજુ રમ;
શાયદ ન ખબરદારી, અઝ હાલતે બીમારે.

* * *

મુઝકો ન રૂલા કાસિદ, ઔર ખુદભી ન રો કાસિદ;
સદકા તેરે કદમોંકા, યોં વક્ત ન ખો કાસિદ.

* * *

ગર નામો નિશાને મન, પુરસંદ બુગો કાસિદ;
આવારએ મજનુને, રૂસ્વા સરે બાઝારે.

( ૭૪ )

આહિસ્તા બર્ગે ગુલ બફિશાં બર મઝારે મા;
પસ નાઝુકસ્ત શીશયે દિલ બર કિનારે મા.

*　　*　　*

એક દિન જો સુએ ગોરે ગરીબાં હુવા ગુઝર;
કુછ દેર ટુટી કબ્રોંકે આયે મુઝે નઝર.
ચાદર ચઢ'ઇ અશ્કોંકી મેંને બ ચશ્મે તર;
આઇ સદા કિસીકી અય મેરે નૌહા ગર.
આહિસ્તા બર્ગે ગુલ બફિશાં બર મઝારેમા.
દેખા તો એક શહીદે વફાકી વોહ કબ્ર થી
મિસ્લે ઉરૂસ ઇત્રે હિનામેં બસી હુઇ.
સિર પીટતે થે હસરતો અરમાને બેકસી;
આતીથી બાર બાર વહાંસે સદા યહી.—આહિસ્તા.

---

P. 7216 | પિયા તોરે કારન મેં તો જોગન ભઇ—ભૈરવી.
મુખ પે ડ.લે ચુંદરિયા ચલનકી બેરિયા—"

( ૭૫ )

પિયા તોરે કારન મેં તો જોગન ભઇ;
અરે જોગન ભઇરે બિરોગન ભઇ રે. પિયા૦
ઇઝઝત ખોઇ અરે લાજ ગંવાઇ,
અપને બે ગાનેસે દુશમન ભઇ;
પિયા તોરે કારન મેંતો જોગન ભઇ.

*　　*　　*

આહ કરૂં તો જગ જલે ઔર જંગલભી જલ જાય;
યા પાપી જીયરા ના જલે, કે જામેં આહ સમાય.
પરદેસીકી પ્રીતકો સબકા મન લલચાય.
વામેં ઇતના ખોટ હે રહે ન સાથ લે જાય,
પિયા તોરે નગરમેં મોરી આદર કરે ના કોય;
સબ સખિયાં મોહે દુર દુર કરે મેં મુડમુડ દેખું તોય.

---

( ૭૬ )

મુખપર ડારે ચુંદરિયા ચલનકી બેરિયા—
ના કુછ સીખો ગુન ઢંગ ગોયા ના કુછ સીખો ચતરાઇ;
સાસ નનદયા તાના દી હયેં, બલમા તોર ખુનસાઇ,
ચલનેકી તૈયારી કરો અબ કયોં તુમ દેર લગાઇ;
બારે બલમકી ચાર કહરવા, ડુલિયા લે કર આઇ.
ખોટ કપટ મત સિર ધરો કે મંઝિલ બડી દુર;
નેકી કરકે સાથ લો કે પુંજી હો ભર પુર.

---

P. 7217 | માર ડાલે પિતરિયા કી ઠન ધનરે—દાદરા.
| કિસી રંડી કે ફંદેમેં આના નહી —ગઝલ મઝાકિયા

( ૭૭ )

મારડાલે પિતરિયાકી ઠન ધન રે—
મિયાં બાઝાર જો જાતે હો દુશાલે કે લિયે;
દોગઝ તન ઝેબ ભી લાના મેરી બાલાકે લિયે—(વાહ વાહ)

લોગ ઓર પહાયચીભી લાના મસાલોકે લિયે;
હોવે આના સુનરવાસે ફંગુન રે—
મિયાં બાઝારમેં જા કર ખરીદ કરને લગે;
વોહ કોઇ આશના કે પુરે કરને લગે.
ગિરો જાયદાદ અપની ધરને લગે;
બાલ બચ્ચે મિયાં ભુકોં મરને લગે.
બીચ ખાયા જો જુરવાકો નથ લટકનરે;
માર ડાલે પિતરિયાકી તન ધન રે—
અયસા ડસા ચુડિયલને કે ભુત બન ગયે;
સારે જીસમસે સુખ કે તાબુત બન ગયે.
કોડી રહી ન પાસ તો મઝદુર બન ગયે;
ડાયનકી મોહબ્બતમેં મિયાં ચોર બને ગયે.
લુટ ખાયા પિતરિયાને તન ધનરે—

---

( ૭૮ )

કિસી રંડીકે ફંદેમેં આના નહીં;
યાર આના નહીં, યાર આના નહી–કિસી૦
કિસી રંડીકે ફંદેમે આના નહીં;
બે વફાઓંસે દિલકો લગાના નહીં;
યેહ ભોલી સુરત ચિડિયોંકો ફંસા લેનેકા ફંદા હય;
ચિડીમારોંકા ઔર ઇન રંડિયોકા એક ધંદા હય.
મીઠી બાતોંકે ફંદેમેં લાના નહી—કિસી૦

* * * *

દગા દિલમેં મુંહપર ચાહકા ઇઝહાર કરતે હંય;
ઝમાના ભરનકો ઓર યેહ ટકોંકો પ્યાર કરતે હંય.

યહી અંજામ ઉન સબોંકા આખિરકાર હોના હય;
ઝબાં પર ઉફ ગમેમેં જુતિયોંકા હાર હોતા હય.

*　　*　　*　　*

શરમ હોતો કભી મુંહ દિખાના નહી-(મુબાલ્હી.)
કિસી શંખકે ફંદેમેં આના નહી.

---

P. 7219 | મા'શુક એવફા હયેં અબકે ઝમાનેવાલે-કુનસિયા.
દિલ જલે ડરતે નહી ઇશ્કમેં જલ જાનેસે-પહાડી.

( ૭૯ )

શિકવા કરતે હેં ઝબાંસે ન ગિલા કરતે હયેં;
તુમ સલામત રહો હમ તો દુઆ કરતે હયે.
તુમ અગર હાથ ઉઠા કર કે જો કોસો હમકો;
દેખને વાલે યેહ સમઝે કે દુઆ કરતે હયે.
ઈન હસીનોંસે કોઇ ભુલકે ઉલ્ફત ન કરે;
યેહ દગા બાઝ હેં મિલ મિલકે દગા કરતે હયે.

*　　*　　*　　*

મા'શુક બે વફા હયેં, અબકે ઝમાને વાલે;
બં મુફ્ત દે રહે હયેં, દિલકે લગાને વાલે.
( હમકો અફસોસ હય હમ ઇસ ઝમાનેમેં કયોં પેદા હુએ.)
દોકિનકે હુસ્નપર તુ મગરૂર હો ન ઇતના;
બિગડે હસીન લાખોં જલ્વા દિખાનેવાલે.
અર તુમ જફા કરોગે હમ યેહ દુઆ કરેંગે;
જીતે રહેં હમારે દિલકે દુખાને વાલે.

---

( ૮૦ )

દિલ જલે ડરતે નહીં ઇશ્કમેં જલ જાનેસે;
લઝઝતે સોઝે જીગર પુછીયે પરવાનેસે.
( હમ ઉફ્ કરને વાલે નહીં હયે, જલાઓ જીતનાજી ચાહે,
આપકા અખત્યાર હૈ. )
ચશ્મે સાકીકા ઇશારા યેહ હય પયમાનેસે;
દેખ હુશિયાર ન જાયે કોઇ મયખાનેસે.
રસભરી આંખ તેરી દેખી હે જબસે સાકી;
મેરી નીય્યત નહીં ભરતી કિસી પયમાનેસે.
જી મેં આતા હે કે સાકીસે ઇજાઝત લે કર;
દિલકો શીશેસે મલું આંખકો પયમાનેસે—દિલ.

---

P. 7234 | ગિલાસોંમે જો ડુબે ફિર ન ઉભરે ઝિન્દગાનીમેં -ગઝલ
| યોં ઝુલ્મ કર ન ઝાલિમ લુત્ફો કરમકે બદલે- „

( ૮૧ )

ગિલાસોંમેં જો ડુબે ફિર ન ઉભરે ઝિન્દગાનીમેં;
હઝારોં બેહ ગયે ઇન બોતલોકે બંદ પાનીમેં;
ન કર બરબાદ અપની ઝિન્દગી બોતલકે દીવાને;
વોહ કાટેગા બુઢાપેમેં જો બોતા હય જવાનીમેં.
યેહ દારૂકા પિયાલા મૌતકા કડવા પિયાલા હય;
મિલા હે ઝેહર શરબતમેં, છુપી હે આગ પાનીમેં.—

---

( ૮૨ )

યોં ઝુલ્મ કર ન ઝાલિમ લુત્ફો કરમકે બદલે;
એક દિન તુઝે મિલેંગે, ઝુલ્મો સિતમકે બદલે.
ઇસ ઝુલ્મે ના રવાનકી આખિર સઝા મિલેગી;
દોઝખકા ખાર હોગા બાગે ઇરમકે બદલે.
દોલત ન સાથ દેગી હશમત ન પાસ હોગી;
કીડે કફનમેં હોંગે, દામો દિરમકે બદલે.
ઇસ ઝુલ્મે ના રવાકી, આખિર સઝા મિલેગી,
દોઝખકા ખાર હોગા, બાગે ઇરમકે બદલે.

---

P. 7235 | સયફ્હો જીસકી ઝબાં શમશીરકી હાજત નહી–ગઝલ.
શાન કયા મૌલાકી હય અદનાકો આલા કર દિયા–ના'ત.

( ૮૩ )

સયફ હો જીસકી ઝબાં શમશીરકી હાજત નહીં;
સયફ હો જીસકી નઝર ફિર, તીરકી હાજત નહીં.
જબ તસવ્વુર બન ગયા તસ્વીરકી હાજત નહીં;
ઝુલ્ફકે પાબંદકો ઝંજીરકી હાજત નહી.
ઇશ્કકે કુચેમેં જા ઔર પી મોહબ્બતકી શરાબ.
મસ્ત દીવાનોંકો કુછ તવકીરકી હાજત નહીં.
સિજદા ગાહે આશકાં રા દિલ બરોંકા સાફ દિલ;
યેહ વોહ મસ્જીદ હય જીસે તા'મીરકી હાજત નહીં.
કત્લકર કાતિલ કે અબ તાખિરકી હાજત નહીં;
મુઝસે કાફિરકે લિયે તદબીરકી હાજત નહીં.–સયફ

( ૮૪ )

શાન કયા મૌલાકી હય અદનાકો આલા કર દિયા;
જો થા વીરાના ઉસે અર્શે મોઅલ્લા કર દિયા.
મૈં નથા કુછભી તુમ્હીંને કયાસે કયા કયા કર દિયા;
ખુદ તમાશાઇ બને મુઝકો તમાશા કર દિયા.
રાઝે મખફીકો તુમ્હીંને આશકારા કર દિયા;
દબરકો અય કિબ્લયે દીં તુમને કાબા કર દિયા.
આપ હી બન કર ઝુલેખા આપકી આશક હુઆ;
મિસ્રકે બાઝારમેં યુસુફકો રૂસ્વા કર દિયા–શાન૦

---

P. 7236: | ઉનકો સુઝી હે ઝુલ્ફેં બનાયેંગે હમ–પીલુ, હિસ્સા અવ્વલ.
| " " – " " દુસરા.

( ૮૫ )

ઉનકો સુઝી હે ઝુલ્ફેં બનાયેંગે હમ;
ઔર બનઠનકે સૈરકો જાયેંગે હમ.—
ઝુલ્ફ લટકાયે હુએ મેરા યાર તરેહદાર ચલા;
શોર હર સુ મેં હુઆ માર ચલા માર ચલા.–ઔર૦
યા ઇલાહી ખૈર હો કાતિલ કે દિલમેં ઔર હય;
કુન્દ ખંજર હો ગયા, બિસ્મીલકે દિલમે ઔર હય.
હલકપર ગૈરોંકે હાથ કટાયેંગે હમ.
ઓ સિતમગર જાં નિસારોં સે દગા અચ્છી નહીં;
એ વફાઇ હમસે, ગૈરોંસે વફા અચ્છી નહીં.
અયસે સદમે કહાં તક ઉઠાયેંગે હમ.

---

( ૮૬ )

ઉનકો સુઝી હે ઝુલ્ફેં બનાયેંગે હમ;
ઔર બન ઠનકે સૈરકો જાયેંગે હમ.
ઝિન્દગીસે દુર હેં ઓર મોત સે હમ હેં કરીબ;
આખિઝે ગુલગું કે લેં એસે તેરે ઝાલિમ રકીબ.
અબ તો ઔરોંસે દિલકો લગાયા કરેં.
કામ કયા હય હમકો મયખાનેકે દૌર સે;
જીસકે શયદા હેં ઉસીકે હેં, ગરઝ કયા ઔરસે.
દરપે ઉસીકે ધુની રમાયેંગે હમ.
પુછા કિસીને મારા જબ હાલત મેરી દેખી ઝબું;
સાફ મૈંને કેહ દિયા સરકારને, બોલે તો યું.
તૌબા અબસે ન તુઝકો સતાયેંગે હમ.

---

P. 7237 | ફિરતા રહા હું બરસોં જોશે જુનુંમેં બનમેં-પીલુ
સરગુઝસ્ત અપના ફિસાના હે ઝમાનેકે લિયે-સિંધડા

( ૮૭ )

ફિરતા રહા હું બરસોં, જોશે જુનુંસે બનમે;
કાંટોને પીલિયાહે, જો ખુન થા બદનમેં.

* * * *

ઝબાનેખુશ્ક દેખી હમને જબ ખારે મુગીલાંકી;
લગાદી હયેં સબીલેં દશ્તમેં પાઊંકે છાલોંકી.
ન રેહ જાયે કિસી સેહરામેં કાંટેકી ઝબાં સુખી;
ઇલાહી આબરૂ રખના મેરે પાઊં કે છાલોંકી—ફિરતા૦

× × × ×

ઇસ હુસ્ને અરઝી પર મતકર ગુરૂર ઇતના;
આયેગી દેખ લેના એક દિન ખિઝાં ચમનમેં;
મુનકિર નકીર નાદિમ હોકર ગયે લહદ સે;
જબ મૈં ન લાગરીસે આયા નઝર કફનમેં.
એહબાબ દફન કરકે મુઝકો ચલે ગયે જબ;
યેહ કબ્રને નિદા દી તુમ આ ગયે વતનમેં-ફિરતા૦

---

( ૯૮ )

દેખિયે હોતા હે યોં સોઝે મોહબ્બતકા અસર;
રાતભર રોતી રહી હે શમ્આ પરવાનેકે બાદ
ગર મેરા ઉસકા તકાબુલ ઇશ્કમેં મંઝુર હય;
કયસકી સુનના કહાની મેરે અફસાનેકે બાદ.

*   *   *   *

સર ગુઝશ્ત અપના ફિસાના હે ઝમાનેકે લિયે;
ગુમ હુએ થે હમ જહાંસે યાદ આનેકે લિયે.
પાસ અપને દિલકે રેહને દીજીયે મેરાભી દિલ;
એક ખુશીકો ચાહિયે એક ગમ ઉઠાનેકે લિયે.
જબ કહા મરતા હું તેરે હિજ્રમેં હંસ કર કહા;
અજી મૌત આનેકે લિયે હયે જાન જાનેકે લિયે—

---

( ૮૯ )

તુમ્હારે હિજ્રમેં દિલકો કરાર કયસે હો:
મરીઝે રંજ્ને અલમ હોશિયાર કયસે હો.
ઉધર નિગાહ ઉઠાઇ ઇધર તમામ કિયા;
તુમ્હારે કત્લકા ક્દિયે શુમાર કયસે હો.
ઝબાન દે કે ભી વાંદા વફા નહી કરતે;
તુમ્હારે વાંદોંકા ફિર એંતિબાર કયસે હો.
દિખાકે ખંજરે અબરૂ વોહ હંસકે કેહતે હયેં;
કઝાસે ડરતે હો તુમ જાંનિસાર કયસે હો.–તુમ્હારે૦

---

( ૯૦ )

તબસ્સુમસે વહાં ખાલી નમકદાં હોતે જાતે હયેં,
યહાં ઝખમે જીગર રિસરિસકે ગિરિયાં હોતે જાતે હયેં.
નહી બે વજહા તાવીઝોંકા રેહના ઉનકે સીનેપર;
યે ફિતને ઉઠતે જોબન કે નિગેહબાં હોતે જાતે હયેં.
ખુદાકે વાસ્તે પત્થર ન હો જાનાં જવાં હોકર:
અયા સીનેપે દો લાલે બદખશાં હોતે જાતે હયેં.
મના કરદો રકીબોંસે ન લેવેં માંગકા બોસા;
હમારી માંગ પેહલી હે અગર લેંગે તો હમ લેંગે.
લબે નાઝુકકા બોસા લે લિયા તો હંસકે યોં બોલે;
કહો અબતો તુમ્હારે પુરે અરમાં હોતે જાતે હયેં.—

---

( ૯૧ )

ખાસ દસ્તે ખુદાકા સંવારા નબી,
આસ્માને રિસાલતકા તારા નબી;
નુર ઝાતે અહદ આલમ આરા નબી,
ખાતિમુલ અંબિયા હક્કા પ્યારા નબી.
વોહ નબી કૌન યા'ને હમારા નબી;
સબસે પેહલે પયમ્બરથે આદમ સફી,
શીશકો બાદ ઉનકે નબુવત મિલી;
ફિર ઇસી તરાહ નોબત રિસાલતકીથી,
કિર્આં બદલી રસુલોંકી હોતી રહી.
ચાંદ બદલીસે નિકલા હમારા નબી.
હકને સબકો દિયા મોજીઝા એક એક,
સબને ઝાહિર કિયા મોજીઝા એક એક;
સબસે સાદિર હુઆ મોજીઝા એક એક,
હર નબીકો મિલા મોજીઝા એક એક.
મોજીઝા બનને આયા હમારા નબી,
ખાસ દસ્તે ખુદાકા સંવારા નબી.

---

( ૯૨ )

તવહીદ ભી રોશન હે ઉસ નુરે મુજસ્સિમસે;
ખાલી ન ફિરા કોઇ દરબારે મોહંમદ સે.

મુસાસે કોઇ પુછે જાતે હો કહાં સુન લો;
કુર્આનકે પરદેમેં બાતેં હેં મોહંમદ સે.
જો કુછ મુઝે લેના હે, જો કુછ મુઝે કેહના હે;
અલ્લાહસે કેહકેહકર લે લુંગા મોહંમદ સે.
યેહ રમ્ઝે ખુદાઇ હય, અગિયાર ન સમઝેંગે;
અલ્લાહ તો દેતા હય, મિલતા હે મોહંમદ સે.

---

P. 7243 | યહાં આનેમેં લાખોં બહાને હુએ—દાદરા.
દેખો તો ઝરા પરદયે હસ્તીકો હટાકે—કવ્વાલી.

( ૯૩ )

યહાં આનેમેં લાખોં બહાને હુએ—

યેહ અબસ કેહના હે કે મોકા ન થા ઓર ઘાત ન થી;
એક કજ અદાઇકે સિવા ઓર કોઈ બાત ન થી.
હિનકો આ સકતે ન થે આપ તો કયા રાત ન થી.
મેંહદી પાઊંમેં ન થી આપકે બરસાત ન થી.

બસ યહી કહીયે કે મંઝુર મુલાકાત ન થી;
યહાં આનેમેં લાખોં બહાને હુએ.
કાસિદકો બ મિન્નત જો રવાના કિયા વહાં;
સામાન જુમલા એશ મુહૈયા કિયા વહાં.
આહટ પે કાન, દરપે નઝર, થી કે નાગહાં;
કાસિદને આકે કેહ દિયા, મેંહદી લગી વહાં.
પસ ખું ટપક પડા નિગ હે ઇન્તિઝારસે—

( ૯૪ )

દેખું તો ઝરા પરદએ હસ્તીકો હટાકે;
આંખોંમેં મેરી કોન હે પરદેમે કઝાકે.
ઝખમોંસે દિલેઝારકો ગુલઝાર બનાકે;
સબ તીર તેરે રખે હેં પુલોંમેં બસાકે.
પામાલ હુઆ આપહી જે.કોંસે હવાકે;
ખુદ મિટ ગયા નકશે કફે પા મુઝકો મિટાકે.
ઠોકરકે નિશસે હે વસી ઝીનને મદફન;
ઉસને તો બનાયા મેરી તુર્બતકો હટાકે.—

---

P. 7373 | વોહ આંખેં હેં જીનમેં હયાકી કસમ—ગઝલ.
| તને મરીઝમેં દમકા શુમાર બાકી હય— "

( ૯૫ )

યે વો આંખેં નહીં જીનમેં હયાકી કસમ,કહીંનામકો મેહરે વફા ભી નહીં;
યે વો જાદુ હે જીસકા મારા હુઆ, કભી આજ તલકતો જીયા હી નહી.
મેરી બાલોંસે ઉઠ કર તબીબ તુ જા,ન સતારે ખુદાકી કસમ ન સતા;
યેહ કેહજો દિયા હે સિવાયે કઝા, મેરે મર્ઝકી કોઇ દવાહી નહી.
કભી ઇતના ન પુછા કે હાલ હે કયા, તુ ઉદાસ હે દિલકો મલાલ હે કયા;
ન નસીબકા હે ન તુમ્હારા ગિલા, અજી સીધા હમારા ખુદાહી નહી.
અભી હમકો ઉઠાને બુતોંકે સિતમ, અભી બ્હોત ઉઠાને હેં રંજો અલમ;
જો મરૂંભી તો હિજ્રમેં કયસે મરૂં, મેરે હિસ્સેમેં આઇ કઝાહી નહી.—

---

[ ૯૬ ]

તને મરીઝમેં દમકા શુમાર બાકી હય;
ન જાયેં આપ અભી જાને ઝાર બાકી હય.
જો આજ પી હે તે સાકી હરામ શબ પી હો;
યેહ કલકી પી હુઇ મયકા ખુમાર બાકી હય,
ઉસીકો જાકે યકીને વફા દિલા ઝાલિમ;
અગર કિસીકો તેરા એ'તબાર બાકી હય.
ગયા શબાબ કમર ખમ હુઇ ઝઇફી મેં;
ગુરૂર ખત્મ હુઆ ઇન્કિસાર બાકી હય.-

---

P. 7374 | બેહરે ગુલ દસ્તે ગુલિસ્તાંકી ફિઝા બન જાઉં -ગઝલ
| બુલબુલે ના મુરાદ પર કોહે અલમ ગિરાદિયા- ,,

( ૯૭ )

બેહરે ગુલ ગસ્તે ગુલિસ્તાંકી ફિઝા બન જાઉં;
નગમા સંઝસે મેં સબ્ઝ બુલ બુલકી સદા બન જાઉં,
બોસા લેને કે લિયે જામે શફા બન જાઉં;
કહિયે તો લુકમયે શમશીરે કઝા બન જાઉં.
ખાલી સાયલ કો મેરી જાન ન દર સે ટાલો;
નખ્લે ઉલ્ફત હું મુઝે આબે વફ઼ સે પાલો.
ગુલે ખુશ રંગ હું અચ્છી તરાહ દેખો ભાલો;
હાર બન જાઉં ગલેસે જો અગર મિસ ડાલો,
પાઉં મેં તુમ જો લગા લો તો હિના બન જાઉં;
બેહરે ગુલ ગસ્તે ગુલિસ્તાંકી ફિઝા બન જાઉં.

---

( ૯૮ )

બુલબુલે ના મુરાદ પર કો હે અલમ ગિરા દિયા;
હાં ! હાં ! કો હે અલમ ગિરા દિયા;
દામને ગુલસે કર જુદા બખ્તે સિતમ બના દિયા,
હાં ! હાં ! બખ્તે સિતમ બના દિયા.
આયે થે આજ ખ્વાબમેં પુછને હાલે દિલ મેરા;
દર્દે જીગરને ઉઠકે હાય મુઝે જગા દિયા,
હાં ! હાં ! હાય મુઝે જગા દિયા.
અય સિતમ ફલક આસમાં તુઝકો ન આયા રેહમ તક,
મુશ્તરે નામુરાદ પર, કો હે અલમ ગિરા દિયા,
હાં ! હાં ! કો હે અલમ ગિરા દિયા.

---

P. 7379 | કેહ રહી હય હશ્રમેં વોહ આંખ શરમાઇ હુઈ—ગઝલ.
યાદ આઊંગા તુમ્હેં મિટ્ટીમેં મિલ જાનેકે બાદ— „

( ૯૯ )

કેહ રહી હે હશ્રમેં વોહ આંખ શરમાઇ હુઇ;
અરે હાય કેસી ઇસ ભરી મજલિસમે રસ્વાઇ હુઇ.
ઠોકરેં ખિલવાયેગી યે ચાલ ઇઠલાઇ હુઇ;
કયા જવાની ફિર રહી જોબનપે ઇતરાઈ હુઇ,
વસ્લમેં અગિયારસે ખાલી હુઇ મેહફિલતો કયા;
શર્મભી જાયે તો મેં જાનું કે તનહાઇ હુઇ.
ગર્દ ઉઠી આશકકી તુર્બતસે તો ઝુંઝલાકર કહા;
વાહ સિર ચઢને લગી પાઊંકા ઠુકરાઇ હુઇ.

( ૧૦૦ )

યાદ આઉંગા તુમ્હેં મિટ્ટીમેં મિલ જાનેકે બા'દ;
હોગી હસરત ઓરભી યેહ દમ નિકલ જાનેકે બા'દ.
કત્લ કરના સોચકર પહેલે મુઝે રશ્કે કમર;
વર્ના પછતાઓગે જાનાં વાર ચલ જાનેકે બા'દ.
આ કે તુર્બતપે મેરી કરના ન તુમ આહો ફુગાં;
હો નહીં સકતા હે કુછભી વાર ચલ જાનેકે બા'દ,
તા ન નિકલે હસરતે દિલ ઇશ્કકે બીમારકી;
મેરે ઘરમેં આયે ભી તો દમ નિકલ જાનેકે બા'દ—

---

P.7380 | નીમ બિસ્મિલ ક્યા હે ઉસને ઉઠાકે રૂખસે નકાબ આધા-કોસિયા
એસી કિસ્મત કહાં સાનિસે લગાયે કોઇ-ઝિલા.

( ૧૦૧ )

ઓ મિયાં જાને વાલે ઝરા ચિલમન ન ઉઠા દેના;
તુઝે અપની જવાનીકી કસમ સુરત દિખા દેના,
કિસીકા દેખના ઓર દેખકર ચિલમન ગિરા દેના;
હમારા દેખના ઓર દેખ કર આંસુ બહા દેના.

× × × ×

નીમ બિસ્મિલ ક્યા હે ઉસને, ઉઠાકે રૂખસે નકાબ આધા;
ઝલક દિખાતેહી મુઝકો એકદમ, વોહ છુપ ગયા માહતાબ આધા.
રૂખે મુનવ્વર પે ગેસુ બિખરે હુએ જો દેખે તો હમ યેહ સમઝે;
કે આજ કાલી ઘટામે આયા હુઆ હે યેહ માહતાબ આધા.

મેં ચશ્મે આશિકકી યાદ મેં જો દે રહા હું ખયાલ રખના;
મેરે લહદ પે ઉગેગી નર્ગિસ, તો સાથ હોગા ગુલાબ આધા.
લિયા જો મૈંને કલ ઉસકા બોસા, તો હંસકે બોલે ગુલામ સરવર;
યેહ ખુશ નસીબી સમઝ લો અપની કે હો ગયા કામયાબ આધા.
(અરે, હાં! હાં!) કે હો ગયા કામયાબ આધા.

---

## ( ૬૦૨ )

થમતે નહી એક દમભી મેરે દીદયે પુર નમ,
દિલ રંજો, ગમો, યાસસે હે દર હમો બરહમ;
રેહતા હે તસવ્વુર મેં સરાપા તેરા હમ દમ,
આવાઝ મેરે મુંહસે નિકલતી હે યેહ હર દમ.

× × ×

એસી કિસ્મત કહાં સીનેસે લગાયે કોઇ;
હંસ કે બાહેં મેરી ગર્દન મેં જો ડાલે કોઇ.
કત્લકી ફિક્ર ઇધર ખુનકે છીટોંકા ખયાલ;
અજી પકડે તલવાર યા દામન કો સંભાલે કોઇ.
જબ સિતમગર મુઝે કેહતે હેં, સિતમગરને કહા;
ફિર મેરે સામને કયોં નામે વફા લે કોઇ.
બખુશી આપને બોસે દિયે દુશ્મનકો હુઝુર;
વર્ના મુમકિન હે તુમ્હેં હાથ લગા લે કોઇ.

---

P. 7397 | કેહકે પછતાગે હમ આંખો મેં હરને કે લિયે-ગઝલ.
| જીગર થામે હુએ બયઠે હેં જીતને સુનને વાલે હયેં-,,

[ ૧૦૩ ]

કેહકે પછતાયે હમ આંખો મેં ઠહરને કે લિયે;
પાઊં ફેલાતે હેં અબ દિલમેં ઉતરને કે લિયે,
આંખેં સાંકીકી સલામત મેરે દુશ્મન તરસેં;
દોહરે મયખાને હેં નીય્યત મેરી ભરને કે લિયે,
તુમ જો બન ઠનકે ચલે હો મેરે ઘર આનેકો;
બિગડે બેઠે હેં નસીબ આજ સંવરને કે લિયે,
કિસ મસીહાકી હે મકતલ મેં ઇલ્લાહી આમદ;
મૌત ભી આજ મેરી જાતી હે મરને કે લિયે.

[ ૧૦૪ ]

જીગર થામે હુએ બેઠે હેં જીતને સુનને વાલે હયેં;
મેરે પુર દર્દ નાલે ભી બડે બેદાદ કરતે હયેં,
ચલા હે ઇસ તુઝકસે તેરા દીવાના બયાબાંકા;
કે દેહને બાંયેં ફોજે અશ્ક આગે આગે નાલે હયેં,
કોઇ કયા જાને કયા ચુનતી હે લેલા અપની પલકોં સે;
યેહ વોહ કાંટે હેં મજનુંને જો તલવોંસે નિકાલે હયેં.
મોહબ્બતને બુતે બે દર્દસે યેહ કેહલવા છોડા;
કે વોહ અચ્છે રહેં યારબ જો હમ પર મરને વાલે હયેં.

P. 7381 | વોહ કેહ રહે હેં કે બાહર હમ આ નહી સકતે—ગઝલ.
| બુતોંકે ઇશ્કમેં હમ જાને ઝાર ખો બયઠે— ,,

( ૧૦૫ )

વોહ કેહ રહે હેં કે બાહર હમ આ નહીં સકતે;
લગી હે પાઉંમેં મેંહદી છુડા નહી સકતે.
યેહ કૈસી બઝમ હે ઔર કૈસે યહાં કે હેં સાકી;
શરાબ હાથોંમેં હય ઔર પિલા નહીં સકતે,
તુમ્હારે હિજ્ર મેં જો જો સિતમ ઉઠાયે હયેં;
જીગરકો ચીરકે તુમકો દિખા નહી સકતે.—

( ૧૦૬ )

બુતોંકે ઇશ્કમેં હમ જાને ઝાર ખો બયઠે;
અજબ ! અમાનતે પરવર દિગાર ખો બયઠે—બુતોંકે
સરે ખદંગ નઝર આ ચુકા થા તાયરે દિલ;
હમ અપને હાથોંસે અપના શિકાર ખો બયઠે.—બુતોંકે
વોહ કયા અદાથી કે જીસપર હુએ ફકીર નઝીર;
ઝરાસી બાત પે સબ્રો કરાર ખો બયઠે—બુતોંકે

 મોહે જલ્દી મદીને બુલાલો નબી—ભૈરવી.
જમાલે યાર હરસુ જલ્વાગર હો—ગઝલ.

( ૧૦૭ )

મોહે જલદી મદીને બુલાલો નબી—
તોરે દરસકી આસા લગી, મોહે જલદી.
નૈયા હમારી અંદર મેં ડોલે, નૈયાકો પાર લગાઓ નબી,
હાં જલદી મદીને બુલાલો નબી, હાં મોહે જલદી મદીને.
ખ્વાજા પિયા તોરી બિનતી કરત હૈં;
મેરી બિગડી બાત બનાલો નબી—

---

( ૧૦૮ )

જમાલે યાર હરસુ જલ્વાગર હો, અરે હાં...જમાલેયાર.
કિસીકા કિસ તરાહ દિલમે ગુઝર હો, જમાલેયાર.
હમારી બેકલીકા કૌન જાને, કિસીકે દદકી કિસકો ખબર હો,
અરે—હાં—કિસીકે દર્દકી..............જમાલેયાર.
હમારી બે કલીકા કૌન જાને, કિસીકે દર્દકી કિસકો ખબર હો,
હાં—રે—કિસીકે દર્દકી કિસકો ખબર હો—જમાલેયાર.

P. 7384 | કિયા દુઝદીદા નિગાહોંસે ઇશારા કિસને—ગઝલ કવ્વાલી.
| બદલ બદલ કે રકીબોંકે નામ લેતે હયે— „ „

( ૧૦૯ )

કિયા દુઝદીદા નિગાહોંસે ઇશારા કિસને;
મલેકુલ માત કે માંથે ગઇ મારા કિસને.
દાવરે હશ્ર મેરે કાલકો અરસા ગુઝરા;
મુઝકો માલુમ નહી હેં મુઝે મારા કિસને.
આલિમુલ ગેબ હે તો મુઝસે સરેહશ્ર ન પુછ;
મૈં ઝબાંસે ન કહુંગા મુઝે મારા કિસને.
અઝમ તુમ આજ કહાં જાઓ સુબુ લેકે ચલે;
સચ બતાઓ તુમ્હેં શીશે મેં ઉતારા કિસને.

---

( ૧૧૦ )

બદલ બદલ કે રકીબોંકા નામ લેતે હયેં;
વોહ અપને આપહી લુત્ફે કલામ લેતે હયેં;
વોહ છેડ છાંડકે મુઝસે મુદામ લેતે હયે;
કે દોનોં હાથોંસે મેરા સલામ લેતે હયેં,
ખુદા હો દોસ્ત તો દુશમનભી દોસ્ત હોતા હે;
રકીબ ઉનસે મેરા ઇન્તિ કામ લેતે હયેં.
કિયા હે નાકમેં દમ વાએઝોંને કયા કીજે;
ગઝબ હે દીનકા દુનિયા મેં કામ લેતે હયેં.

---



મી. એજાઝ અલી

“ હિઝ માસ્ટર્સ વોઈસ ” રેકર્ડસ.



માસ્તર રહીત

"હિઝ માસ્ટર્સ વોઈસ" રેકર્ડસ.

| દિલ સાહબે ઓલાદમે ઇન્સાફ તલબ હય—સોઝ
| જબકે ખામોશ હુઈ બુલબુલે બુસ્તાને હુસેન— ,,

( ૧૧૧ )

દિલ સાહબે ઓલાદસે ઇન્સાફ તલબ હય;
દુનિયામેં પિસર બાપકી ઝીનતકા સબબ હય.
ઓલાદકા હોના ભી બડી બક્ષિસે રબ હય;
યેહ સચહે મગર દાગભી બેટેકા ગઝબ હય.
રોનેકી હે જા ઝુલ્મ નયા કરતી હે તકદીર;
શબ્બીરકો અકબરસે જુદા કરતી હે તકદીર.
બેટા ભી વોહ બેટા હય જો તસ્વીરે પયમ્બર;
અખલાક મેં માનિંદે હસન ઝોરમેં હયદર.
ખુશ લેહજઓ ખુશ ખસ્લતો ખુશ વઝઆ તરેહદાર;
માંશુકે પિદર રોનકે દિલ આશકે દાવર.
ઇન્સાફસે સબ સાહબે ઓલાદ બતાદેં;
કિસ તરહાસે ફરઝંદ કો મરને કી રઝા દેં:

---

( ૧૧૨ )

જબકે ખામોશ હુઇ બુલબુલે બુસ્તાને હુસેન;
તીરસે આન બિંધા અકબરે નાદાને હુસેન.
કહા બાનોને કે ફરઝંદ હેં દામાને હુસેન:
લગી કેહને હુઆ બરબાદ ગુલિસ્તાને હુસેન,
ઝલ્ઝલા હાય! ગઝબ ચૌદા તબક મેં આયા;
બીવીયો દીનકા સુલ્તાન શફક મેં આયા.

ઝલઝલા હાય ! ગઝબ ચૌદા તબક મેં આયા;
ભીગીયે દીનકા સુલ્તાન શફક મેં આયા.

---

P. 5437 | યાદતેહેં ઝખ્મ તાઝાહો દીલે દિલગીરકા—સોહની
| બુતોંસે બચકર ચલને પરભી આફત આહી જાતી હય—ગઝલ.

( ૧૧૩ )

યાદતે હેં ઝખ્મ તાઝા હો દિલે દિલગીરકા;
છેડ કર વોહ તઝકિરા કરતે હેં અપને તીરકા.
સચ તો હે કયોં બે મુરવ્વતકા કોઇ એહસાનલે;
હય તકાઝે પર તકાઝા ઉસ રાઝે પીરકા
કયા શિકન માથે પે હે કિસ વાસ્તે નારાઝ હો;
મુઝસે કયોં પઢવાતે હો લિખ્ખા મેરી તકદીરકા.

---

( ૧૧૪ )

બુતોંસે બચકે ચલને પરભી આફત આહી જાતી હય;
ગેહ કાફિર વોહ કયામત હય કે તબીઅત આહી જાતી હય.
ગેહ સંબ કેહનેકી બાતેં હયેં કે મુઝકો છોડ બયઠે હયેં;
હાં—હાં—છોડ બયઠે હયેં.
જબ આંખેં ચાર હોતી હયેં મુરવ્વત આહી જાતી હય;
અરે હાં-હાં-આહી જાતી હય.

કઝાહીકો રસાઇ હય, દિલોંકા હય ખુદા હાફિઝ.
( ઓ હો-વાહ-વાહ )
જહાં દિલમેં મલાલ આયા કુદુરત આહી જાતી હય;
અરે, હાં-હાં-આહી જાતી હય.
કહીં આરામસે બયઠે ફલક રેહને નહીં દેતા;
અરે, હાં-હાં-રેહને નહીં દેતા.
હમેશાં એક ન એક સિરપર મુસીબત આહી જાતી હય;
અરે, હાં-હાં-આહી જાતી હય.

---

P. 7440 | ઝરૂરત કયા ઉન્હેં તેગો તબરકી—પહાડી.
| ખાક અરમાનોં પે ડાલી જાયગી—ગઝલ.

## ( ૧૧૫ )

ઝરૂરત કયા ઉન્હેં તેગો તબરકી, હાં-રે-તેગો તબરકી;
હાં-રે-અદા કાફી હે બસ તિરછી નઝરકી.
વોહ કયા જાને કિસે કેહતે હેં ઉલફત;
ખબર કયા હયે ઉન્હેં દર્દે જીગરકી.
તુમ્હેં માલુમ હયે—તુઝ પર સિતમગર;
શબે ગમ કિસ તરાહ હમને બસરકી,
અરે ચલે જાતે હો મુડ કર દેખ જાઓ;
કસમ હે આપકો તિરછી નઝરકી.—

---

[ ૧૧૬ ]

ખાક અરમાનોં પે ડાલી જાયેગી;
યોં મેરી હસરત નિકાલી જાયગી.
અરે હાં-ગુલે રૂખસાર ચુનનેકે લિયે;
ચશ્મે આશક બનકે મારી જાયગી.
અરે-લાશ ઠુકરાકે વો યોં કેહને લગે;
અરે-ઇસમેં કયા અબ જાન ડાલી જાયગી.
કુછ ન લે જાયેગા કોઇ અપને સાથ;
સારી દુનિયા હાથ ખાલી જાયગી.

---

P. 7442. { સોઝે ગમ દે ગયા કોનસા રશ્કે ગુલ—ગઝલ.
જાગતે જાગતે ફિર સો ગઇ કિસ્મત મેરી-,,

[ ૧૧૭ ]

સોઝે ગમ દે ગયા કોનસા રશ્કે ગુલ;
યેહ હવા ઇશ્કકી કિસ ચમનમેં લગી,
આહ દિલસે ઉઠી તો જીગર તક ગઇ;
મુંહસે નિકલા ધુંવાં આગ મનમેં લગી.
યેહ અચાનક નઝર કિસ તરફ જા પડી;
સાદગીકી અદા આંખ મેં ખપ ગઇ.
લો કનખિયોં સે તકના સિતમ હો ગયા;
દિલપે બરછી ઇસી બાંક પનમેં લગી.
તા બ એહદે જીનું ધુમ નાલોંકી થી;

ફિર બઢી એ ખુદી ધુન લગી દસ્તકી.
લો વોહ દિલકી ગિરાહ ખુદ બખુદ ખુલ ગઇ;
લો વોહ મોહરે ખમોશી દહનમેં લગી.
આરઝુ આરઝુ કયા હુઆ કયા હુઆ;
ચુપ હો કયોં, ચુપ હો કયોં, કુછ કહો કુછ કહો.
ફકહે મુંહ, ઝર્દ રૂખ, ખુશ્ક લબ ચશ્મતર;
ચોટ દિલકો ઇસી અંજુમનમેં લગી.

---

## ( ૧૧૮ )

જાગતે જાગતે ફિર સો ગઈ મેરી કિસ્મત;
મિલકે રોતી હે ગલેસે રંજે રાહત મેરી.
અય ફલક રેહમ ન કર ખુબ સતા લે મુઝકો;
ઝુલ્મ સેહનેકી તો ખુગર હે તબીઅત મેરી.
દરો દીવારભી હસરતસે મુઝે દેખતે હયેં;
મેરે અરમાનોંસે કયોં લિપટી હે હસરત મેરી

---

P. 7443 | માયાને જાંલ બિછાયા—ભીમ.
સુખમેં સબ આયુ ગુઝાર સકેં—

## ( ૧૧૯ )

દિલકે ફફોલે જલ ઉઠે સીનેકે દાગસે;
ઇસ ઘરકો આગ લગ ગઇ ઘરકે ચિરાગસે.

ગુલ કયા હે ખાર તક ન બચા હાય લુટસે;
ભારતકા બાગ ઉજડ ગયા આપસકી ફુટસે.

× × ×

માયાને જાલ બિછાયા, ભરમાયા, લુભાયા, તુ મુરખ કયોં લલચાયા.
અરે મોહ લોભને તુઝકો ઘેરા,
અરે છાયા ચારોં તરફ અંધેરા.
અરે પરધનકો કેહતા હે મેરા, યેહ ચલા ફિરતા સાયા............
ફિર માયાને જાલ બિછાયા......
અરે મોહ લોભને તુઝકો ઘેરા, છાયા ચારોં તરફ અંધેરા;
અરે પરધનકો કેહતા હે મેરા, ઇસ દુનિયામેં કબતક ડેરા.
યેહ ચલતા ફિરતા સાયા, ભરમાયા લુભાયા, તુ મુરખ લલચાયા....

---

[ ૧૨૦ ]

સુખમેં સબ આયુ ગુઝાર સકેં, દુઃખ એક ઘડી જબ પાવત હયેં;
કલપાવત હેં, ઘભરાવત હેં, મનકો ફિર કલંક લગાવત હયેં.
મન પ્રિતમેં જીત લિયો જીનકો, અનરીતકે ગીત વોહ ગાવત હયેં;
કુછ પ્રેમકે જોશમેં હોશ નહી હય, બસ ઔરોંકો દોષ લગાવત હયેં.
વાહરી યેહ બતિયાં—તુમ્હારી યેહ ઘતિયાં તુમ્હારી......
દોનોંકા મન સમઝાના, પુરે નટખટ હોકા થા;
કેસી હુશિયારી પે મેં બલ્હારી, યેહ બતિયાં તોહારી...
માનોજી માનો, મોરી માનો, બાતેં યેહ કોરી જાનો, (૨)
દોનોંકી દોનોં ભોલી હેં, ઝાહિર બતિયાં અનમોલી હેં.
લેકિન અંદરસે પોલી હેં—જાયેં બલહારી......

---

P. 7445 | સલામી શાહકી ઇમદાદકો સારી ખુદાઇ થી—સલામ.
આંખોંસે તેરે ગમમેં આસુ બહા દિયે હે— ,,

( ૧૨૧ )

સલામી શાહકી ઇમદ દકો સારી ખુદાઇ થી;
મગર મંઝુર હઝરતકો રઝાયે કિબ્રિયાઇ થી.
ગલા ખંજરસે કાટા શિમ્રને કિસ રેહબરે દીંકા;
સિરે ગુમરાહમેં કયા ભુએ ગુમરાહી સમાઇ થી.
ઇધર કતરા ઉધર દરિયા, ઇધર તનહા ઉધર લાખોં;
અકેલે થે ઇધર સરવર, ઉધર સારી ખુદાઇ થી.
રનમેં કેહતે થે લઇનોંસે શાહે તિશ્ના દહન;
બંદ પાની જો કિયા તુમને તો કયા હોતા હય.
અરે મેરે મુંહમેં તો મોહંમદકી ઝબાંકા હય અસર;
શજરે ખુશ્ક પર થુકું તો હરા હોતા હય.
ઇધર કતરા ઉધર દરિયા, ઇધર તનહા ઉધર લાખોં;
સલામી શાહકી ઇમદાદકો, સારી ખુદાઈ થી.

---

( ૧૨૨ )

આંખોંસે તેરે ગમમેં આંસુ બહા દિયે હયેં;
દો કિશ્તિયોમેં ભરકે મોતી લુટા દિયે હયેં.
મેહબુબકે નવાસે યોં હોં શહીદ પ્યાસે;
અરે કૌસરકે જામ જીસને લાખોં લુટા દિયે હયેં.
અલ્લાહરે યે હિમ્મત દેખો બરાયે ઉમ્મત;
મેહાને કરબલામેં સિરકો કટા દિયે હયેં.

સલામ ઉસપે જો દુલ્હા બનાથા રનકે લિયે;
ટપકતે આંસુ થે સેહરે તલે દુલ્હનકે લિયે.
સફરમેં રેહતી થી હરદમ જો યાદ સુગરાકી;
હુસેન રોતે થે દો દો પહર વતનકે લિયે.
કિયા થા વાંદા જો બચપનમેં મારે જાનેકા;
ગલા કટા દિયા આખિર ઉસી સખુનકે લિયે.
જનાબે હકસે જીસે હુલ્લયે બહિશ્ત મિલે;
હઝાર હયફ વોહ મોહતાજ હો કફનકે લિયે.
મેહબુબકે નવાસે યોં હોં શહીદ પ્યાસે;
કૌસરકે જામ જીસને લાખોં લુટા દિયા હયેં.

---

P. 7447 | જલ્વયે આરિઝે પુરનુર દિખાતે જાને—પહાડી,
મેરી જાન તુઝપે ફિદા થા મોહંમદ—એમન.

( ૧૨૩ )

નકાબ રૂખસે ઝરા અય સનમ ઉઠા દેના;
કિસીકો જલ્વયે હુસ્ને ખુદા દિખા દેના.
× × ×
જલ્વયે આરિઝે પુર નુર દિખાતે જાતે;
તાલિબે દીદકો દીવાના બનાતે જાતે.
ફિર ન આનેકી કસમ ખાકે ઉઠે પેહલુસે;
દે ગયે દાગ કલેજે પે વોહ જાતે જાતે.
કત્લકે બાંદ વો એ ગોરો કફન છોડ ગયે;
હાં—મેરી મિટ્ટીકો ઠિકાને તો લગાતે જાતે. (વાહ ! વાહ)

થા અગર ઉનકે। શહીદોંકા જલાના મંઝુર;
ઉનસે ઇતની લજે શારીંસે સુનાતે જાતે--

---

( ૧૨૪ )

મેરી જાન તુઝપે ફિદા યા મોહંમદ,
અબ યેહી મેરી સદા હે મોહંમદ;
તેરી શાનકા કોઇ હુઆ ન હોગા,
તુ નબીયોંકા સિરતાજ હે યા મોહંમદ [સલ્લ.હ]
નહી ખ્વ.હિશ હે જન્નતકી મુઝે અયે સરવર,
મેં દરપે તેરેહી રહું યા મોહંમદ.
ન દોઝખકા ડર હે ન જન્નતકી ખ્વાહિશ,
દેખા જબસે રોઝા તેરા યા મોહંમદ.

---

P. 7464. | ચેહ દહાને ઝખ્મ રેહ રેહ કર સદા દેને લગે...ગઝલ.
| દેખના સાકી ઘટા ગુલઝાર પે છાઇ નહો ..."

( ૧૨૫ )

ચેહ દહાને ઝખ્મ રેહ રેહ કર સદા દેને લગે
રફ્તા રફ્તા તીર કાતિલ કે મઝા દેને લગે
આબરૂકા પાસથા જબ તક વો હાલત ઔરથી
અબ તઅજ્જુબ કયા કે જબ દરદર સદા દેને લગે.
આગ દી સૈયાદને જબ આશિયાને કો મેરે

જીનપે તકયા થા વોહી પત્તેં હવા દેને લગે
મુઠ્ઠીયોંમેં ખાક લેકર દોસ્ત આયે વક્તે દફ્ન
ઝિન્દગી ભરકી મોહબ્બતકા સિલા દેને લગે.

---

( ૧૨૬ )

દેખના સાકી ઘટા ગુલઝાર પર છાઇ ન હો
મયકી પ્યાલી બનકે દુલ્હન બાગમેં આઇ ન હો
કૌનસા ગુલઝાર હય જીસ પર ખિઝાં આઇ ન હો
કૌનસી હય વોહ કલી જો ખિલકે મુરઝાઇ ન હો
દેખ કર ઝુલફે સીયાહ કો હો ગયા ધોકા મુઝે
મંય યેહ સમઝા ચાંદપર કાલી ઘટા છાઇ ન હો
મય ભી હો મીના ભી હો ગુલઝાર હો ગુલ હો તો કયા
જબ તલક સાકી નહીં, મેહફિલકી ઝેબાઇ ન હો.

---

P. 7466 | કયા જીયેં ખાક જીયેં જીને કા સહારા નરહા...ગઝલ
| કિસ્સયે ઇશ્ક મેરા દિલસ સુના કરતે હંય... "

( ૧૨૭ )

કયા જીયેં ખાક જીયેં જીનેકા સહારા ન રહા;
જો કુછ પેહલે થા વોહ ધ્યાન હમારા ન રહા.
એક મંય હું કે તુઝે દિલસે ભુલાયા ન કભી;
એક તુમ હો કે તુમ્હેં ધ્યાન હમારા ન રહા.

આજ તક સબ્ર કીયા મૈંયને તેરે વા'દે પર;
અબ મેરી જાન મુઝે સબ્રકા યારા ન રહા.

---

## ( ૧૨૮ )

કિસ્સયે ઇશ્ક મેરા દિલસે સુના કરતે હૈંય;
કિતને ભોલે હૈંય મેરે હકમેં દુઆ કરતે હૈંય.
ગાલિયાં ભી હૈંય મઝેકી જો લબે શીરીંકી;
ઔર હમ ઝિડકે ભી દો ચાર સુના કરતે હૈંય.
આશિકોં કે લીયે હરઆન ફના હય લેકિન;
વસ્લકી આસ મેં યેહ લોગ જીયા કરતે હૈંય.—

---

P. 7472. | નહી હય નામસે વાકિફ વફાકે—ગઝલ.
| હાં હાં લગાએ તીર દીલ મેરા યહી તો હે—

## ( ૧૨૯ )

નહીં હય નામ સે વાકિફ વફાકે.
હસીન જીતને હૈંય ઉતને દગાકે;
સવાલે વસ્લપર ગરદન ઝુકાલી,
જરા કેહ દીજીયે હાં મુસ્કિરાકે
નઇ એક બાત દેખી પ્રીત્ના ગરમેં
વોહ લે લેતા હે દિલ આંખેં મીલાકે

ન કી કુછ કદ્ર તુમને ઓ સીતમગર
દીયા થા દિલ બહુત સમઝા બુઝાકે.

---

## ( ૧૩૦ )

અરે, હાં–હાં; લગાઓ તીર મેરા દીલ યહી તો હય
અરે હાં હાં..........
અરે કુછ ઔર ફાયદા ન સહી દીલ–લગી તો હય
મરતે તો હંય તુમ્હીં પે તુમ્હેં કયોં હય નાગવાર
અપની પસંદ અપની નજર અપના જી તો હય
આંખ અપની ઉસને દેખકર આઇને મેં કહા
બીમાર સબ બતાતે હંય અચ્છી ભલી તો હય
કયા અપના હક અજલકે લીયે વકફ કર દીયા
આલીં સે કયોં તુમ ઉઠકર ચલે જાં અભી તો હય.

---

P. 7473 | ગોરી સુરતપે ન મરીયે બડી બદખુ હોગી...પહાડી.
| દર્દ રેહતા હય યાદ તેરી રેહતી હંય.........,,

## ( ૧૩૧ )

સીતમ શઆર કી અય દોસ્તો સઝા હય અજીબ
સીતમ કશોં કી સીતમ ઝુલ્મ ઔર જફા હય અજીબ
ન કોઇ ઝુલ્મ ન કોઇ ખતા સઝા હય અજીબ
કીસીને શેઅરભી યહ ખૂબ હી કહા હય અજીબ

*   *   *

ગોરી સુરતપે ન મસ્યે બડી બદખુ હોગી
અજી સુરતે બૈઠા અંદર બડી બદખૂ હોગી
રાઝકી બાત છુપા અજી કીસલિયે ચુપ રેહતે હો
મુસ્કકો લાખ છુપાઓ વહી ખુશબુ હોગી—
અસલીઅતકી નહી જા સકતી હય ઇન્સાનસે બુ
લાખ દરિયા મેં ધુલે મછલી મેં બદબૂ હોગી

---

## ( ૧૩૨ )

ઇસ કદર તેરા તસવ્વુર કભી બઢ જાતા હય
આઇના દેખું તો મુંહ તેરા નઝર આતા હય
મેરી જાં ઇસ લિયે મૈં તુમકો ખફા કરતા હું
કે મુઝે તેરે મનાને મેં મઝા આતા હય
દર્દ ઉઠતા હય મગર ઉફ નહી કરતે ડરસે
પરમુંહસે ધબરાકે તેરા નામ નીકલ જાતા હય

* * *

દર્દ રેહતા હય તેરા યાદ તેરી રેહતી હય
એકરારી મે શબો રોઝ હમારે
અયજાં તેરી તસવીર કલેજેસે લગી રેહતી હંય
તેરી તસવીર મેં તુઝસે ભી એક ખુબી નીરાલી હય
લિપટ લે જિતના જી ચાહે ન ધુરકી હૈ ન ગાલી હય
તેરી તસવીર...............
તેરી આંખોકા તસવ્વુર નહીં રોને દેતા
ઇસ લિયે આંખોંમેં હર વકત તરી રેહતી હય
દર્દ રેહતા હય..............................

---

P. 7474 | સદકે અય જોશે જુનું હમ કયાથે ઔર કયા બન ગયે—ગઝલ
| હૈ દુર વતન પરદેસ મેં હૈં અય ચર્ખ હમેં
બરબાદ ન કર— „

( ૧૩૩ )

સદકે અય જોશે જુનુ હમ કયાથે ઔર કયા બન ગયે
રંજો હસરતભી હમારે ખાકે સેહરા બન ગયે
ઈશ્ક કે મઝહબસે નીકલે ખાક ઉડાને કે લિયે
પેહલે લૈલાથે પર અબ મજનુ સરાપા બન ગયે.
સોઝે ફુરકત મેં સતી જલ જલકે દીલ એસા હુઆ
હમભી અપને રામકી ઉલફત મેં સીતા બન ગયે.
રાઝ કયા મૈં યેહ કહું હાં ભલા ઇસ ઇશ્કકા
અપને યુસુફ કે લીયે જબ હમ ઝુલેખા બન ગયે—

---

( ૧૩૪ )

હૈ દુર વતન પરદેસમેં હૈં અય ચર્ખ હમેં બરબાદ ન કર;
કુછ હદભી હે રંજો મુસીબતકી અબ તરઝે સીતમ ઇજાદ ન કર
હમ હીન્દકે રેહનેવાલે હૈં દુખ દર્દકે સેહનેવાલે હૈં;
કુછ મુંહસે ન કેહનેવાલે હૈં નાશાદકો તું નાશાદ ન કર.
દુનીયાકે યહી સબ ધંદે હૈં હર સીમ્ત ફરેબ કે ફંદે હૈં,
હમભીતો ખુદાકે બંદે હૈં, તુ હમપે નઈ બેદાદ ન કર—
એ શમ્સ મુકદ્દર સોતા હે, રોનેસે નહીં કુછ હોતા હૈ;
કયોં હીન્દકા નામ ડુબોતા હે પરદેસ મેં તુ ફરયાદ ન કર—

---

P. 7475 | કીસ કે ખોયે હુયે ઔસાન ચલે આતે હેં—ગઝલ
શાદી વ અલમ સબસે હાસિલ હે સુબુકદોશી— „

( ૧૩૫ )

કીસકે ખોયે હુયે ઔસાન ચલે આતે હે;
વોહ યોં એ સરો સામાન ચલે આતે હેં.
ગેર સે મીલને કી તાકીદ હે હર ખત મેં મુઝે;
કીસ કયામત કે યેહ ફરમાન ચલે આતે હેં.
તુમ જો નાજુક હો તો કયા આ નહી સકતે દીલમેં;
આંખકી રાહ ભી ઈન્સાન ચલે આતે હેં.
બુત નીકાલે ગયે કાબે સે મગર બુ ન ગઇ
આજ તક દુશમને ઇમાન ચલે આતે હેં—

---

( ૧૩૬ )

શાદી વ અલમ સબસે હાસિલ હે સુબુક દોશી;
સૌ હોશ મેરે સદકે તુઝપર મેરી બે હોશી.
હમ રંજ ભી પાનેપર મમનુન હી હોતે હેં;
હમ સે તો નહીં મુમકીન એહસાન ફરામોશી.
કલ અરસયે મેહશરમેં જબ એબ ખુલે મેરે
હાઁ હાઁ રેહમાં તેરી પેદા સામાને ખતા પોશી.
હર ખાક કે જરરે મેં ખુરશીદ કે જલવેમેં;
હર કતરે કો હે બેહમ, દરિયા સે હમ આગોશી.

---

P. 7480 | એસા ફુંકા હે દીલકી લગીને મુઝે—ગઝલ કવ્વાલી.
| યેહ દીલ લગીભી કયામતકી દીલ લગી હોગી- ,,

( ૧૩૭ )

એસા ફુંકા હે દીલકી લગીને મુઝે;
લગે રેહ રેહ કે આને પસીને મુઝે;
બેકરારી મેરી એક આફત હુઇ;
કીયા બદનામ તેરી ગલીને મુઝે.
રૂખસત એ શુમીયે બખ્ત જાતા હું મેં;
હે બુલાયા નબીને મદીને મુઝે,
દીલ ઉસીકી તમન્નાસે આબાદ હે;
કિયા બરબાદ જીસકી લગીને મુઝે.
ફિર સતાતા હે રેહ રેહ કે હિજરે નબી;
આજ પહુંચા દે યારબ મદીને મુઝે.

---

( ૧૩૮ )

યહ દિલ્લગી ભી કયામતકી દિલ્લગી હોગી;
ખુદાકે સામને જબ મેરી આપકી હોગી.
તમામ ઉમ્ર બસર યોં હી ઝિન્દગી હોગી;
ખુશી મેં રંજ કભી રંજ મેં ખુશી હોગી.
તેરી નીગાહ કા લડના મુઝે મુબારક હો;
યેહ જંગ વોહ હે કે આખિરકો દોસતી હોગી.
સલીકા ચાહિયે આદત હે શર્ત ઇસકે લિયે;
અનાડિયોં સે ન જન્નત મેં મય કશી હોગી.

બહુત જલાયગા હુરોં કો દાગ જન્નત મેં;
બગલ મેં ઉસકે વહાં હીન્દકી પરી હોગી—

---

P. 7481 | હામિલે બારે અમ.નત હો ઇન્સાં હે યેહી—ના'ત.
એક શેઅર મચ.હે રોજે જઝા

( ૧૩૯ )

હામિલે બારે અમાનત હો ઇન્સાં હે યહી
જલવા અપના હી અયાં દેખકે હયરાં હે યહી.
અવ્વલ અખિર હે યહી ઝ.હીરો બાતેન હે યહી
યેહ જો સુરત હે તેરી સુરતે જાનાં હે યહી
યહી નકશા હે યહી રંગ હે સ માં હે યહી.—હ.મિલે.
હે નમાઝ અપની વહી જીસમેં ન કીબ્લા ન કયામ
ન તો ઔકાત મોઐયન ન ઇતાઅત ન ઇમામ.
ન રેઝા હે ન અતા હે ન દુઆ હે ન સલામ;
અપની હસતી કે સિવા ગૈરકા સિજદા હે હરામ.
મઝહબે પારે મુગાં મશરબે રિન્દાં હે યેહી—
જીસ્મ ખાકી હે તેરા ગૈરતે દૌલતમેં તબાહ;
અપની હસ્તીપે તુ કર દીદયે બાતીનસે નીગાહ.
કહીં હે મીસ્લે ગદા ઔર કહીં શાહન શાહ;
બીસ્તરા ટાટકા ગો પારયે કમ્બલકા કુલાહ.
તાજે ખુસરૂ હે યહી તખ્તે સુલયમાં હે યહી—

---

[ ૧૪૦ ]

એક શોર મચા હે રોઝે જઝા, સરદારે દો આલમ આવત હેં;
જો એહમદ નામ ખુદાકે દુલારે, શાહે રસુલ કહલાવત હેં.
અય કાલી કમલિયા વાલે પિયા, મુઝે ભૂલ ન જાના રોઝે જઝા;
ઇસ બાતકી રખના લાજ સદા, હમ તો તુમરે કહલાવત હેં.
ગુલકારી હે દસ્તે કુદરતકી, યહ જગાહ હે બહાર નબુવતકી;
યેહ કુમરિયાં બાગે રિસાલતકી, કેહ પી પી શોર મચાવત હેં.
હે શગલ કીસીકા નરા ઝની કેહતા હે કોઇ રબ્બે અરની;
મોહતાજનકો વહ અરબ કે ગની, કબ દેખેં જમાલ દિખાવત હેં.

---

P. 7482 | દિખાયા હે મેરે રેહબરને અંધેરેમેં ઉજાલેમેં-કૌંસયા.
એક ઝમાના હો ગયા ઉસ યારકો રૂઠે હુવે-ગઝલ.

[ ૧૪૧ ]

દિખાયા મેરે રેહબરને અંધેરમેં ઉજાલેમેં;
કભી ગુલશનમેં લેહરાતા કભી મકડી કે જાલેમેં
કભી વોહ દયરમેં કાબેમેં મસ્જીદમેં અઝાં દેતા
કભી માથે લગાકર તીલક બેઠા હે શિવાલેમે
કભી વોહ ફુલ નરગિસમેં કભી રેહતા હે લાલેમે
કભી માશુક કે દીલમેં કભી આશિકકે છાલેમેં.

---

[ ૧૪૨ ]

એક જમાના હો ગયા ઉસ યાર કો રૂઠે હુયે;
યા ઇલાહી જોડદે કુદરતસે દીલ ટૂટે હુયે.
અપને દીલકો ઢુંડને કે વાસતે જો મેં ગયા;
ઉનકે કુચેમેં માલે દિલ સેંકડોં ટુટે હુયે:
હાય ! દર્દ આફ્ત હય એક અકેલી જાનપર
બખ્ત બિગડા હય ઇધર ઔર વહ ઉધર રૂઠે હુયે
કયા તડપ કર જાન દેદી અંદલીબે જારને
ઉડતે પીરને હયેં કફસમેં આજપર ટુટે હુયે
જીસ તરહસે ટુટકર જુડતા નહીં શીશા કભી
ઇસ તરહસે જુડ નહીં સકતે હંય દીલ ટૂટે હુયે
એક જમાના.................

---

P. 7483 | ઘર જલા ભાઇકા ભાઇસે બુઝાયા ન ગયા...ગઝલ.
| સારી બહારે ગુલસીતાં રીડરને છીનલી... „

( ૧૪૩ )

ઘર જલા ભાઇકા ભાઇસે બુઝાયા ન ગયા
કૌમ કે વાસ્તે દુખ દર્દ ઉઠાયા ન ગયા
અપની કોઠીમેં કીયે બીજલીકે તો રૌશન લમ્પ
દેવ મંદિરમેં તો દીયાભી જલાયા ન ગયા
આપ જી ભરકે તો ખાતે મલાઇ માખનકો; ( લેકિન )
સુખા ટુકડા કીસી ભૂકેકો ખિલાયા ન ગયા

બહુ બેટીયોં કે લીયે લાખ ઉડાદી મોહરેં
(લેકીન ધરમ કે લીયે કોઇ માંગનેકો આ જાય તો ક્યા હોતા હૈ)
ધરમ કે કામમેં પૈસા ભી લગાયા ન ગયા
વેશ્વાઓંકો તો દી-(કીતની હમદરદી રખતે હેં વેશ્વાઓંકે
સાથ ઓર અપની ઔરતોંકે સાથ કીતની હમદરદી રખતે હેં)
વેશ્વાઓંકો તો દી સાડીયાં રેશમકી બહુત
(લેકીન પડોસમેં બૈઠી હુઇ એક વીધવા ઉસકે લિયે કીતની હમદરદી)
ધોતી જોડા કીસી વીધવા કો પિન્હાયા ન ગયા
ગૈરોંકે આગે જા ઝુકતે હેં કમાનીકી તરહ
ભુલ કર સર કીસી મંદરમેં ઝુકાયા ન ગયા

---

( ૧૪૬ )

સારી બહારે ગુલિસ્તાં રીડરને છાન લી;
રોજી તો પંડિતોંકી ટીચરને છીન લી.
બેલા ચમેલી ચંપા કોઇ સુંઘતા નહીં;
ખુશબુયે ઇત્ર બુયે લવંડરને છીન લી
તાર્સારે અર્ક નાના તાર્સારે બાદયાન;
આઇસ્ક્રીમ સોડા વ જીંજરને છીન લી.
રથ બૈલિયોંકે નામ તો મબઝુલ હો ગયે;
ઉનકી કમાઇ અંજનો મોટરને છીન લી.
વેદક હકીમ કો કોઇ પુછતા નહીં;
હીકમત જો ઉનકી થી વહ તો ડાકટરને છીન લી.
રૂમાલકી બહારો ગુલુબંદકી ફબન;
જો કુછ રહી સહીથી વહ મફલરને છીન લી.

કયા કયા કહું મેં જીવા કલજુગ કે યેહ ચલન;
હરકત જો ખૂ ઝનાંકીથી વો મીસ્ટરને છીન લી.

---

P. 7589 | ન જાના હઝરતે ઝાહીદ કભી તર્કે ઇબાદત પર-ગઝલ.
| ઉલફત કે દાગ યોં હૈ દીલે દાદગાર મેં ,,

( ૧૪૫ )

નજાના હઝરતે ઝાહિદ કભી તર્કે ઇબાદત પર; હાં હાં હાં
હમારા બખ્શદેના મુનહસીર હે ઉસકી રેહમતપર.
અગર મેં ચાહના હું વસ્લકા વાદા કભી ઉનસે; હાં હાં હાં
વોહ કેહ દેતે હેં યેહ મૌકુફ રખો અપની કીસમતપર.
સવાલે વસ્લપર ઉનસે 'નયા ફીકરા ચલા મેં ને;
મુસાફિર હું નઝર કરની પડેગી મેરી ગુરબતપર.

---

( ૧૪૬ )

ઉલફતકે દગ યોં હેં દિલે દાગદાર મેં;
હાં ગુંચે ખીલે હુયે હૈં જેસે કીસી લાલાઝાર મેં.
તુઝપર ખુલે હકીકતે ઉલફત ખુદા કરે;
હાં (હો!) તુ કીસીકે મેરી તરહ ઇખતિયાર મેં.
મિલતે હી આંખ બસ મુઝે કયા જાને કયા કીયા;
હાં જાદુ ભરા થા નીગહે મસ્તે યાર મેં.

---

P. 7590 | ક્યા દેર હૈ હશ્રમેં કબ જલવા ગરી હોગી—નાત:
દીલચસ્પ કીસ કદર હૈં દરબાર ચીશ્તિયોંકા „

( ૧૪૭ )

ક્યા દેર હૈ હશ્ર મેં કબ જલવા ગરી હોગી;
કબ સામને આયેંગે કબ દાદ રસી હોગી.
મય ખ્વાર તેરે સાકી મેહરૂમ ન રેહ જાયેં;
સુનતે હૈં તેરે દર પર કલ ભીડ બડી હોગી.
રોઝે મેં મોહમ્મદ કી પેહચાન યહી હોગી;
વોહ કાલી કમલીયા ભી કાંધે પે ધરી હોગી.
[ બોલ! સલલ્લાહ, સુબ્હાનલ્લાહ. ]
વોહ કાલી.........ક્ષાં મય ખ્વાર તેરે......
સુનતે હૈં.........રોઝે મેં..................
વોહ કાલી કમલીયા......ક્યા દેર હૈં......
કબ સામને........................

---

( ૧૪૮ )

દીલચસ્પ કીસ કદર હૈ દરબાર ચીશ્તિયોં કા
નઝરોં મેં બસ રહા હૈ મજમા બહિશ્તિયોંકા
પીરાને પારસા હે સર તાજ હે જહાં કા
ખ્વાજા જો મુધ્તુદ્દો હે એકસકી કાશ્તિયોં કા
દીલસે ભુલા અપને બાગો બહારે જન્નત
અજમેર જાકે દેખો નકશા બહીશ્તિયોં કા
દીલ ચસ્પ કીસ દર હે—

---

P. 7591 | નુકતાચીં હે ગમે દિલ ઉસકો સુનાયે ન બને—ગઝલ
તેરા દીવાના હો ગયા ઉફ્ કેહકે દમ બખુદ ,,

[ ૧૪૯ ]

નુકતાચીં હે ગમે દિલ ઉસકો સુનાયે ન બને—ઉસકો૦
(હાં) કયા બને બાત જહાં બાત બનાયે ન બને—બાત૦
મૈં બુલાતા તો હું ઉસકો મગર એ જઝબયે દિલ
(હાં) ઉસપર બન જાયે કુછ ઐસી કે બનાયે ન બને
ઇસ નઝાકત કા બુરા હો વોહ ભલે હેં તો કયા
હાથ આયેં તો ઉન્હેં હાથ લગાયે ન બને

[ ૧૫૦ ]

દીવાના હોગયા રે ઉફ્ કેહકે દમ બખુદ—તેરા દીવાના હોગયારે
દો હર્ફ થે કે જીનકા અફસાના હો ગયારે-ઉફ્ કેહ કે૦
તાસીર કર ચલા થા મેરા કિસ્સયે ફીરાક—કિસ્સયે૦
વોહ સુનતે સુનતે સોગયે અફસાના હોગયા રે
ઉફ્ કેહકે દમ બખુદ તેરા દીવાના હોગયા રે
વોહ સબસે પુછતે હેં યોં મેરે જુનુંકા હાલ
દીવાના બન ગયા હે કે દીવાના હોગયા રે-હાં-દી૦

P. 7592. | રસા ઇસ કદર મેરે નાલે હુએ હેં—ગઝલ
આંખ મિલતે હી ન્નિયા દિલ યેહ નઝર તો દેખો—

:)·૮

( ૧૫૧ )

રસા ઇસ કદર મેરે નાલે હુએ હેં;
ફરિશ્તે કલેજા સંભાલે હુએ હેં.
વોહ એક હાથસે વાર કરતે હેં મુઝ પર;
વોહ એક હાથસે દીલ સંભાલે હુએ હેં.
તેરે ચશ્મે બીમાર કો તેરે ગૌહર;
ઇધર ઓર ઉધર સે સંભાલે હુએ હેં.
રસા ઇસ કદર.........

( ૧૫૨ )

આંખ મિલનેહી લિયા દિલ યેહ નઝર તો દેખો;
હાય ઝાલિમકી નીગાહોંકા અસર તો દેખો—હાય જાલીમ૦
હમ ભી મુસ્તાક હેં સુરતકે તુમ્હારી સાહબ;
લો તુમ્હેં મેરી કસમ એક નઝર તો દેખો.
કિસ રૂકાવટસે ચલા હલ્કપે ખંજર ઉનકા;
ઉફ ન કી મેંને ઝરા મેરા જીગર તો દેખો.

P. 7597. | સુન્દ્ર બૈકુંઠ મેં બેચેન તેરા શામ રહા—ભજન
જબ કાયાને જનમ લીયા ગાંડ

## ( ૧૫૩ )

સુન્દ્ર બૈકુંઠ મેં બેચેન તેરા શામ રહા—હાય!
તડપા પરવાના તો કયા શામ કો આરામ રહા-હાય૦
મેં યેહ સમઝતા થા કે કલજુગ મેં કોઇ ભગત નહી;
હાં હાં મેં યેહ સમઝા૦
તેરી ભગતી સે મેં સમઝા કે મેરા નામ રહા—હાય તેરી૦
મુઝકો આનાહી પડા તેરી મદદ કો બુલબુલ-હાં હાં રે મુઝકો૦
જબ તેરે વાસતે દાના ન રહા દામ રહા—હાય જબ૦—

---

## ( ૧૫૪ )

જબ કાયાને જનમ લીયા જગ હસારે કાયા રોઈ-જબ૦
પાપ કિયા હે ઇસ જગમેં અંત સમય યેહ રોઇ
બારા બરસકી ભઇ અવસ્થા કાયા મલ મલ ધોઇ
જનમ ભયો સંતાનકા ફીર તે રૂપકી રંગત ખોઇ
જબ કાયાને જનમ૦—પાપ કિયા૦
માતા પીતાને ઘરસે નીકાલા કથ સેજ પર સોઇ
જાત બીપી સંતાનકા જબ તું રખકર જાન હુઇ
જનમ ભયો સંતાનકા ફીર તો રૂપકી રંગત ખોઇ
જબ કાયાને.........
જનમ ભયો સંતાનકા ફીર તો રૂપકી રંગત ખોઇ
જબ કાયાને જનમ......

---

P. 760ૐ | પેહલુમેં બેઠકર કોઇ પુરસાંને હાલ હે.—ગઝલ કવાલી
તેરે ગમમેં રોતે રોતે હુઆ ખૂન પાની પાની. „

( ૧૫૫ )

પેહલુ મેં બેઠ કર કોઇ પુરસાને હાલ હે;
અય દર્દ ઉઠકે કેહદે તબીઅત બહાલ હે.
તુમ ખુદ નહો અસીર કહીં મુઝકો ફાંસકર;
દિલમેં સમાકે દીલમે નીકલના મુહાલ હે;
કેહદો યેહ કોહકનસે કે મરના નહીં કમાલ,
મર મરકે હિજ્રે યાર મેં જીના કમાલ હે
બુત કેહદિયા જો મેંને તો અબ બોલતે નહીં;
ઇતનીસી બાતકા તુમ્હેં ઇતના મલાલ હે—

( ૧૫૬ )

તેરે ગમમેં રોતે રોતે હુઆ ખૂન પાની પાની;
બસ અબ ઓર કયા સુનાઉં શબે હીજ્રકી કહાની—
(અરે) મેરે દુશમનોં સે તુમ મેરે હાલ કે હો પુરસાં;
મેરી દાસ્તાં હો સુનના તો સુનો મેરી જબાની.
(અરે) ન સહી વીસાલ લેકીન હો વિસાલકા સહારા;
મુઝે અપને હાથકી તુમ (અરે) કોઇ ભેજદો નિશાની.
(અરે) કભી બાત કી ન હંસકે (અરે) મુઝે ઉમ્ર ભર રૂલાયા;
ન મિલા કભી વોહ દિલસે મિલી ખાકમેં જવાની.

P. 7803 | ન કિસીકી આંખકા નુર હું ન કિસીકે દીલકા કરાર હું-ગઝલ
| દામન ઉઠાયા પેહલે તો ઉઠતા ગુબાર દેખકર. „

## ( ૧૫૭ )

ન કિસીકી આંખકા નુર હું, ન કિસીકે દીલકા કરાર હું;
જો કીસીકે કામ ન આસકે, વોહ એક મુશ્તે ગુબાર હું.
મેં નહીં હું નગમયે જાં ફીઝા, મુઝે સુનકે કોઇ કરેગા કયા;
મૈં બડે બિરોગકી હું સદા, કિસી દિલ જલેકી પુકાર હું.
મેરા રંગ રૂપ બિગડ ગયા, મેરા યાર મુઝસે બિછડ ગયા;
જો ચમન ખીઝાંસે ઉજડ ગયા, મેં ઉસીકી ફસ્લે બહાર હું.
ન તો મેં કિસીકા રકીબ હું, ન હી કિસીકા હબીબ હું;
જો બીગડ ગયા વોહ નસીબ હું, જો ઉજડ ગયા વોહ દયારહું.
કોઇ ફુલ મુઝપે ચઢાએ કયોં, કોઈ મુઝપે શમ્આ જલાયે કયોં;
કોઇ મુઝપે અશ્ક બહાયે કયોં, કે મેં બેકસીકા મઝાર હું-

---

## ( ૧૫૮ )

દામન ઉઠાયા પેહલે તો ઉઠતા ગુબાર દેખકર;
ફીર કુછ સમઝકર રો દિયે મેરા મઝાર દેખકર.
રોનકે બાગે દિલ ગઇ રૂએ નિગાર દેખકર;
વકફે ખીઝાં ચમન હુઆ લુત્ફે બહાર દેખકર.
દિલકી લગી બુઝાયે કૌન રોતેકો અબ હંસાયે કૌન;
તુમને તો આંખ ફેરલી હાલતે ઝાર દેખકર.
આબલા પા નીકાલ ગયે કાંટોંકો રૂંદતે હુયે;
સુઝા ન કુછ ભી રાસ્તા મેહમીલે યાર દેખકર.

ચુપ હો કલીમ કિસલિયે તુરકા માજરા કહો;
કુછ તો બતાઓ કયા હુઆ, જલવયે યાર દેખકર,

---

P. 7604 | છુપ કે બૈઠે કિસ લિયે જાને જહાં પરદે મેં હો-ગઝલ
| સર જહાં રખા વોહ સંગે દરે જાના થા „

( ૧૫૯ )

છુપ કે બૈઠે કિસ લિયે (અરે) જાને જહાં પરદે મેં હો;
ચાહનેવાલોસે (અરે) કયોં સાહબ નિહાં પરદે મેં હો.
જીસકો કેહતે હેં મુહબ્બત કયા ઇસીકા નામ હે;
તુમ રહો બે પરદા ઔર મેં નિહાં પરદે મેં હો.
આયે વહ પરદે સે બાહર મુંહપે પરદા ડાલકર;
ઓર બોલે મીમે મારફતકી દાસ્તાં પરદેમેં હો.

---

( ૧૬૦ )

સર જહાં રખા થા વહ સંગે દરે જાના થા;
કયા ખબર ઇસકી હમેં કાબા થા યા બુતખાના થા—
મસ્ત હોકર યોં ઉબલ પડના ન થા ઝ લિંદ તુઝે;
ઇતની હી પીર કયેં ન પી જીતના તેરા પયમાના થા.
કીસ ખુશામદસે સગે લેલાકે લેતા થા કદમ;
કામકા હુશિયાર મજનું નામકા દીવાના થા.

---

P. 7707 | દુનિયામેં જબ ધન પાના.—ભજન
અબ ઇન ગલીયન નહીં આવના. „

( ૧૬૧ )

દુનિયામેં જબ ધન પાના કલ કે લિયે બચાના;
દૌલત ભી હૈ એક ખેતી જો બોયે ઉસે ફલ દેતી.
રખ ધન જો હો ફલ ખાના કલકે લિયે બચાના.—દુનિયા.
બુરે દિન મેં ન માઇ ઔર ન જાયા કામ આતા હૈ;
ફકત અપના કમાયા ઔર બચાયા કામ આતા હૈ.
સભી હંસતે હુયે મિલતે હૈં જબ તક ચાર પૈસે હૈ;
ન પૂછેગા કોઇ ભી મુફલિસી મેં આપ કૈસે હૈં.
મતલબકા યાર ઝમાના કલ કે લિયે બચાના—દુનિયા.
નહીં રેહતી હૈ મછલી ભી, નદી જબ સૂખ જાતી હૈ;
જો દૌલત હૈ તો તુમ દુલ્હા હો ઔર દુનિયા બરાતી હૈ.
જો કલ સે બેખબર હોકર નહીં આજ આપે મેં;
વહ દર દર ભીક માંગેગા ગરીબી ઔર બુઢપે મેં,
હાં મત દૌલત મુફ્ત ગંવાના કલ કે લિયે બચાના—દુનિયા.

---

( ૧૬૨ )

અબ ઇન ગલિયન નહીં આવના—
દુખન હોત સર બસ લિખી આપન—અન્ત કાલ બહુ ભાવના
રે ઇન ગલિયન નહીં આવના...દુખત...અબ ઇન ગલિયન
માત પિતા નારી સુત ભ્રાતા નિરખટ ભવન સોહાવના

અબ ઇન ગલિયન નહીં આવના—
માત પિતા નારી સુત ભ્રાતા—(૨) અબ૦

---

P. 7708 | કિસને યેહ તજલ્લી રૂખે રૌશન કી દિખાદી—ગજલ
ચિરાગ ઉસ ગુલને યેહ કેહકર બનાયે હેં મેરી ગીલકે.,,

( ૧૬૩ )

કિસ ને યેહ તજલ્લી રૂખે રોશન કી દિખાદી;
ખુદ મિટ ગયા ઔર ખુદસે ખુદી મેરી મિટાદી.
અય બાદે સબા ક્યોં મુઝે બરબાદ કિયા હે;
ક્યોં ખાક મેરી કૂચયે જાના સે ઉડ દી.
અય આશિકે જાનાં તેરી રફતારકે સદકે;
એક છોટી સી તુરબત મેરી ઠોકર સે મિટાદી.

---

( ૧૬૪ )

ચિરાગ ઉસ ગુલને યેહ કેહ કર બનાયે હેં મેરી ગિલકે;
કયામત તક તુઝે જલના પડેગા ખાકમેં મિલ કે,
પસે મુરદન બનાયે જાયેંગે સાગર મેરી ગિલ કે;
લએ જા બખ્શ કે બોસે મિલેંગે ખાક મેં મિલ કે.
સવાલે વસ્લ પર ઇનકાર સે મુંહ કિસ લિયે ફેરા;
કરો ઇકરાર વરના જોડ દો ટુકડે મેરે દિલકે.—કયામત૦

---

P. 7709 | પેચ ડાલા દિલકો મેરે ઝુલ્ફકી ઝંજીરને-ગઝલ
સરે શામહી દરપે ફુરકત ખડી હે. ,,

( ૧૬૫ )

પેચ ડાલા દિલ કો મેરે ઝુલ્ફ કી ઝંજીરને;
ઔર ઘાયલ કરદિયા તિરછી નિગાહકે તીર ને.
દિલમેં હે તેરા તસવ્વુર રાત દિન તેરા ખયાલ;
કર દિયા તસ્વીર મુઝકો ઇસ તેરી તસવીર ને,
લોટતે થે આઇને મેં અપની સૂરત દેખકર;
બહકે ઐસા લેલિયા તસ્વીર કા તસ્વીરને,
વાર દોનોં કે ગયે ખાલી ન વકતે ઇમ્તેહાં;
તેગ ને કાટા ગલા ઝંજીર ડાલા તીરને-(બલે)-પેચ૦

---

( ૧૬૬ )

સરે શામ હી દરપે ફુરકત ખડી હે;
અભી હિજ્ર કી રાત બાકી પડી હે.
નહીં કત્લ કરતે કોઇ હુક્મ દે કયોં;
ઝબાં કો તેરી મરહબાકી પડી હે.
ઉઠુ ઉઠ ચલા થા મુઝે દેખ બોલે;
અજી બેઠિયે કેસી જલદી પડી હે.
બંધા તાર રોનેસે જબ આંસુઓં કા;
તો સમઝે કે યેહ મોતિયોંકી લડી હે.

---

P. 7710 | કદમોં પે હસીનોં કે ઝુકવાદીયે સર તુને.—ગજલ
ઇશરતકી શબમેં અય જાં હમસે દગા ન કરના
બતર્જ નાટક

( ૧૬૭ )

કદમોં પે હસીનોં કે ઝુકવા દિયે સર તૂને;
એસે ભી બનાયે હેં અલ્લાહ બશર તૂને.
દિલ જાનેકા ગમ કયા હે મેં જાનભી દેદુંગા;
દેખા નહી હે ઝાલિમ આશિકકા જીગર તૂને.
યારબ જો બનાઇ હે ઉસ બુત કી નઝર તિરછી;
મુઝકો ભી દિયા હોતા! પત્થર કા જીગર તૂને.

---

( ૧૬૮ )

ઇશરત કી શબમેં અય જાં હમસે દગા ન કરના;
આકર હયામેં રૂખ પર ઝુલફેં દોતા ન કરના.
એક ઇલતેજા હે મેરી વકતે સહર ઇલાહી;
મેરાસા દિલ કિસીકો હરગિજ અતા ન કરના.
જો ચહે તૂ ફલક કર રાજી હેં હમ ઉસીપર;
લેકિન વોહ મેરા દિલબર મુઝસે જુદા ન કરના.

P: 7711 | અજલ કે તૌર કુછ અબ આશકાર હોને હે,"–ગજલ
કદ્ર કુછ રેહતી નહીં દીલસે ઉતર જાનેકે બાદ "

( ૧૬૯ )

અઝલ કે તૌર કુછ અબ આશકાર હોને હેં;
જવાની આઈ હે યેહ આપપર નિસાર હોને હેં.
શહીદ હોને પે મૌકુફ હે અગર મિલના;
કટાકે સર તેરે ઉમ્મીદવાર હોને હેં.
યકીન હે કે કશિશ ખેંચ લાયગી ઉન્હેં;
ઉન્હીં કે વાસતે અબ બેકરાર હોતે હેં–અઝલ૦

---

( ૧૭૦ )

કદ્ર કુછ રેહતી નહીં દિલસે ઉતર જાનેકે બાદ;
ફૂલ મેં ખુશબુ નહી રેહતી બિખર જાને કે બાદ.
કમ સિની મેં યેહ અદાયેં હેં તો હે હાફિઝ ખુદ;
કયા કયામત ઢાયેંગે જોબન ઉભર જાને કે બાદ–કદ્ર૦
જબ તો યેહ બોલ ઉઠે બાહેં ગલે મેં ડાલકર;
ભુલ બેઠે હેં મુઝે વહ અપને ઘર જાને કે બાદ–કદ્ર૦

---

P. 7715 | ઉમ્ર સબ મુફ્ત મેં ખોયા કિયે નાદાં ન રહે—ગઝલ
કાફી હે મેરે કત્લ કો શમશીર નઝર કી. „

( ૧૭૧ )

ઉમ્ર સબ મુફ્ત મેં ખોયા કિયે નાદાન રહે;
આઇને રૂખ કો તેરે દેખ કે હયરાન રહે.
અરે યું તો દેખેકી હોતી હે મુહબ્બત સબ કો;
જબ મેં જાનું કે મેરે બાદ મેરા ધ્યાન રહે.
બાદ મરને કે મેરી કબ્ર પર બેલા બોના;
નાગની જુલ્ફ કા મારા હું યેહ પેહચાન રહે.
અશ્ક બારી જો કરે દીદયે ગિરયાં મેરે;
સેકડોં કોસ તલક સબ્જ બયાબાન રહે—ઉમ્ર૦

---

( ૧૭૨ )

કાફી હે મેરે કત્લ કો શમશીર નઝર કી;
હાજત નહીં તુમકો કિસી તેગો તબર કી.
વોહ આયે શબે વાદા તો કિસ કામ કે આયે;
તકરાર હી તકરાર મેં ઝાલિમને સહર કી.
હો વસ્લ મયસ્સર તુઝે તો મેં હી બતાઉં;
ગર તુમ કો દવા યાદ ન હો દર્દે જીગર કી.
અગિયાર ઉડાતે હેં મઝે બઝમ મેં તેરી;
ભુલે સે કભી બાત ન પુછી જાને જીગર કી—જાને

---

P. 7717. | ક્યોં ન હું તુઝપે કુરબાન રસુલે અરબી. ના'ત
સદ શુકકે રાઝ હકીકતકા સમઝા દિયાં કંમલીવાલેને,,

[ ૧૭૩ ]

ક્યોં ન હું તુઝપે મેં કુરબાન રસૂલે અરબી;
કર દિયા મુઝકો મુસલમાન રસૂલે અરબી.—
ઇસ સે ક્યા ઓર તેરી શાનકી તારીફ કરૂં;
તુઝપે નાઝિલ હુઆ ફરમાન રસૂલે અરબી.--
લે ખબર જલ્દ મેરી ઘરસે હે બેઘર મુસલીમ;
મસજિદેં હો ગઇ વીરાન રસૂલે અરબી.—
જબ મુસીબત મેં લિયા નામે અલી મેહશરમેં:
મુશકિલેં હો ગઇ આસાન રસૂલે અરબી.—

---

[ ૧૭૮ ]

સદ શુક્ર કે રાઝ હકીકતકા સમઝા દિયા કમલી વાલેને;
ઉલઝા હુઆ ડોરા મઝહબકા સુલઝા દિયા કમલી વાલેને.
તૌહીદકા રસ્તા દિખલાકર સબ અમરો નવાહી સમઝા કર;
ફિરદૌસકા રસ્તા ઉમ્મતકો દિખલા દિયા કમલી વાલેને.
હઝરત પે નિસાર હું મેં દિલોજાં, ઔર શાનો શરાફતપર કુરબાં;
બન્દોં ને જો માંગા ખાલિક સે દિલવા દિયા કમલી વાલેને.
કેહતે હેં જીન્હે મકકી મદિની મશહુર હે જો દીં કે નબી;
ગુંગોં કો ભી કલમા તોહીદકા પઢવા દિયા કમલી વાલેને.—

---

P. 7723. | હર તરફ શોરેસ્ત ગૌગા રા બેબીં. કવાલી.
નજર આયા નિરાલા ઢંગ દુનિયાસે નયા આલમ.ગઝલ.

[ ૧૯૫ ]

હર તરફ શોરેસ્ત ગૌગા રા (આહે) બેબીં
રકસે તુરો હાલે મુસા રા બેબીં
આં તજલ્લી હાયે ઝેબા રા બેબીં
સોખ્ત બેવજહા હમ તમાશા રા બેબીં
કુસ્તે બેજુરમમ મસીહા રા બેબીં—
તુને કબ દેખી સના માહ કી
વકતે તવલ્લુદ રાહ મેહબ્બતકી મિલી
વહી જાને આગ હો (અરે હાં) જીસકે લગી
[અય] કે અજ દીદરે યુસફ ગાફિલીં
દાગે યાકુબો ઝુલયખા રા બેબીં—
ફિક્ર કબ હો ઉસકો નંગો નામકી
જીસને અપની જાન મોહબ્બત મેં હો દી.—હર૦

---

( ૧૯૬ )

નઝર આયા નિરાલા ઢંગ દુનિયા સે નયા આલમ:
નહીં મુમકિન વહાં તક બાર પાયે કોઇ નામે હરમ.
ન કોઇ ઉસ જગાહ મુનિસ ન કોઇ ઉસ જગાહ હમદમ;
નામીદાનમ ચે મંઝિલ બુદ, શબ જાયે કે મન બુદમ.
બહર સુ રકસે બિસમિલ બુદ શબ જાયે કે મન બુદમ,
છુરી ખેંચે હુયે ગમઝા મિઝાં તાને હુયે ભાલે;

વોહ લમ્બે બાલ ઘુંગરૂવાલે ભાંરેકી તરહ કાલે,
હઝારો ઉસ નિગાહે મસ્ત સે મત વાલે કર ડાલે;
પરી પૈકર નિગારે સર્વકદકે લાલા રૂખસારે.
સરાપા આફ્રતે દિલ બુદ શબ જાો કે મન બુદમ—
કલેજે મેં જલન જબ આતિશે ફુરકત સે દુની હો;
સુકુનો સબ્રો તાકત હાથ સે જાયે તો જાયે.
તડપ કર તુમ ભી ખુસરો કી તરહ નહી પુકાર ઉઠો;
મરા અઝ આતિશે ઇશ્કે કે દામન સોખતે ખુસરો.
મોહમ્મદ શમા મેહફિલ બુદ શબ જાયે કે મન બુદમ—

---

P. 7847. | ઇલાજ કી નહીં હાજત દિલો જીગર કે લિયે—ગઝલ
ગો વસ્લ હો લેકિન મુઝે બાવર તો નહીં હે. „

[ ૧૭૭ ]

ઇલાજ કી નહીં હાજત દિલો જીગર કે લિયે;
બસ એક નઝર તેરી કાફી હે ઉમ્ર ભરકે લિયે,
ખુદાને તુઝકો બનાયા હે નાઝની કાતિલ;
અદા કી તેગ હે મૌઝું તેરી કમરકે લિયે.—ઇલાજ૦
મેં અપની જાન કો મુઠ્ઠી મેં લે કે આયા હું;
યહ નઝર હે તેરી જાદુ ભરી નઝરકે લિયે—ઇલાજ૦
જલીલ! દીદયે ખુંબાર સે ખુદા સમઝે;
લહુ કી બુંદ ન છોડી દિલો જીગર કે લિયે.—ઇલાજ૦

---

( ૧૭૮ )

[ મુઝે બાવર તો નહી હે ] ગો વસ્લ હો લેકિન
મુઝે બાવર તો નહી હે,
હાં દિલ મેં તો હે ઉનકી ઝબાં પર તો નહીં હે,
માશુકકા જબ નામ લિયા મુજસે કીસીને;
ધબરાકે યહ પુછા કે સીતમગર તો નહીં હે,—ગો૦
કયા હુસ્ન સે ઈમાન ભી લે લેગા કીસીકા,
માના કે વોહ યુસુફ હે પયમબર તો નહીં હે,—ગો૦
ફિર કરદે સનમખાના કિયા દાગ જો તુને;
કમબખ્ત તેરે પૈર મેં ચક્કર તો નહીં હે,—ગો૦

---

P. 7848. | મેં કયા કરૂં રામ મુઝે બુઢ્ઢા મિલારી — દાદરા.
અલ્લાહ મેરી તોબા ખસમકે ન જાઉંગી. — ,,

[ ૧૬૯ ]

મેં કયા કરૂં રામ મુઝે બુઢ્ઢા મીલારી
અય અલ્લાહ બુઢ્ઢા મીલારી—ગોઇઆં બુઢ્ઢા મીલારી
સબ ચલે શિકાર કો મેરા બુઢ્ઢા ચલારી;
સબ બાંધેં હથિયાર ભૈયા કુકની બાંધેરી.
સબ ચલે શિકાર મેરા બુઢ્ઢા ચલારી;
સબ લાયે શિકાર મુવા કૌવા લાયારી—
( અરે ) મેરે ધરમેં બેરી મુવા દેખ ન સકેરી
મુંછેં ઉલઝી બેરી મેં ભૈયા ઝુ ઝુ ઝુલેરી—

સબ ચલે નમાઝકે મેરા બુઢ્ઢા ચલારી—
સબ પઢે નમાઝ મુવા ઔંધા પડા રી–હાં–(વાહ બુઢિયા)

---

( ૧૮૦ )

અલ્લાહ મેરી તોબા ખસમ કે ન જાઉંગી–હાં ખસમ૦
ખસમ ખિલાવે પુરી કચોરી યારકી મેં બાસી રોટી ખાઉંગી–
ખસમ ઉઢાવે શાલ દુશાલે યારકી મેં કમલી ઓઢાઉંગી–
ખસમ સુલાવે લાલ પલંગપર યારકી મેં ટુટી ખાટ લેઉંગી–
ખસમ ખિલાવે પુરી કચોરી યારકી મેં બાસી રોટી ખાઉંગી–
ખસમ ઓઢાવે શાલ દુશાલે ખસમકી મેં કમલી ઉઢાઉંગી–

---

P. 7850 | દમે ફિક્રે સખુન આયા જો ધ્યાન ફિત્ના કામતકા ગઝલ
| આજ પ્યારા ગલેસે લગાયેગા ભૈરવી ગઝલ

( ૧૮૧ )

દમે ફિક્રે સખુન આયા જો ધ્યાન ઉસ ફિત્ના કામત કા;
તબીઅત સે મેરી નિકલા હદીસે ફિકરા કયામત કા,
મેરે દિલકી તમન્ના દેખિયે કયા હશ્ર હો તેરા–હાંરે
કિ ઉનકી શોખિયોંને બેસ બદલા હે કયામતકા,
ન યહાં જરૂરત હુકૂમતકી ન યાં કુછ ધ્યાન દૌલતકા;
મસલફર એડિયોસે દિલ મેરા બેદર્દ યું બોલા;
ઇસી કમબખ્ત દિલમેં દર્દ રેહતા હે કયામત કા,–

---

( ૧૮૨ )

આજ પ્યારા ગલેસે લગાયેગા, મેરે દિલકી લગી કો બુઝાયેગા,
આજ નિકલેગા દિલકા ગુબાર આજ સીને સે સીના મિલાયગા–
સીનેસે સીના મિલાકે ગલે લગાકે ચુમેગા ગોરે રૂખસાર
આજ પહલુંમે અપને લિટાયગા મેરે દિલકી લગીકો બુઝાયગા

---

P. 7851 | દસ્તે નાઝુકસે વહાં ખંજર જો ચલકર રેહ ગયા–ગઝલ
અજબ તરેહસે સિતમગરને દિલ શિકાર કિયા „

( ૧૮૩ )

દસ્તે નાઝુક સે વહાં, ખંજર જો ચલકર રેહ ગયા;
આજ મુશતાકે શહાદત, હાથ મલકર રેહ ગયા,
દિન દુશ્મનોં કે ફિરે, મેરે ભી ફીરના ચાહિયે;
ક્યા ઝમાના એકહી, કરવટ બદલકર રેહ ગયા.
એકતો સૂરત ગઝબ, ઉસપર ગઝબ જોશે શબાબ;
જીસને ઉસકો દેખ પાયા, હાથ મલકર રેહ ગયા,
( વાહવાહ સચ છે )
ઇતમીનાન કર ચુકે સીને પર મેરે રખકર હાથ;
દર્દે દિલ જાતા કહાં પેહલુ બદલકર રેહ ગયા,–

---

( ૧૮૪ )

અજબ તરેહસે સિતમગર ને દિલ શિકાર કિયા હાં—અજબ
બચા નઝર સે તો ચિતવન ને બઢકે વાર કિયા હાં
બડા કમાલ તુને નિગાહે યાર કિયા;
કે દિલપર તીર લગાયા જીગર કે પાર કિયા (હાં કેહ દિલમેં)
યહ હમને માના કે હે ના મુરાદોંસે નફરત;
કિસી ગરીબ કો ફિર કયોં ઉમીદવાર કિયા--હાં કિસી.
નિકલ કે સાનેસે આંખોં મેં દમ રહા થા;
વહાં કિસી ને દમે મુર્દ દિલ ફિગાર કિયા.

---

P. 7852 | સિતમ હે આદમી કે વાસ્તે મજબૂર હો જાના. ગઝલ
| ફિર કિસીકી તાલિબે દીદાર આંખે હો ગઇ. „

( ૧૮૫ )

સિતમ હે આદમી કે વાસ્તે મજબૂર હો જાના;
ઝમીંકા સખ્ત હોના આસમાં કા દુર હોજાના—સિતમ હે.
શબે વસલત મેરી આંખો ને યહ અંધેર દેખા હે;
નકાબ ઉનકા ઉલટના રાતકા કાફુર હો જાના—અરે કાફુર.
હમારે જખ્મે દિલને દિલલગી અચ્છી નિકાલી હે;
છુપાયે સે તો છુપ જાના મગર નાસુર હો જાના.

---

( ૧૮૬ )

ફિર કિસી કી તાલિબે દીદાર આંખેં હો ગઇ;
ઝિન્દગી ભરકે લિયે બીમાર આંખેં હોગઇ.
દેખિયે અચ્છી તરહે દુશ્મન કી જાં અબ દેખિયે;
પેહલે દો આંખેંથીં અબતો ચાર આંખેં હો ગઇં,
અબ બુલાયેંગે હમે કયોં ઔર કયોં આયેંગે આપ;
અલ્લા અલ્લા અબતો ગૈરતદાર આંખે હો ગઇં.

---

P. 7853 | ઝબ્હ કરતા હે તો સૈયાદ મચલ લેને દે-ગઝલ
વજહે ખામોશી ન પુછો આપ મુઝ દિલગીરસે „

( ૧૮૭ )

ઝબ્હ કરતા હૈ તો સૈયાદ મચલ લેને દે
કોઇ અરમાં દિલે બિસ્મીલકા નિકલ લેને દે
આપ કે પાંવ કી મેંહદી તો ન છુટ જાયેગી
અપને તલવોંસે દિલે ઝાર કો મલ લેનેદે (હાંજી)
અય શમ્અરૂ મુઝે મત રોક યહાં આને સે
મિસ્લ પરવાના હું ઇસ આગમેં જલ લેને દે
કબ્રમેં ચેન ઘડી ભર કે લીયે લેને દે
કલસે બેકલહું મુઝે આજ તો કલ લેને દે ( હાં )

---

( ૧૮૮ )

વજહે ખામોશી ન પુછો આપ મુઝ દિલગીર સે; હાં
એક દિલ પાયા થા વોહ ભી છીન ગયા તકદીર સે.

સાફ ઝાહિર હે યહ તેરી સુરમે કી તેહરીર સે;
દો હિરન જખમી કિયે સૈયાદને એક તીરસે
આપ મિલિયે યા ન મિલિયે ઇસકા તો કુછ ગમનહીં; હાં
હમ શિકાયત જા કરેંગે કાતિએ તકદીર સે ( કાતિએ )

---

P. 7854 | ન દિલકો આજકલ પેહલુ મેં પાતા હું ન જાના કો-પહાડી
| કિસ શમ્અરૂકી શકલકા પરવાના બન ગયા—ગઝલ

( ૧૮૯ )

( ઓરે ! ) ન દિલકો આજકલ પેહલુ મેં પાતા હું ન જાના કો;
બતાઓ હમનશીનો દર્દ કો હું હું કે દરમાં કો
( હોરે ) દિયાથા દિલ સમઝકર ઔર કુછ ઉસ દુશમને જાંકો
અરે હાં દુશમને જાં કો૦

મિલાયા ખાક મેં મુઝકો મિટાયા મેરે અરમાંકો;
(હોરે) અભી કી ઇશ્ક સે તોબા અભી હમ બન ગયે મજનું
કભી સીલવાયા દામન કો કભી ફાડા ગરેબાં કો
નહીં સિજદા કરેગેં સામને દો ... ગવાહોં કો;
ભુલાકર દેખે હિન્દુ કો, કાએસે મુસલમાંકો;
ન દિલકો આજકલ પેહલુ મે પાતાહું ન જાનાંકો
એ દિલા . જો જુલ્ફમે ફસ જાતે હેં,
તો કયામત વોહ પડે પેચ મે બલ ખાતે હેં.

---

( ૧૯૦ )

(અરે) કિસ શમ્અરૂકી શકલકા પરવાના બન ગયા રે
અય દિલા તુ કિસકી યાદમે દીવાના બન ગયા

અવ્વલ તો છીના દિલ મેરા પેહલુ મેં લેકર;
હમ ઉસકે જબ હુયે તો વોહ બેગાના બન ગયા.
જબસે હમારા દશ્ત મેં આશિયાના બન ગયા.
(અરે)હજ્જે હરમ કો ચલ દિયે લિજે વોહ માહલિકા;
કાબા ખુદાકી શાન હે બુત ખાના બન ગયા.

---

P. 7856 | ખાકર કસમ વોહ કરતે હેં કિસ સાદગી કે સાથ—ગઝલ
દિલ છીન લીયા જીસને વોહ દિલબર નહીં મિલતા „

( ૧૯૨ )

જુલ્ફને સીખ લીયા પેચમેં લાના દિલકા;
અબતો મુશ્કિલ હે હસીનોં સેં બચાના દિલકા.
જિતને દિલબર હેં સભી ખાહિશે દીલ રખતે હેં;
(અરે) એક દિલહે ઔર તલબગાર ઝમાના દિલકા
પુરી મેંહદી ભી લગાની નહીં આતી અબતક
(અરે) કયોં ફેર આયા તુજે ગેરોંસે લગાના દિલકા
ઇન હસીનોંકા લડકપન હી રહે યા અલ્લાહ;
હોશ આતા હે તો આતા હે સતાના દિલકા.

* * * *

ખાકર કસમ વોહ કેહતે હેં કિસ સાદગી કે સાથ;
અબસે હમેં ન દેખના તુમ કિસી કે સાથ.
ઓસે ભી તુમકો છોડદું ઔર દિલભી છોડદું;
(અજી) ઇસ બાત પરતો હો ગયે રાઝી ખુશી કે સાથ.

મુઝકો ન દીજે ગાલીયાં દુશ્મન કો દિજીયે;
(અજી) ગર યહ જબાં રહી તો નિભંગી ઉસીકે સાથ,—

( ૧૯૨ )

(અરે) દિલ છીન લીયા જીસને વોહ દિલબર નહીં મીલતા;
ઝખમી કિયા જીસને વોહ સીતમગર નહીં મીલતા.
મૈં કયા કરૂં સાકી મેહી નિયત નહીં ભરતી;
જબતક કે છલકતા હુવા સાગર નહીં મીલતા-હાં જબતક
અલ્લાહ રે કીસ શોખ ને કી મુજસે શરારત;
(અરે) લીખ્ખા હૈ મેરે દરપે તેરા ઘર નહીં મીલતા.'
બોસા કભી ખેરાત મેં માંગા તો વોહ બોલે;
કયા ઔર કોઇ તુઝકો તવંગર નહીં મીલતા—હાં જબતક
દિલ છીન લીયા જીસને વોહ દિલબર નહીં મીલતા.

P. 7857 | અજમેરમેં રોશન વોહ ચીરાગે મદની હૈ—નાત
લિલ્લાહ મેરી કીજીએ ઇમદાદ યા મોહમ્મદ ,,

( ૧૯૩ )

અજમેર મેં રાશન વોહ ચિરાગે મદની હે;
બીગડી તેરી ચૌખટ પે હજારો કી બની હે.
લાખોં વલી બના દિયે ઉસમાનકા સદકા;
તુ હીંદકા વાલી હે વલાયત કા ધની હે.
એક એકકો મિલેગા યહાં હસનેનકા સદકા;
તુ શેરકા પોતા હે સખાવત મેં ગની હે.

પહુંચા જો દરે ખુલ્દ પે આઇ મુઝે નિદા;
યહ મદની મેરી દરે ખાજા પે ચલી હે.
અજમેરમેં રૌશન વોહ ચિરાગે મદની હે-મિ

---

( ૧૯૪ )

લિલ્લાહ મેરી કિજીયે ઇમદાદ યા મોહમ્મદ;
તુમહી કરેંગે મેરા દીલ શાદ યા મોહમ્મદ.
રંજો બલાકી આંધી બરબાદ કર ગઇ હે;
ગુલ્શન કો મેરે કીજે આબાદ યા મોહમ્મદ
તુ મેરે દુશ્મનોંકો નેકી કો દે હિદાયત;
કરતે હેં મુજપે ઝાલિમ બેદાદ યા મોહમ્મદ.
નાશાદ મેં રહું ક્યોં બરબાદ મેં રહુ ક્યોં;
કર કૈદે ગમસે મુજકો આઝાદ યા મોહમ્મદ
લિલ્લાહ મેરી કિજીયે ઇમદાદ યા મોહમ્મદ

---

P. 7858 | અય ચારાગર ન દેખ હમારે જીગર કી ચોટ-ગઝલ
| મારા મુઝે અય જાન તેરી હર એક અદાને ,,

( ૧૯૫ )

અય ચારાગર ન દેખ હમારે જીગરકી ચોટ;-
યેહ ઉમ્ર ભરકા દાગ હૈ યેહ ઉમ્ર ભરકી ચોટ—અય૦
અપને જીગરસે પુછીયે મેરે જીગરકી ચોટ;
મેરે જીગર સે પુછીયે અપને નજરકી ચોટ—અય૦
અરે સીને સે મેરે હાથ ન લીલ્લાહ હટાઇયે;
ડર હૈ ઉભર ન આયે હમારે જીગર કી ચોટ—અય૦

---

( ૧૯૬ )

મારા મુઝે અય જાન તેરી હર એક અદાને:
અંદાજને શોખીને નઝાંતકને હયાને—મારા૦
કયા હુસ્ન દિયા ઉસ બુતે કાફિર કો ખુદાને,
અય દેખે સે ન હો: ઇમાન ઠિકાને.
હાંરે પ્યારે યાર કે રૂખસાર કે ઉપર;
હે રે આશિક કે ઉડાને કો હે બારૂત કે દાને—મારા મુઝે
હે રે દિલ છીના જીગર પેહલુએ આશિકમેં બેકાર;
હે રે તીરે નિગાહે નાઝ કે હે ચાર નીશાને—મારા—

---

P 7859 | યા કરાર આયેગા દીલકો ઉનકે મીલજાને કે બાદ-ગઝલ

( ૧૯૭ )

યા કરાર આયેગા દિલકો ઉનકે મિલજાનેકે: બાદ;
યા ઉસે રાહત મિલેગી દમ નિકલજાનેકે બાદ.
કયા ખુશામદ હો રહીથી મેરા દિલ લેનેકે કબ્લ;
કયસી આંખેં ફેરલીં મતલબ નિકલ જાનેકે બાદ.—યા કરાર
જીતે જી કરતા નહી તુ મેરી ઉલ્ફત કી કદર;
બેવફા ઢુંઢેગા મુઝકો મેરે મર જાને કે બાદ—યા કરાર
વક્ત દો ગુજરે હેં મુજપર સખ્ત સારી ઉમ્રમેં;
આપકે આને સે પેહલે આપકે જાનેકે બાદ—યા કરાર

---

P 7860 | તંબાકુ નહીં હે કેસે કટેંગી સારી રાત મજાકિયા
બીબી મેડકી રી તુ તો પાનીમેં કી રાની

( ૧૯૮ )

તંબાકુ નહીં હે કેસે કટેંગી સારી રાત;
યેહ તંબાકુ મોહની જીસકે ચૌડે પાત;
લાખ ટકેકા આદમી ખડા પસારે હાથ;
તંબાકુ નહીં હે કેસે કટેંગી સારી રાત.

× × ×

અરે હુક્કા બોલે ગુડુન ગુડુન ઓર ચલમ કરે ચતુરાઇ
તેરી બહેનકા મારૂ નાઇ
અરે ચિલમ કહાં ચિપકાઇ, અરે હાં તંબાકુ નહીં હે
સાવન ભાદોંકી રેન અંધેરી બંધી ભેસ ખુલ જાય
જબ છતિયાં સે છતિયાં લાગી ભરી ચિલમ ઉડ જાય;
તંબાકુ નહીં હે કેસે કટેંગી સારી રાત..........

---

( ૧૯૯ )

બીબી મેંડકી વાહવા બીબી અરે વાહવા બીબી મેંડકીરી
બીબી મેંડકી રી તુ તો પાનીમેં કી રાની

* * *

બંગલા નાચે બંગલા નાચે નાચે બોતલ ખાના;
પિલ પીલીકી ટોપી નાચે મૈમ સાહેબકા જામા
બીબી મેંડકી રી મેરી મેંડકી રી.

* * *

દેખ દરિયા કી તરફ઼ દિલકો લહેર આતી હે;
હાં કીશતી ઉમ્ર કી અફ઼સોસ બહી જાતી હે.
ન ઇસે સંગ લગે ન ઇસે પસ લગે;
કીશતી ઉમ્ર કી અફ઼સોસ કિસ ઘાટ લગી હે

*  *  *

કૌવા તેરા ભાઇ ભતીજા ચીલ તેરી દેવરાની;
બગુલા તેરા છોટા દેવર દેખ દેખ તરસાતી.
બીબી મેંડકી રી.........

---

P. 7561 | મુજસે ન બોલને કી કબતક ઠની રહેગી ગઝલ
| અઝલ હે સાફ઼ તેરી આશકાર આંખોમેં „

( ૨૦૧ )

મુજસે ન બોલનેકી કબતક ઠની રહેગી;
મેરી યા તેરી પ્યારે કયા દુશ્મની રહેગી.
કીસ બાતપર ખફ઼ા હો ઝાહિર કરો ખતાકો;
મેહશર તલક શિકાયત, દિલમેં જમી રહેગી—મુજસે૦
અય દર્દે દિલ બતા તુ નકર રેહમ કી નિગાહ તુ;
દેંગે જો દર્દે દિલકી, કબતક તની રહેગી—મુજસે૦
કમસિન શબાબ હી પર, લે લો દુઆ કિસી કી;
યાં હશ્ર તક પીયારે તાનાં ઝની રહેગી—મુજસે૦
મેહમાન હુસ્ન દો દીન રેહતા હે સબ પે પ્યારે;
ફીર બાદ ચાર દીન કે ન યેહ ચાંદની રહેગી—મુજસે૦

---

( ૨૦૨ )

અજલ હે સાફ તેરી આશકાર આંખોંમેં
ભરા હું ઝેહર ઇન જાદુ નિગાર આંખોંમેં.
હલાલ કર દિયા આંખોંમેં ડાલકર આંખે;
નિગાહ હે કોઇ શમશીર યાર આંખોંમેં,—અજલ૦
લગા કે નાઝસે ઠોકર મિટા દિયા ઝાલિમ;
ખટક રહાથા હમારા મઝાર આંખોમેં—અજલ૦
અદુ કે સાથ રાતભર મજે લુટે;
ભરા હુવા થા ગઝબ કા ખુમાર આંખોંમેં—અજલ૦
જવાબ આંખોંહી આંખોમેં દેદિયા ઝાલિમ;
સવાલ કરકે હુવા શર્મસાર આંખોમેં—અજલ૦

---

P. 7863 | ચાર દિન હૈ ઇસમેં બસેરા દુનિયાં જુદીહૈ ભૈરવા,,
વોહ મુજકો રૌઝનસે ઝાંકતે હંય

( ૨૦૩ )

(અરે) ચાર દિન હંય ઇસમેં બસેરા દુનિયા જુદી હય
(અરે) હસતી સે જો કે બાર સફર કા ઉઠાયે હય;
(અરે) વોહ કુછ ન કુછ નિશાની યહાં છોડ જાયે હય.
કોઇ તો બાગ એહરે મુસાફિર લગાયે હય;
પુખ્તા કુવા કિસીકા કિસી કી સરાય હય.
(અરે) મરકદ મેં ખુદ તો ચલ બસે આરામ કે લિયે;
છોડા નિશાન અપના ફકત નામ કે લિયે—દુનિયા જુદી હય...
કોઇ કેહતા હય કે યેહ સારા ઝમાના હય મેરા;

કોઈ કેહતા હય કે યેહ એશ યગાના હય મેરા;
કોઇ કેહતા હય કે આલમ કા ખઝાના હય મેરા;
(અરે) યેહ કિસીને ન કહા ગોર ઠીકાના હય મેરા.
કુછ બજુઝ ગોર ભલા હાથ લગા હય કિસકો;
મોતકે હાથસે છુટકારા મિલા હય કિસકો—દુનિયા ઝુઠી હય...

---

[ ૨૦૬ ]

વોહ મુજકો રોઝનસે ઝાંકતે હંય જો હમ સરે રાહ ચલ રહે હંય.
સવારી કેરી હય રાસતે મેં અઝીઝ કાંધે બદલ રહે હંય,
ચલે જવાની મેં હમ અદમ કો રકીબ ભી હાથ મલ રહે હંય;
સફર હો કીસ તરહસે મુબારક સભોંકે આંસુ નિકલ રહે હંય
વોહ મુજકો રોજનસે૦
(અરે) શબકો જો નિકલા થા મેં એકદીન મઝારે દોસ્તપર;
ઇસ જેહતસે મિસલે અબર આંખેં મેરી ખુંબાર હંય

× × ×

કબ્ર પર અલહમ્દ પઢકર દોસ્તકે મેંને કહા;
હમ ગરીબાં ચાક માતમ મેં તેરે અય યાર હંય.
ઓર તુ ભી હે કુછ શાદ ઝેરે ખાક અય નાઝુક બદન;
શમ્અ રોશન હય ગુલોંકે કબ્ર પર અમ્બાર હંય.

કયા હુવા મરનેકે બાદ અય રાહિયે મુલ્કે અદમ;
કિસ તરહ કે લોગ હંય વહાં યાર કયા અત્વાર હેં.
ફુલ હંય કિસ રંગ કે પત્તે હંય કીસ અંદાઝ કે;
મુર્ગે જર્રીંબાલ હંય યા અમ્બરીં મિનકાર હેં.
અબ્ર સે આઇ સદા અય દોસ્ત બસ ખામોશ રેહ;

હમ અકેલે હૈં યહાં અહબાબ ને અગિયાર હય.
ફ્લ કૈસે બાગ ફયસા અકલ હય તેરી કહાં;
કુન્જે તન્હાઇ હય ઓ યાર ગલેકે હાર હંય.
વોહ હમારા પૈકરે નાઝુક જો તુજકો યાદ હય;
આજ ખાકે કબર સે ઉસપર મંનોંકે બાર હંય.
બસ જિયાદા બાતકર સકતે નહીં લે ધ કે જા;
દિલમેં આજુરદા ન હોના કયા કરેં લાચાર હંય.
વોહ મુઝકો રૌઝન સે ઝાંકતે હંય......

---

P. 7864 | નહીં કયા જાનતા આલમ કે શાને કિબ્રિયા તુમ હો. નાત
કયા જલવે હંય ઉસકે પેશે નઝર સુબ્હાન અલ્લાહ,,

( ૨૦૫ )

(હાંરે) નહીં કયા જાનતા આલમ કે શાને કિબ્રિયા તુમ હો;
યે પરદા હય શરિયત કે મેહબુબે ખુદા તુમ હો.
નહીં જોશે મોહમ્મદ મેં સરે સરમદકો કટવાયા;
કહીં મનસૂરકે મુંહમેં અનલહકકી સદા તુમ હે (હકહય)
ઉઠાકર લફ્ઝે અહમદ સે જો દેખા અરે મીમ કા પરદા;
તો નકશા ઉસકી વેહદત કા નજર આને લગા તુમ હો.
રહેં કબ તિશ્ના લબ હમ આપકે કેહલાકે મેહશરમેં;
નસીમે જામે કાસર હો શહીદે કરબલા તુમ હો.
મુનીર અપને ગુનાહોંસે ડરેં કયોં આજ કયામત મેં;
શફીએ રોઝે મેહશર માલિકે રોઝે જા તુમ હો.—

( ૨૦૬ )

(અરે) ક્યા જલ્વે હેં ઉસકે પેશે નજર, સુબ્હાન અલ્લાહ (૨)
યેહ અર્ઝો સમા યેહ શમ્સો કમર, સુબ્હાન અલ્લાહ (૨)
હરઆનકા હે યક રંગ નયા, હર રંગકી હૈ યક શાન જુદા;
વેહદત કા શજર કસંત કે સમર, સુબ્હાન અલ્લાહ (૨)
ઇસ દરજા તરક્કી ખાકકો દી, વોહ હોશમેં આકર શૌકે નબી;
ઇસ શૌક કા ખુદ મંઝુરે નજર, સુબ્હાન અલ્લાહ (૨)
બસ જાયેગી ઇસમેં સાંસ તેરી, હો જાયેગા તુ પાકીજા નફસ;
દિન રાત કહાકર અય અકબર, સુબ્હાન અલ્લાહ (૨)

---

P. 7865 | આહભી ખાલી ગઇ ઔર આહકી તાસીરભી—ગઝલ
દિલ ગયા દિલબર ગયા મેં હાથ મલતા રેહ ગયા—,,

( ૨૦૭ )

આહભી ખાલી ગઇ ઔર આહકી તાસીર ભી;
યાર ભી મુઝસે ફીરા બિગડી મેરી તકદીર ભી.
સાફ ઝાહિર હોગયા હાં આપકી બાતોંસે મુઝે;
ગેરભી અચ્છા હે મુઝસે ગેરકી તકદીર ભી,
ઇસસે હી તસકીન દેતે, કુછ દિલે બેતાબ કો;
ફિર પાસ તક અપને નહી ઝાલિમ તેરી તસ્વીર ભી.
વસ્લસે મેહરૂમ રખેગા તુ મુઝકો ઉમ્ર ભર;
આંખ ભી કેહતી હે તેરી ઔર તેરી તકદીર ભી.
જુલ્ફ ઔર અબરૂ સે મુઝકો સાફ ઝાહિર હો ગયા;
પાસ હે કાતિલ કે ખંજર ઔર હે ઝંજીર ભી.

---

( ૨૦૮ )

દિલ ગયા દિલબર ગયા મેં હાથ મલતા રેહ ગયા;
કાફ્લા લુટા ગયા, ફરયાદ કરતા રહે ગયા,
પાક બૈહરે ઇશ્ક સે હો ગયે ફરહાદો કૈસ;
એક અકેલા મેં કિનારે પર સિસકતા રેહ ગયા.
કયા બલા નાઝિલ હુઇ સર પર રાહે ઇશ્કમેં;
ડરસે મેરા હૈફ આગે ચલના રહ ગયા.
દિલકી ઉલ્ફત પર જો ગાલિબ આ ગઇ બાદે ખિઝાં;
ગુલ બ્હારે બાગમેં અફસોસ ખીલતા રેહ ગયા.—

---

P. 7866 | તુને તો મુઝે ઝાલિમ દીવાના બના ડાલા—ગઝલ
તેવરપે બલ હે સોચ મેં કયોં હો પડે હુએ. „

[ ૨૦૯ ]

[અરે] તુને તો મુઝે ઝાલિમ દીવાના બના ડાલા;
અપને રૂખે રોશનકા (હાં) પરવાના બના ડાલા—તુને
મસ્જીદમેં જો વાયેજ ને કૌસરકા બયાં છેડા;
[અરે] રીન્દોં ને વહાં અપના મયખાના બના ડાલા;
ઝાહેદકો હુવા પેદા પીનેકા નયા ચસકા,
કુઝા જો વઝુ કા થા પયમાના બના ડાલા
તસ્વીરે સનમ રખદી, મિમ્બરકે કરીબ હમને;
(અરે) કાબેમેં ભી છોટ સા બુતખાના બના ડાલા.
અબ શીશઓ સાગરસે કુછ કામ નહી હમકો;
સાકી તેરી આંખોને મસ્તાના બનાડાલા—તુને૦

× × ×

હિના દસ્તે દિલબર લગાઇ હુઇ હય;
કિસી કી કઝા આજ આઇ હુઇ હય.
કરેંગે વોહ ખું આજ આશિક કિસીકા
જો માથે પે તેવરી ચઢાઇ હુઇ હય.

---

( ૨૧૦ )

તેવર પે બલ હંય, સોચ મેં હો કયોં પડે હુયે;
કયા આ રહે હો આજ કીસીસે લડે હુયે.
લિપટાકે ઉનકો પ્યારકી બાતેં કિયા કરૂં;
મેરે ગલેમેં હાથ હોં ઉનકે પડે હુયે.
ઝાહિદ હમેં તો હુસ્ન પરસ્તી સે કામ હે;
દેખે જહાં હસીં હે વહીં જા ખડે હુયે.
સુરત હે દિલફરેબ તો અંદાઝ દિલરૂબા;
( અરે ) તુમ તો અજીબ ચીઝ હુયે જાબ બડે હુયે.

---

P 8026 | સર ફરોશીકી તમન્ના અબ હમારે દિલમેં હય–ગઝલ.
| આપ પેહલુસે ઉઠે યાં હાલતે દિલ ઔર હય ,,

[ ૨૧૧ ]

સરફરોશીકી તમન્ના અબ હમારે દિલમેં હય;
દેખના હય ઝોર કિતના બાઝુએ કાતિલમેં હય.
રેહબરે રાહે મોહબ્બત રેહ ન જાના રાહમેં;
લઝ્ઝતે સેહરા નવરદી દુરીયે મંઝિલમેં હય.

વક્ત આને દે બતાદેંગે તુઝે અય આસ્માં;
હમ અભીસે કયા બતાયેં, કયા હમારે દિલમેં હય.
અય શહીદે મુલ્કો મિલ્લત, મેં તેરે ઉપર નિસાર;
અબ તેરી હિમ્મતકા ચર્ચા, ગયરકી મેહફીલમેં હય.

---

( ૨૧૨ )

આપ પેહલુસે ઉઠે વહાં હાલતે દિલ ઔર હય;
હુકમ ઝબ્તે આહો નાલા, એક મુશ્કિલ ઔર હય.
કબ તક પહોંચાઓ મેરી લાશકો અય જાને જાં;
કયોં ફિરે જાતે હો, થોડી દુર મંઝિલ ઓર હય.
ગયરકી બુ દમ બદમ આતી હે, જાયે રશ્ક હય;
આજ શાયદ તેરે પેહલુમેં કોઇ દિલ ઓર હય.
ખુન હોકર બેહગયા દિલ, રેહ ગયા પયકાં તેરા;
મુઝકો તસ્કીં હયકે મેરે, સાથ એક દિલ ઓર હય

---

P 8047 | આરિઝે રંગીપે ઉસકે ઝુલ્ફ બલ ખાતી રહી-ગઝલ
રૂખસત અય શોખકે દિલકી ખુશી આઝાદ હુઇ-ગઝલ

( ૨૧૩ )

આરિઝે રંગીંપે ઉસકે, ઝુલ્ફ બલ ખાતી રહી;
નાગની કાલાથી ફરશે ગુલપે લેહરાતી રહી.
વસ્લકી ઉમ્મીદ ઝાસે હરઘડી દેતી રહી;
યાદ ઉસકી દિલમે બેઠી ચુટકિયાં લેતી રહી.

આસ્માં રંગે શફક, રોતા રહા ખુને જીગર;
હલ્કે બુલ્બુલપર છુરી સૈય્યાદકી ચલતી રહી.
રેહમ ઝાલિમકો ન આયા ઇસદિલે નાશાદ પર;
વોહ ઝમેલ્હ કરતા રહા, હસરતસે વોહ તકતી રહી.

---

( ૨૧૪ )

રૂખસત અય શોખ કે દિલકી ખુશી આઝાદ હુઇ;
મેરે ઉજડે હુએ ઘર એકસી આબાદ હુઇ.
ઉનકો ગમ દેનેકી આદત મુઝકો ગમ સેહનેકીખુ;
અચ્છી બેદાદ હુઇ જીસકી ન ફરિયાદ હુઇ.
સદકે હાથોં કે લિખલિખ કે મિટા દી તકદીર;
ખેલ તેરા હુઆ કિસમત મેરી બરબાદ હુઇ.

---

P. 8031 | દિખા કે શોખિયે રફતાર દિલ મસલકે ચલે–ગઝલ.
બુનકો બિઠાકે સામને યાદે ખુદા કરૂં—,,

( ૨૧૫ )

(અરે) દિખાકે શોખિયે રફતાર દિલ મસલકે ચલે,
અરે ! હાંરે ! દિલ મસલકે ચલે;
ઝરા સુનો તો કહાં તેવરિયાં બદલ કે ચલે,
અરે ! તેવરિયાં બદલ કે ચલે.
યેહ કિસકે દસ્તે હિનાઇકી ચોટ હય દિલ પર;
કે ચારાગર મેરી બાલીંસે હાથ મલકે ચલે.

બઢા કુછ ઔર હંગામે મેરી તુરબત પર;
કયામત આઇ જો પરદેસે તુમ નિકલકે ચલે.
(અરે) બિદા લિયા હમેં કાંટાંસે થામ કર દામન;
કભીજો દસ્ત સે બસ્તી કો હમ નિકલ કે ચલે.

---

( ૨૧૬ )

કરતા હું તેરી સુમરન પઢતા હું તેરા કલમા;
અય હુસ્ન કે પરમેશુર હમપેભી દયા કરના.
ટપક પડતે હેં આંસુ જબ ઉન્હેં હમ યાદ કરતે હયેં;
હમેં તોકે મોહબ્બત પરભી અબ ઇતની મોહબ્બત હયે.

× × ×

બુતકો બિદા કે સામને યાદે ખુદા કરૂં;
ઉસકા કરૂં તવાફ ઔર હજકો અદા કરૂં.
તૈયાર થે નમાઝકો હમ સુન કે ઝિક્રે હુર;
જલ્વા બુતોંકા દેખકર નીય્યત બદલ ગઈ.
પરવાના શમ્આપર નહીં ગર લુત્ફ જલ મરે;
જબતક જીયોં મેં ઇશ્ક મેં તેરે જલા કરૂં
કા'બા તો ખાલી યારસે ફિર હજકો જાય કૌન;
( અરે ) દિલહી ખુદાકા ઘર હે ઇસમે રહા કરૂં.

---

P. 8032. | રહેગા ઇશ્ક તેરા ખાક મેં મિલાકે મુઝે-ગઝલ
હાય કયા પુછતે હો દર્દ કિધર હોતા હય-,,

[ ૨૧૭ ]

(ઓ!) રહેગા ઇશ્ક તેરા ખાક મેં મિલાકે મુઝે;
યકીં હે છોડેગા યેહ આખિર મિટા કે મુઝે—
(અરે) નકાબ કેહતી હે મેં ફિતનયે કયામત હું;
યકીં નહીં તો કોઇ દેખ લે ઉઠાકે મુઝે.
હુઇ જો વસ્લકી શબ રુહ્નોં કે બાદ નસીબ;
(અરે) બેહોશ કર દિયા ઝાલિમને કુછ પિલાકે મુઝે.
ઇલાહી ઇશ્ક યેહ દુશમનકો ભી નસીબ ન હો;
મેરા રકીબ ભી રોયા ગલે લગા કે મુઝે.—

---

( ૨૧૮ )

(અરે) હાય કયા પુછતે હો દર્દ કિધર હોતા હય;—કિધર૦
,, એક જગાહ હો તો બતાદું કે ઇધર હોતા હય,-હાં ઇધર૦
,, કબ્રે ફરહાદસે હરદમ યહી આતી હે સદા;
યારો માશુકકા પત્થરસા જીગર હોતા હય-હાં રે, જીગર૦
તોઆહ કર લેતે હેં હર રોઝ સહરતક કે લિયે;
બંદ રાતકો જબ મય ખાનેકા દર હોતા હય-હાં રે, હોતા૦
લબે રંગીંપે હય નાઝ ફરમાતે હયેં;
(અજી) લાલમેં કયા કોઇ સુરખાબકા પર હોતા હય-હાં રે, પર૦

P. 8088 | બરબાદ મુઝે કરકે સુઝી હે અદાવત કી;—ગઝલ
| કુછ ખબર મેરી નહીં લેતે હયે— „

( ૨૧૯ )

બરબાદ મુઝે કરકે સુઝી હે અદાવત કી;
ક્યોં ખાક ઉડાતે હો બયઠે હુએ તુર્બત કી,
એક ઉનકી ઇનાયતને એક ઔર ઇનાયત કી;
દુની હે તપિશ કલ્સે બીમારે મોહબ્બત કી,
વોહ અબ્ર ઘિરા સાકી ફિર ઠંડી હવા આઈ;
ફિર મુંહસે લગા બયઠે છુટી હુઇ મુદ્દત કી,
આપ આયે તો કયા આયે. ઇતનાહી નહી દિલમેં;
અરમાનોંકા મજમા હે એક ભીડ હે અરમાનોં કી.

( ૨૨૦ )

કુછ ખબર મેરી નહી લેતે હેં મરને વાલે;
ક્યસે બે ફિક્ર હયેં દુનિયા સે ગુઝરને વાલે,
અબ તો દેખેં દિલે મુઝતરકી મુસીબત આકર;
ખાક સેહરા કી ઉડાતે હેં સંવરને વાલે,
દાવરે હશ્રમેં ફરિયાદ કરેંગા જા કર;
સામને હુઝુર કે મુકર જાયેં મુકરને વાલે,
શખ્સ યાદ આતા હે રો રો કર કિસીકા કેહના;
ચલ બસે છોડ કર તનહા હમસે મરને વાલે.

P. 8036 | મેરા દર્દ વોહ દર્દ વ લેસે કેહદો—કવ્વાલી.
વલ્લયલકી ખુશબુસે મેહકતે હેં યે કાલે—„

[૨૨૧]

મેરા દર્દ વોહ દર્દ વાલે સે કેહદો;
મદીનેકે બાંકે નિરલે સે કેહદો.
કોઇ ખારે તીબા ન રેહ જાય પ્યસ;
કરૂં પા હર એક છા'લસે કેહદો.
નહી હમસરી ઝુલ્ફ એહમદકો યકસાં,
કોઈ દસ્તમેં જાકે કાલે સે કેહદો.
મોહબ્બતમેં તેરી મેરા ખાતમા હો;
ઉસ રૂમ્મી લકબ ભેલે ભલેસે કેહદો.
તડપતા હે તેરી જુદાઇ સે હાફિઝ;
હબીબે ખુદા કમલીવાલે સે કેહદો.

---

( ૨૨૨ )

વલ્લયકી ખુશબુસે મેહકતે હેં યે કાલે
અય ગેસુઓં વાલે;
હરમુએ તન અપના તેરે ગેસુકી બલા લે—
અય ગેસુઓં વાલે,
કિતનાહી સિયાહકાર હો કિતનાહી ગુનેહગાર;
પુરશિશ ન હો ઝિન્હાર;
રેહમતસે જીસે અપની તુ કમલીમેં છુપા લે—
અય ગેસુઓં વાલે.

કેહતી હે ખુદાઇ તુમે કવનયનકા ખ્વાજા-
ઇમ્દાદકો આ જા;
જો આતી હુઇ સર પર બલા મેરી તુ ટાલે-
અય ગેસુઓં વાલે.
વોહ ગોરકી મંઝિલ તો બડી પુર ખોફો ખતર હય-
હર તરહકા ડર હય;
એકસકી યહાં કૌન સિવા તેરે ખબર લે-
અય ગેસુઓં વાલે.
બક્ષા તેરી ઉમ્મતકો કુછ ફિક્ર ન કરના-
કુછ ઝિક્ર ન કરના;
યેહ સારી ખુદાઇ હે મેરી તેરે હવાલે-
અય ગેસુઓં વાલે.
તીબાસે તેરે હિન્દ યેહ તારીક હુઆ હે-
પુર દામે બલા હે;
સદકે તેરે અકબરકો મદીને મેં બુલા લે-
અય ગેસુઓં વાલે.

---

P. 8038 | અચ્છી સુરતપે ગઝબ હાય! ટુટકે આના દિલકા-પીલુ.
| અપની તકદીર મિલાલો મેરી તકદીરકે સાથ-ગઝલ.

[ ૨૨૩ ]

અચ્છી સુરતપે ગઝબ હાય! ટુટકે આના દિલકા;
યાદ આતા હે મુઝે હાય! ઝમાના દિલકા.
ઇન હસીનોંકા લડકપનહી રહે યા અલ્લાહ;

હોશ આતા હે તો આતા હે સતાના દિલકા,
પુરી મેંહદીભી લગાની નહીં આતી અબતક;
ક્યોં કર આયા તુઝે ગયરોંસે લગાના દિલકા.

---

[ ૨૨૪ ]

અપની તકદીર મિલાલો મેરી તકદીર કે સાથ
સિલ્સિલા દિલકા હે ઝુલ્ફકી ઝંજીર કે સાથ.
ઝખ્મ કે સાથ મરહમ ભી હે રખતા જાતા;
હસરતેં દિલમેં હેં ઓર દિલહે મેરા તીર કે સાથ.
ખીંચલે તીર ઘંસી પેહલુ સે નિકલ જાયેં કહીં;
મુઝપે કાતિલકી નઝર પડતી હય તીરકે સાથ.
અપની તસ્વીરકા ખીંચના નહીં મંઝુર મુઝે;
હાં ગવારા હે અગર હો તેરી તસ્વીરકે સાથ

---

P. 8039 | ઇનદિનોં જોશે જુનું હે તેરે દીવાનેકા–ગઝલ પીલુ.
" " " " " "

( ૨૨૫ )

ઇન દિનોં જોશે જુનું હે તેરે દીવાનેકા:
લોગ હરસુસે ચલે આતે હેં સમઝાનેકો.
ખુને દિલ પીનેકો ઓર લખ્તે જીગર ખાનેકો;
યેહ ગિઝા મિલતી હે જાનાં તેરે દીવાનેકો.
(અરે)શેહરમેં અપને યે લયલાને મુનાદી કર દી;
કોઇ પત્થરસે ન મારે મેરે દીવાનેકો–નમારે૦ ઇન૦

અય મુસવ્વિર તેરે હથોંકી બલામેં લેલું;
ખુબ તસ્વીર બનાઇ મેરે દિખલાને કો.

---

P. 8040 | ન હો! કયોંકર અફઝલ હમારા મોહંમદ-ના'ત કવ્વાલી
નઝર નીચે કિયે ચુપકે ખડે હયેં—ખમ્માચ

( ૨૨૬ )

ન હો કયોં કર અફઝલ હમારા મોહંમદ;
કે હય અપને પ્યારેકા પ્યારા મોહંમદ—
વહીં કિસ્તીએ નુહ ભી ડુબ જાતી;
ન દેતે જો ઉસકો સહારા મોહંમદ—
યહી બાત આશકને માશુક સે કી;
નહી તેરી ફુરકત ગવારા મોહંમદ—
બુલાલો મદીનેમેં ફિર દાગકો તુમ;
નહીં હિન્દમેં અબ ગુઝારા મોહંમદ—

---

( ૨૨૭ )

નઝર નીચે કિયે ચુપકે ખડે હયેં;
(અરે હાં) કિસીસે આજ વોહ શાયદ લડે હયેં—
( હાં ) પરીકી દેખી હે (હાંરે) જીસ દિનસે સુરત;
( હાં ) લિયે દિલ હાથમેં લાખોં ખડે હયેં—
નઝર આયે કિસી ગુલરૂકે આરિઝ;
ચમનમેં ફુલ મુર્ઝાએ ખડે હયેં—
કોઇ મા'શુકસે કબ રૂઠતા હય,

( હાં ) કફનમેં મુંહ છુપાએ કયોં પડે હયેં.--
( હાં ) રકીબોંસે ન કેહના (અરે) હાલ દિલકા;
(અરે હાં) છલક જાયેંગે વોહ ઉછલે ખડે હયેં--

---

P 8043 | રોતી હે વેહશત મુઝે મોહતાજે સામાં દેખકર-ગઝલ.
રખેં આપ ગુલકો મેરે દિલકે સામને- „

( ૨૨૮ )

રોતી હે વેહશત મુઝે મોહતાજે સામાં દેખકર;
ટુકડે દામાં દેખકર પુર્ઝે ગરીઆં દેખકર.
ઇસ તરાહ ગુઝરી હયાતે ચદરોઝા દેહરમેં;
આંખ ગોયા ખુલ ગઇ ખ્વાબે પરેશાં દેખકર.
શોકકી વારફ્તગીને રબ્ત પેદા કર દિયા,
હસરતેં બઢને લગીં ખંજરકો ઉરિયાં દેખકર.
કત્લકા બસ રાઝ યેહ હે અકસ રૂખ ખંજરમેં થા;
મેં ગલે મિલ્ને લગા તસવીરે જાનાં દેખકર.

---

[ ૨૨૯ ]

રખેં ન આપ ગુલકો મેરે દિલકે સામને;
બિસ્મિલ શુગુફ્તા હોગા ન બિસ્મિલકે સામને.
નાકા ચલા હે નજદકો લેલા કી હય દુઆ;
પરદા ઉઠે તો કયસ હો મેહમિલકે સામને.

અય કિસ્મત આઝમાનેકી સુરત હે એકહી;
તલવાર કેહદું ખેંચેંગે કાતિલકે સામને.
આદાએ કત્લગાહ સિખાતી હે સબકો તેગ;
ગરદન રહે ઝુકી હુઇ કાતિલ કે સામને.
જાને કો યોં તો જાન ગઈ સર ગયા મગર;
સદ શુક્ર બાત રેહ ગઇ કાતિલ કે સામને.

---

P. 8044 | અય ઇશ્ક તુને હરએક આશિકકો—ગઝલ
અય પાર મોરી નૈયા મેહબુબે ખુદા કરના—નાત

( ૨૩૦ )

અય ઇશ્ક તુને હરએક આશિકકો અપને કબજેમેં લાકે મારા;
હાં ! કિસીકી પરદેમેં જાન લેલી, કિસીકો જલ્વા દિખાકે મારા.
કિસીકો દિખલાકે ખાલે મુશ્કીં, મિસાલ દાને કે પીસ ડાલા;
હાં ! દિખાકે ઝુલ્ફે દુતાકા ફંદા, પેચોંકે પેચમેં ફંસા કે મારા
અય કયસ ઓર ફરહાદસે બી, ન કી વફા ઇસ ઇશ્કને;
કિસીકો સેહરા ફિરા કે મારા, કિસીકો મજનું બના કે મારા.

---

( ૨૩૧ )

અય પાર મોરી નૈયા મેહબુબે ખુદા કરના;
ગરદિશમેં યેહ બેડા હે ઠોકરસે રિહા કરના.
ફુરકતમેં જો અબ તેરી કોઇ નહી સહારા:
પહોંચા દે મદીનેમેં કુછ હકસે દુઆ કરના.

યેહ રમ્ઝે હકીકત હૈ કૌન કોઇ જાને;
યુસુફસે વતન છુટના યાકુબ જુદા :કરના
મેરાજમેં યેહ ખાલિકસે ફરમાતે થે યેહ હઝરત;
ઉમ્મત મેરી આસી હૈ દોઝખમેં રિહા કરના.

---

P. 8152 | હર અદા મસ્તાના સરસે પાઊંતક છાઇ હુઇ—ગઝલ
કૌન કેહ સકતા હૈ વોહ નાજુક હૈ યેહ નખચીર હૈ—„

[ ૨૩૨ ]

હર અદા મસ્તાના સિરસે પાઊંતક છાઇ હુઇ,
ઉંફ તેરી કાફિર જવાની જોશ પર આઇ હુઇ.
મુઝકો યેહ દાવા કોઇ તેરે સિવા દિલમેં નહીં;
ઉનકા યેહ ઇલ્ઝામ અચ્છી બંદ તનહાઇ હુઇ.
ઉનકી મુઠીમેં જો દિલ તડપા દબાકર યેહ કહા:
છુટતી હૈ એસી કોઈ ચીઝ હાથ આઇ હુઇ.
બોસા લેકર જાન ડાલી યારકી તસ્વીર મેં;
યેહ નયા અંદાઝ યેહ અચ્છી મસીહાઇ હુઈ.—

---

[ ૨૩૩ ]

કૌન કેહ સકતા હૈ વોહ નાજુક હૈ યેહ નખચીર હય;
દિલ હૈ પેહલુમેં મેરે તરકશમેં ઉસકે તીર હય.
ઉનસે મિલનેકી યેહ ઘર બૈઠે નઇ તદબીર હય;
દિલલગીકી દિલ લગી, તસ્વીરકી તસ્વીર હય.—

ઇબ્તિદાએ ઇશ્ક હય અય દિલ હંસી અચ્છી નહીં;
રોઝ બઢતી જાયેંગીં કડિયાં યેહ વોહ ઝંજીર હય—
આરામગરકી કે રિશે એજાને મારા હમ મુઝે;
યેહ ઉસીકે હાથસે નિકલેગા જીસકા તીર હય.—

---

P. 8154 | સબ નકશે ખયાલી હે કા'બા હે ન બુતખાના—ગઝલ.
મય નોશ, જબ વોહ ગેરસે, બાહમ કિયા કિયે— „

( ૨૩૪ )

સબ નકશે ખયાલી હે, કા'બા હે ન બુતખાના.
તુ મુઝમેં હે મેં તુઝમેં, અય જલ્વયે જાના ના.
હમ હોશો હવાસ અપને, એક બાતપે ખો બયઠે;
તુને જો કહા હંસ કર, અપના મુઝે દીવાના.
યેહ હાલ ફકીરાના સાકીકો દિખાઉંગા;
ટુટી હુઇ બોતલ ઓર ફુટા હુઆ પયમાના.
સાકીકે હાથોંસે પી તેરે અય મય ખાને;
અજમેરકા સાકી હો બગદાદકા મયખાના.—
ઝાહિદ મેરી કિસ્મતમેં હયેં ઇસી દરકે;
છુટા હય ન છુટેગા સંગે દરે જાના ના.—

---

( ૨૩૫ )

મય નોશ, જબ વોહ ગયરસે બાહમ કિયા કિયે;
હમ બયઠે દિલમેં ઘુંટ લહુકે પિયા કિયે.

મેંને તલબ કી ઉનસે નિશાની તો યેહ કહા;
ઇતને દિયે થે દાગ તેરે દિલપે ક્યા કિયે.
વા'દે કિયે થે સેંકડો તુને હમારે સાથ;
અબ તક બતાઓ કૌનસે વા'દે વફા કિયે.
જામે શરાબ ભરકે શફક મુંહસે તો લગા;
બયઠા રહેગા બઝમમેં કબ તક હયા કિયે.

---

P. 8155 | વસ્લમેં છેડનેકા સિલ્સિલા જાતા રહા—ગઝલ.
| ના તમન્નાઇસે નાઝુક તબીઅત મેરી— ,,

( ૨૩૬ )

વસ્લમેં છેડનેકા સિલ્સિલા જાતા રહા;
તુમ ગલેસે ક્યા મિલે સારા ગિલા જાતા રહા.
એકતો આંખેં દિખાઈ ઓર ફિર યે શોખીસે કહા;
એક મુદત હો ગઈ સિલ્સિલા જાતા રહા.
રોઝ આતે થે ખતં કિતાબત રોઝ જાતે થે પયામ;
તુમ ગલેસે ક્યા મિલે સારા ગિલા જાતા રહા.

---

( ૨૩૭ )

ના તમન્નાઇસે નાઝુક તબીઅત મેરી;
તુમસે પેહલેહી બદલને લગી હાલત મેરી.
એક તો આલમ તેરે જલ્વેકા તલબગાર હુઆ;

ફુંક દેતી હય મુઝે ગરમિયે શોહરત તેરી.
આપ દુશમનકે તરફદાર જો હોતે હાફિઝ;
બન્દા પરવર મેરે સાથ હે કિસ્મત મેરી.
ના તમન્નાઇસે નાઝુક૦

---

P. 8158 | જુદાઇ મોહંમદકી તડપા રહી હય,—ના'ત.
જબ ઇશ્કે મોહંમદને સીનેમેં બિનાડાલી—"

( ૨૩૮ )

જુદાઇ મોહંમદકી તડપા રહી હય;
અરે ઘટા કાલી ગમકી દિલપે છા રહી હય.
મોહંમદકી સુન સુન કે આમદ ચમન મેં;
નસીમે સહર આજ! ઇતરા રહી હય.
ઘટા દેખકર સરવરે દીંકે ગેસુ;
ઘટી જાતી હે ઓર શરમા રહી હય.
પિલા સાકિયા જામે ઇશ્કે મોહંમદ;
કે આજ આસ્માંપર ઘટા છા રહી હય.

---

( ૨૩૯ )

જબ ઇશ્કે મોહંમદને સીનેમેં બિના ડાલી;
તસ્વીર સિયાહકારી રેહમતસે મિટા ડાલી.
રેહમતકી નઝર મુઝ આસીપે હે જબ ડાલી;

બિગડી હુઈ મેહશરમેં હર બાત બના ડાલી;
થા મિસ્રકી ગલિયોં મેં યુસુફકા બહોત ચર્ચા;
પર હુસ્ને મોહંમદને એક ધુમ મચા ડાલી.
અલ્લાહ હુઆ આશક જીબ્રીલ બને કાસિદ;
જો બાત ન દેખીથી દુનિયા કો દિખા ડાલી.

---

P. 8159 | તડપતે લોટતે હેં નાલઓ ફરિયાદ કરતે હયેં—ગઝલ.
નાદાન થે વોહ શબાબને હુશિયાર કર દિયા— „

( ૨૪૦ )

(હાં) તડપતે લોટને હેં, નાલઓ ફરિયાદ કરતે હયેં;
હમ ઇતને ઢુંઢને વાલોંકો ફિરભી યાદ કરતે હયેં.
ન પુછો કોન હે કયોં નાલઓ ફરિયાદ કરતે હયેં;
(અરે) જુતોં કે હમ સતાયે હેં ખુદાકો યાદ કરતે હયેં.
જો તેરી એ વફાઇ હમ ન ભુલે હયેં ન ભુલેંગે;
દિયા હે જો સબક તુમને વોહ અબતક યાદ કરતે હયેં.

---

( ૨૪૧ )

(અરે) નાદાનથે વોહ શબાબને હુશિયાર કર દિયા;
ફિતને કો ખાબ નાબને બેદાર કર દિયા.
નરગિસકો ભી ફિરાકને અરે રોના ઇલાહી કર દિયા;
આંખોં કે ઇન્તિઝારને બીમાર કર દિયા.

સબકો તેરી નિગાહને બેકાર કર દિયા.
બસ માનિંદ કુચયે કાતિલકીથી ખંજર;
બિસ્મીલને લોટ લોટ કે ગુમરાહ કર દિયે.

---

P. 8160 | લગ કર હાથમેં મેંહદી નહાના કિસસે સીખા હૈ–ભેરવી
સિતમ પર સિતમ હય જફા પર જફા હય– „

P. 8161 | બેકઝા મારે ગયે હમ ઇશ્કમેં પિસ પિસકે– „
લયલા કે પીછે કયસ ભી દીવાના બન ગયા– „

( ૨૪૨ )

કિસી ઉશ્શાક સે મેંહદી મંગા કર;
લગાઈ હાથ મેં દરિયા પે જાકર.
વેહ દેખો સુર્ખ હાથોં સે નહા કર;
મલે હેં આગ પાનીમેં લગાકર.

* * *

લગા કર હાથ મેં મેંહદી નહાના કિસસે સીખા હય;
અરે ! મેરી જાં આગ પાનીમેં લગાના કિસસે સીખા હય.
ખિરામે નાઝસે, શોખીસે, અદાઓંસે, યેહ શરમીલી નિગાહોંસે;
દિલે આશિક કો દીવાના બનાના કિસસે સીખા હય.
તુમ્હેં મેરી મોહબ્બતકી કસમ સચ યેહ બતાદો ઝરા મુંહસે તો ફરમાઓ;
ગલેમેં ડાલ કર બાહેં મનાના કિસસે સીખા હય.

---

( ૨૪૩ )

સિતમ પર સિતમ હય જફા પર જફા હય;
બુતોં કો નહીં કુછ ભી ખોફે ખુદા હય.
ન બરછી ન ખંજર ન નશતર ચુભા હય;
કિયા જીસને ઝખમી વોહ તિરછી નિગાહ હય.
જો એક બોસા માંગા બિગડ કર વોહ બોલે;
અરે મુગે બિસ્મિલ કયોં આઇ કઝા હય.
હુઆ ફેઝ અફસોસ જીસ પર ફિદા હય;
વોહ ઝાલિમ દગા બાઝ ઔર બેવફા હય.

---

( ૨૪૪ )

સબ લોગ જીધર હયેં વોહ ઉધર દેખ રહે હયેં;
હમ દેખને વાલોંકી નઝર દેખ રહે હયેં.
ખત ગેરકા પઢતે થે જો પુછા તો વોહ બોલે;
અખબારકા પરચા હે ખબર દેખ રહે હયેં.

*　　*　　*

લે ગઇ નાઝો અદા દિલકો હયા સે પેહલે;
મારડાલા મુઝે ઝાલિમને કઝા સે પેહલે.

*　　*　　*

એ કઝા મારે ગયે ઇશ્કમેં હમ પિસ પિસ કે;
હાય ખું બેહને લગા ઝખ્મસે અબ રિસ રિસ કે.
(અરે) આંખ શરમાઇ હુઈ આપકી કેહતી હય મુઝે;

રાત ફરમાઇયે તો માશુક બને કિસ કિસકે.
(અરે) કયોં ભલા આયે મુઝે આપકી કસ્મોંકા યકીં;
મેંને ખત પડ લિયે, આયે તુમ્હું જીસ જીસકે,
પકડી હે ચીઝ આપકી ઉસ બુતસે યોં કહા;
બોલો મેં દસ્‌ જુર્મકી તુમ્હેં કયાદું સઝા.
વોહ શોખ બોલા ચીઝ કયા હે મુઝકો બતા;
ખતકો નિકાલા જેબસે ફિર મેંને યોં કહા—મેંને.
ખુને નાહકકી નિશાની કહીં જાતી હય ભલા;
હાથ ધોયે વોહ લાખ દફા ઘિસ ઘિસકે—

---

[ ૨૪૫ ]

સયલાકે પીછે કયસભી, દીવાના બન ગયા;
(અરે) અપની મિસાલ આપહી, પરવાના બન ગયા.
સાદીભી નઝર પડ ગઇ, ઉસ બુતકી જીસપે વોહ;
મસ્તે નિગાહે નાઝકા, મસ્તાના બન ગયા.
હર રોઝ શેખ પીતે હેં મસ્જીદમેં બેઠકર;
(અરે) ખાના ખુદાભી દેખિયે, મયખાના બન ગયા.
દિલો જીગરતો દિયા, સાકી બચા થા વોહ સર;
(અરે) અભી વોહભી નિગાહે યારકી અંદાઝ બન ગયા.

---

P. 8162 | મયખાનેમેં જબ કોઇ મર્દે ખુદા હોતા નહીં-ગઝલ
| જબ કહા દિલ તેરે મિલનેકા તમન્નાઇ હય- „

( ૨૪૬ )

મયકદેમેં જબ કોઇ મર્દે ખુદા હોતા નહીં;
કલ્સકે મીનામેં હુલકકા મઝા હોતા નહી.
ચાર તિનકોંકા આશિયાં હે ખાર હે સૈયાદ ક્યોં;
મેરી બરબાદીસે કુછ તેરા ભલા હોતા નહીં.
છાઓંસે દામન ખિસા દર્દ મુંહ તકને લગા;
સચહે ગરીબ પર કોઇ દર્દ આશના હોતા નહી.
યા ખુદા અબતો દેદે મેરી દુઆઓંમેં અસર;
વોહ હંસેંગે હાં ગરીબોંકા ખુદા હોતા નહીં—

---

( ૨૪૭ )

જબ કહા દિલ તેરે મિલનેકા તમન્નાઇ હય;
હંસકે ફરમાતે હયેં દીવાના હય સોદાઇ હય.
ઇનકો ઓર પેશે મેહફીલ હય ખુદાઈ હય;
ઓર યહાં મોત હે પેગામે અજલ આઇ હય.
મેરી હાલતસે બિગડતે હેં કે વેહશત ક્યોં હય;
તેરી સુરતહી મેરા બાઇસે રૂસવાઇ હય.
દિલકો થામે હુએ જબ સામને આયા તો કહા;
ખેર હે સચ કહો તો રાત કહાં ગંવાઇ હય—

---

P. 8163 | નઝર આયેગી ઝલક જબ તેરે રૂખસારોં કી—ગઝલ
| બુતોંમેંભી હે જલ્વા ખાસ તેરી કિબ્રિયાઇકા— „

( ૨૪૮ )

નઝર આયેગી ઝલક જબ તેરે રૂખસારોંકી;
આંખ ઝુક જાયગી યુસુફકે ખરીદારોં કી.
યેહ દુઆ દિલમેં હય તેરે તલબગારોં કી;
હો કભી દિલકો મોહબ્બત ન સિતમગારોં કી—
કશમકશ નઝઆકી ઓર જાનિબે દર હયેં આંખેં;
દેખી જાતી નહીં હાલત તેરે બીમારોં કી.
ઝુમ કર અબ્રે સિયાહ ચર્ખપે આયા ઝાહિદ;
દેખ મકબુલ દુઆ હો ગઇ મયખારોં કી,
અબરૂમેં હય તેરે કાટ ગઝબકી કાતિલ;
ધુમ આલમમેં મચી હય ઇન્હી તલવારોં કી.

---

( ૨૪૯ )

બુતોંમેંભી હે જલ્વા ખાસ તેરી કિબ્રિયાઇકા;
હરમમેં રેહકે દાવા કરતે હેં કાફિર ખુદાઇકા.
ચલા આતા હે એક આલમ તમાશાગાહે મેહશરમેં;
યેહ હંગામા હે કિસ મા'શુકકી જલ્વા નુમાઇકા.
ચલો અય તાલિબાને દીદ, સયરે હશ્રભી કરલેં;
સુના હે આજ દિન હે યારકી જલ્વા નુમાઇકા.
દગા જબ દિલને કી અપને જીસે પેહલુમેં પાલાથા;
ભરોસા કયા ભલા હામિદ, કિસીકી આશ્નાઇકા.

P. 8167 | આંખેં તેરી દીવાની દિલ તેરા તમન્નાઇ-ગઝલ કવ્વાલી.
| બસ હમસે ન કર પર્દા જો તુ હે વોહીમે હું-,, ,,

## ( ૨૫૦ )

આંખેં તેરી દીવાની દિલ મેરા તમન્નાઇ;
યેહભી તેરી શયદાઇ, વોહભી તેરા શયદાઇ—
છુપકર યોંહી તરસાના હાં રેહમ ન ફરમાના;
રૂસ્વાહી કિયે જાના, ઓ બાઇસે રૂસ્વાઇ—
કરતે નહીં પર્દા તુમ, કરતે નહીં ચારા તુમ;
અચ્છે હો મસીહા તુમ. (અરે) અચ્છી હે મસીહાઇ.
નિકલે હેં વોહ બન ઠનકર, ઓર સાથમે હેં ગમઝે;
અરે હે હાથમેં જલ્વોંકે આઇનયે યકતાઇ.
હરજા તેરા અફસાના, ગુલ્શન હો કે વીરાના;
મેંહી નહી દીવાના, તુભી જો હે હર જાઇ—

---

## ( ૨૫૧ )

બસ મુઝસે ન કર પર્દા. જો તુહે વોહી મેં હું;
તુ નુર હે મેં સાયા, જો તુ હે વોહી મેં હું.
અલ્લાહરે યકરંગી, મજનું ઓર અના લયલા;
યોં ઉઠે કયોં ન લયલા, જો તુ હે વોહી મેં હું.
મનસુર થા દીવાના, કુછ રખ ન સકા દિલમેં;
મસ્જીદમેં પુકાર ઉઠ્ઠા, જા તુ હે વોહી મેં હું.
યેહ તુઝી હિકાયત હે મેં તુઝસે હું તુ મુઝસે;
મેં અબ્ર હું તુ દરિયા, જો આપ વોહી મેં હું—

P. 8168 | ચટખકે કેહતા હે ગુન્ચા ગુન્ચા, ગુલોંસે બઢકર તુમપર
યેહ ગમ હે કે ઉસ રશ્કે કમરકો નહી દેખા—

( ૨૫૨ )

ચટખકે કેહેતા હે ગુન્ચા ગુન્ચા,
ગુલોંસે બઢકર બઢ.ર તુમ પર;
ચહક રહે હયેં ચમનમેં બુલબુલ,
હઝાર જાનેં નિસાર તુમ પર.
જલાયા દોઝખકો કેસા કેસા,
બસાયા ખુલ્દે બરીંકો કયા કયા;
મઝાહો રોઝે જઝા તો રંખ દે,
જઝાકો પરવરદિગાર તુમ પર.
તુમ ઓર મોહબ્બતકા ઉસકી દાવા,
તુમ્હારી આંખેં ઓર ઉસ્કા જલ્વા;
અમીર તુમકો હુવા હે સૌદા,
જુનુંકા જીન હે સવાર તુમ પર.—

---

( ૨૫૩ )

યેહ ગમ હે કે રશ્કે કમરકો નહીં દેખા;
નાલે કિયે કયા કયા ન કિયા ખુબસા રોયા.
ઇતનેમેં મુસવ્વિરકો ઝરા રેહમ જો આયા;
નકશે કઇ તસ્વીરોંકે વોહ સામને લાયા.
બોલાકેયે યુસુફ હેં, યે મુસા હે યે ઇસા;
(અરે) મેંને કહા ઉનમેંસે કિસી પર નહીં શયદા.—

હિજ્રકા મેરે તસ્બીર કિયા ઉસ અરબીને;
મક્કી મદની હાશમી વ મુત્તલબી ને.
આરાસ્તા જબ હોગા દિલા મેહશર;
ઔર લાવેંગે વહાં તશરીફ દિલા પેગમ્બર.

---

P. 8169 | મુસાસે કહો દેખલેં રૂખસારે મોહંમદ—ના'ત.
ઔર બાદયે વેહદતકા આતા હૈયે મસ્તાના—"

( ૨૫૪ )

મુસાસે કહો દેખલેં રૂખસારે મોહંમદકે મોહંમદકે મોહંમદ;
અલ્લાહકા દીદાર હય દીદારે મોહંમદકે મોહંમદકે મોહંમદ.
સોતેસે જગા દે મેરી કિસ્મતકો ઇલાહીકે ઇલાહીકે ઇલાહી;
સોતેમેં દિખા દે મુઝે દીદારે મોહંમદકે મોહંમદકે મોહંમદ.
જન્નતકો કહીં ઢુંઢતે જાના તો યહીં હય, કે યહીં હય કે યહીં હય;
દેખોના વોહ કયા હય પસે દીવારે મોહંમદ કે મોહંમદકે મોહંમદ.
કેહદો કે બુલાયેં ન મુઝે ખુલ્દમેં હુરે......
અચ્છી હું તહે સાયયે દીવારે મોહંમદકે મોહંમદકે મોહંમદ.

---

( ૨૫૫ )

કિસ બાદયે વેહદતકા આતા હે યે મસ્તાના;
હર નકશે કદમ પર હે, જીસ મસ્તકે મયખાના.
ઇસ બાદયે વેહદતકા જો હો ચુકા મસ્તાના;

કુછ મુંહસે લગાયેગા, વોહ સાગિરો પયમાના.
કિસ આગમેં જલતાહે બ્નાં તેરા દીવાના;
કુછ શમ્આકી સુરત હે, કુછ હાલતે પરવાના.
મજનુંભી મુઝે અબ તો યોં દેખકે કેહતા હય;
કિસ ગયરતે લયલાકા, આતા હે યેહ દીવાના.—

---

P. 8170 | એક બાપકે હેં દો બેટે કિસ્મત જુદા જુદા હે-ગઝલ
કલેજા થામકર સુન લીજીયે યે મેરા અફસાના-પહાડી.

( ૨૫૬ )

એક બાપકે હેં દો બેટે કિસ્મત જુદા જુદા હે;
એક શહનશાહ જહાંકા, એક ફિર રહા ગદા હે.
ઈશ્કે શજર તો એક હે લેકિન સમર દો ઉસકે;
એક તો ભગત હકીકી, એક રાતકા ખડા હે.
એકહી સદફસે મોતી દોનોં હુએ હેં પયદા;
એક પિસ ચુકા ખરલમેં એક તાજમે જડા હે.
એક પહાડકે દો પત્થર, હીરા બના એક કંકર;
કોહે નુર એક બના હે, એક ગારમેં પડા હે.
પત્થર તો એક હી હે, ઇસકે હુએ દો ટુકડે;
એકકી હોતી હે પુજા, એક ફર્શમેં જડા હે.
ચાંદી તો એકહી હે, ઇસકે હુએ દો ટુકડે;
એક સીસકા મુકટ હે, એક પાઊંકા કડા હે.
બરસાકી બુંદ બરસાતી પડતી હેં દો કે મુંહમેં;
એક સાંપ ઝેહર ઉગલેકા ખોરાક હુવા હે.



મિસ દુલારી

“ હિઝ માસ્ટર્સ વોઈસ ” રેકર્ડસ.



પંડિત ગોસ્વામી નારાયન

" હિઝ માસ્ટર્સ વોઈસ " રેકર્ડસ.

એકહી શાંજરકે દો નોં પેદા હુએ હેં ગુલ્લહા;
એક હે મેહબુબ પે ઝીનત એક કબ્રપે ચઢા હે.

---

( ૨૫૭ )

સુનાયેં હાલ કયા હમદમ ન જીતે હયેં ન મરતે હયેં;
કલેજા થામ લો અબ દિલ જલે ફરિયાદ કરતે હયેં.

*     *     *     *

કલેજા થામ કર સુન લીજીયે યેહ મેરા અફસાના;
જલાયા ઈસ સિતમગરને હે મુઝકો જિસ્સે પરવાના.
હયા દેખો બુતોંકી ગેરસે મિલના ઓર આશકસે;
બિગડના રૂઠના તેવરી ચઢાના ઓર શરમાના.
કહા ઓ ગે હયા ગેરોંકે ઘર દેખા તુઝે;
બોલા જો દેખા થા હયાવાલોંને તો ચ ઢિયે થા મર જાના.
વોહ ઝિક્ર ફેઝ મરને પર લગે કરને અઝીઝોંસે (કયા)
ખુદાસે બક્ષે વોહ અચ્છા થા મગર કુછ કુછ થા દીવાના.

---

P. 8274 | હમ અપની ખાકસે બાદે ફના યેહ કામ લેતે હયેં
ઇશ્કને દી હેં દુઆએં હમે રેહલત કેસી—,,

( ૨૫૮ )

હમ અપની ખાકસે બાદે ફના યેહ કામ લેતે હયેં;-અરેહાં કામ૦
ગુબારે રાહ બનકર ઉનકા દામન થામ લેતે હયેં.-અરેહાં થામ૦

તબસ્સુમ ઝેરે લબ, લગઝિશ ઝબાં પર, શર્મ આંખોંમેં;
મઝા આતા હૈ જબ મેરા કભી વોહ નામ લેતે હયેં.
ાકયા જો કુછ હમારે સાથ વોહ ઇસ બેવફા દિલને;
તુમ્હારા નામ હમ ઇસમેં બરાયે નામ લેતે હયેં.
રહે તુ ઉમ્ર ભર જોશે શબાબો બેહદ મસ્તી મેં;
હમ અપને સર બલાયે ગર્દિશે અઇયામ લેતે હયેં—

( ૨૫૯ )

ઇશ્કને દી હૈં દુઆયેં હમે દૌલત કૈસી;
મુઝકો મિલ મિલકે ગલે રોઇ હૈ હસરત કૈસી.
અકસભી આઇનેમેં ચાર ઘડી બાદ આયા;
બઢ ગઇ હદસે સિવા ઉનકી નઝાકત કૈસી.
જોરે માશુકકી પુરશિશકી નહી દુનિયામેં;
અપને બંદોસે ખુદાકો હૈ મોહબ્બત કૈસી.
નઝર આતા હૈ પરીરૂ જો કોઇ શોખો શરીર;
ગુદ ગુદાતી હૈ ફિર અય દાગ તબીઅત કૈસી.—

P. 8276 | પિયા મારા તેરી આશકીને મુઝે—ગઝલ
જાન પર આ બની અબ વકતે મસીહાઇ હય „

( ૨૬૦ )

હર્ફ સબ મેટ દિયે મેરી વફાકે તુને;
કિસસે સીખે હૈં યેહ અંદાઝ જફાકે તુને.

× × ×

(હાય) પિયા મારા તેરી આશકાને મુઝે;
નહીં ઔર સતાયા કિસીને મુઝે.
રૂખે અનવર પે યેહ જો કાલી ઝુલ્ફેં જાનાં;
ઇસકા હે મુઝકો સૌદા ઉસકા હું મૈં દીવાના.
(હાય) કિયા ખલ્કમેં રૂસ્વા ઇસીને મુઝે—
તરીકા કયાહે તેરા રસ્મ કયાહે તેરી ઉલ્ફતકી.
કરૂંમેં તાઝીમ કેસી તેરી ઇસ બાલીને ઇજ્ઝતકી.
ઝરા ઇસકે બતાદે કરીને મુઝે--
પયામે તાજદારયે અય સબાતુ કિસ લિયે લાઇ મુઝે;
ગદાઇકો દે હઝરત કરૂં કયા લેકે મૈં બાદશાહી.
(હાય) દિયા સબ કુછ મેરે નબીને મુઝે--

---

( ૨૬૧ )

જાન પર આ બની અબ વકતે મસીહાઇ હય;
તેરે દર પે હે એક દર્દ જીગર લાઇ હય.
બુલબુલોંમેં કોઇ ચેહકા ન ચમનમે મેહકા;
અપને આશકકા કભી જી ન બહલતે દેખા.
કાંધા દેનેકે લિયે આયે રશ્કે મસીહા;
અપને શયદાકા જનાઝા જો નિકલતે દેખા.
ઇશ્ક બાઝોંકો સદા આગમે જલતે દેખા;
આશકોંકો નં કભી ફુલતે ફલતે દેખા—

---

P. 8280 | છુપી હે મેરે દિલમેં ઉલ્ફત કિસીકી—ગઝલ.
× × ×

( ૨૬૨ )

છુપી હે મેરે દિલમેં ઉલ્ફત કિસીકી;
ઝલક કર રહી હય મોહબ્બત કિસીકી.—
બસા હે મેરે દિલમેં નકશા કિસીકા;
ઇન આંખોંમેં ફિરતી હે સુરત કિસીકી.—
દુઆ મેરી તુઝસે ( યહી હે ઇલાહી );
બસા હે મેરે દિલમેં નકશા કિસીકા.
ઈન આંખોંમેં ફિરતી હે સુરત કિસીકી—
દુઆ મેરી તુઝસે યેહી હે ઇલાહી;
કિસી પર ન આયે તબીઅત કિસીકી.

---

P. 8282 | જબસે જાનાં તુઝકો દેખા બસ તેરા દીવાનાથા—ગઝલ.
હાથ નિકલે અપને દોનોં કામ કે— ,,

( ૨૬૩ )

જબસે જાનાં તુઝકો દેખા બસ તેરા દીવાના થા;
શમ્આ તો કયા શમ્આકે પરવાનેકા પરવાના થા.
પી ગયે લાખોં હઝારો જામે વેહદત મુઝકો કયા;
મૈં નિગાહે નાઝપર તેરી ફકત મસ્તાના થા,
એક તરફથી શમ્આ જલતી એક તરફ પરવાના સોઝ,
શમ્આથી પરવાના યા પરવાનાહી પરવાના થા

દી ગઈ મનસુરકો સુલી અદબ કે તર્ક પર;
થા અનલ હક હક મગર એક લફ્ઝ ગુસ્તાખાના થા

---

( ૨૬૪ )

હાથ નિકલે અપને દોનોં કામ કે;
દિલકો થામા ઉનકા દામન થામ કે.
ઘુંટ પીકર બાદયે ગુલ્ફામ કે;
ઐસે લે લેતા હું ખાલી જામ કે.
ઇસ નઝાકતકા બુરા હો બઝમમેં;
ઉઠતે હૈં વોહ દસ્તે દુશ્મન થામ કે.
હય ગદાયે મયકદા ભી કયા હરીસ.
ભર લિયે ઝોલીમે ટુકડે જામ કે.

---

P. 8283 | ન તેરી સુરતો સીરત ન ખયાલોંને કિયા—ભૈરવી.
| હમ જામે મયકી ખાતિર, તન મનકો વારદેંગે— „

( ૨૬૫ )

જો આકે બામપે કી દિલરૂબાને જલ્વાગરી;
તો હર તરફથી વહાં આશકોં મેં ધુમ મચી.
કિસીકા ફંસ ગયા દિલ ઔર કિસીકી આંખ લડી:
મગર ઝબાન પે હર એક કે થા શે'ર યહી.

* * *

ન તેરી સુરતો સીરત ન ખયાલોંને કિયા;
મુઝકો મગરૂર તેરે ચાહને વાલોંને કિયા.
ઉનકે દિલમેં મેરી અઝમતતો બહોતથી લેકિન;
બદગુમાં યારકો અગિયારકી ચાલોંને કિયા
તેરી હર બાતમેં હે દુરકા મતલબ પિન્હાં;
મુઝકો હયરાં તેરે પેચીદા સવાલોંને કિયા.

કલ શેખ કો મયખાને મેં જાતે પકડા;
લમ્બી ડાઢી હાથમેં અસા લાહૌલાવલા કુવત ઇલ્લા બિલ્લા.

* * *

હમ જામે મયકી ખાતિર તન મનકો વાર દેંગે; (તોબાહ)
દસ્તાર બેચ દેંગે કપડે ઉતાર દેંગે—
પીરે મુંગાં સુના હે યેહ ઇશ્તહાર દેગે; ( કયા )
ઝાહિદ જો પીને આયે ઉસકો ઉધાર દેંગે—
દેતે હો એક બોસા અફસોસ કુછતો સોચો;
તુમને તો યેહ કહા થા કલ શબકો ચાર દેંગે—

---

| P. 8285 | દિનકો મુંહ અબ્રમેં સુરજને— | ગઝલ. |
|---|---|---|
| | મેરે અયબ છુપાલે કમલીમેં— | તાલ. |

[ ૨૬૬ ]

દિનકો મુંહ અબ્રમેં સુરજને, ઓર શબકો છુપાયા હાલેને;
જબ રૂખસે પરદા કમલીકા, સરકા દિયા કમલી વાલેને.
બે હોશ નહીં બાહોશ હું મેં, વેહદતકા મય નોશ હું મેં;

જબ હોશમેં મુઝકો કરડાલા, તવહીદ કે એક પ્યાલેને.
ફિરદોસમેં સરવર જબ પહોંચે, તાઝીમકો ઝુક ગયે સબ ગુન્ચે;
જો તુઝમેં હે રંગત મુઝમેં કહાં, શરમાકે કહા યોં લાલેને.
મેહશર પે હુઇ રેહમતકી નઝર, કિયા કુફ્રસે પાક યે કલ્બો જીગર;
કાફિરસે મુસલમાં કર ડાલા, એક અરબકે રેહને વાલેને.

---

[ ૨૬૭ ]

મેરે અયબ છુપાલે કમલીમેં, યા રસુલ મેં તેરે કુરબાં;
તુહી હામી હય મેરા હશ્રકે દિન તુહી ઇમાં.
જબ અર્શપે હકકા હબીબ ચલા, જીબ્રીલ પુકારે સલ્લે અલા;
હુરોંને મુબારક બાદ કહા, સિજદેમેં ગિરે ગિલમાં--
તેરી ઝાતસી કોઇ ઝાત નહી, મેઅ્રાજસી કોઇ રાત નહીં;
ઉસી રાતકો રાઝકા પરદા ખુલા, એહમદસે મિલે યઝદાં--
મેહશરમેં નઝર કર રેહમતકી, તેરે હાથમેં ડોરી ઉમ્મતકી;
હમ આસિયોંકો તારીકીસે બચા, અય માલિકે અરબસ્તાં-

---

P. 8287 | મેરા દિલતો દીવાના તેરે લિયે--દાદરા

* * *

[ ૨૬૮ ]

દિલ્લગી સમઝે થે હમ પેહલે લગાના દિલકા;
આહે ! સીનેમેં લગા ફિર ના ઠેકાના દિલકા.

* * *

મેરા દિલનો દીવાના તેરે લિયે, અરે જીના મેરા દિલ૦
સોનેકી થલીમેં ભોજન પરોસું;
ખાના ખિલાના તેરે લિયે--મેરા૦
ચુન ચુન કલિયાં સેજ બિછાઇ;
સેજોંકા સોના તેરે લિયે--મેરા૦
સોનેકા ગડવા ગંગાજલ પાની;
પીના પિલાના તેરે લિયે--મેરા૦

---

P 8289 | ઉલઝી સુલઝી બિખરી બિખરી-- કવ્વાલી.
| હમનામ ખુદાકે હે યે રૂતબા હે અલીકા „

( ૨૬૯ )

ઉલઝી સુલઝી બિખરી બિખરી, રૂખ પે બલ ખાઇ હુઇ;
રફતા રફતા ઝુલ્ફે જાનાં ભીતો સૌદાઇ હુઇ.
રાતકે જાગે હુએ આખોંમેં નીંદ આઇ હુઇ;
બાત ભી મુંહસે નિકલતી હય તો ગભરાઇ હુઇ.
યેહ સલોનાપન યેહ સિન ચાલ અલ્હડાઇ હુઇ;
લુટ લેતી હય જવાની જોશ પર આઇ હુઇ.
જો કહાથા મેંને તુમસે તુમને એક એકસે કહા;
અબ ઝરા સોચો તો ઇસમેં કિસકી રૂસ્વાઇ હુઇ.

---

( ૨૯૦ )

હમ નામ ખુદાકે હયેં, યેહ રૂતબા હય અલીકા;
બંદા જો ખુદાકા હય, બંદા હય અલીકા.
મુસાફી તરાહ મર્તબા આલા હય અલીકા;
જો નકશે કદમ હય યદે બયઝા હે અલીકા.
કા'બેમેં વિલાદત હુઇ મસજીદમેં શહાદત;
અરે આગાઝ ભી અંજામભી અચ્છા હે અલીકા.
અલીકો હકને ઉતારા તો અપન કા'બેમેં;
ખુલી જો આંખ તો પેહલે ખુદાકા ઘર દેખા.
અપને અફાક દિલ પે વહ્દ કન્દા હય;
અલ્લાહ સા ખુદા હય ના હેદર સા બંદા હય.--કાબેમેં.

---

P. 6290 | મિટા મિટા જો નિશાને મઝાર બાકી હય--ગઝલ.
| યહાં ભી આપ બાઝ આતે નહીં ,,

( ૨૯૧ )

મિટા મિટા જો નિશાને મઝાર બાકી હય;
શહીદે નાઝકી એક યાદગાર બાકી હય.
રિહા કર અબતો ખુદાકે લિયે હમેં સૈયાદ;
કે સુનતે હયેં અભી ફસ્લે બહાર બાકી હય.
ઝરા તો ઔર ખુદાકે લિયે કે દે મૌત;
અભી તો હસરતે દીદારે યાર બાકી હય.
ખુદાકે વાસ્ને સુરત દિખાદે એ ઝાલીમ;
લબોંપે દમહે તેરા ઇન્તિઝાર બાકી હય.

( ૨૭૨ )

યહાં ભી આપ બાઝ અતે નહીં મસ્તાના ચાલોંસે;
બસ અબ તો ભર ગયા મેદાને મેહશર પાયમાલોંસે.
ઝમાને હાલસે કેહતે હેં ગોયા ફુલ ગુલશન કે;
જીગર ટુકડે હુવા જાતા હે બુલબુલ તેરે નાલોંસે.
હઝારોંકો હુવા સૌદા. હઝારોંકો હુવા સકતા;
તુમ્હારે બિખરે બાલોંસે, તુમ્હારે ગોરે ગાલોંસે.
સુના તુને દિલે નાલાંપે આયા હુવા હે પયામ ઉનકા;
ઝરા હમસેભી મિલ લેના અગર ફુરસત હો નાલોંસે.—

---

P. 8291 | બુત કહેં યા સિફ્તે હુસ્ને ખુદા દાદ કરેં—ગઝલ.
શોક હે બાદા કશીકા તેરે મસ્તાનેંકા— ના'ત

( ૨૯૩ )

બુત કહેં યા સિફ્તે હુસ્ને ખુદા દાદ કરેં;
હિજ્રકી રાત ક્યા કેહ કે તુઝે યાદ કરે.
ગમ રસીદા હે જો તડપેગા તો મર જાયેગા;
આપ ઇતના તો ખયાલે દિલે નાશાદ કરેં.
અપના હોતા તો શરીકે ગમે હિજરાં હોતા;
બેવફા દિલ થા ગયા જાને દો ક્યા યાદ કરેંગે.
આસ્થાના ન જલા જાને દે નારાઝ ન હો;
બાગમાં લે લે કસમ અબસે જો ફરિયાદ કરેં.

દિલે બેતાબકી બર આયે ઉમીદેં અખગર;
મેહરબાની જો ઝરા યેહ સિતમ ઇજાદ કરેં.—

( ૨૭૪ )

શૌક હે બાદા કશીકા તેરે મસ્તાને કો;
મયે તવહીદસે ભર સાકિયા પયમાનેકો.
નહીં મુમકિન કે મોહબ્બતમેં ન રૂર ાઈ હો;
મેરી જાં માન .નતુ ગૈ.કે સમઝાને કો.
હરમો દયરકે જલવે યહાં આને હેં નઝર;
રખ સલામત મેરે અલ્લાહ સનમખાનેકો.
દમ મોહબ્બતકા તેરી ભરતા હે દિનરાત મુનકિર;
ગો તો ઝાહિરમેં મુસલમાં હે કસમખાનેકો.—

P. 8519 | આંખસે આંખ મિલી દિલસે તબીઅત ન મિલી—
બહોત હંસનેસે ભર આયે હયે આંસુ—

( ૨૭૫ )

આંખસે આંખ મિલી દિલસે તબીઅત ન મિલી;
મિલે ભી તો હમેં વસ્લકી લઝ્ઝત ન મિલી.—
લોગ આસાન સમઝને હેં તરીકે ઉલ્ફત;
ખિઝરકો આજ તલક રાહે મોહબ્બત ન મિલી.—
દેખિયે ગર્દિશે તકદીર ઇસે કેહતે હયેં;

ફાતેહા પઢને વોહ આયે મેરી તુર્બત ન મિલી.—
ફુરચયે યારમે રેહનેકી ઇજાઝત ન મિલી;
મેં ગુનાહગાર સહી વક્તે જન્નત ન મિલી.

---

[ ૨૭૬ ]

બહોત હંસનેસે ભર આયે હેં આંસુ ચશ્મે જાના મેં;—
તમાશા હે કે દરિયા મેજઝન હે નરગિસ્તાંમેં—
પરે બુલબુલ જો ફેંકે નોચકર અરે સૈયાદ ને બાહર;
હવાએ શૌકસે ઉડકર વોહ ફિર આયે ગુલિસ્તાંમેં.—
તેરે વેહશીકા પયરાહન તબર્રૂક હો ગયા ગોયા;
કે એક એક તાર લિપટા હે હરેક ખારે બયાબાં મેં.—
ઉઠે થે હમ જો મેહરૂમે વિસાલ ઇસ બાગે આલમસે;...
ચઢાને કબ્ર પર આયે વોહ કલિયાં લેકે દામાંમેં.
અસર ઉનકા હે નશ્તર ઝબ્તે નશ્તરકાર નશ્તર હે;
દિલે નશ્તર પે નશ્તર ચલ રહે હયેં યાદે મિઝગાંમેં—

---

P. 8520 | અજબ તરાહકી યેહ આદત હે પરસ્તાનોંમેં—ગઝલ.
વોહ જામ પિલા મુઝકો અય સાકીયે મયખાના—"

[ ૨૭૭ ]

અજબ તરાહકી યેહ આદત હે પરસ્તાનોંમેં;
અપને શયદાકો સમઝતે હેં વોહ બેગાનોંમેં,

બોસે હમ ખુબ લિયા કરતે હૈં રૂખે જાનાં કે;
બનકે બાલા જો લટક જાતે કભી કાનોંમેં.
ગેર મુમકિન હૈ કે જન્નતમેં હો લુત્ફ એસા નસીબ;
જો મઝા મિલતા હે મયખારોંકો મયખાનોંમેં.
ગર ભલા ચાહતા હૈ દફે બુતાં છોડ ઝાલિમ;
મિલના દુશ્વાર હૈ અલ્લાહકા બુતખાનોં મેં.

---

( ૨૭૮ )

વોહ જામ પિલા મુઝકો અય સાકિયે મય ખાના;
જીસપર મેં નઝર ડાલું હો જાય વોહ મસ્તાના.
ઇસ શોકસે પિલવાદે પિલવાયે તો અય સાકી;
જલ્વે નઝર આ જાયેં પીકર તેરા મયખાના.
અંદાઝ મેં લયલા કે ઓર હુસ્ન મેં શીરીં કે;
જો નુર ઝલકતા થા ઉસકા હું મેં દીવાના.
મેહશરમેં ઉઠેંગે યોં સાકી તેરે મસ્તાને;
એક હાથ મેં બોતલ હો એક હાથ મેં પયમાના.

---

P. 8521 | આયે દિન યારકો હમ ગૈરકે ઘર દેખતે હયેં—પહાડી
હમ દિલજલોંકે તાલે આંખેં જલા રહે હયેં—પીલુ

( ૨૭૯ )

આયે દિન યારકો હમ ગૈર કે ઘર દેખતે હયેં;
અપને ઇન નાલોંકા ઉલ્ટા હી અસર દેખતે હયેં.

કાટકર આશકે જાં બાઝકા સર દેખતે હયેં;
અપની શમ શીરકે ફ્લકા વોહ સમર દેખતે હયેં.
બાદ મુદ્દત કે હમેં વસ્લકી શબ હુઇ નસીબ;
આજ બોલે સહી મુર્ગે સહર દેખતે હયેં.

---

( ૨૮૦ )

મેરે દિલકો દિન સમઝો, મેરી જાંકો જાં ન સમઝો;
કોઇ ઔર બોલતા હય મેરી ઝબાં ન સમઝો.
હુવા તુર જલકે ઠંડા, મૈં અબ તક સુલગ રહા હું;
મેરી આહકા ધુંવા હય, ઇસે આસ્માં ન સમઝો.

*  *  *

હમ દિલજલોંકે તાલે "આંખેં જલા રહે હયેં;
વોહ ઇસલિયે અરે યારો આંસુ બહા રહે હયેં.
દિલમેં ખયાલથા કે જાયેં ન હમ કહીં પર;
પાઊંકો ઇસલિયે વોહ મેંહદી લગા રહે હયેં.
પેશે ખુદાસે પેહલે મેહશરમે ડર કે દેખો;
કયા કયા ખુશામદોંસે, મુઝકો મના રહે હયેં.

---

P. 8522 | દિલકો મેરે તસ્ખીર કિયા ઉસ અરબીને—ગઝલ કવ્વાલી.
રસુલે ખુદા સબકા પ્યારા હે રે— „ „

( ૨૮૧ )

દિલકો મેરે તસ્ખીર કિયા ઉસ અરબીને;
મક્કી મદની હાશમી વ મુત્તલબી ને.

કયા બાંકા અમામા સરે અકદસપે બંધા હે;
કેસી તને પુર નુર પે નુરે કુબા હે.
હે દામને રેહમતમે સરે દોશ રવા હે;
યેહ માહેલ્લિકા નુરકે સાંચેમેં ઢલા હે.—
જબ અરસયે મેહશરમેં બહમ ખલ્ક હો સારી;
ઓર આયે .શફાઅતકો મોહંમદકી સવારી.
યેહ મેરી દુઆ હય કે જબ આયે મેરી બારી;
ઉસ વક્ત ઝબાં પે મેરે યે શેઅર હો જારી.—
જીસ વક્ત અમીર આયે નઝર સુબ્હા કયામત;
દીદાર ખુદાકા હો મોહંમદકી શફાઅત.
પુછેં જો મલક મુઝસે કે તુ કિસકી હે ઉમ્મત;
હસરત સે કહું દેખકે મેં જાનિબે હઝરત.—

---

## ( ૨૮૨ )

રસુલે ખુદા સબકા પ્યારા હય--રે--
હુવા જબ શાયકે દીદાર હઝરત ખાલિકે યક્તા;
તો જીબ્રીલે અમીંકો ભેજકર જન્નતમેં બુલવાયા.
ફરિશ્તોંને યેહ જાહો હશમ સરકારકા દેખા;
તો લફ્ઝે મરહબાકે સાથ ફોરન મુંહસે યે નિકલા.—
વોહ બક્ષવાયેગા મેહશરમેં હમેં અપની શફાઅતસે;
પઢેં કલમા ન કયોં દિનરાત હમ ઉનકા મોહબ્બતસે.
ઉસીકે હમ સનાખાં હયેં નિરાલા હે જો ખલકતસે;
વોહી મસરૂર કર દેગા હમેં જન્નતકી નેઅમતસે.—
સવાલ કબ્રકા ઝાહિદ નહીં કુછ દિલમેં ખટકા હે;
વસીલા રેહમતે બારીને એસા હમકો બક્ષા હે.

નકીરેં આકે પુછેંગે અગર બંદા તું કિસકા હે;
તો કેહ દુંગા અરબકા રેહનેવાલા કમલીવાલા હે.

---

P. 8523 | દિલસે નિકલકે આહે રસા અબ કિધર ગઇ.—ભેરવી
ફસ્લે ગુલકા કાફલા જબસે રવાના હો ગયા.—ગઝલ.

( ૨૮૩ )

દિલસે નિકલકે આહે રસા અબ કિધર ગઇ;
કેસી હવાથી જો મુઝે બેચેન કર ગઇ.
જાનેકો લાખ બાર યહી અર્શ પર ગઇ;
રોના યેહ હય કે આહ મેરી બે અસર ગઇ.
મિલના જો હે તો હશ્રમેં મિલ લેંગે જાઓ તુમ;
ગયરોંસે યેહ ન પુછો કે મૈય્ત કિધર ગઇ,
ઉનકે સુધરનેકા કરીબ આ ગયા હે વકત.
રાહત ઉઠો કે લઝઝતે ખ્વાબે સહર ગઈ.

---

( ૨૮૪ )

ફસ્લે ગુલકા કાફલા જબસે રવાના હો ગયા;
ખાનયે સૈયાદ મુઝકો આંશિયાના હો ગયા.
તબ્આ બરહમ ઉનકી મુઝસે દોસ્તો પેહલેસેથી;
હાથ ગેસુકો લગાદેના બહાના હો ગયા.
મેરે તુબતકો તઅલ્લુકકી ઝરૂરત કયા રહી;
જબ મુબાર ઉઠા હવાસે શામિયાના હો ગયા.

---

## P. 8504 સે P. 8518 તક—અલીબાબા ચાલીસ ચોર.

( ૨૮૫ )

તુ માલિક દોનોં આલમકા ચમકા તુઝસે ઝર્રા ઝર્રા,
ઓર કતરા કતરા શબનમકા.
આદમકી હસ્તી કયા હે, એક સરગમ હે,
ઓર તુ સુર હે ઈસ સરગમકા, તુ માલિક દોનોં.
તુ લાસાની, લા સાની. જાવીદાની, આ'લા, બાલા.

અલીબાબા—આહા હા,

જબ આદમીકે હાલપે આતી હે મુફલિસી;
કિસ કિસ તરેહસે હાય સતાતી હે મુફલિસી;
પ્યાસા તમામ રોઝ બિઠાતી હે મુફલિસી
ભુકા તમામ રોઝ સુલાતી હે મુફલિસી.
યેહ દુખ વોહ જાને જીસપે કે આતી હે મુફલિસી.

આમેના—હાય અફસોસ! શોહર બિચારા મુસીબતકા મારા, અપને ફાકોકા રંજ ઉઠાવ યા હમારા ગમ ખાયે. યા ખુદા ઇસકો ઇસ મુસીબતસે છુડા.

અશ્ક બારી, બેકરારી, કયોં મેરે સરતાજ હય;
કયોં તુમ્હારી આહોઝારી હદસે અફઝું આજ હય;

અલીબાબા—બેકરારી કયોં નહો, આલમમેં જીસકા રાજ હય;
ઉસકા બંદા કોડી કોડીકે લિયે મોહતાજ હય.

આમેના—કોડી નહો જો પાસતો કયા જાન તોડ દે;
કોડી ન હો તો સબ કયા ઇન્સાન છોડ દે.

મરજીના—દો રોઝકી બહાર દિખાતી હેં કોડીયાં;
જબ મર ગયે તો સાથ ન જાતી હેં કોડિયાં.

અલીબાબા—કોડી જો હોવે પાસ તો મરને પરભી આબરૂ મિલે;
રો રો કે બાઇ બેશ જનાઝેકો લે ચલે.

મુફ્લીસ ફક્રનકી દોડકે તૈયારિયાં કરે;
કોઠી નહો તો ફાતેહા ભી કોઇ ના પઢે.

આબાહસન—કભી ગમ સહેં, કભી ખુશ રહેં,
કભી યોં ભી હય કભી યોં ભી હય.

આમેના—જો ખુદા ઝરદારકો એક દમમેં કરતા હય ફકીર;
કયા વોહ મુફલિસકો બના સકતા નહી સાહબ અમીર

અલીબાબા—બીબી ન અપને પેટકી કુછ મુઝકો ફિક્ર હય;
લેકિન યેહ બચ્ચા ભુકસે મરતા હે ઇસકી ફિક્ર હય.

---

( ૨૮૬ )

ગાના.

દાતા લખન તીનો બધન સબ કામ, તન, તન, તન, તન, તન,
મન તન નિસ્દિન ના ધા સાધા
સબ પર, જબ પર, ગમ પર, અનતજ હરદમ હમ—દાતા૦
ગમબિન હમ કદા સહેં દિનરાત;
ગમકા હે ઇન્સાન, રંજમેં હય ગંજ—દાતા૦

મરજીના—અય આકાએ અઝીઝ, મુઝ કનીઝકો સરે બાઝાર બે તકરાર, ઓને પોને બેચ લાઇયે, ઓર યુસુફે સાનીકો ભુકકી કેદસે છુડાઇએ.

અલીબાબા—મરજીના ! મેને તુઝકો બચપનસે મોલ લેકર નાઝો નેઅમતસે પાલા, તો અબ કયા મેં તુઝે બેચ ડાલું. નહીં, યેહ હરગિઝ નહી હોગા. લેકિન અગર તેરા જી બેઝાર હે તો મેં તુઝપર બેદાદ નહીં કરતા ખુશીસે તુઝે આઝાદ કરતા હું.

મરજીના—ખાક મેરી ઝિન્દગી પરકે જબ થે આપ દોલતવાલે તબ મુઝે પાલે ઓર અબ આપકો મુફલિસીને મુંહ દિખાયા

તો કયા મૈં આપકો છોડકર ચલી જાઉં હરગિઝ નહીં.
અગર ઇસસેભી ઝિયાદા દુ:ખ ઉઠાઉં તોભી કહીં ન જાઉં.

આમેના—અબ યે ફિક્ર છોડો, રિશ્તયે ગમકો તોડો, ઘરમેં ચલો, ખુદા રઝઝાક હય, જો આલમકા ખલ્લાક હય.

અલીબાબા—અચ્છા તુમલોગ ઘરમેં જાઓ. મૈં ભાઇ કાસિમકે પાસ જાતા હું, વોહ બડા માલદાર તુજ્જાર હય. ઓર મૈં આજતક કભી ઉસકે પાસ કુછ માંગને નહીં ગયા. અગર વોહ મેરા હાલ સુન પાયગા તો, બેશક રેહમ ખાયગા, ઝુરૂર મુફલિસીકે પંજેસે છુડાયેગા. હાય પયસા, પયસા, પયસા.

ગાના અલીબાબાકા.

સારી પૈસેકી બહાર, પૈસેસે કારોબાર;
પૈસેસે યાર, પૈસેકા પ્યાર, સારે તાબેદાર;
ગંવાર હો યા ચમાર, યા હો કોઇ કુમ્હાર;
પૈસે હો ચાર તો, બેશુમાર કેહલાવે ઇઝતદાર.
પૈસેકી સબકો ચાહ, પૈસા, પૈસા, પૈસેકી વાહવા-પૈસે૦

---

બાબ પહેલા. પરદા દુસરા મકાન કાસિમ

કાસિમ—આદમી દુનિયામેં કિસ લિયે આયા હય પૈસા કમાને દોલત જમાને કે લિયે વલ્લાહ પૈસાભી કયા ચીઝ હય કે હર દિલકો અઝીઝ હય. મૈંને ભી ખુબ પૈસા કમાયા, બેશુમાર દૌલત જમાયા. મગર અબભી દિલમેં યહી હવસ હય કે કુછ ઓર કમાઉં. ઇરાનકા ઘોડા હિન્દોસ્તાનમેં લે જાઉં, ઓર હિન્દોસ્તાનકા ગધા અરબસ્તાનમેં પહોંચાઉં, બમ્બઇકા હલવા સુરતમેં ઓર સુરતકી બરફી દેહલીમેં લે જાઉં. બસબસ જહાં દામ પાઉં વહીં આરામ પાઉં.

ફિતના—અજીમિયાં કહીં જાના વાના નહીં. ખુદાકે ફઝલસે ઘરમેં ઘોડા ગાડી, ચોલી સાડી, બેલ બાડી, સબ કુછ મોજુદ હય. ઓર નકદ દોલતતો ઇસ કસરતસે હય કે અપને બેટોં કે બેટે ભી ખાયેંગે તબભી કમ નહોગી.

કાસિમ—હયેં! હયેં! યેહ કયા વાહિયાત બકતી હય. કયા બેટોંકે બાપકા હમને કુછ ખાયા હય, જો વોહ ખાયેંગે. ઓર હમ કમાગેંગે. બસ ઐસી બાતેં ફિર ન કેહના.

ફિતના—અજી મિયાં મેં કોઇ સચ થોડા કેહતીથી દુનિયાભી વહી કહેતી ઓર મેંને ભી વોહી કહા. ઓર કયા? દુનિયા તો બેવકુફ તમામ હય. યેહભી કોઇ અકલમંદોંકા કામ હય, કે ખુદ કમાના બચ્ચોંકો ખિલાના પૈસેકી તો બાપસે ભી મોહબ્બત ન કીજીયે. સબ કીજીયે મગર દેનેકી ઉલ્ફત ન કીજીયે-દેખો મીયાં વોહ સામને કૌન આતા હય.

કાસિમ—અરર! યેહ તો મેરા ભાઇ અલીબાબા માલુમ હોતા હય.

અલીબાબા—અસ્સલામો અલયકુમ! અય મેરે ભાઇ.

કાસિમ—અરે! ભાઇ ઓર કસાઇ! યેહ બલા કહાંસે આઇ?

અલીબાલા—જવાબ નદારદ.

કાસિમ-ચલ જલદીસે મુઝે ખાના દે. જલ્સા હોનેવાલા હય. મેંને વહાં જાના હય.

અલીબાબા--સુબ્હાનલ્લાહ! કયા સલામકે ઇવઝ જલ્સા હોતા હય. ભાઇ સાહબ અપકા મિઝાજ કૈસા હય.

કાસિમ—હમારે મિઝાજકા કયા પુછના. ઘડીમેં મારા હય ઘડીમેં તોલા હય.

અલીબાબા—ભાભી સાહિબા આપકા મિઝાજ કેસા હય?

ફિતના—હમારા મિઝાજ જયસા થા વયસાહી હય.

અલીબાબા—યા અલ્લાહ! એક કે મુંહસેભી સીધા જવાબ નહીં નિકલતા.

કાસિમ—શાયદ મુઝસે કુછ માંગને આયા હય, અગર ઇસને સવાલ કિયા, તો બાતોંકા રૂખાસા ટુકડા ઉસકે મુંહમેં તોડ દુંગા.

ફિતના—હાં, હાં, મિયાં ! ઝુરૂર તોડ દેના.

અલીબાબા—બહોત દિનોંકે બાદ આપકે મકાને આલીશાનમેં આયા હું. બડા સજા સજાયા હય. વાહવા, વાહવા !

કાસિમ—હું, હું. મકાનકે સામાન પર નિયત જલ્તાં હય, તો કુછ ચુરા કર લે જાઓ, કયોં અલીબાબા ! કહાંસે આયે હો ઓર કહાં જાઓગે ?

અલીબાબા—આપહીકે પાસ આયા થા ઝરા, અય ભાઇ જાન;
આપસે કુછ કામ મેરા હય અય ભાઇ જાન.

કાસિમ—કયા કહા દો ચાર દિનસે બંદ હેં યેહ મેરે કાન;
કુછ નહીં સુનનેમેં આતા હે અજબ આફતમેં જાન.

અલીબાબા—ખુદા ખેર કરે. યેહ તો બેહરાબી હો ગયા—
કયા કહું જો મુફલિસીને દિયે મુઝે રંજો અલમ;
ઘરમેં બચ્ચે સેહતે હયેં ફાકા ફશીકા હાય ગમ.
એકસીમેં કુછ મદદ અય મેરે ભાઇ કીજીયે;
મુફલિસીકે વકત કુછ હાજત રવાઈ કીજીયે.

કાસિમ—મુફલિસી આઇ હે ગર તુમપર તો હમ કયા કરેં;
તુમપે સૌ આફત જો આવે ઉસકા ગમ હમ કયા કરેં.
અપના રોના છોડકર ગયરોંકા માતમ કયા કરેં.
ગર ફિરે તકદીર ભાઇકીતો ભાઇ કયા કરે;
આદમીકી આદમી હાજત રવાઇ કયા કરે.

ફિતના—કયોં હુએ ખામોશ યાતો જલ્દ ઇસકાદો જવાબ;
યાતો અપની રાહ લો, યાંસે હુએ ગર લાજવાબ.

અલીબાબા—સુનો ! દુનિયામેં લાઝિમ હયે ગેહ દોલત મંદકો;
યાં ના ઝિડકાયે કિસી મોહતાજ હાજતમંદકો.

ચાહે અપના યા બિગાના હો કોઇ મુફલિસ બશર;
ચાહિયે ઝરદારકો, લેવે ગરીબોંકી ખબર.
( તાલીકી આવાઝ. )

કાસિમ—કિસલિયે મોહતાજકી હાજત રવાઇ ફર્ઝ હય;
કયા ગરીબોંકા અમીરોંપર ભી કુછ કર્ઝ હય.

અલીબાબા—અય બિરાદર કુછ તો દો એહસાન હોગા આપકા;

કાસિમ—કયા યહાં રખ્ખાહે કુછ ગઠડા તુમ્હારે બાપકા.

અલીબાબા—ઔર બચ્ચોંકે લિયે કુછ થોડાસા દિલવાઇયે;

કાસિમ—જોરૂ બચ્ચે બેચકર હલવા જલેબી ખાઇયે.

અલીબાબા—મુફલિસીમેં ભાઇ યેહ બાતેં સુનાતા હય મુઝે;

કાસિમ—જા, યહાંસે વર્ના અબ ધક્કે દિલાઉંગા તુઝે.

અલીબાબા— નામ હાતિમકા સખાવતમેં સદા મશહુર હય;

કાસિમ— નામ કારૂંકા બખીલીમેં સદા મશહુર હય.

અલીબાબા—યા ગફુરર્રહીમ !

કાસિમ—અરે ઓ ! અબ્દુલ્ કરીમ ?

નોકર—જી. હાઝિર હુઆ, જનાબ.

કાસિમ—ઇધર આ. ઇસ પાગલકો નિકાલ દે, યેહ બલા સિરસે ટાલ દે.

નોકર—હુઝુર મેરા કયા મકદુર. યેહ આપકે બિરાદર, મૈં એક અદનાસા નૌકર.

કાસિમ—નહી માનતા જો મેરા ફરમાન, તુઝેભી નિકાલ દુંગા ઇસી આન.

નોકર—હુઝુર ચાહે રખેં ચાહે નિકાલેં, મગર યેહ કામ મુઝસે હરગિઝ ન હોગા.

કાસિમ—કયોં. નહી માનતા ?

નોકર—બેહુદી બાતેં નહીં માનતા.

કાસિમ—યેહ કૈસી બેવકૂફાઇ હય.
નોકર—જભી તો ભાઇસે આંખ ફિરાઇ હય.
કાસિમ—આકાકે હુકમમેં યેહ ચુક ?
નોકર—ભાઇકે સાથ યેહ સુલુક ?
કાસિમ—નિકલજા મેરે ઘરસે બદલગામ.
નોકર—એસી નોકરીકો સૌ સૌ સલામ. ( આવાઝ તાલી. )

---

ગાના કાસિમ.

એસે ઇંજારે પીંજારે હમને લાખો દેખે ભાલે;
એસે ઘરમેં પાની ભરને વાલે, હુક્કા તાઝા કરને વાલે,
ઝાડુ પુંજા ભરને વાલે, રોટી આગે રખને વાલે—
તુમસે, અપના મતલબ જતલાનેકો, આતે હેં,
જો આતે હેં વોહ મેરે ઘરકી ઘુરકી ઝિડકી ખાતે હેં–વોહ ખાતે હે;
જાઓ જાઓ ખાઓ, યાંસે જાઓ,
ઠંડી ઠંડી હવા ખાઓ, ઔરોંકો બાતેં બતલાઓ,
રોટી ટુકડા માંગો ખાઓ,—ઇંજારે૦

---

ગાના ફિતનાકા.

સગરી નગરી પેહચાને હે પેહચાને હય,
તુમસે ઉલ્લુ જુલ્લુકો કોઇ કયા જાને હય કયા જાને હય.
—મિયાં બીબાકી જોડીકો સગરી નગરી પેહચાને—

ગાના અલીબાબાકા

અલીબાબા—તૌબાહ યા ઇલાહી તૌબાહ, કયસી હય ગુમરાહી તૌબાહ !
તોતા ચશ્મી કયા હય તૌબાહ, તૌબાહનેભી કી હય તૌબાહ !

કાસિમ—વાહરે તેરે દમ, તુઝકો જાનતે હેં હમ,
હમ હેં સાનીએ રૂસ્તમ, તુ હેં મચ્છરસેભી કમ—
અરે જારે જારે, ઓ રિઝાલે, તીન ટકેકી લકડી વાલે-ઈજારે૦

અલીબાબા—વોહ અપની મોજ ઉડા જાને, બેદરદી પરકી બીતીકો,
અપને દિલમેં ઠઠ્ઠા જાને, સુખિયા દુખિયાકો કયા જાને,—
તુમને ખુદકો આ'લા જાને, દોલત હશમત વાલા જાને,
ગયરત ઇઝઝત વાલા જાને, હમને તુમકો કાલા જાને,
મુઝી ડસને વાલા જાને, દુખિયા સુખિયાકો કયા જાને-વોહ૦

* * *

[ નસર ]—મગરૂર ઝેહર વાલે ઝંબુર, તું મુઝે કયા દેને વાલા હય, મેરા દેને વાલા તો અલ્લાહ તઆલા હય, અગર મેં એડિયાં ઘિસ ઘિસ કર મર જાઊંગા મગર ફિર ભી તુઝ મનહુસ મખ્ખીચુસકે દરવાઝે પર ફિર કભી ન આઊંગા.

---

આબ પેહલા. પરદા તીસરા. ગાર.

—:*:—

અલીબાબા—દાયમ હુકમ તેરા કરીમ, સારે જહાંમે તેરી સુલ્તાની;
તું રહીમ બરતર, તું કાદિર, ફઝલો કરમ તેરા કરીમ,
દાયમ હુકમ તેરા કરીમ—

ચોર— બાઝી ખેલી આફત ઝીલી દુશ્મનોંકા જાન લેલી,
ચલો મિલકે સભી ઇસી આન—

અલીબાબા—કયા હુજુમ હય, કયસી ધામ ધુમ હય,
અકલ મેરી યાંપે ગુમ હય, છુપ કર જાતે હયેં કહાં-

* * *

લશ્કર યેહ કિસકા આતા હય કિસપે ચઢાઇ હય;
કયા જાને કુછ ખબર નહીં કિસસે લઢાઇ હય.
ઝાડોંમેં છુપકે દેખો તો યેહ જાતે હયેં કહાં;
માલુમ કુછ નહીં કે કઝા મેરી આઇ હય.

---

ચોર— રેન દિન હમ બનબનમેં ફિરતે હયેં રાહ ઝન;
લુંટ માર કર ઘરકો ફિરતે હેં હમ ઝરસે ધન ધન.
કાટેં સર દુશમનકા હમ, ગરદનસે તેગ ઝન;
અમન ચમનકર તન મન હરદમ ઇસ બનમેં ગુલ્શન.
હાં ઘર લુટા,દર લુટા,સર લુટા,ઝર લુટા, જું જોબન;
સરકારી,દરબારી,આઝારી,બાઝારી કબ છુટા કોઇ પીલતન.

* * *

સરદાર—હાં અય બહાદરો, કહાં કહાંકી સેરકી, ઓર કિસ કિસકો લુટ કર લાએ બયાન કરો.

ચોર ૧—યેહ અર્ઝ હય મેહરબાન, કાબુલ ગયા થા બેગુમાં, વાલિયે અફઘાતિસ્તાનકા જાં, રેહતા હે વહાં એક શેરે ઝિયાં. વાંસે જો ભાગા નીમજાં, પંજાબસે લાયા ગૌહર.

સરદાર—શાબાશ !

ચોર ૨—યાંસે જો મેં એક આનમેં, બન પહોંચા ઇંગ્લિસ્તાનમેં, કુછ દિન રહા ઝિન્દાનમેં, વાંસે ગયા જાપાનમેં, ચોરી કિયા ઇરાનમેં, યેહ ચાકી લાયા કેટલી.

સરદાર—શાબાશ !

ચોર ૩—મઝલુમ હિન્દોસ્તાન પર, પહોંચા જો મેં કસ કર કમર, ફિર હિન્દસે જા સિંધ પર, ચોરીકા કર મેંને હુનર, યેહ સાડી લાયા રેશમી.

સરદાર—શાબાશ !

ચોર ૪—મેંને રાત અંધેરી પાઇ, ઘરકે પીછે નકબ લગાઇ, પૈસા છોડા ના એક પાઇ, ઓર કરદી ઘરમેં ખુબ સફાઇ, છત-નેમેં એક બુઢિયા માઇ, એસી ચીખ માર ચિલ્લાઇ, વહીં માલ છોડ કર આયા, હા-હા-હા-સાહબ કુછ ન લાયા.

સરદાર—હિસ્ત !

ચોર ૫—મેં આગરેકી શાપમેં જા કર ઘુસા ચુપ ચાપ મેં, મારા દિસીકા બાપ મેં, ચોરી કિયા ખુદ આપ મેં, એસા કિયા પાપ મેં, યેહ બુટ લાયા બેખતર.

ચોર ૬--વાહરે દુશમન જાનકે, બેટે મિયાં શેતાનકે, એસા લગાઊં તાનકે, લાલે પડેંગે જાનકે, બાશિન્દે કબ્રસ્તાન કે, યે બુટ લાયા કયોં ઇધર.

સરદાર—બસ બસ ! ખામોશ. તુમમેં ઝરા ઇત્તિફાક નહીં હય, તુમમેં ઇસ કદર ના ઇત્તિફાકી હય કે ઝરા ઝરાસી બાત પર લડે મરતે હો, બડે શર્મકી બાત હય, બડે શર્મકી બાત હય, બડે શર્મકી બાત હય !

ગાના સરદારકા.

બહાદર જંગી સારે નંગી મિયાંન કરો શમશીર;
હાં જવાન સંગી હે ઉમંગી રંગી આલમગીર,
સબ બનજારે હમને મારે, રાહે રવાં બે પીર;
હાં દેવ બશરકો શેરે બબરકો હમમેં ડાલેં ચીર,
બાગેનો પુરફિઝા દિલકુશા, ઇસ્મ સુનકર ઇસીઆન;
દર તાબે ફરમાન તાબ જાન ખુશી રહે હર આન.

સમ સમ ખુલજા—

*　　*　　*

લાખોં મુસાફરોંકો યાં લુટ માર કર;
લાતે હેં માલ ઝેવરોઝર લુટ લુટ કર.
પર આજ કાફલા આયા મુઝે હે એક નઝર;
એસા શિકાર હાથ ન આયા હે ઉમ્ર ભર.
લોહા વહાં ગલે તો ફત્હા અપની બાંદી હય;
સોનેકી ચિડિયા દામમેં આયે તો ચાંદી હય.
અસબાબ રખ ઠિકાનેસે મેં જાઉં જલ્દતર;
સમ સમ શિતાબ બંદ હો મેરે કલામ પર.

* * *

અલીબાબા--મિલી મિલી સગર ખબર ધર નઝર ગેહ આયા હય;
બના બના બનકે ધન અમન ચમન પાયા પાયા હય. મિલી૦

સરદાર--ખુલ ખુલ અય સમ સમ, અફસું મેરા સુન ઇસ દમ,
આઓ મિલકર સબ બાહમ, બાહર અય મેરે હમ દમ.
હો જાઓ તુમ તૈયાર, જરીંર, નામદાર, હો જાઓ૦

ચોર—હાં સરદાર, તાબેદાર, હમ હેં જાં નિસાર,

સરદાર—ઓ જરીંરો, ઓહટ મારો (ચોર) હાઝિર હેં જો ફરમાઓ.
„ મારો યા માર જાઓ, યા મરો, લડો, ભિડકર ઝોર દિખાઓ.

ચોર—જો ફરમાઓ–જો ફરમાઓ—

સરદાર—ધાઓ, ધાઓ, ધન લાઓ, પીછે ન હટો,
કાટો કટો દુશમનસે ન ઘબરાઓ—
કોઈ પુરબ, કોઇ પચ્છમ. કોઇ ઉત્તર દખ્ખનકો,
હાં કર-કર દિલ અબ જાયેં મિલ સબ.
હાં, હાં ચલો સારે બન બનકો, એક દો, તીન—

* * * *

અલીબાબા—યા ઇલાહીમેં ખ્વાબમેં હુ યા બેદાર, મૈં એક મુફ્લિસ કંગાલ આદમી માલદાર તુજાર બનુંગા કયોં નહીં અય-દિલ ઝુદ સબ્ર કર ઓર હિમ્મત પકડ ખુદા મહેરબાન તો ગદા પહેલવાન.

---

બાબપહેલા પરદા ચોથા મકાન અલીબાબા

---

ગાના.

આમના—ધરમસે ટાલા કરમ ટલેના ધરમસે ટાલા.
હોગા વોહી જો હોને વાલા જી.
ચાતર કરે ખોટી ચતરાઇ, લેખ ન મેટા જાય;
ડગ ડગ પલ છિન ભુજલ થલમેં સત્ય તિહારે ધાય.
સૃષ્ટિકા સપના દ્રષ્ટિમેં ડાલા, લોભી લોભમેં પડ ગયા થા લાજી.
સાધુને સન્યાસ લિયા સંતોંને રમાયા જોગ;
જોગીને જપ કરકે તપિસ્યા, અચલ નિભાયા સોગ.
[અરે] જોગીકા આસન હે મૃગછાલા, કાનન મુંદ્રા, હાથન માલાજી.

---

ગાના

અલીબાબા—સગરે મોરે ગમકે દિન દુર પિયર વા;
મગન મગન હું લાગે અમન ચમન ઝુમરવા.-સગરે૦
ભાગ સુંદરવા સોવત જાગે
ભુખ ન મરન દુખ ન સુખન—સાગરે૦
× × × ×

આમેના—કરો હો બાતેં જો બેહકી બેહકી
તો દુશમનોંકા ચેહ કયા હય;

યેહ મુફ્લિસીમેં યેહ એકસીમેં,
તુમ્હારા હાલો હવાલ ક્યા હય.

અલીબાબા—યકીન માનો ન ઝુટ જાનો યેહ
મેરી બાતોંકા ટાલ કયા હય;
ખુશી હો ઇસદમ ન કર ઝરાગામ,
તુમ્હેં યેહ રંજો મલાલ કયા હય.

આમેના—ભલા અય શૌહર મિલા યેહ ક્યોંકર,
કહાં સે વો ઝર ઉઠાકે લાયે;
બતાઓ મુઝકોં ભી તો ઝરા તુમ,
જહાંસે વોહ ઝર કમાકે લાયે.

અલીબાબા—અબ ઝરા ઇસકો આઝમાઉંકે ઇમ્તીહાંકી કસોટીપર દેખો ખરી હય યા ખોટી, સુનો! જબ યોં મુઝે મુફ્લિસીને ગમ ખ્વારો લાચાર કિયા, તબ જાકર મૈંને ભાઇસે સબ હાલ અપના ઇઝહાર કિયા, ફિર ઉસને તો એક પૈસા ભી દેનેસે સાફ ઇનકાર કિયા. મજબુર વહાંસે ફિરા તો મૈંને ચોરીકા યેહ કાર કિયા.

આમેના—અફ્સોસકે તુમ દાના હોકર ઇસ તૌરસે ક્યોં નાદાન હુએ;
અફ્સોસ નેકી છોડ દી યે કયસે તુમકો ધ્યાન હુએ.

અલીબાબા—જો પાએ કોઇ દોલત તો ઇસમેં,
હરામ કયા હય હલાલ કયા હય;
હરામકી કયા દલીલ હય ઓર હલાલ
કી તો મિસાલ કયા હય.

બાબાહસન—અગર ઇજાઝત મિલે તો ઇસકા
જવાબમેં દું મુહાલ કયા હય;

અલીબાબા—કહો અય બેટા રઝ.હે તુમકો,
જવાબ વોહ બા કમાલ કયા હય.

બાબાહસન—જો નેક નીયતસેં કરકે મેહનત,
કમાકે લાયે હલાલ વોહ હય;
જો કરકે ચોરી દગાસે લાયે,
હરામકી તો મિસાલ યે હય.

અલીબાબા—અજી રખોભી લે જા કે ઘરમેં
યેહ બાત કૈસી કલામ કયા હય.
ખુશી હો ઇસદમ મઝે ઉડાઓ
તુમેં ઇન બાતોંસે કામ કયા હય.

આમેના—ન બોલો શોહર ઝબાંસે એસા
હરામસે તો ખુદા બચાએ;
હઝાર લાનત હે એસે ખાને પર
હમકો ન વો ખુદા ખિલાએ.

બાબહસન—કભી ન ખાઉં હરામકા મેં,
બલાસે ફાકોંસે જાન જાએ;
લે જાઓ બેહરે ખુદા વહીં પર
જહાંસે યેહ ઝર ચુરાકે લાયે.

અલીબાબા—રેહમત ખુદાકી તુઝપર તેરી નેક ચાલ પર;
કયોં દિલસે મેં ફિદા ન હું તુઝ ખુશખિસાલ પર.
તુઝ સાહી નેક બેટા હો જીસકે મકાનમેં;
વોહ કામયાબ કયોં ન હો દોનોં જહાનમેં.
મંઝુર આઝમાના થા સો આઝમા લિયા;
સાબિત કદમ તુમ દોનોં કો હર તરહ પા લિયા,
ચોરી વ ખુન મેંને કિસીકા નહીં કિયા.

આમેના—સચ બાત હય ખઝાના તુમ્હેં ગૈબસે મિલા ?

અલીબાબા—બેશક ! મુઝકો ખઝાના ગૈબસે મિલા.

ગાના આમેના.

આમેના— સૈયાં સાંવલેકી લું બલૈયાં,
કરૂં અરપન સબ તન મન ધન.
મોરી કુંદનકી નથ, તોરે કંચનકે દસ,
ભરે હૂં કિસ કિસ હવેલી મે સજે,
કપડે કલાબત્તુકે જડે જું જગમગ મારે દીપક
લગન—મોરી૦

અલીબાબા—સાંચ ન બોલો, ભેદ ન ખોલો. કિસે સુન લો મેરા બચન.
યહી બાત ઉસસે બોલ-દાલ ચાવલ લાઇ મોલ,
ઇસે રખુંગી મેં તોલ, તાકે મિલે વઝન—

બાબા હસન—ઝટપટ આના, ખાના પકાના લગી ભૂકકી અગન—
અમ્મા લગી૦

અલીબાબા—યહીં બાત ઉસસે બોલ—દાલ ચાવલ લાઇ મોલ—ઇસે૦

બાબા હસન—અહાહાહા-ઓહોહોહો-

અલીબાબા—કયોં કયોં બેટા ! આજ તો બહોત ખુશ હો, કયા વજેહ હય.

બાબા હસન—હાં હાં અબ્બાજાન ! મહેરબાન, અબ એક મકાન સરે ગુલિસ્તાન, તરાહ તરાહકે સામાનસે સજા સજાયા તૈયાર હોના ચાહિયે.

અલીબાબા—અચ્છા બેટા, ઔર-

બાબા હસન—ઓર એક મુસાફિરખાના બનવાના, ઉસમેં ગરીબોંકે લિયે ખાના પકવાના.

અલીબાબા—અચ્છા બેટા, ઔર-

બાબા હસન—ઓર સો અશરફી મુઝે ખર્ચ કરનેકે લિયે રોઝ દેના.

અલીબાબા—અરે બેટા સો અશરફી કયા કરેગા.

બાબા હસન—ઇસકો મેં ખેરાત કિયા કરૂંગા.

અલીબાબ'—ના ના બેટા એસા મત કરના. એસા કરનેસે તો કારૂનકા ખઝાનાભી તમામ હો જાયગા.

બાબા હસન—અજી વાહ ! જીસ ખુદાને હમકો એક દમમેં ઇતના અમીર બના દિયા હયા, ઉસકે નામસે હમ ખેરાત કરેંગે તો કયા વોહ હમકો ઓર ન દેગા.

અલીબાબા—અચ્છા બેટા કલ તુમ્હેં નયે મકાનમેં લે ચલેંગે, ઓર સો અશરફી રોઝ તુમ્હેં દિયા કરેંગે.

બાબા હસન--અબ્બા ! મુઝે એક ચરડ ધુગ લે દેના.

અલીબાબા—નહી નહી બેટા તુઝે એક હુસલ કુસના લે દેંગે.

---

બાબ પહેલા પરદા પાંચવા મકાન કાસિમ

---

કાસિમ—ઝુટ બદીસે ડરે, ભુક ગીતી વોહ મરે,
વોહ સદા સુખી ખુશીકા દમ ભરે.
દાવ ધાત જો કરે, રાજપાટ વોહ કરે,—વોહ સદા૦
ખાઉં ખાઉં ખાઉંરે, સબોંકે પૈસેકા પુલાવ જાકે,
ચાહે જોન પ્રાન જાએ, પૈસેકા ન ધ્યાન જાએ,
ફેંક દો યેહ બોઝકો ઇમાનકે-ખાઉં૦ (૨)
મેરા હુકમગર સુનો, નેકી બદી છોડો,
વર્ના ભુકસે મરોગે જાનકે-ખાઉં-

*  *  *  *

ફિતના—તુમ ખુદકો જાનતે હો બડે માલદાર મેં;
ઓર લખપતી કેહલાતે યકતા હઝાર મેં.
અકડે ફિરો હો દોલતો ઝરકે ખુમાર મેં;

એક ઉંટ તો કતારમેં હે કિસ શુમાર મેં.
ગો પાસ હે તુમ્હારે હઝારોંકા માલો ઝર;
લેકિન ગની નહી હો તુમ ભાઇકે બરાબર.

કાસિમ—હયેં ! કૌન અલીબાબા, વોહ તો માં જાયા હય ગરીબ,
દોલત કહાંસે ઇતની ભલા પાયા વોહ ગરીબ.

ફિતના—નાહક તુમ અપને માલ પર ઇતરાયે જાતે હો;
દો અશરફીકો સૌ દફા ગિનકર દિખાતે હો.
ઔર ઉસકે પાસ બે હિસાબ ઝર હે ઇસ કદર;
રખતી હે જોરૂ ઉસકી તરાઝુમેં તોલ કર.

કાસિમ—ફિતના, યેહ બાત કિસ તરાહસે હુઇ હે તુઝકો ખબર,
કુછ ઇસકી સાબીતી ભી તેરે પસ હે ઇધર.

ફિતના—હાં વોહ તરાઝુ લેનેકો આઇથી અપને ઘર;
તો મૈંને ભી ચલાકી દિખાઇ યેહ ઝુદ તર.
પલ્લેમેં ઉસકે ગોંદ લગા કરકે ઉસકો દી;
જબ લાઇ વોહ તો અશરફી લિપટી હુઇ મિલી.

કાસિમ—જબતો ચુરાકે લાયા કિસીકે મકાનસે;
વર્ના લાવા હોવેગા કયા આસમાનસે.

ફિતના—જાન સુધારો રે, જબ તક હમ ગમસે કામયનારે—જાન૦
જબ બાતેં ઝરકી સુન પાવે, નિસ દિન હમકો નીંદ ન આવે,
છતિ યન મોરી ધરકે, આંખનસે ખુન બરસે, શ્યામ હમારોરે

*   *   *   *

કાસિમ—હાય, હાય, હાય, કયસા યેહ દેખા જાય-હાય૦ (૨)
વોહ વહાં ખઝાના પાયે, મેરા યહાં જી જાયે-હાય૦
તન મન જલ જાયે, પલ નહીં કલ પાયે,
વોહ વહાં ખઝાના પાયે, મેરા યહાં દિલ જાયે—હાય૦

બાબ પેહલા. પરદા છટા. મકાન અલીબાબા.

---

અલીબાબા—અજાયબ કુવ્વતે જાં યેહ શરાબે અર્ગવાની હય;
સમઝ કર જો કોઇ પીવે તો લુત્ફે ઝિન્દગાની હય.
દિમાગ ઇસસે હો રોશન ઓર દિલ્કો શાદ માની હય;
મગર બુઢેકો જો કરદે જવાં વોહ તો યેહ પાની હય.

બાબા હસન—ઓર અબ્બા જો કહી બચ્ચા પી જાયે.

અલીબાબા—તો બુઢ્ઢા હો જાયે.

આમેના—ઓર જો દો જામ પી જાએ.

અલીબાબા—તો આકિલોંકા સરદાર બન જાયે.

મરજીના—ઓર જો તીન જામ પી જાયે.

અલીબાબા—તો ઇનસાનસે હેવાન બન જાએ

બાબાહસન—ઓર જો એક બાલ્ટી પી જાયે

અલીબાબા—વોહ તો બેટા ! બિલ્કુલ ગુડ માસ્ટર બન જાયે, અચ્છા ઇન બાતોંકો જાને દો, ખુશીકા વક્ત હય. હંસો ખેલો ગાઓ બજાઓ.

---

ગાના સબકા

ગાઓ ગાઓ મગન બન સબ જનરે
ચંગ મરદંગ બજાઓ ઠમ ઠનના, ના,ના,ના,ના, રે ગાઓ૦

અલીબાબા—બારી તા'લા હય આ'લા, દેનેવાલા લેનેવાલા,
તેરા સારા ખેલ નિરાલા, તુઝસા નહિ હે દેખા ભાલા—ગાઓ૦

મરજીના—જાઉં લાઉં બાકરખાની ઓર બિરિયાની ભી,
સુફિયાની કોરમા, કલિયાભી સુલ્તાની
થોડા થોડા ઠંડા ઠંડા પાની—ગાઓ૦

સબ—શરાબ લાઓ પીઓ પિલાઓ, ગાઓ, મઝેસે
છુમ છન ન ન ન ન ગાઓ૦

આબાહસન—અસ્વારીકો ઘોડા ગાડી, એકે હાથીકી અંબાડી
બંગલા રંગીન બાગ બાડી, પીવેં ખટ્ટી મિઠ્ઠી તાડી—ગાઓ૦

સબ—હાયરે—સાંજ સવેરે અમન ચમન મેં,
હાં રે—સેર કરેંગે હમ બન ઠનકે—ગાઓ૦

* * *

નોકર—હુઝુર આપકે ભાઈ સાહબ તશરીફ લાયે હૈં.

અલીબાબા—હયેં! હયેં! કયા. ઝરા ફિર કેહના.

નોકર—હુઝુર આપકે ભાઇ કાસિમ સાહબ તશરીફ લાએ હયેં.

અલીબાબા—અરે તુમ્હેં ધોકા હુઆ હોગા, ઉનકી શકિલકા કોઇ
દુસરા આદમી હોગા

નોકર—નહીં હુઝુર મૈં ઉનકો અચ્છી તરહે પેહચાનતા હું ખુબ
જાનતા હું વોહી આયે હેં.

અલીબાબા—ભલા એસે નસીબ કહાં જો વોહ હમારે ઘર તશરીફ લાયેં

નોકર—નહી નહી, હુઝુર મૈં આપકે ભાઇકો અચ્છી તરાહ જાનતા હું

અલીબાબા—ગુન્ચયે દિલ ખિલ ગયા, રોશન ચશ્મ ચિરાગ હો ગયા
મોઅત્તર દિમાગ હો ગયા.

આમેના—અજી વાહ કયા મોઅત્તર દિમાગ હો ગયા, વોહી આપકે
ભાઇ, મુએ બેવફાઇ રખનેવાલે, ઘરસે ધકકે મારકે નિકા-
લનેવાલે, યાદ હય યા ભુલ ગયે, યા મારે ખુશીકે ફુલ ગયે.

અલીબાબા—અરી દીવાની યેહ બાત દિલમેં લાની અચ્છા નહીં.
અગર્ચે ઉન્હોંને બદ ગુમાની ઠાની, મગર કયા કરેં, ફિર
ભી હે પુરાને મા બાપકી નિશાની અગર વોહ મેરે ઘરમેં
તશરીફ લાયેંગે તો ઉનકો આંખો પર બિઠાઉંગા, ઉનકે
પાઉં ધો ધો કર પી જાઉંગા અચ્છા જાઓ તુમ ઉનકો
બુલાલાઓ.

નોકર—બહોત ખુબ, તુમ ઝરા ઘરમેં ચલો, ઝરા દો દો ઉનસે બાતેં કરલો.

અલીબાબા—અય બિરાદર, મુબારક હો આપકા આના.

કાસિમ—અય ના મુબારક યહાં મેરે પેટમેં અંગારે જલતે હેં ઓર તુઝે મુબારક સુઝતી હે.

અલીબાબા—ભાઇ સાહબ લીજીયે, બાદા નોશ કીજીયે

કાસિમ—બસ, બસ, ખામોશ હો, એસે ન બેહોશ હો, અપની ઓકાત ન ફરામોશ હો.

કલતક તો મારે ભુક કે હોતીથી જાં કબાબ,
ઓર આજ કયા હુઆ જો ઉડાતે હો શરાબ.

અલીબાબ—છીહાં યેહ તો નહીં.

કાસિમ—કયા યેહ તો, યેહ તો, જલ્દ અબ કેહદો સાફ.

અલીબાબા—દો ચાર અશરફિયાં કહી રસ્તેમેંથી પડી;
તકદીરસે મેરી વોહ મુઝે આજ મિલ ગઇ.

કાસિમ—જો ચાર હી અશરફી હી મિલી હય તુમ્હેં અગર;
તો રખા હે તુમને ઉસે તરાઝુસે તોલ કર.

અલીબાબા—યા ઇલાહી ! ઇસ બાતકી ઇસિકો ખબર કિસ તરાહ હુઇ;
અબ રાસ્ત કેહને કે સિવા ચારા નહી કોઇ.
સુનીયે સિયાહ બખ્ત થા કલતક તો અય જનાબ;
પર આજ હય નસીબ મેરા ઔજે આફતાબ.

કાસિમ—સબ ઝુટ જબ તલક કોઇ હીલા ન કુછ કરે;
મુમકિન નહી કિસીકો એક પૈસા ભી મિલે.

અલીબાબા—બંદેપે જબ ખુદાકી હુઈ મેહરકી નઝર;
ખુદ હીલા ઉસકે સામને હોતા હે જલ્વાગર.

કાસિમ-અરે—યેહ તો મેંભી જાનતાહું બાત સબ મગર,
દોલત કહાંસે મિલ ગઇ તુમ્હેં ઇસ કદર.

અલીબાબા—ભાઇ કહીંસે લાયા મેં ઇસસે તુમ્હેં કયા કામ હય;
યેહ ન પુછો ઇસકા બહોત બુરા અંજામ હય.
મેં જો લાયા ઇસમેંસે તુમ ભી આધા લે જાઓ માલોઝર,
માલતો કયા હય મેં ભી આપકાહી બંદાહું ઐ હુનર.
કાસિમ—મેં ન માનુંગા કભી બાતેં બનાના છોડ દો;
જલ્દ બતલા દો મુઝે અબ હીલા બહાના છોડદો.
અલીબાબા—કોલદો યેહ ભેદ ગેરોંકો બતાના છોડદો,
તબ હય અયાં રાઝે નિહાં ઔર રંજ ઉઠાના છોડદો.
કાસિમ—હાં હાં, કોલ લો પયમાન લો અબ ખૌફ ખાના છોડદો;
જલ્દ બતલાદો મુઝે અબ વોહ ઠિકાના છોડદો.
અલીબાબા—સુનો ઇસ શેહરકે બહાર જો મેદાન હય,
કાસિમ—હાં,
અલીબાબા—ઉસકે પાસ એક પહાડમેં પશ્ચમકી તરફ એક ગાર હે
ઉસકે અંદર યેહ સારા માલ હય.

કાસિમ—હાં યેહ બાત હય ફિર કયોં મેં લાના છોડ દું;
મુફ્ત મિલતા હય ખઝાના કયો મેં લાના છોડદું.
અલીબાબા—અબ દિલસે હોકે શાદ સિધારો અય ભાઇ જાન;
પર ઇસ્મ રખના યાદ સિધારો અય ભાઇ જાન.
કાસિમ—હાં યાદ હે સબ કહેજો કહા તુને અય બિરાદર;
સર સર તુ ખુલજા જાતેહી કહુંગામેં સરાસર.
અલીબાબા—અરે સર સર કહોગે તો કયા પથરોંસે ફોડોગે અપના
સર;
સમસમકો યાદ રખના બિરાદર અપની ઝબાન પર
કાસિમ—હાં હાં કહુંગા સો સો તું ખુલ શિતાબ;
અલીબાબા—સો સો નહી સમ સમ તુ ખુલ શિતાબ.
કાસિમ—અજી વાહ વાહ, સમ સમ ટમ ટમ સબ એકહી હય.

ગાના.

અલીબાબા—ધુન અપની અપની ગાતે હયે,
રામ નામકી સુમરનકા—ધુન૦
પાપી જગતમેં કામ ક્રોધ મોહ,
લોભ કપટ છલકા બિસરામ;
સુખ સમ્પતિકા હર કોઈ સાથી,
દુઃખ મેં આવે નાહી કામ—ધુન૦

---

બાબ પેહલા. પરદા સાતવાં પહાડી ગાર.

---

કાસિમ—યહી ઉસ ગારકા ઠિકાના હય,
જહાં પોશીદા તોહ ખઝાના હય,
અબ મુઝે ઇસકે અંદર જાના હય,
ઓર માલોઝર લાના હય.
સમ સમ તું ખુલજા શિતાબ મેરે કલામ પર,
વાહ વાહ યેહ અલમાસ બેકયાસ, યેહ લાલ લાખોંકા માલ, કયા અલી બાબાકે લિયે રખ જાઊં કયા કયા કયા, અકલ પર પત્થર પડ ગયે હયેં, કે અલીબાબા કે લિયે રખ જાઉં. યેહ સબ અપને ગધોં પર લાદ કર અપને ઘર લે જાઊંગા.

---

ગાના.

ખુશી ખુશી હો બસ ખુશી, યેહ કારૂંકા ખઝાના હય;
યેહ ખુશી, યેહ પાયા મેંને ઝર ગૌહર સભી.
મિલી મિલી દિલી યેહ ખુશી, ચલો ચલો યહાંસે તુમ,

અભી ધરકો નિડર હોકર, અય સમ સમ બંદ હો
શિતાબ—મિલી૦

સરદાર—હાં અય બહાદરો લુંટ મારકે તમામ સામાનકો ખઝાનેમેં જમા કરો.

કાસિમ—કરૂં કયા મૈં હાય પરવરગિાર,
હુવા અબ તો મૈં ગારમેં ખારોઝાર.
ભુલા ઇસ્મ નિકલુંગા કિસ તૌરમેં,
હુવા અબ તો ઝિન્દાહી દરગોર મેં.

સરદાર—હયે ! યેહ કયા અસરાર હય, કયા તકરાર હય, શાયદ કોઇ મોતકા તલબગાર હય, જો પોશીદા ગારકે દરમ્યાન હય. હાં હાં અય બલાયે બે દરમાન તું કૌન હય બલાએ બે દરમ્યાન.

કાસિમ—અય સાહબ મેં બલાએ બેદરમાન નહીં બલ્કે હું ઇન્સાન.

સરદાર—તેરા નામ ?

કાસિમ—ગુમનામ.

સરદાર—તેરા કામ ?

કાસિમ—ના કામ.

સરદાર—અય ખરે બે લગામ તુઝકો યહાં કૌન લાયા.

કાસિમ—મેરા મુકદ્દર અગાડી પિછાડી બાંધ કર યહાં લે આયા.

સરદાર—તુઝકો કિસને યેહ રાસ્તા બતાયા.

કાસિમ—તકદીરને ઇસ ગારમેં ફંસાયા.

સરદાર—મેં તુઝકો અંધેરી ગોરકી રાહ દિખલાઊંગા.

કાસિમ—હાય, તોબાહ ! તોબાહ ! ફિર કભી ન આઊંગા.

સરદાર—મેં ઈસ ખંજરસે તેરે ટુકડે ટુકડે કર દુંગા.

કાસિમ—અય યારો મુઝે ઇતની મોહલત દો કે મેં અપને ગુનાહોંકી તૌબાહ કર લું હાય તૌબાહ કર લું.

સરદાર—અચ્છા જા. અય અજલ રસીદા મેં તુઝે ઇતની મોહલત
દેતા હું કે તું અપને ગુનાહોંકી તૌબાહ કર લે.

× × ×

કાસિમ—કટી ગુનાહોંમેં ઉમ્ર સારી ઇલાહી તોબા ઇલાહી તોબા;
હવસમેં ઉમ્રે ફના ગુઝારી ઇલાહી તોબા ઇલાહી તોબા.
કબ સફરકો જાના હય ઓ મુસાફિર,
કટેગી રાહે અદમ યે કયોં કર;
ન કોઇ સાથી ન કોઇ રેહ બર,
ગુનાહકી ગઠડી ધરી હે સર પર.
ફના હે આખિર સરાયે ફાની
હે, ચાર દિનકી યેહ ઝિન્દગાની;
ન હય બુઢાપા ન હય જવાની,
વો હય ફિસાના યે હે કહાની.
રહેગી નેકોંકી યાદગારી, ઇલાહી તોબા ઇલાહી તોબા.

---

બાબ દુસરા. પરદા પેહલા. મકાન અલીબાબા.

---

ગાના.

તેરા પલ્ટા ઝમાના, ગયબી ખઝાના, પાયા શાહાના, ઐશ હય મુદામ—
ભરકે પિલાના, સાકી પયમાના, દારૂ પુરાના, ઐશ હય મુદામ—
છાઇ ઘટા ઘન ઘોર ચમનમે, આઇ બહારિસ્તાન;
બુલબુલ કુમરી બોલ રહે હેં ગુન્ચે હુવે શાદમાન—

* * *

બાબા હસન—કયોં પિદર ખામોશ હો કયા રંજ દામનગીર હય;
કયોં ઉદાસી છાઇ હય ચેહરા યે કયોં દિલગીર હય.

અલીબાબા—હયહ ભાઈકે લિયે યેહ દિલ મેરા દિલગીર હય;
ઉનકી હી આંખોંમેં મેરી ફિર રહી તસ્વીર હય.
આમેના—ગમ ન કીજીયે ઠેરીયે મરજીના આયેગી અભી;
કુછ ન કુછ ઘરસે ખબર કાસિમકે લાયેગી અભી.
અલીબાબા—કયોં અય મરજીના ખબર કયા લાઇ હય, કર જલ્દી બયાં.
મરજીના—કયા કહું આકા નહીં મિલતા હે કાસિમકા નિશાં.
અલીબાબા—કયા નહી અબ તક વોહ આયે હયેં, હુએ ફિર ગુમ કહાં ?
મરજીના—ઉનકે ગમમેં રો રો કે ફિતના હુઇ હય નીમજાં.

---

ગાના.

અલીબાબા--અરે બીબી ભાઇકો ઢુંઢન જાઊં હાં--(૧)
હાય બન બન ભટકું, નગર ડગર ફિરૂં,-બન બન.
પુરબ પચ્છમ ઉત્તર દખ્ખન, ચારૂં કોટ મેં ધાઊં
હાં રે બીબી ચારોં કોટ મેં ધાઊં-બન બન૦

---

આબ દુસરા. પરદા દુસરા. બઝાર.

---

ગાના.

મુલ્લા—યારો મેં દો જોરૂ વાલાજી. [૨] દો જોરૂવાલા (૩)
દો જોરૂ વાલેકી લો કઝા આઇ, દો જોરૂ વાલાજી-યારો૦
યારો કોઇ તદબીર બતાઓ, મુસ્કિલમેં કુછ કામ આઓ,
એક કહે મેં મા હું તેરી, દુસરી કહે મેં બહેન ચચેરી,
લગી યારો કમબખ્તી મેરી, હાય મેરે મૌલા કેસી આફત
ડાલા—દો૦
યહાં દોનોં આતી હેં એસવા, ઝરા છુપકે દેખું કરતી હે કયા.
પેહલી— * * *

અરી ઓ દલ્લાલા કેસા ઘરમેં ઝગડા ડાલા.
બાવા મુલ્લાકો બુલાલા, તેરા મુંહ કરૂંગી કાલા,
અરી બોલ, અરી બોલ, અરી બોલ—
ઓરત—મુલ્લા તેરા બાપ ભાઇ મેરી ઉસસે હે સગાઇ,
તેરા યાર હે કસાઇ—
દુસરી—કેસી મેંને યેહ સુનાઇ, અરી બોલ—( ૩ )
ઓરત—મુઝકો કેહતી હે બદકાર, પેહલે અપનેકો સંવાર,
પેહલી— ચુડા છોડા ન ચમાર—કરૂં૦
જુતુંકી પીટકાર, અરી બોલ, અરી બોલ, બોલ બોલ બોલ-
ઓરત—એ જુતે મારને વાલી, જેસે ગોહરકી હે સાલી, સુરત ભોંડી-
દુસરી—કાલી કાલી કરતી ફિરતી હે દલ્લાલી-અરી બોલ૦
તીનોં--અરી સુખન તું સુન મોરા ઇતનારી--( ૨ )
પાઊં પડું, હાથ જોડું,
પેલી—દાંત, તોડું,
દુસરી--લાત મારૂં,
મુલ્લા—લડો કયોંરી, લડો કયોંરી.
દોનોં ઓરતેં--હાય મરે હુએ તું ઝેહર ખાકે, અરે સુખન તો સુન
મેરા ઇતનારી.
પેહલી--મેં તો કુવેમેં ગિરૂંગી,
દુસરી—મેં તો ખડડેમેં પડુંગી.
પેહલી--તેરા કલેજા મેં ખાઉંગી,
દુસરી—તેરી હડિડયાં ચબાઉંગી.
પેહલી—ઝેહર ખાકે મરૂંગી,
દુસરી--ફાંસી ગલેમેં ધરૂંગી.
મુલ્લા—જાઓ કટો મરોગે ઝેહર ખાકે અરી સુખન તો૦

——:*:——

**બાબ દુસરા** **પરદા તીસરા** **મકાન કાસમ**

---

| | ગાના |
|---|---|
| ફિતના | કુદરત ખુદાસે ચાર આંસુ બહા, રેહમકર હમપે ખુદા, |
| આમેના | |
| મરજીના | કાસિમ ગયા હે મર, કાસિમ ગયા હે મર. |
| અલીબાબા | ,, ,, |
| લોગ | ,, ,, |

---

**બાબ દુસરા.** **પરદા ચોથા.** **મકાન અલીબાબા.**

---

ફિતના— મુઝકો શૌહરસે ન અબ ભાઇ છુડાના ચાહિયે;
અલીબાબા—કબ્રભાઇકી ઇસી ઘરમેં બનાના ચાહિયે.
આમેના— હાં વહાંપર ગુસલ મૈયતકો દિલાના ચાહિયે,
અલીબાબા—ભેદ યેહ મરજીના અબ તુઝકો છુપાના ચાહિયે.
મરજીના—હાંજી હાં ઇસબાતમેં લબ ના હિલાના ચાહિયે,
અલીબાબા—અબ કફન ઉનકે લિયે જલ્દી સિલાના ચાહિયે.
મરજીના—હાં કફનકે વાસતે દરઝી બુલાના ચાહિયે,
અલીબાબા—પર ન ઘરકા રાસ્તા ઉસકો બતાના ચાહિયે.
મરજીના—જબ તો પટ્ટી બાંધ કર આંખોંપે લાના ચાહિયે.

---

**બાબ દુસરા** **પરદા પાંચવાં** **બાઝાર**

---

ગાના

મુલ્લા–પનાહ ખુદાકી પનાહ (૨) જો લાવેના, ઓરત ઉઠાવેના,
ઝેહમત ઉમ્ર ભરકી–પનાહ૦
(કોર્સ) ગરીબ હુઆ મેં ગરીબ (૨) ન કોડી કફનકો ન પૈસા દફનકો,
ગયા મર, ખુદાકી પનાહ,—પનાહ૦

(કોર્સ) નિકાહ કિયા જબ નિકાહ (૨) તબ ન કોડી કફનકો,
ન પૈસા કફનકો, ગયા મર, ખુદાકી પનાહ–પનાહ૦
અલીલ હુઈ બીબી અલીલ (૨)
હકીમોંકા ખર્ચા દવાઇકા પર્ચા, પડા સર ખુદાકી પનાહ—

* * *

યા પરવરદિગાર, યા પરવરદિગાર, ન કહીં દરઝીકા રોઝગાર ન કફન દોઝીકા બ્યોપાર, અબ કયોંકર હોગા બેડા પાર, આજ-કલ હમારા નસીબાભી કયા સોતા હય, કે કમબખ્ત મરા હુવા મુર્દા ભી ફિર ઝિન્દા હોતા હય. બનિયેસે કર્ઝ લેલેકર ખાતા હું. વોહ કમબખ્ત હરરોઝ આકર દિક કરતા હય, લો વોહી મનહુસ સામનેસે આતા હય.

બનિયા—અજી ખલીફાજી ! રામરામ. કલીપાજી રામ રામ.

મુલ્લા—સલામ શેઠજી ! કહાંસે આયે હો, કહાં જાઓગે.

બનિયા—અજી મુલ્લા શાપ, અમારા રૂપીઆ આઝના આઝ આપો, નહીંતો તમને ઝાનુ અમે અસમાલ કોર્ટમાં ફરિયાદી કરશું.

મુલ્લા—નહીં નહીં સેઠજી ! મેં તુમ્હારા રૂપીયા તુમકોહી દુંગા, ઝિયાદા તુમ મુઝે ગભરાઓગે તો મેં દેહશતકે મારે મર જાઊંગા.

બનિયા—અરે તમ મરો યા તમારો બાપ મરે, પર અપનો રૂપિયો તો નહી મર સકો.

મુલ્લાજી—અચ્છા અચ્છા શેઠજી ! મૈં કલ તુમ્હારે ઘર આઊંગા, ઓર તુમ્હારા કુલ રૂપિયા તુમકો ચુકા દુંગા.

બનિયા—દેખના, નહીંતો મેં નોટીસ દુંગા. જાતા હું. રામ રામ.

મુલ્લા—ટેં, ટેં. ચલો મનહુસ ટલા.

મરજીના—લો મેં જીસકી તલાશમેં નિકલીથી વોહ તો યહીંપર હય.

અજી ખલીફાજી મેં તુમ્હારે ઘર પર ભી હો આઇ હું ઓર આપકો યહાં પાતી હું.

મુલ્લા—કયોં કયોં કયા કોઇ મર ગયા હય. એક મરા હય યા દો. દો મરે હેં યા ચાર. અગર ચાર મરે હોંગે તો, ચાર ચાર આનેકે હિસાબસે એક રૂપિયા હુઆ. અરે હાં હાં સાત આને મૈયતકી નેહલાઇકે હોંગે, યે સબ મિલ કર દો રૂપિયે બારા આને હુએ. ચાર આને દે દેંગે ઓર તીન રૂપિયે લે લેંગે. ચલો. જલ્દી. વર્ના મુઝકો પતા બતા દો, તાકે મેં તુમસે પેહલે વહાં પહોંચ જાઉં.

ગાના.

મરજીના—અજબ તુમ્હારી સ.રી બાતેં, હયેં પ્યારી, જોકે
તુમને યેહ બેચારી, હો બડે ચતર, હો બડે ચતર.—
ચચાજી કહાની બાતેં, નઇ પુરાની બાતેં,
છોડો યેહ દીવાની, કુછ હિસાબ કર, કુછ હિસાબ કર.—
કામ હે ઝરૂરી, ગર્યે કરતે હો મઝદુરી, મેહનત પાઓ પુરીરી,
શર્ત યેહ હય મગર, શર્ત યેહ હય મગર.—
નયન બંધા તેરે દોનોં (૨).
નયન બંધા, મુઝે પતા બતા, મેં પાઉં ખતા,
ચલ સાથ નિડર, ચલ સાથ નિડર,—

---

ગાના.

મુલ્લા— ઓરી મસ્તાની, તુ હે પીપલકી ભવાની,
કરતી ફિરતી હે શેતાની, કયોં ઇધર ઉધર. [૨]
અરી ઓ ચચાની, તેરી બાતેં હેં દીવાની,
યાકે મેરી હે ગીબાની, કુછ ખયાલ કર. [૨]

ખુબ તેરે ચાલે, મેરી આંખેં તુ બંધવાલે,
કિસી કુંવેમેં ન ડાલે, જાઉં બે મોત મર [૨]

× × ×

કૌન બલા, અરી તુ કૌન બલા, કૌન બલા તેરા હાણુ ગલા,
ઘર જાઉં ચલા, ચલ સરક ઉધર (૩)

* * * *

મરજીના—સુને ઇસમેં કોઇ ભેદ હય, મેં તુમ્હારી આંખે બાંધ કર લે જાઉંગી તો ઉસકી મઝદુરીમેં સોનેકા ડલ્લા દિલવાઉંગી.

મુલ્લા—કયા, કયા, કયા કહા. ફિર કેહના.

મરજીના—સોનેકા ડલ્લા.

મુલ્લા—સોનેકા ડલ્લા, વલ્લાહ બિલ્લાહ.

મરજીના—વલ્લાહ બિલ્લાહ.

મુલ્લા—ભલા કિતના બડા હોગા વોહ સોનેકા ડલ્લા.

મરજીના—દો સેરકા.

મુલ્લા—દોસેરકા.

મરજીના—જબ તો મુઝે કબુલ હય.

મુલ્લા—બાંધો મેરી આંખેં. મગર ખબરદાર કિસી કુવેમેં ન ગિરાના.

મરજીના—નહીં, નહીં. કુંવેમેં નહીં ગિરાઉંગી.

મુલ્લા—ઓ હો હો હો. બસ બસ આંખેં ન ઇતની કસ, કયા મુઝે કોઇ ઘોડા મુકર્રર કિયા હય. જો ઇતની અંધેરી કસતી હય.

મરજીના—તાકે અગાડી સરપટ ન ભાગો, ઓર સીધે તવેલેમેં ચલે જાઓ.

---

ગાના.

મુલ્લા—અરી સંભલ ઓ દીવાની ઓ અંચલ ધીરે, ધીરે, ધીરે.
ઉંચે નીચે રાખયો નયના, રે નયનસે કાહુ સુઝત નાહીં,
જીયા મોર ડર પાએ. દેખ સંભલરી ઓ અંધિયારી.

કુંવેમેં દે ન ગિરા, મોહે કુવેમેં દે ન ગિરા,
કોઈ શેતાન ન ગર્દન દબાએ, મુઝે મેંડક ચબાએ નખાએ

*　　*　　*　　*

અરજીના—કાહે ડરે મોતસેતુ કાહે જીયા ગભરા, ઝટપટ ઝટપટ ચલોરે,
મુલ્લા ગરવા પુછે જાયેં, તોહે કુંવેમેં દું ન ગિરા,
તોહે મેડંક ચબાએ ન ખાએ,
સંભલ દીવાની ઓ ચંચલ નાર, અરી ઓ સંભલ૦

---

આબ દુસરા　　　　પરદા ચોથા　　　　પહાડગાર

---

ગાના

સરદાર—હાં હાં કિસને ખોલા પટ યેહ દરકા,
મુરદા ભી નહીં બદ અખતર,
કોઈ દુશમન આયા સરકા, મુર્દાભી નહી બદઅખ્તરકા,
ખોજ નિકાલો ઉસકે ધરકા, ખુન બહાઉં ઉસકે સરકા
કૌન બચ્ચા શેર નરકા, જો શાહ હો સરવરકા—ખોલા૦
જલતા હે યેહ ખુન જીગરકા, સીનેમેં ઉઠતા હે ધડકા,
કયા કામ કરના અબ ઉસ ખરકા—

---

ગાના.

ચોર—જો ફરમાના હો સરવરકા, ખોલા પટ યેહ દરકા,
ખોજ નિકાલો ઉસકે ઘરકા, ખુન બહાવેં ઉસ કમતરકા,
કૌન હે બચ્ચા શેર નરકા, જીસ પર મનશા હો સરવરકા—ખો૦
દુંગા તોડા સીમો ઝરકા, દિખલાવેંગે કાર હુનરકા,
કૌન બચ્ચા હે શેર નરકા—જીસ પર૦

*　　*　　*　　*

અલીયા—સાહબ યેહ કૌનસી બડી બાત હય, ઇસમેંભી કોઇ કરામાત હય, લો બંદા અભી જાતા હય, ઔર ઉસકો પકડ જકડકર બાંધ લાતા હય.

એક ચોર—લો, યેહ બડે દિલેર જંગકા બેટા સુના જાતા હય, અપનેહી ઝોરમેં તના જાતા હય.

અલીયા—લો સાહબ મેં દાવા કરતા હું ઔર ઇસ બાતકા બીડા ઉઠાતા હું કે ઇસ ચોર સિર ઝોર કો કાનસે પકડકર લાતા હું અસ્સલામો અલયકુમ !

—o—

સરદાર—ઓ ઝાલિમ, નહીં છોડુંગા તુઝે,
જબતક ન પાઉં તબ તક આતિશ કબ બુઝે.
હરામ હરામ આબો દાના હય મુઝે—ઝાલિમ૦
કસમ કસમ ઈમાન, જાકર ઇસી આન;
જંગ કરૂં જા કે, બરપા કરેં, ચાહે જીસે મરેં—જબતક૦

× × × ×

**બાબ તીસરા** **પરદા પહેલા** **બાઝાર**

---

અલીયા—સારા શેહર ઢુંઢ ફિરા મગર ઉસ સિર ઝોરકા કુછ પતા ન મિલા અબતો ઝરા થોડીસી દેર યહાં સસતાઉંગા, આરામ કરૂંગા બાદમેં ઉસકી તલાશકો જાઉંગા. આ હા હા હા

ગાના

મુલ્લા—કમાકે લાયા સોનેકા ડલ્લા, વાહવાહ એજી વાહ વાહ,—(૨)
સોનેકો બેચ લુંગા, ફિર કહીં હવેલી લુંગા,
ફિર કહીં તવેલા લુંગા, ફિર કહીંમેં બંગલા લુંગા.
ઉસમેં રખ્ખું હાથી, ઘોડા, ગધા, ખચ્ચર, ટટ્ટુ, મચ્છર,
ખટમલ, પિસ્સુ, કુત્તા, બિલ્લા, ઉનકા હાકિમ બનુંગા, વાહ૦
કિસીસે ન કિસીસે ન ડરૂંગા,—વાહ૦

રૂસ્તમસે ભી લડુંગા-વાહ વાહ એજી વાહ વાહ,
હમાઉંગામેં નુકતી હલવા, વાહવાહ એજી વાહ વાહ—કમાકે૦

*　　　*　　　*

અલીયા—સોનેકા ડલ્લા પાયા કફનકી સિલાઇમેં;
　　ઇસમેં હે કોઇ ભેદ કરૂં યાં રસાઇ મેં.
　　અસ્સલામો અલયકુમ!
મુલ્લા— વ અલયકુ મુસ્સલામ.
અલીયા—કયા કર રહે હો.
મુલ્લા— આપકો કયા સુઝતા હય.
અલિયા—કુછ કામ આપસે હય મેહરબાન.
મુલ્લા— હાં વોહ તો મયેં સમઝા કે સિલવાના હય કફન;
　　શાયદ કે હો ગઇ હય મૈયત તુમ્હારે ઘર.
　　મુઝકો બુલાઇયે, આઇયે, ઇનાયત હે સરબસર
　　ચલિયે તૈયાર હું મેં ઇસ કામકો હુઝુર;
　　કહિયે મકાન આપકા હે વ્હાંસે કિતની દુર.
　　પર વોહ જો મર ગયે હેં દાદા હેં આપકે;
　　ગઝભી હે સુઇ તાગાભી સંદુંગા નાપકે.
અલીયા— પર કફનકી સિલાઇમેં કયા દામ પાતે હો;
મુલ્લા— મુરદા દિખાતે હો યા બાતેં બનાતે હો.
અલીયા— એક બાત પુછતા હું તુમ્હેં ઇસકા દો જવાબ;
મુલ્લા— કયા આંખેં બાંધની હેં મેરી તુમકો અય જનાબ.
અલીયા— વલ્લાહ મસ્ખરી ભી તુમ્હેં ખુબ યાદ હય;
　　યેહ આંખેં બાંધનેસેં ભલા કયા મુરાદ હય.
મુલ્લા—કયા મસ્ખરી સુનો અભી કલ્લહી કી હય યે બાત;
　　બંધવાકે આંખેં મેંને કફન સીયા સારી રાત.
અલીયા—ફિર કયા કફનકી સિલાઇકી મઝદુરીમેં મિલા;

મુલ્લા—મેહનતમેં મિલા પીલા પીલા સોનેકા ડલ્લા.

અલીયા—બેશક વોહી હોવેગા મરદુદ બે ઇમાન;
જીસનેકે માલો ઝરકે લિયે ખોઇ અપની જાન.
હાંજી ભલા વોહ કૌન થા, જો હુવા હે કઝા નસીબ;
કિસ આલી ખાનદાનકા, બેટા થા વોહ ગરીબ.

મુલ્લા—હઝરત ખાનદાન પાનદાન જાનતા નહીં;
ઓર ઉસકે બાપદાદાકો પેહચાનતા નહી.

અલીયા- અચ્છા બતાઓ ચલકે ઝરા મુઝકો વોહ મકાન,
પુછું તો ફિર યકીન મુઝે આયે બે ગુમાન.

મુલ્લા-- દિખલાઊં ખાક મૈંને ભી દેખા નહીં વોહ ઘર;
પર હાં મેં એક શુમારસે લે જાઊંગા ઉધર.

અલીયા- અચ્છા ઉસી શુમારસે દિખલાઓ ઉસકા ઘર;

મુલ્લા— ઇસ કામકે ઇનામમેં કયા દોગે નામવર.

અલીયા- પચીસ અશરફી સોનેકી દુંગા મૈં;

મુલ્લા— હાં ખેર જબતો તુમકો વહાં લે ચલુંગા મૈં.

અલીયા- પટ્ટી તુમ્હારી આંખોંપે મેં બાંધું ઇધરકો આઓ;

મુલ્લા— યાંસે નહી સરાયસે ચલુંગા ઇધરકો આઓ.

---

## આમ તીસરા પરદા દુસરા મહોલ્લા મકાન અલીઆબાબા

### ગાના.

લડકે— વાહવારે બેસેં કુદેં લડકપનમેં
સબ લચ્છન છપ્પન ભરે લડકપનમેં--વાહ૦
વાહ સબ ગુન પુરે હમ હેં લંકુરે
નહીં અધુરે કોઇ લડકપનમેં--વાહવારે૦

શેતાનકો પાયેં તો વોહ ગત બનાયેં;
ઉસે નાચેં નચાયેં સબ લડકપનમેં--વાહવારે૦

× × ×

બાબા હસન-લાહૌલા વલા કુવ્વતા ઇલ્લા બિલ્લા,
અજબ સબકે સબ હેં યેહ ઝાતે શરીફ;
યેહ શેતાં કે બી બાપકે હેં હરીફ;

લડકા પેહલા-ઉધર કયોં ખડે હો ઇધરકો તો આઓ;
ઝરા ખેલો કુદો મઝે તો ઉડાઓ.
અરે ભાઇ લિખ્ખો પડો વ્હાંસે જાઓ;
નયોં મુફતમેં ખેલકર દિન ગંવાઓ-કિસીકા કાલ હે.
લડકપન ખેલમેં ખોયા, જવાની નીંદભર સોયા,
બુઢાપા દેખકર રોયા.

સબ લડકે--પઢેંગે લિખેંગે તો હોંગે ખરાબ;
જો ખેલેંગે કુદેંગે તો હોંગે નવાબ.

અરે ચુરનવાલા આયા, બલ્લે બલ્લે ચુરનવાલા આયા, બેચ-
કર યેહ કિતાબ ઝરા રખેંગે, તખતીકો લગાઉ કબાબ.

ગાના.

ચુરનવાલા-મેં દેહલીસે હું આયા, અચ્છી અચ્છી ચુરન લાયા,
જીસને એક ઝરીસી ખાયા, ઉસને બેહદ લઝઝત પાયા.

લડકા ૧-જીસને ચુરન તેરા ખાયા, ઉસને લઝઝત કુછ ન પાયા;
બલ્કે આખિરકો પચતાયા, યેહ તુ ચુરન કેસા લાયા.

ચુરનવાલા- જો કોઇ ચુરન મેરા ખાવે, ઉસકી બીમારી સબ જાવે,
મિસ્લે રૂસ્તમ વોહ કેહલાવે, કુશ્તી દેવોંસે લડ આવે.

લડકાર-- તેરા ચુરન જો કોઇ ખાવે, ઉસકો બદહઝમી હો જાવે,
ગરદન ઉસકી મોત દબાવે, સીધા સોનાપુરકો જાવે.

ચુરનવાલા--ચુરન મેરા જાલીનુસ, જીસકો ખાવેં તુરકી રૂસ,
ચહેરા રોશન હો ફાનુસ, જાવે બીમારીકા જુસ.
લડકા ૩-- ચુરન વાલા હે મનહુસ, ઉસકા ભાઇ બડા કંજુસ;
બાવા બિલકુલ મખ્ખીચુસ, ડાલા ચુરનમેં હે ધુસ.
ચુરનવાલા--મેં હું ચુરનકા બ્યોપારી, ફિરકર આયા દુનિયા સારી;
તુ હે તાડીકા ભંડારી, તુઝકો ગધેકી અસ્વારી.
લડકા ૪-- દેખો ચુરનકા બ્યોપારી, ઇસકો લકવેકી બીમારી;
બાવા દેહલીકા પનસારી, અમ્મા મેરઠકી ભઠિયારી.

* * *

લડકા ૫-- અબે ઓ ચુરનવાલે પૈસેકી ધાડમ ચાલ દે.
ચુરનવાલા—અરે અચ્છા દેતા હું. પૈસા દેવો.
લડકા ૬— અરે ચુરનવાલે પૈસેકે છૌલે દે.
ચુરનવાલા--દેતા હું.
લડકા ૭-- અરે ભૈયા સોંફ તો દે દો,
ચુરનવાલા—અચ્છા દેતા હું.
લડકા ૮— પૈસેકે છૌલે દે દો.
ચુરનવાલા--અરે દૌડો દૌડો, ચોર, ચોર, સિપાહી ચોર, સિપાહી ચોર, લડકે મેરા ચુરન લુટ ગયે. અયેં એં એં એં (આવાઝ રોનેકી) અરે મીયાં તુમભી ઊંટકી તરાહ ચુપકે ખડે રહે, લડકે મેરા તમામ ચુરન લુટકર લે ગયે, ઓર તુમ કુછ ન બોલે. જાઓ હમકો અયસા નોકર નહીં ચાહિયે.
નોકર— ભૈયા મેરી તનખ્વાહ ચુકા દો, મૈં તુમ્હારી નોકરી
ચુરનવાલા—જાઓ ચાંદ દેખકર દેંગે.
નોકર-- એં-એં-એં-આંઇ-આંઇ-આંઇ.

મરજીના— ચલો ભૈયા આકા બુલાતે હયેં.

બાબાહસન—હાં, હાં. ચલો.

મરજીના—યારબ યેહ તો અજીબ મામલા હે, યેહ તો વોહી દરઝી અંધા, બના કિસીકો સાથ લિયે આતા હે. ઝરા છુપ કર દેખું તો સહી.

---

## ગાના

મુલ્લા— ઝરા આહિસ્તા આહિસ્તા આઓ યહાં,
ઝરા પાઊંકો ધીરે ધીરે ઉઠાઓ યહાં.
નહી આગે બઢે તુમ જાઓ જાઓ,
જુતિયાં ટુટિયાં નાંહી ખડકાઓ.
ગિનીયે ગિનીયે પાઊંકો એક કદમકી હોવેગી ભુલ,
સારીહી મેહનત હોજાએગી ધુલ—ઝરા૦

અલીયા—નહી નહીં મુલ્લા સાહબ, આપ અપને અંદાઝસે ચલેં મેં બરાબર કદમ ગિનતા જાતા હું.

મુલ્લા— અચ્છા તો ગિનીયે. યેહ એક ઓર યેહ દો, તીન તેરા નૌ અઠારા, યેહ સબ મિલકર કિતને હુએ.

અલીયા—અજી હઝરત આપ ચુપકે ચુપકે ચલેં. મેં સબ બરાબર ગિનતા હું.

મુલ્લા— અજી મિયાં માલુમ હુઆ કે તુમ્હેં ગિનતી નહીં આતી, ભલા ઇકાઇ દહાઇકી ગિનતી દહાઇમેં મિલાઇ તો સાત સવાઇ કે કિતને હુએ, દેખો કહીં ધનચક્કર ન બન જાના, કહીં મુઝે ભી અપને સાથ મુફતમેં ચક્કર ન ખિલાના.

અલીયા—અજી હઝરત યહાં સબ મિલાકર એક હઝાર પાંચસો કદમ પુરે હુએ.

મુલ્લા-- એક હઝાર પાંચસો કદમ પુરે હુએ.

અલીયા--જીહાં.

મુલ્લા-- અચ્છા તો અબ મેરી આંખેં ખોલદો.

અલીયા--અચ્છા તો યેહ આપકી આંખેં ખોલ દીં.

મુલ્લા-- યેહ સામને વાલા વોહી મકાન હય. જીસકા મેરે પાસ નિશાન હય. અબમેરી પચ્ચીસ અશરફિયાં દાયેં હાથસે હવાલે કરો.

અલીયા--હાં હાં વોહ અશરફીયાં લે લીજીયે મગરઃ--

મુલ્લા-- અગર મગર મૈં કુછ નહી જાનતા.

---

ગાના.

મુલ્લા-- લમ્બી ચૌરી ન બોલો મિયાં, લમ્બી ચૌડી ન બોલો,
મેરી વોહ ખનાખન મોકો, મેરી વોહ ખનાખન
મઝદુરીદે દો.-( ૩ )

દેદોજી દેદો અપને બચનસે, (૨)
ઝટપટ પૈસા ખોલો ( ૩ )-લમ્બી૦

× × ×

અલીયા--અજી હઝરત વોહ અશરફીયાં લે લીજે મગર ઇતના તો બતાદીજે કે ઇસ મકાનકા માલિક કૌન હય ઝીશાન.

મુલ્લા-- અજી હઝરત ઇસમેં તો અલીબાબા રહા કરતા થા, અબ માલુમ નહી કે થોડે દિન હુએ કહાંસે ઉસકે હાથ પૈસા લગા હય જો મકાનકે ઇવઝ યેહ મેહલ બનાયા હય.

અલીયા--અચ્છા તો યેહ લીજીયે, અપની અશરફીયાં લે લીજીયે.

મુલ્લા-- અચ્છા તો લાઇયે. અચ્છા તો અબ મૈં જાતાહું. મગર હાં મુઝે યાદ આયા. અગર કોઇ મર જાય તો કફન સીનેકે લિયે મુઝે ઝુરૂર બુલાના. અસ્સલામો અલયકુમ.

અલીયા—વઅલયકુ મુસ્સલામ અરે કમબખ્ત સોદાઇ.

અલીયા—હાં હાં. બરાબર પતા મિલા. યહી ઉસ ચોર સર ઝોરકા ઘર હય, મગર ઉસકા નામ કયા બતાયા. લો મારે ખુશીકે નામભી ભુલ ગયા. નહી નહી. આયા આયા, યાદ આયા યાદ આયા. વલી ભાગા વલી ભાગા. નહી નહી યેહ નહી. હલી મામા, હલી મામા, હલી મામા, લા હોલ વલ્લા કુવત. કુછ યાદહી નહી આતા. અજી છોડો ભી નામસે કયા કામ હય. ઇસ મકાનકે વાસ્તે પેહચાનકે નિશાન કર દેતા હું ઓર જાકર અપને સરદારકો લાતા હું.

---

ગાના.

મરજીના—અરે હાં મેં સરજાની, જાની તોરે ગુન સુન બદ અખ્તર,
નિશાની નિશાની, કેસી કેસી, મુઝી તુને ઘર દર, પર કર
દીની, સર૦
હુનર હુનર તુને કીનો કીનો, બે ગુમાંન, બેઇમાન બેઇમાન,
ખુની ખુની દુશમન, રેહઝન, પુરફન, બદઝન,
હોશિયારી તોરી સારી કરૂં, ખ્વારી નાબકારી, મેં સારે જાની—

* * *

અલીયા—લીજીયે સાહબ ! યહી મંઝીલે મકસુદકી નિશાની હય, ગલી ગલી ખાક છાની હય, ચપ્પે ચપ્પેપર તકલીફ ઉઠાઇ હય, તબ જાકર કહીં ઉસ ચોર સર ઝોરકી નિશાની પાઇ હય.

સરદાર—હાં ભાઇ ! હકીકતમેં તુને બડી તકલીફ ઉઠાઇ હય. મગર જલ્દ બતા કે કહાં હય વોહ ના સઝાઇ. અજી અબ કયા દેર હય. દો ચારહી કદમકા ફેર હય. આપ દરવાજે પર ખડે રહેં. ટટ્ટીકી તરાહ અડે રહેં, મેં અંદર ઘરકે જાતા હું, ઓર ઉસ ખરે બે લગામકો કાન પકડકે લાતા હું.

સરદાર—અજબ સોદાઇ હય, અરે ભાઇ, કુછ પતાભી બતલાયેગા, યા યોંહી કાન પકડ કર લાયગા.

અલીયા—આપ તો નાહક ગભરાયે જાતે હયેં, જલદી મચાતે હયેં, મેં જો કેહતા હું કે હાથી નિકલ ગયા હય, ફક્ત અબ દુમ બાકી રેહ ગઇ હય.

સરદાર—બસ અબ બકવાસ છોડો, ઓર જલદી પતા બતલાઓ.

અલીયા—અચ્છા તો કહાં હય ઉસકા મકાન, દેખીએ યહી વોહ મકાન હય, જીસ પર મેરા ચોકડીકા નિશાન હય.

સરદાર—કયા યેહ ?

અલીયા—નહી નહી યેહ.

સરદાર—કયા યેહ.

અલીયા—નહી નહી યેહ.

સરદાર—કહીં ભંગ તો નહી ખાઇ હય, કભી યેહ બતલાતા હય, કભી વોહ બતલાતા હય.

અલીયા—અજી ઠેરીયે તો સહી, ઝરા મુઝે દેખને તો દીજીયે, યા પરવર દિગાર યેહ કયા હય અસરાર, યેહ તો સારા મોહ-લ્લાકા મોહલ્લા હય શાનદાર, મેં તો ફક્ત એક ઘર પર નિશાન કર ગયા થા, મગર યહાં તો તમામ મોહલ્લેકી ચોખટોં પર ચોકડી ચઢ ગઇ હય.

સરદાર—તુમ અભી કચ્ચે હો, ઓર વોહ તુમસે પક્કા હય, અબ મકાનકો જાઓ મેં ખુદ અકેલા ઇસ કામકો સરંજામ પહોંચાઉંગા.

અલીયા—બહોત ખુબ.

અલીબાબા—મરજીના મરજીના કહાં હય વોહ નિશાન.

સરદાર—અહા. પતા તો મિલા, જો કુછ હય સો યહીં પર હય. યે કયા માજરા હય.

ગાના.

મરજીના—આકર દેખો અય ઝીશાંન, બેહર મુઝીને નિશાન કરકે,
ઘરકી યેહ પેહચાન ગયા હિકમતસે,
દરઝીકો લાયા સંગ, કરકે યે ઢંગ, બાંધા નયનોંકો તંગ,
કેસી દુરગતસે, કરદીમેંનેભી નિશાની, સારેદરપરઉસકેસાની,
તાકે જાવે ના પેહચાની મોરી રેહઝનસે,
હું હું હયરાં દેવે ખાલિક જહાં તુમ્હેં જાનકી અમાન,
ઇસ દુશમનસે—આકર દેખો.

* * *

અલીબાબા—હાં શાબાશ કયોં ન હો તુ બડી અકલમંદ હય, તેરા હરેક કામ મુઝે પસંદ હય, મગર વોહ ચોર નિશાની કરકે યહાંસે કિધરકી તરફ ગયા.

મરજીના--વોહ તો નિશાન કરકે ઇધરકી તરફ ગયા.

અલીબાબા—અચ્છા જા અબ મેરે વાસ્તે એક કુરસી લા, કયોં કે ગરમી બહોત હય, મેં ઝરા યહાં બેઠુંગા.

મરજીના--બહોત અચ્છા સાહબ.

સરદાર—આયા ગુલે મુરાદ યહીં હય ખિલા હુઆ;
અબ જા'લ સાઝી કરતા હું મેં ઉસકે પાસ જા.
અસ્સલામો અલયકુમ !

અલીબાબા—વઅલયકુમુસ્સલામ.

સરદાર—અય મહેરબાન, વાલા શાન, મેં તેલકા સોદાગર હું, બડી દુરસે ધાવા મારે ચલા આતા હું, સરાયકા નિશાન કહીં નહીં પાતા હું. અબ દિન તમામ હુઆ વકતે શામ હુઆ, અબ આપકી સુરત દેખકર માલુમ હુઆ કે આપ બડે અશરાફ હયેં, બડેહી અશરાફ હયેં.

અલીબાબા—તારીફ આપહી કી સબ અય નામદાર હય;
બંદા તો આપ લોગોંકા બસ તાબેદાર હય.
ઇમલાકો ઘર યેહ આપકા હય મેરા કુછ નહીં;
યેહ માલો ઝર સબ આપકા હય મેરા કુછ નહીં.
સરદાર—અહાહાહા,—કયા નેકહો જો કેહતે હો યેહ ઘરહે આપકા;
મેરા નહીં તો કયા હે બચ્ચા તેરે બાપકા.
અચ્છા મહેરબાન જાતા હું ઓર અપની સોદાગરીકે સામાન કો લે આતા હું.

---

## બાબ તીસરા પરદા તીસરા ગોદામ કુપ્પોંકા.

મરજીના—લીજીયે યેહ આપકા અસબાબે નાયાબ રખા હે બનઝરે ગૌર દેખ લીજીયે,

સરદાર—બડી મેહરબાની આપ તશરીફ લે જાઇએ. મેં સબ સંભાલ લુંગા.

મરજીના—યા અલ્લાહ! યેહ તો કોઇ બડા ચિકના ચુપડા દગાબાઝ માલુમ હોતા હય પર મેંભી ઝરા છુપકર દેખું.

સરદાર—બસ અબ મેરા મતલબ બર આયા, દિલી મુરાદ ભર પાયા. હાં અય બહાદરો, દિલાવરો હોશીયાર રેહના, મેરે કંકર મારનેકે ઇન્તિઝારમેં ખબરદાર રેહના.

મરજીના—યા અલ્લાહ! યેહ તો ખુની રેહઝન આકાકા દુશમને જાની હય, બડા સિતમ હુઆ અબ કયા કરૂં. અગર શોર મચાતી હું તો સોતોંકો જગાતી હું. ઓર યેહ સબ કુપ્પોંસે બાહર નિકલ આયેંગે તો ખુદા જાને કયા હશ્ર બરપા કરેંગે. અબ ચાહે જાન જાય યા રહે, મગર નમક હલાલીકાભી યેહી વકત હય.

---

## ગાના.

સરદાર—અય મરદાનો જંગી જવાનો, શેર ઝિયાનો આઓ;
દેર લગાઓ વકત ગંવાઓ, ફિર કયા પાઓ, આઓ અય૦
બદલે કંકરકે મેં પત્થર સરપર ઘર મારૂંગા,
આગ લગાઉં ઘર દર અંદર, જલ ભુનકર રેહ જાઓ અય૦

---

## બાબ તીસરા પરદાચૌથા દીવાનખાના

અલીબાબા—કયોં મરજીના નેક અખ્તર,

મરજીના—જી હાં ગરીબ પરવર.

અલીબાબા—શાયદ વોહ મેહમાન અભી તક સોયા હુઆ હય, જો મેરે પાસ નહી આયા.

મરજીના—જીહાં સબ તો કયામત તક સોતે રહેંગે મગર એક ભાગ ગયા.

## ગાના.

મરજીના—એક મોરી સુનલો, સુનલો મોરી,
ઝબાની નહી ઘરમેં હે વાકી નિશાની નિશાની—મોરી૦
વોહ તો અંધિયારેમેં ઉઠકર યહાંસે ચલ નિકલા,
ચલ નિકલા દુશમન જાની, મોરી સુનલો (૨)—
બસ એકહી વારમેં ખંજરસે સબકો લાલ કિયા;
થે દુશમન આપકે મેંને જીન્હે હલાલ કિયા.
ઘરસે દરસે સરસે ગયે જાનસે—સુનલો મોરી૦
ઘરસે ગયા, દરસે ગયા, સરસે ગયા, મૈંને નજાની—આકા૦

* * *

અલીબાબા—ઓ કનીઝ બેતમીઝ, શરીર યેહ તુને બડી ખતાકી
મુઝે કયોં 'ન ઇત્તિલા' કી, યેહ કયા કમનસીબી હય

કે ઘરમેં મેહમાન આયે ઔર બગેર ખાના ખાનેકે ગોંહી ચલા જાયે.

મરજીના--હુઝુર બેશક લોંડી સે કુસુર હુઆ, મુઆફ ફરમાઇયે, અચ્છે મેહમાન આયે થે, જો જાનપર ઉધાર ખાયે થે.

અલીબાબા—ખૈર ગુઝિસ્તા રા સલવાત, આયંદા રા એહતિયાત, જો હુઆ સો હુઆ, અબ બાબા હસનકી સાલગ્રાહકા જલ્સા અચ્છી તરાહ આરાસ્તા કરના.

મરજીના—બહોત અચ્છા સાહબ.

બાબા હસન—મરજીના ! મરજીના ! સુનતી હય યા નહીં.

મરજીના--જી હાં મિયાં, સુનતી હું ફરમાઇયે કયા હુકમ હય.

બાબા હસન--હુકમ યહી હય કે એક મેહમાન આયે હયેં, ઉસકે લિયે ખાના પકાના મગર ખાના બગેર નમકકા પકાના.

મરજીના—ખાનેવાલા કૌન બદઝાત હય, ખુદા કરે કે વોહી ચોરોંકા સરદાર આ જાયે. તો મુરાદ દિલી બર આયે, નમકકે એવઝ થોડાસા ઝેહર મિલા દું યા ખંજરસે શરબતે મોત પિલા દું.

અલીબાબા—કયોં મરજીના કિસ ફિક્રમેં ખડી હય.

મરજીના—સાહબ લોંડી ઇસ ફિક્રમેં ખડી હય કે અભી અભી છોટે સાહબ ઝાદે આયે થે ઔર હુકમ દે ગયે હૈં કે હમારા એક દોરત મેહમાન આયા હય, ઉસકે વાસ્તે ખાના પકાના.

અલીબાબા--સુબ્હાનલ્લાહ ! શુક્ર હય બારી તઆલાકા લડકાભી મેહમાનદારી કરને લગા, મેં નિહાયત ખુશ હુઆ, અચ્છા અબ ઉસ મેહમાનકોભી જલસેમેં હાઝિર કરના, ઔર ઉસકી હર તરહસે ખાતિર કરના.

મરજીના—મંઝુર, મંઝુર, મંઝુર. ઉસકી ખાતિર કરૂં, ઝુરૂર એસી ખાતિર કરૂં કે વોહ ભી યાદહી કરે.

બાબાહસન—આદાબ અર્ઝ હય કિબલયે હરદો જહાંન.

અલીબાબા—જીતે રહો બેટા. યેહ કૌન આલીશાન હય.

બાબા હસન—જો આજ આયે હયેં યહાં યેહ વોહી મહેમાન હયેં.

અલીબાબા—હઝરત કહાંપે કહિયે આપકા મકાન હય.

સરદાર—તાજીર હું મેં ઇરાનકા અય સાહેબ સલામ;
જુઝ બનાયે તઆતે ખાલિક નહીં દિલકો મેરે આરામ.
આયા હું એક કારે ઝુરૂરતકે લિયે મેં;
રેહતા હું ઇસી કારકી બસ ફિક્રમેં મુદામ.
પર હાં મુરાદ મેરી બર આયેગી બેશક;
તુમ્હીં પર હોગા યકીં, મેરે દિલકા પુરા કામ.

અલીબાબા—હાં હાં. કયાં મુઝાયકા હય, ખુદા ચાહે તો મેં આપકે કામકો દિલો જાનસે અંજામકો પહોંચાઉંગા.

ગાના

સહેલિયાં—સરકાર મેહેલમેં આઓ,
અલીબાબા—તકલીફ ઝરા ફરમાઓ.
સરદાર—મેં આતા હું તુમ જાઓ.
સબ—વહાં આપ ભી તશરીફ લાઓ.
બાબા હસન—હય દાની,
અલીબાબા—મેહમાની,
સરદાર—મહેરબાની,
મરજીના—પેહચાની
સરદાર—હાં નમાઝ પઢકર આતા હું, ખુશતર હોકર, ઘરકે અંદર,
મરજીના—ઓ બદઅખ્તર, સર પર મારૂં ખંજર બેડર હો કર.
સબ—મેહમાનદારીકી તૈયારીમે ગુલકારી કી હે સારી,
સરદાર—હાય માર ડાલા, મારડાલા મારડાલા,

* * *

અલીબાબા—ઓ કનીઝ બદ તમીઝ યેહ તુને કયા કારે ઝબું કિયા;
મેહમાનદારીકે ઇવઝ બેચારેકા ખું કિયા.

ગાના.

મરજીના—લોંડી મેં કંગાલ હું તુમ સાહબે ઇકબાલ,
નિહાં હમારી અકકલ અયાં તુમ્હારા ખયાલ.
મેહમાં નહી યેહ ચોરોંકા સરદાર હય ચંડાલ;
ઇસકે સારે સાથિયોંકો કિયા મેને પામાલ.
એકહી ખંજરકે મારે તલમલાતે રેહ ગયે;
તેલકે કુપ્પો મેં સારે બિલ બિલાતે રેહ ગયે
ચાહે યેહ તેરી લોંડીકા સર કટવા ડાલ,
ઝેબાઇ, ખુરસંદી, હાઝિર હે તેરી બંદી;
તેરી બંદી હાઝિર હે યેહ ગંદી ચાહે બિકવાડાલ,
ચાહે યે તેરી લોંડીકા સર કટવા ડાલ

* * *

ગાના.

અલીબાબા—વાહરી તેરી અકલિયા, વાહરી તેરા ખયાલ,
દેખ યેહ તેરી ચતરિયા મેં હુઆ ખુશહાલ,
ગલે મેં તેરે ડાલદું અરી મોતિયનકી માલ,
સાફ યે તોરે ચલનકા ખુલ ગયા સબ હાલ.

સબ—વાહરી મરજીના યેહ કેસા કામ તુને કર દિયા,
અકલમંદીસે જહાંમેં નામ પયદા કર દિયા.
તેરી યેહ હુશિયારીમેં ધન લુંટવા ડાલ,
દાનાઇ તેરી બંદી ઝેબાઇ શરમિન્દી.
વોહ ચંદી ખુરસંદી, ચમન બનવા ડાલ.

8577 | દિલમેરા લેકે મેરી જાન દગાકી તુને—ગઝલ.
| વાર એક ઓર રગેં જાંપે લગાતે જાઓ—"

## (૨૮૭)

દિલ મેરા લેકે મેરીજાન દગાકી તુને,
થી મુઝે ચશ્મે વફા મુઝસે જફાકી તુને.
અપને પેહલુમેં રકીઓં કો જગા દી તુને;
કૌનસા ઝુલ્મ કિયા જીસકી સઝાદી તુને.
ગમ દિયા રંજ દિયા દાગ દિયા; ઝેહર દિયા
ખ્વાબે બીમારે મોહબ્બત કી દવાકી તુને.
વાહ કિસ્મત કે ન કુછ ફેઝ મિલા અય અકબર;
જાન આફતમેં મેરી જાન ફંસાદી તુને.—

---

## ( ૨૮૮ )

વાર એક ઓર રગે જાંપે લગાતે જાઓ;
અપને હાથાંસે યેહ ઝગડેકો મિટાતે જાઓ.
કબ્રતક આયે હો ગર સાથ જનાઝેકે મેરે;
હાય મેરી મિટ્ટીકો ભી મિટ્ટીમેં મિલાતે જાઓ.
અયસે મુંહ ખોલ દે લિલ્લાહ કફનકો મેરે;
હાય કુએ જાનાભી મુઝે ઓર દિખાતે જાઓ.
મેરે પેહલુસે ઉઠે જાતે હો અય જાને જહાં;
દર્દે દિલકી તો દવા કોઇ બતાતે જાઓ.

---

P. 8578 | રાત ફુરકતકી કિસી સુરત બસર હોતી નહી–કાંગડા.
યહી નકશા રહા કુછ દિન અગર ચશ્મે સિતમ-
ગરકા—નાગેસરી.

( ૨૮૯ )

રાત ફુરકતકી કિસી સુરત બસર હોતી નહી;
મેહરકી મુઝ પર નઝર રશ્કે કમર હોતી નહી.
ચશ્મે તરકો ઉનકે આનેકા હે હરદમ ખયાલ;
આશનાએ ખ્વાબે મેહશર રાતભર હોતી નહી.
યાદ મુઝસે હિજ્રમેં કેહતી યહી હય બાર બાર;
નામુરાદોંકી હે કેસી ધડ સહર હોતી નહી.
આપસા માઅશુક દુનિયામેં કહાં હે લે બતા;
કૌન હય અયસા હસીં જીસકી ખબર હોતી નહીં.

---

( ૨૯૦ )

યહી નકશા રહા કુછ દિન અગર ચશ્મે સિતમગરકા;
નિગાહે શર્મભી દેને લગેગી કામ ખંજરકા.
કભી મુઝસેભી ખિલ્વતમેં હુવા કરતીથીં કુછ બાતેં;
કભી મુઝપર ભી મુઝસે થા નિસાર એક બંદા પરવરકા.
જફાસે હે કભી ઇશ્રત વફા પર હે કભી હસરત;
દિખા કર હાલે દિલ હમને બનાયા ઉનકો પત્થરકા

P. 8579 | સદહા શહીદે નાઝ મેરી જાન હો ગયે—ગઝલ.
તેગે નિગાહે નાઝ અચાનક જો ચલ ગઇ— „

( ૨૯૧ )

સદહા શહીદે નાઝ મેરી જાન હો ગયે,
કુરબાન સેંકડો તેરે કુરબાન હો ગયે—
ખોલે કિસીને બાલતો વાબસ્તગાને ઝુલ્ફ;
માનીંદે બુએ ઝુલ્ફે પરેશાન હો ગયે.
આમદપે ઉન બુતોંકે કયામત હુઈ નિસાર,
જીતને ખિરામે નાઝથે કુરબાન હો ગયે.

---

( ૨૯૨ )

તેગે નિગાહે નાઝ અચાનક જો ચલ ગઇ;
બિજલીકી તરહ ખિરમને દિલ પર મચલ ગઇ—
મનસુરકો ચઢા દિયા સુલીપે ઇસલિયે;
એક બાત જોશે ઇશ્કમેં મુંહસે નિકલ ગઇ.
રખ લો સિરાજ સીનેમેં તસ્વીર યારકી;
દેખા જો સિર ઝુકાકે તબીઅત બહલ ગઇ.

---

P. 8580 | અદા બાંકી તિરછી દિખાયે ચલા જા—ગઝલ.
તિરે નિગાહે નાઝ કિસી ખુશ જમાલકે— „

( ૨૯૩ )

અદા બાંકી તિરછી દિખાએ ચલા જા;
મુઝે અપના શયદા બનાએ ચલ જા—

મિલા વોહ નશા જીસમેં બસ તુહીતુ હે;
મેરી મયકો મયસે મિટાયે ચલા જા.
ભુલા લેંગે દિલકી કશિશસે તુઝે હમ;
ચલા જા ચલા મુંહ છુપાયે ચલા જા.
રહે ખ્યાલે દુનિયા ન કુછ હોશ દીંકા,
મેરે દિલસે દોનોં ભુલાયે ચલા જા.

---

( ૨૯૪ )

તીરે નિગાહે નાઝ કિસી ખુશ જમાલ કે;
પેહલુસે લે ગયે જીગરો દિલ નિકાલ કે.
ફિતને ભી પાયમલ હો, ઠોકરસે રાહ મેં;
મેહશર ભી લે કદમ તેરી મસ્તાના ચાલ કે.
કુછ પી ગયે હેં અજ મુકર્રર જનાબે શેખ;
હુ હક જો કર રહે હેં અમામા ઉછાલ કે.
દો ઘુંટ કયા પિલાયે કે મદહોશ કર દિયા;
કાયલ હેં હમ તો તેરે નિગાહકે કમાલ કે.

---

P 8581. | તેરી ધુમ હે ફર્શ સે તાઅ સમા—કવ્વાલી.
| વોહી નુર યા મુસ્તુફા બનકે આયા—ના'ત.

( ૨૯૫ )

કરમ કર મેરે ખ્વજા ગમકી બદલી સરપે છાઇ હય;
મગર બિગડી બના દે તુને લાખોંકી બનાઇ હય.
અપને ખ્વાજા કા ચમન ફુલતે ફલતે દેખા;
ઉનકે રૌઝે પે જો કન્દીલકો જલતે દેખા.

ખુલ્દે બરી કયોં ન કહેં અજમેરકો હમ બાગે ઇરમ;
હમને રિઝવાં કો જો રૌઝે પે મચલતે દેખા.

× × ×

તેરી ધુમ હે ફર્શ સે તાબ સમા,
સુલતાનુલ હિન્દ ગરીબ નવાઝ;
હર સિમ્તમેં બજતા હે ડંકા તેરા,
સુલતાનુલ હિન્દ ગરીબ નવાઝ.
લાખોં તેરે હિજર કે દીવાને,
લાખોં તેરી શમ્આ કે પરવાને;
( ઓહો ) શયદા લાખોં ઓર લાખોં ફિદા,
સુલતાનુલ હિન્દ ગરીબ નવાઝ.
સદકે અજમેર કી રાહોં કે,
કુરબાન તેરી પ્યારી નિગાહોં કે;
સદ સલ્લલ્લા સદ સલ્લલ્લા,
સુલતાનુલ હિન્દ ગરીબ નવાઝ.

( ૨૯૬ )

ઇસા કે મોજેઝોંને મુરદે જીલા દિયે હેં;
( અરે ) હઝરત કે મોજેઝોંને ઇસા બના દિયે હેં.

* * *

વોહી નુર યા મુસ્તુફા બનકે આયા;
હરેક દર્દે દિલકી દવા બનકે આયા.
( સુબ્હાનલ્લાહ ! )

શરીઅતકા ડર ગર ના હોતા તો કેહ દું;
રસુલે ખુદા ખુદ ખુદા બનકે આયા.
સુના હે કે યુસુફ પે આશક ઝુલયખા;
મગર હક્કા વોહ દિલરૂબા બનકે આયા.
સુના હય કે મુસા કલીમે ખુદા થે;
મોહંમદ હબીએ ખુદા બનકે આયા.
( સુબ્હાનલ્લાહ ! )
કિયા યાદ મુશ્કિલમેં જબ હમને ઉસકો;
તો ફોરનહી મુશ્કિલ કુશા બનકે આયા.

---

P. 8584. | અજબ અદાસે ચમન મેં બહાર આતી હય—ગઝલ.
હાય તોરી બાંકી નજરિયાને મારા —કવ્વાલી.

( ૨૯૭ )

અજબ અદાસે ચમન મેં બહાર આતી હય;
કલી કલીસે મુઝે બુએ યાર આતી હય,
હવાયે સર્દકે ઝોંકે નહી અય બાદા કશો;
નસીમે રેહમતે પરવર દિગાર આતી હય.
ન એક રોઝ ભી તર્કે શરાબ હો સાકી;
કે એક સાલમે ફસ્લે બહાર આતી હય.
કુછ ઇખ્તિયાર કિસીકા નહી તબીઅત પર;
યે જીસપે આતી હય બે ઇખ્તિયાર આતી હય.
ઉસ આઇનેકી સિકંદર તલાશ હય હમકો;
જીસ આઇને મેં નઝર શકલે યાર આતી હય.

---

( ૨૯૮ )

હાય તોરી બાંકી નજરીયાને મારા;
મોરે પ્યારે સૈયાં, તીબાકે મિયાં, બાંકે નયનોંસે ફિર હો ઈશારા
નબીકા રંગે આરિઝ સાંવલા હય ઓર સલોના હય;
લબે રંગીં મેં હયએઅજાઝ ઓરઆંખોંમેં હોના હય.
યે ખંજર હય કે અબરૂ હય નઝર હય યાકે નશ્તર હય
ખુદા જાને કે કયા હય જો ખટકતી દીલકે અંદર હય.
ઇશ્ક સરકાર હુઆ, ગર્મ બાઝાર હુઆ,
તીર ગમખ્વાર હુઆ, મરને તૈયાર હુઆ,
અબ મદીનેમે ઇસે જલ્દ બુલાલો સરકાર,
આપકે હિજ્રમેં શાયક કો હય જીના દુશ્વાર.
હાય કીજીયે કરમ અબ ખુદારા હાય તોરી બાંકી નજરીયાનેમારા

---

P. 8585 | તેરી ઝાત આલમમેં આઇ નહોતી—નાં'ત
કયા ઉમ્મીદ મગફિરત અયસે ખતાવારોંમ' હું—"

( ૨૯૯ )

તેરી ઝાત આલમમેં આઇ નહોતી
તો ઝાહિદ ખુદાકી ખુદાઇ નહોતી.
મોહમ્મદકી ગર ઝાત આઇ નહોતી;
તો કલ્મેસે દિલકી સફાઇ નહોતી.
અલી કો જો દુનિયામે પયદા ન કરતા;
તો મુશ્કિલહી હોતી કુશાઇ નહોતી.

* * *

મોહંમદ ગુલસ્તો અલી બુએ ગુલ; બની ફાતમા અંદરા બર્ગે ગુલ..
જો હાજત રવા ઐસા પેદા નહોતાઃ તો આલમકી હાજત રવાઇ નહોતી
નબી આપ ઉમ્મતપે આશક નહોતા; તો ઉમ્મતકી મુશ્કિલ કુશાઇ નહોતી.
તેરી ઝાત૦—

---

( ૩૦૦ )

કયા ઉમેદ મગફિરત એસે ખતા વારોં મેં હું;
દિલકી બક્ષિસહી નહી મેં ઉન ગુનેહગારોં મેં હું.
(વાહવાહ)નેક બદ દોનો કિયે હેં કામ મૈંને અય કરીમ;
બેગુનાંહોંમેં ખડાહું યા ગુનેહગારોંમેં હું.
( વાહરે વાહ વાહરે વાહ. )
કાબે વાલા હોકે કરતા હે બુતોંસે છેડ છાડ;
જોડતા તસ્બીહકા રિસ્તા મેં ઝુન્નારોંમેં હું.
મુદ્દતે બાદા પરસ્તી કૌન લાયેગા યકીં;
જબસે ગેહ દુનિયા નથી મૈં જબસે મય ખ્વારોંમેં હું.

---

P. 8629 | ખુલતેહી આંખ ઇશ્ક કે બીમાર હો ગયા;—ગઝલ.
| પેહલે તો શબે વા'દા તુમ મેરા કહા કરના— „

( ૩૦૧ )

ખુલતેહી આંખ ઇશ્કકે બીમાર હો ગયે—(૨)
પર બી ન આયે થે કે ગિરફ્તાર હો ગયે—
ઝાહિદ બુરાઇ કયા હે હસીનોંકે ઇશ્કમેં;
અચ્છા મિલા જો માલ ખરીદાર હો ગયે—

દિલમેં બુતોંકા ઇશ્ક હય, લબપે ખુદાકા નામ;
અબ કયા બતાયેં કિસકે ગુનાહગાર હો ગયે—
જીતના ખિંચે હમ ઉસસે મોહબ્બત હુઇ સિવા;
પરહેઝ કરકે ઓરભી બીમાર હો ગયે—

---

## ( ૩૦૨ )

પેહલે તો શબે વા'દા તુમ મેરા કહા કરના;
મુખતાર હો જો ચાહો ફિર જૌરો જફા કરના
વોહ કત્લતો કર બૈઠે અંજામ કુછ ન સોચે;
બચકર રહે હેં દિલમેં, અબ ચાહિયે કયા કરના.
ઇન્સાફ મેરા અય બુત, અબ હાથમેં હે તેરે;
એ રેહમ નહો જાના કુછ ઔરે ખુદા કરના—

---

P. 8630 | લે ઉડે અપની હવામેં જબ મુઝે નાલે મેરે—ગઝલ.
સખ્ત જાનીસે ડરે જાતે હયેં— ,,

## ( ૩૦૩ )

લે ઉડે અપની હવામેં જબ મુઝે નાલે મેરે—
દિલ સંભાલે રો દિયે સબ ચાહને વાલે મેરે—
આસમાંકી ખૈર યારબ દિલ જલા હે ઇસ તરાહ;
સીનઓ દિલ તોડકર, નિકલે હેં અબ નાલે મેરે
બે મુરવ્વત બે વફાને, તીર ખેંચા સરસે યોં;
રોકે બાલીંસે ઉઠે સબ ચાહને વાલે મેરે.

---

( ૩૦૪ )

સખ્ત જાનીસે ડરે જાને હો, કાતિલ નામ હય;
તુમ ઉઠાઓ તેગ મરજાના હમારા કામ હય.
મય નહીં મિલતી તો પીતે હૈં લહુકે ઘુંટ હમ;
દિલહી સાકી હે મેરા ઓર દિલહી દિલકા જામ હય.—
પેહલે મારા તીર મુઝકો ફિર ગલે લિપટા લિયા;
કયા ઇસી દિનકા સબક થા યારકી ઝંજીરમેં.—
મય નહીં મિલતી તો પીતે હેં લહુકે ઘુંટ હમ;
દિલહી સાકી હે મેરા ઓર દિલહી દિલકા જામ હય.—

---

P. 8632 | રાઝે ઉલ્ફત દિલસે ભી કેહકર પશેમાની હુઇ—ગઝલ.
છોડે તો ઝરા અબ તો અંદાઝે હિજાબાના— „

( ૩૦૫ )

રાઝે ઉલ્ફત દિલસે ભી કેહકર પશેમાની હુઇ;
બાત અપને મુંહસે નિકલી ઓર બેગાની હુઇ.
તેરે દીવાનેને કયા રંગે અસર પયદા કિયા;
જીસ પરીસે મિલ ગઇ આંખેં વો દીવાની હુઇ.—
બે વફાઇકે ગિલે વો નાઝસે કેહને લગે;
બેવફાકો કયોં દિયા દિલ તુમસે નાદાની હુઈ.—

---

( ૩૦૬ )

છોડો તો ઝરા અબ તો અંદાઝે હિજાબાના;
દેખો તો યેહ ખિલવત હય, અપના હે ન બેગાના.

દિલ લેકે સિતમગરને, ફેંકા ઉસે યોં કેહકર;
હમ જાનતે કયોં દેતે, મેરા ઇશકકા પયમાના.
દિલભરકે તસવ્વુરમેં અય રશ્કે પરી ખાના—
દિલ લેકે સિતમગરને ફેંકા ઉસે યોં કેહકર;
હમ જાનતે કયોં લેતે, એહ દર્દકા પયમાના.—

---

P. 8633 | ક્યા ખબરથી તુમપે દિલ આના બલા હો જાયગા—ગઝલ.
તુમ્હારી આંખેં હેં મિસ્લે જાદુ— દાદરા

( ૩૦૭ )

કયા ખબરથી તુમપે દિલ આના બલા હો જાયગા;
રંજો ગમકા ઉમ્ર ભરકો સામના હો જાએગા.
આપકી કલકલને મારા ઝુટકી કુછ હદ ભી હય;
રોઝ કરદેતે હો કલ વાઅદા વફા હો જાયેગા—
તુમ જો ઉઠ જાઓગે પેહલુસે તો કયા હો જાયેગા.
બસ યહી ના દર્દે દિલ કમ હોસલા હો જાયેગા.
માનલો બિસ્મિલકા કેહના, તુમ નલો જાનેકા નામ;
ફિર વોહી બેતાબિયોંકા સામના હો જાયગા—

---

( ૩૦૮ )

તુમ્હારી આંખેં હેં મિસ્લે જાદુ, નઝરસે કરદો બશરકે દો દો;
નિગાહ લડાઓ જો તુમ કિસીસે, તો હોવેં ટુકડે જીગરકે દો દો.
અજબ અદાયેં હેં આશકોંકી, દિલો જીગરકો કિયા હે ઘાયલ;
રહેંગે મમનુ વોહ તા કયામત તુમ્હારી તિરછી નઝરકે દોદો.

જમાલે રૂખ દેખનેકો અપને રખાહે દો આઇનોં કો આગે;
દિખાઇ દેતે હેં સાફ જલ્વે, તુમ્હારી રશ્કે કમરકે દો દો.
હું બીસ બોસોંકા ઉનકા નોકર, વોહ રોઝ દેતે હેં મુઝકો ગિન કર;
જો ચાર ચશ્મોંકે આઠ રૂખકે, લબોંકે ચારોં ઉપરકે દો દો.

---

P. 8634 | કુચયે ઇશ્કમેં ઝિલ્લત ભી હે રૂસવાઇ ભી—ગઝલ.
| મુઝકો ઉનસે ઉનકો ગૈરોંસે ઉલ્ફત હો ગઇ— „

( ૩૦૯ )

કુચયે ઇશ્કમેં ઝિલ્લતભી હે રૂસવાઇ ભી;
લોગ દીવાના કહા કરતે હેં સોદાઇ ભી.
અપને માશુકસે યાર બન જુદા હો કોઇ;
સચ તો યેહ હય કે બુરી હોતી હે તનહાઇ ભી.
કયા કરૂં અય દિલ અબ તલક ન આયે હેં વોહ;
વા'દા કિયા હય ઓર સરકી કસમ ખાઇ ભી.

---

( ૩૧૦ )

મુઝકો ઉનસે ઉનકો ગૈરોંસે ઉલ્ફત હો ગઇ;
મેરી શોહરતસે ઝિયાદા ઉનકી શોહરત હો ગઇ.
બઝમમેં મેરી ઉનકી ખાસ ખિલવત હો ગઇ;
હાય યેહ કેહ કર મેં જાઊં, શમ રૂખસત હો ગઇ.
હમ જો કેહતે થે તુઝે, સોહબત ગૈરકી અચ્છી નહી;
ગૈરસે મિલકર તુમ્હારી ગૈર હાલત હો ગઇ.
બાદ મરનેકે હાં મેરે, ખબર હુઇ ઉનકો ઉસ વકત;
દફન મુઝકો કર દિયા, તામીર તુરબત હો ગઈ.

---

P. 8635 | કર ગયા મુઝકો વો ઝાલિમ હમે રૂખસત બરબાદ-ગઝલ
| સિતમ સહેંગે જફા સહેંગે— „

( ૩૧૧ )

કર ગયા મુઝકો વો ઝાલિમ હમે રૂખસત બરબાદ;
અબ રહુંગામેં યોંહી, તા બ કયામત બરબાદ.
અપને મરનેકા હમેં ગમ નહી લેકિન અય જાં;
હમ ન હોંગે તો યેહ હો જાયેગી સોહબત બરબાદ.
સાથ ગૈરોંકે ન જાયા કરો કેહના માનો;
કુચ્યા ગરદીસે હુવા કરતી હે ઇઝઝત બરબાદ

---

( ૩૧૨ )

સિતમ સહેંગે, જફા સહેંગે, હઝાર ઝિલ્લત ઉઠાયેંગે હમ;
સર અપના દે દેંગે તેરે દરપર, લેકિન યહાંસે ન જાયેંગે હમ.
યેહ ચારાગર તુઝસે આરઝુ હે, લગા ન ઝખ્મોંપે મેરે મરહમ;
કભી જો સફફાક વો મિલેગા, તો ઝખ્મ અપને દિખાયેંગે હમ.
હે રાત બરસાતકી યેહ સાકી, લગા દે મુંહસે જો કુછ હે બાકી,
ખબર હે કયા વકત ફિર મઝેકા, યે પાયેંગે યા ન પાયેંગે હમ.

---

P. 8636 | મિટ ગયા જબ મિટનેવાલા, ફિર પયામ આયા તો કયા—ગ.
| હમારી સારે અસારોંમે આબરૂ હો જાયે- „

( ૩૧૩ )

મિટ ગયા જબ મિટનેવાલા ફિર પયામ આયા તો કયા;
દિલકી બરબાદીકે બાદ, ઉનકા સલામ આયા તો કયા.

હયરસે કાએકો પહોંચા ગૈબસે આઇ સદા;
ટોકરે ખાકર સુએ મેહશર હરમ આયા તો કયા.
કાશ ઉનકી ઝિન્દગીમેં હમ યે મંઝર દેખતે;
યોં સરે મકતલ કોઇ મેહશર ખિરામ આયા તો કયા.
અય દિલે નાશાદ મિટની આજ કુએ યારમેં;
તુ મેરી નાકામિયોંકે બાદ કામ આયા તો કયા.

---

( ૩૧૪ )

હમારી સારે અસીરોંમેં આબરૂ હો જાય;
કમન્દે ઝુલ્ફ અગર હલ્કયે ગુલુ બન જાય.
ઇશારા સોઝને મિઝગાંસે ગર ઝરા કર દો;
તો ચાક દામને ઝખ્મે જીગર રફુ હો જાય.
ઓર દુનિયાકી જો ખુબી હે વો દુનિયાકો મિલે;
મેરી તકદીરમેં અલ્લાહ કરે તુ હો જાય.
જફા ઓર ઝુલ્મ કી જબ કદ્ર તુમકો હો માલુમ;
જો યાર તુ હે વો મેં હું જો મેં હું તુ હો જાય.

---

P. 8638 | તમન્નાએ શબે વસ્લન હે કિસ્મત આઝમાઇ હય;—ગ.
| મેરી આંખ ઉસ બુતસે જબ લડી હય— „

( ૩૧૫ )

દેખિયે ગમમેં તેરે જાન રહે યા ન રહે,
અરે હાં—એક શબ ભર તેરા મેહમાન રહે યા ન રહે.
વસ્લકી રાત હે દિલ ખોલકે મિલલે અય સનમ;
ફિર ખુદા જાને યેહ સામાન રહે યા ન રહે.

+ + +

તમન્નાએ શબે વસ્લતહે, કિસ્મત આઝમાઇ હય;
સુબુ હય મય હય, સાકી હય, શરાબે અર્ગવાની હય.
હમીંપર હેં જફાયેં આપકી લેકિન રકીબોં પર;
ઇનાયત હે, નવાઝિશ હે, કરમહે મેહરબાની હય.
તડપતા હું યહાં મૈં ઓર ઉન્હે વ્હાં બઝમે દુશ્મનમેં;
ખુશી હય શાદી હય, એશો તરબ હય શાદમાની હય.
મેરા એહવાલ વોહ કાસિદ અગર પુછે તો કેહ દેના;
કે તપ હે દર્દે સર હે લાગિરી હય ના તવાની હય.
ગઝલકો સરફરાઝે ખસ્તા જાંકી સુનકે વોહ બોલે,
હિકાયત હય કે કિસ્સા હય, ફિસાના હય કહાની હય.

---

( ૩૧૬ )

જબ તક તો નઝર સીધીથી થા તીરકા જવાબ;
ટેઢી જહાંસે હો ગઇ તલવાર બન ગઇ.
મેરી આંખ ઉસ બુતસે જબસે લડી હય;
લગી ચશ્મસે આંસુઓંકી ઝડી હય.
દુઆ દેંગે એક બોસાદો રાહે હક પર;
ખુદા જાને કયા વકત હય કયા ઘડી હય.

*　　*　　*　　*

સા નદો તુમ દોહી દો, બોસે વલે ઇસ ઢબકે દો;
હય મસલ મશહુર બીન મતલબકે સૌ મતલબકે દો.
એક હમને કબ લિયા દેનેહી હોં તો દો હી દો;
આઠ બોસોંકા હું તાલિબ ઉસ બુતે એયાશકા,
સુબ્હાકે દો શામકે ઓર દિનકે દો શબકે દો.

*　　*　　*　　*

દુઆ દેંગે એક બોસાદો રાહે હક પર,
ખુદા જાને કયા વક્ત હય કયા ઘડી હય.
તુમ્હારાભી ઝિકર થા આ ગયે તુમ,
બહોત ઉમ્ર અયજાં તુમ્હારી બડી હય—

---

P. 8641 | ઉસી હુસ્નકો પા ગઇ આંખેં—ગઝલ.
| તેરાસા હુસ્નો શબાબ અય સનમ— ..

( ૩૧૭ )

ઉસી હસીનકો જો પા ગઈ આંખેં;
કયા તમાશા દિખા ગઇ આંખેં.
ચાર આંખેં જો મેરી ઉનસે હુઇં;
દિલપે બિજલી ગિરા ગઇ આંખેં..
લાખ પરદેમેં વો છુપે જાકર;
લેકિન ઉસ પર ભી પા ગઇ આંખેં,
મેરે દિલમેં જીગરમેં સીનેમેં;
અબ તુમ્હારી સમા ગઇ આંખેં. ઓહોહો
વાહરે ઉનકા હુસ્ને આલમતાબ;
દેખના થા કે આ ગઇ આંખેં,
દેખ લેના ગઝબ હુવા બિસ્મિલ;
દિલમે ઉનકી સમા ગઇ આંખેં.

---

( ૩૧૮ )

તેરાસા હુસ્નો શબાબ અય સનમ કિસીમેં નહીં;
ખુદાઇ દેખી ખુદાકી કસમ કિસી મેં નહી.

બુરા હે હાલ મરીઝોંકા તેરી ઉલ્ફત મેં;
ચલે યે દોકદમ ઇતના ભી દમ કિસીમેં નહીં.
તુમ્હેં તો તકતે હેં મેહફીલમેં ચાહને વાલે;
ખમોશ બયઠે હયેં યોં જયસે દમ કિસીમેંનહીં.
હમને ખુબ દેખલિયા હમને ખુબ જાંચ લિયા;
જો બાત તુઝમેં હે તેરી કસમ કિસીમેં નહીં.
જો દેખે જલ્વયેખાલિકકો કિસ તરેહ દેખે;
કે હર કિસીમેં વો હે ઓર ફિર કિસીમેં નહીં.

---

P. 8643 | પિયા રૂઠો ન મોસે મૈં મર જાઉંગી—ઠુમરી.
કોઇ એસા દવા દુઃખકી નમિલી— „

( ૩૧૯ )

અરે મર જાઉંગી પિયા રૂઠો ન મોસે,
મેં તો મર જાઊંગી;—પિયા૦
પ્રિતી તુમ્હારી મનમેં રખુંગી,
કોઇ પુછેગા મુઝસે મુકર જાઉંગી—
અરે પપિહા બાવરે આધી રાત મત કુક;
મેં સુલગતીથી ધીરે ધીરે, તેને ડારી ફુંક,
કાટું ચોચ પપિહાકી, તા પર છિડકું નોંન
પિયુ મોરા મેં પીકી, તુપી કહેં સો કૌન
હે, પિયા હમ તુમ દોનો એક હયેં ઓર કેહનેકો દો;
અરે મનસે મનકો ખોજીયો તો કભુના દો મન હો.
છબી દિખલાકર મનહર લીનો
છોડકે તુમકો કિધર જાઊંગી—પ્રિયાં૦

---

( ૩૨૦ )

કોઇ એસી દવા દુખકી નમિલી, મેરે દુખકો જો મિટા દેતી;
કોઇ પીતકી એસી ચલી ન હવા. યસરબ નગરીમેં ઉડાદેતી.
મુઝે પુછતે સબ તીબામેં અગર, કિસ બાંકે જવાંને મોહ લિયો;
તો મેં લેકે બલાયેં રોરોકર, તેરે રોઝેકો બઢ કે બતા દેતી.
મુઝે હશ્રમેં જબ અય શાહે અરબ, લેજાયેં મલક દોઝખકી તરફ;
કભી તેરી શફાઅત કરતી મદદ, કભી રેહમત આકે બચા દેતી.
કયા ડર હે મુઝે ભલા રોઝે હશર, જબ તુહે હમારે પલ્લે પર;
મોરી ખુલતી સિયાહકારી જો વહાં, તોરી કાલી કમ લિયા છુપાદેતી.

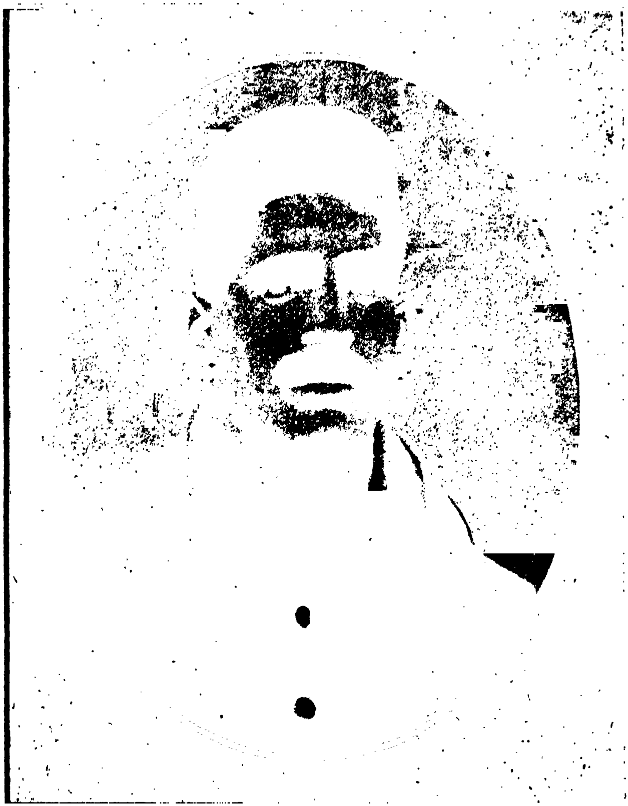
---

P 8644 | યા ખુદા જીસ્મમે જબ તકકે મેરીજાન રહે—ના'ત.
તેરા કરમ જો શહે ઝી વકાર હો જાય— "

( ૩૨૧ )

યા ખુદા જીસ્મમેં જબ તક કે મેરીજાન રહે;
તુઝપે સદકે તેરે મેહબુબ પે કુરબાન રહે.
દિલ વોહી દિલ હે કે જીસ દિલમેં તેરા ધ્યાન રહે;
જાન વોહ જાન હે જીસમેં તેરા ઇમાન રહે.
ના ઉમેદીસે બચાના મેરે દિલકો યારબ;
વસ્લ મુમકિન નહીં તો વસ્લકા અરમાન રહે.
કોઇ મેહશરમેં નહીં પુછને વાલા યા રબ;
મુઝ ગુનાહગાર સિયાહ કારકા ભી ધ્યાન રહે.
કુછ રહે યા ન રહે પર યે દુઆ હે કે અમીર;
નઝઆ કે વકત સલામત મેરા ઈમાન રહે.
યા ખુદા જીસ્મમેં જબ તક કે મેરીજાન રહે—

---



પંડિત બુદ્ધિચંદ્ર

"હિઝ માસ્ટર્સ વોઇસ" રેકર્ડસ.



પંડિત વિષ્નુ દત્ત

"હિઝ માસ્ટર્સ વોઈસ" રેકર્ડસ.

( ૩૨૨ )

તેરા કરમ જો શહે ઝી વકાર હો જાએ;
ઝર્રએ ખાકે નબી તાજદાર હો જાએ.
હસબ જો રોઝેકે પુરનુરકા ગે કિયા સાકી;
ઉતરકે ચાંદ ચિરાગે મઝાર હો જાએ. ( વાહવાહ )
જો દેખ પાએ ગુલે દાગહાએ ઇશ્કે રસુલ;
ગલેકા હાર નસીમે બહાર હો જાએ.
અગર ઇસમેં ઉસકી કારેનેક દેખની હો અગર;
ગુનાહગાર ઝરા શર્મસાર હો જાએ.
હુઝુર હશ્રમેં રોનક અફરોઝ હોં તો અમીર;
ગરમહોં બામ તો લુત્ફે પુકાર હો જાએ.

---

P. 8646 | કયા કતરે તુઝમેં આબ નહીં—ગઝલ.
ઓફિદાએ હુસ્ને આલમ તાબ— „

( ૩૨૩ )

કયા કતરે તુઝમેં આબ નહીં, નાચીઝ ન બન આ'લા બનજા;
આ નિકલ સદફકી ઝુલ્મતસે, ઓર લુલુએ લાલા બનજા.
કયોં અંધા બનાહે ગફલતસે, કર જહો જેહદ આકા બનજા;
દે છોડ ખુદીકા હુબાબ ન બન, ચલ મૌજમેં આ દરિયા બનજા.
અય ઝર્રે તુ નમરૂદ ન બન, તુકુલહે કલ મેહદુદ ન બન:
તુ નુર હે નુરહો દુદ નબન, ખુરશીદો સિપર આરા બનજા.
યારોંકા ખારે રાહ નબન, હમ જીન્સોંકા બદ ખ્વાહ નબન;
આ રાહપે તુ ગુમરાહ નબન, ખુદ અપના રાહનુમા બનજા.

કૈસા ઝેહરી ઓર મુસાઇ; કયા હિન્દુ મુસ્લિમ ઇસાઇ;
ભારત માતાકે હેં લાલ સબ, ભાઇસે ન લડ પ્યારા બનજા.

---

( ૩૨૪ )

ઓ ફિદાએ હુસ્ને આલમતાબ સોદાઇ નબન;
મખઝને અસરાર બન તસ્વીરે રૂસ્વાઇ નબન,
એક ગુલપર હે ફિદા, બુલબુલતુ હર જાઇ નબન;
બાગે દુનિયામેં તમાશા બન તમાશાઇ ન બન.
ઇસ તરાહ ગુલ્શનમેં રેહ, જૈસે કમલ તાલાબમેં—
નજગ લગો ન હરકો ભુલ જાઓ ઝિન્દગાનીમેં;
રહો દુનિયામેં એસેજ્યોં કમલ રેહતા હે પાનીમેં—ઇસ૦
દેખલો ગુલકો મગર ગુલકા શનાસાઇ નબન;
બુત પરસ્તીપર નકર માયલ મુઝે બેહરે ખુદા.
પરદયે રાઝે હકીકત ચશ્મે બીનાઇ નબન—

---

P. 8686 | કરકે રૂખસત ઉનકો તાહદે નજર દેખા કિયે— ગઝલ.
આરામકે થે સાથી કયા કયા જબ વકત પડાતો કોઇ નહીં ,,

( ૩૨૫ )

કરકે રૂખસત ઉનકો તાહદે નજર દેખા કિયે;
જીસ તરફ દેખા ન જાતાથા ઉધર દેખા કિયે.
આતિશે સોઝે જુદાઇકા અસર દેખા કિયે;
જયસા કિસમતને દિખાયા બેખબર દેખા કિયે.
બાદ મરનેકીફ આજાતે હમારી કબ્ર પર;
રાસતા હસરતસે જીનકા ઉમ્રભર દેખા કિયે—

આતશે સોઝે જુદાઇકા અસર દેખા કિયે
જઇસા કિસમતને દિખાયા એ ખબર દેખા કિયે—કરકે૦

( ૩૨૬ )

આરામ કે થે સાથી કયા કયા, જબ વકત પડા તો કોઇ નહીં;
સબ દોસ્ત હંય અપને મતલબકે, દુનિયામેં કિસીકા કોઇ નહીં.
બયઠે હય કહાં અહલે મસનદ અબ્બાસ.હે કુંજે આમ યા બદ:
યા જઝમ તરબ યા કુન્જે લહદ, યા મોમ તમાશા કોઇ નહીં
હય આરઝુ બસ ઇતના હી પતા ચલતા હય તેરી બરબાદીકા;
જીસસે ન બબુલે હોં પયદા ઈસતર્દકા સેહરા કોઇ નહીં—

P. 8687 | જાય યેહ જાન હિજ્રમેં ગઝલ.
| છુરી હય હર નફસ હરહર કદમ હય કામ કાતિલસે ,,

( ૩૨૭ )

જાય યે જાન હિજ્રમેં યા વસ્લે યાર હો;
(અરે) હોના હય જો કુછ અ:જહી પરવરદીગાર હો.
દીલમેં હોં તેરા જલવા ઝબાં પર હો તેરા નામ;
અરે આંખોં મેં તેરા વકતે અજલ ઇન્તીઝાર હો.
સીનેસે મલ રહા હું ઇસ પાયે યારકે;
શાયદ યુંહી સે ખોલે દીલે બે કરાર કો—જાયે૦

( ૩૨૮ )

છુરી હે હર નફસ હરહર કદમ હે કામ કાતિલસે;
અદમ કી શાહરાહેં મીલ ગઇ હે એક રગે દિલસે.

કિસીકા રંજ દેખું યેહ નહીં હોગા મેરે દિલસે;
(અરે)નઝર સૈયાદકી ઝપકે તો કુછ કહદું અનાદિલસે.
ઉમીદો નાઉમીદીકા બહમ હોના વહી જાને;
કિ જીસને કિશતિયોંકો ડુબતે દેખા હો સાહિલસે.
ન સમઝા માંનિયે ગે.રો કફન સમઝાતો યેહ સમઝા;
થકા થા મેં લીપટકર સો રહા દામાને મન્ઝિલસે.

---

P. 8688 | અય આફતાબે અનવરી રોશન નિશાને હૈદરી– બેહાગ.
| જો હો પેશે નજર હરદમ,વોહ હે સુરત મોહમ્મદકી–નાત.

( ૩૨૯ )

અય આફતાબે અનવરી રૌશન નિશાને હેદરી:
આલે મોહમ્મદ બરતરી મખદુમ સાબીર કલયરી.
તુમ બાઇસે ઇજાદ હો ઇસ્લામકી બુનિયાદ હો;
તુમ બેકસોંકી દાદ હો મખદુમ સાબીર કલયરી.
હરદમ યહીં બાંગે જરસ કબ ટુટેગા ફિકરે કફસ;
ફરિયાદ રસ ફરિયાદ રસ મખદુમ સાબીર કલયરી.
સુનલે અસરકી ઇલતીજા ઓ લાડે હૈદર યા ખુદા;
મુશકિલકુશા મુશકિલકુશા મખદુમ સાબીર કલયરી.

---

( ૩૩૦ )

જો હો પેશે નજર હરદમ વોહ હે સુરત મોહમ્મદકી
મેરે દિલકો જો તડપાતી વોહ હે સુરત મોહમ્મદકી
મદીને સ જો આતી હે તો ઇતના પુછલેતા હું

સખા જલ્દી બતા કેસી તબીયત હે મોહમ્મદકી
નહમ દોજખમેં જાયેંગે નહમ જન્નતમેં જાયેંગે
ખડે દેખા કરેંગે રાહમેં સુરત મોહમ્મદકી
નિજા કે વખ્ત જીસ દમ ઉલફતે નશતર નેદિલ એંધા
તો લીખદી ઝોકને યુંહી યેહી હસરત મોહમ્મદકી

---

P. 8689 | રોતે હો તુમ આતે જાતે મેરા મદફન દેખકર ગઝલ
| ગુઝર ઇસ વકત હુવા હે સરે મદફન ઉનકા ,,

( ૩૩૧ )

રોતે હો તુમ આતે જાતે મેરા મદફન દેખકર;
ક્યા કહેંગે હાં દોસ્ત દુશ્મન દેખ કર.
ચશ્મે ગીરિયા બસ તુઝે આતા હે રોના દેખલું;
પુઝેં પુઝેં આસથી યાસે સામા દેખ કર.
ફાતેહા પઢતે વોહ ક્યા ગેહરોં પડે રોયા કિયે;
શમ્આ મદફન બન ગઇ આશિકકા મદફન દેખકર—રોતે૦

---

( ૩૩૨ )

ગુઝર ઇસ વકત હુવા હે સરે મદફન ઉનકા;
અબ તો અય દસ્તે તલબ છોડ ન દામન ઉનકા.
વસ્લમેં ક્યા હે મેરે પાસ જો મેં નઝર કરૂં;
દિલ અદાઓં કા જીગર નાઝ કા તનમન ઉનકા.
તોડકર તખતયે મરકદ ભી નિકલ આઊંગા;
એકસી નામ ન લેના સરે મદફન ઉનકા.

ગિર પડા દિલ જો હમારા તો ઉઠાને કે લીયે;
સાંસપર લોટ ગયા ગોશયે દામન ઉનકા —ગુઝર૦

---

P 8690 | મોમ કયોં કર નહો ઉસ બુતકા જીગર દેખે તો-ગઝલ
| જો મીન્નતોંસે ભી વસ્લકો શબ ,,

( ૩૩૩ )

મોમ કયોંકર ન હો ઉસ બુતકા જીગર દેખે તો;
આજ અય આહ તેરા હમભી અસર દેખેં તો,
નારવા હે રૂએ રૌશન પે ગુમાં હે સબકો,
હમભી સુરત તેરી અય રશ્કેકમર દેખેં તો—મોમ૦
ગાલિયાં દેતે હો કિસ બાત પે ગુસ્સે હો જનાબ,
એક બોસેકા યેહ સબ નાઝ અસર દેખેં તો—મોમ૦
ન હમહી આતે ઝિન્દા તો યાં કૌન હોતા;
જીગરકે થામે ખડે યા યેહ જીગર દેખેં તો,

---

( ૩૩૪ )

જો મીન્નતોંસેભી વસ્લકી શબ વોહ મુહ ન અપના ઇધર કરેંગે;
તો હમભી અય દિલ તડપ તડપ કર ઇધરકી દુનિયા ઉધર કરેંગે,
જો નિકલ જાતે હો જાન જાવો, બનાકે બાતેં ન દિલ જલાઓ;
ન હોગા ઇતનાભી જબ સહારા, તો ઉમ્ર કયોંકર બસર કરેંગે,
જો નિકલ જાતે હો જાન જાઓ, બનાકે બાતેં ન દીલ જલાઓ;
ન હોગા ઈતનાભી જબ સહારા, તો ઉમ્ર કયોંકર બસર કરેંગે—

P 8691 | મિસાલે બર્ક મહફિલ મેં જો વોહ પરદાનશીં આયા—નાત
દિલસી ચીજ ઉનકે હાથ જાતી હૈ— ગઝલ

( ૩૩૫ )

મિસાલે બર્ક મહફિલ મેં જો વોહ પરદાનશીં આયા;
તો બન્દ આંખેં હુઇં સબકી નઝર કુછભી નહિં આયા—
ખુદા જાને નઝર કયા મુઝકો વકતે વાપસીં આયા;
કે જીસકો દેખકર ફિર હોકે મેહશર તક નહિં આયા.
કફનસે હાથ બાહર હેં આખીર સભી સબકે;
યેહ જામા સબકે હાથ આયા મગર બેઆસ્તીં આયા.

---

( ૩૬૬ )

દીલ સી ચીઝ ઉનકે હાથ જાતી હે;
મેરી સબ કાયનાત જાતી હે,
કિસ ખરાબીમેં દિન ગુઝરતા હે;
કિસ મુસીબતમેં રાત જાતી હે,
આજ મુઝતરકી લાશ જાતી હે;
આવો દેખો બરાત જાતી હે,

---

P. 8692 | મન્ઝુર હૈ ખાતિર દીલે નાશાદ કીસીકી—સેંધડા
તસવીરે શમઅ હું મૈં સોઝે ગમે નિહાંસે—ભૈરવી

( ૩૩૭ )

મંઝુર હે ખાતિર દિલે નાશાદ કિસીકી;
અરે હાં કોઇ યાદ રહે, યાદ રહે યા ન કિસીકી.
હાં રોએગી ઉન્હે ખીંચકર ફરિયાદ કિસીકી;
અરે હાં મેહનતભી કભી જાતી હે બરબાદ કિસીકી

જો મુઝ પે ગુઝરતી હે વોહ તુમ પે ગુઝર જાયે;
અલ્લાહ કરે તુમકોભી ચાહત હો કિસીકી—મંઝુર૦
તોબાહ યેહ હમ કરેં કયા, ઉમ્મીદ બુતોંસે;
અરે હાં પત્થરભી કયા સુનતે હૈં, ફરિયાદ કીસીકી––મંઝુર૦

( ૩૩૮ )

તસ્વીરે શમઅ હું મેં સોઝે ગમે નિહાંસે;
મેરી ઝબાં જલાદો ગર ઉફ કરૂં ઝબાંસે.
તારોંકે ટુટનેકો તુમ ગૌરસે ન દેખો;
તીનકે ઉતર રહે હૈં યેહ તુમ પે આસમાંસે—તસ્વીરે.
ઉનકે ખયાલકો હૈ દોનોં મકાંસે નફરત;
હર રોઝ એક નયા દિલ લાયે કોઇ કહાંસે—

P 8693 | બાહેં ગલેમેં ઉનકે શબે વસ્લ ડાલકે––ગઝલ
| વસ્લ હોજાય યહીં હશ્રમેં કયા રખ્ખા હે–– ,,

( ૩૩૯ )

બાહે ગલેમેં ઉનકે શબે વસ્લ ડાલકે;
લુટા કિયા મઝેસે મઝેમેં વિસાલકે.
હમ નિકલે રાત કુચેસે ઉસ ખુશજમાલકે;
હાથોંસે દીલ પકડકે કલેજા સંભાલકે;
નાઝુક કલાઇ તેરી અય જાન દુખ ન જાય
આશિક કે દીલ પે તેગ લગાના સંભાલકે.

( ૩૪૦ )

વસ્લ હો જાય યહીં હશ્રમેં કયા રખ્ખા હે;
આજકી બાતકો કયોં કલપે ઉઠા રખ્ખા હે,
મોહતસિબ પુછ ન ચેહ શીશેમે કયા રખ્ખા હે;
પારસાઈ કા લહુ ઇસમેં ભરા રખ્ખા હે,
કુછ ખબર ઉનકો નહીં મરતે હેં હમ જીસ બુતપર;
ફિર ઇલાહી હમેં કયોં તુને જીલા રખ્ખા હે.
અબ યહાં કેહતે હેં કયોં હાથ તેરા રખ્ખા હે:
દિલ તો હમ લે ચુકે અબ સીનેમેં કયા રખ્ખા હે.

---

P. 8694 | મૈં માજરાયે ચમન કયા કરૂં બયાં સૈયાદ—ગઝલ
| કહાંસે લાયેગા કાસિદ બયાં મેરા ઝબાં મેરી— „

( ૩૪૧ )

મેં માજરાયે ચમન કયા કરૂં બયાં સૈયદ;
ખુલી હે કુન્જે કફ્સ મેં મેરી ઝબાં સૈયાદ.
છુગીને યાદ કિયા યા મેરી કજાને મુઝે;
કફ્સમેં કયોં ચલી આતી હેં હિચકિયાં સૈયાદ.
ઇલાહી દેખિયે કયોં કર નીબાહ હોતા હે;
ઝબાં દરાઝહું મેં ઔર બદઝબાં સૈયાદ.—મેં૦
ગઝબ તો યેહ હે કિ વોહ નોચકર લગાતા હે;
મેરે કફ્સમેં મેરે પરકી તીલીયાં સૈયાદ.

---

( ૩૪૨ )

કહાંસે લાયેગા કાસિદ બયાં મેરા ઝબાં મેરી;
મઝા જબ થાકે ખુદ સુનતે વોહ મુઝસે દાસ્તાં મેરી.

તકાઝા હે ગરીબાંકા કે મુઝકો ચાક કરડાલેં;
તમન્ના હે યેહ દામાંકી ઉડાદો ધજ્જીયાં મેરી.
અગર દાવા મોહબ્બતકા ગલત હે લીજીયે ખન્જર:
હકીકત સાફ ખુલ જાયેગી વકતે ઇમતીહાં મેરી.

---

P. 8696 | આતા નહિં સમઝમેં કયા હે ખયાલ તુમકો—ગઝલ
જાયઝ હે અય હસીનો ચોરીકા માલ તુમકો—,,

( ૩૪૩ )

સમઝપર જીસ કીસીકિ પડ ગયે પત્થર વોહ કયા સમઝે;
ભલા કહિયે બુરા સમઝે બુરા કહિયે ભલા સમઝે.
સમઝમેં કુછ નહિં આતા મગર ઇતના સમઝતા હું;
ન સમઝાનેસે જો સમઝે તો બસ ઉસકો ખુદા સમઝે.

× × ×

(અરે) આતા નહિં સમઝમેં કયા હે ખયાલ તુમકો—
(અરે) કયોં મુઝસે બે સબબ હે રન્જો મલાલ તુમકો.
(અરે) સાયા જહાં ઉઠાયા (અરે) ઉઠ્ઠી વહીં કયામત;
(અરે) પ્રીતનાગરો બલાકી આતી હે ચાલ તુમકો.—આતા૦

---

( ૩૪૪ )

કયોં માંગતે હો દિલકો લે જાઓ બો ચુરાકર;
જાયઝ હે અય હસીનો ચોરીકા માલ તુમકો.
ખડા મસજીદમેં લોગોંકો યેહ કેહતા આજ વાયઝ હે;
પરાઇ ચીઝ ધોકેસે ચુરા લેના જો જાયઝ હે.
બુતોંકા મોલવી બોલા હાં બેશક યેહ ન જાયઝ હે;
મગર જો સામને સબકે ચુરાયે વોહ તો જાયઝ હે.—જાયઝ૦

આતે હેં દેખનેકા યેહ ચાંદ ઓર સિતારે;
[અરે] બખશા ખુદાને એસા હુસ્નો જમાલ તુમકો.—

---

P. 8697 | હૈદર સા સબ્ર કીસને કિયા યારકી ખાતિર—નાત
રસુલે હાશમીકા તાલીબે દીદાર મેં ભી હું. ગઝલ

( ૩૪૫ )

જબ લિખી હકને તેરી તસ્વીર અપને હાથસે;
હાથ મલતી રેહ ગઇ તસ્વીર અપને હાથસે.
હાં ઇમતિહાને હકમે ઇબરાહીમ પટ્ટી બાંધલી
પિસર પર જબ ન ચલી શમશીર અપને હાથસે.
યેહભી દિલતો દેખીયે થે માંકે માસુમ દો;
હલકે નાજુક પર ગીરાયા તીર અપને હાથસે.
(અરેહાં) હૈદર સા સબ્ર કિસને કિયા યારકી ખાતિર;
બેટેભી દીયે સરભી દીયા યારકી ખાતિર.
(અરેહાં હાં) શબ્બીરને સર દેદીયા અબ્બાસને બાઝુ;
(અરેહાં) શબ્બરને ઝેહર લેકે પિયા યારકી ખાતિર.
(હાંહાં રે) પીછે બંધે હાથ ગલે આલે નબીકે;
(અરેહાં) આપસમેં દુઃખ સરપે લિયા યારકી ખાતિર.

---

( ૩૪૬ )

રસુલે હાશિમીકા તાલીબે દીદાર મેં ભી હું;
ઝમાના જીસકા શેદા ઉસકા આશિક ઝાર મેંભી હું,
અરબકે જાને વાલો કાફલો ઠેરો ઝરા ઠેરો;
(હાયરે) તુમ્હારે સાથ ચલનેકે લાયે તૈયાર મેં ભી હું
નબીજી બહરે ઇસિયાંમેં પડી હે ઉમ્રકી કશતી;
લગા દોગે જો યક ઠોકર, તો પલમેં પાર મેં ભી હું.

---

P.8698 | દેખે જો તેરા જલ્વા તડા જાય નઝર ભી—નાત
પેચ પાયા દિલકા મેરે જુલ્ફકી ઝંજીરને—નાત

( ૩૪૭ )

ઇલાહી ઓજ કિસમત હે અરબકે રહનેવાલોંકી;
જીયારત ઉનકો હોતી હે નીરાલેસે નીરાલોંકી;
ખયાલે જુલ્ફે અહમદમેં મે રોયા ઇસકદર શબકો;
કે પહુંચીં ચર્ખે હફ્તુમ પર સદાએં મેરે નાલોંકી.
પેચ પાયા દિલકો મેરે જુલ્ફકી ઝન્જીરને;
ઔર ઘાયલ કરદિયા તેરી નીગાહકે તીરને.
દિલમેં હે તેરા તસવ્વુર રાત દિન તેરા ખયાલ;
કરદિયા તસ્વીર મુઝકો ઇસ તેરી તસ્વીરને.
વાર દોનોંકે ગયે ખાલી ન વકતે ઈમતિહાં;
તેગને કાટા ગલા દિલ ચીર ડાલા તીરને.—

P. 8701 | હાં હાં રે ઉફરે જાલીમ—બતર્જ નાટક
તીરે અદા સે દીલકો હમારે—થીએટ્રીકલ

( ૩૪૮ )

તેરી આંખોંને મતવાલા કિયા બીમારે ઉલફતકો;
તેરી ઝુલ્ફોને ઉલઝાયા અસીરાને મોહબ્બતકો.
તેરી રફતારકે ફીતનેસે દુનિયા ભર ગઇ સારી;
નહીં આનેકો અબ રસ્તા કોઇ મીલતા કયામતકો,
અરે હાય હાયરે ઉફરે ઝાલીમ ચેલ તનના તેરા હાય
મર ગઇ ઉઇ,
જીવનકા સુખ જાનકે ઉન સગંકીની પ્રીત;

પ્રીત કીયે દુખ દેત હઇ દેખો ઉલટી રીત.
જાજારે મુવે પાઉ કયોં ઘેરા મુઝકો
( આવાજ તાલી વન્સમોર )

કયોં ઘેરા મુઝકો, કયોં છેડા મુઝકો હાંહાંરે—જીવનકા૦

( ૩૪૯ )

તીરે અદાસે દિલકો હમારે કાહેકો ભરમાતે હો;
આવો લગાલો સીનેસે કાહેકો શરમાતે હો.
ગઝબ કિયા તેરે વાદેકા એતીબાર કિયા;
તમામ રાત કયામતકા ઇન્તીઝાર કિયા.
તેરી નિગાહ કે તસવ્વુરમેં હમને અય કાતિલ;
લગા લગાકે ગલેસે છુરીકે પ્યાર કીયા.
અરે આવો લગાલો સીનેસે મુઝકો કાહેકો શરમાતે હો—તીરે૦

P 8702 | અબ કોઇ ઔર ઝમાને મેં સહારા ન રહા—ગઝલ
કહતે હંઇ દીલ થામ કર વોહ મેરે મરજાનેકે બાદ—"

( ૩૫૦ )

અબ કોઇ ઔર ઝમાને મેં સહારા ન રહા;
જીસકો સમઝેથે હમ અપના વોહ હમારા ન રહા.
ન રહે તુમ જો હમારે તો સહારા ન રહા;
કોઇ દુનિયામે મોહબ્બતમેં હમારા ન રહા.—અબ કોઇ૦
મેંને દેખા તુઝે અય પરદેમેં છુપનેવાલે;
મેરી આંખોકો વોહ અબ શૌક નઝારા ન રહા,

ક્યા કહું હાલ જમાનેકા ખુલાસા યેહ હઇ;
તુમ હમારે ન રહે કોઇ હમારા ન રહા.

---

( ૩૫૧ )

કેહતે હેં દિલ થામકર વોહ મેરે મરજાનેકે બાદ;
હોગા ક્યા દિવાના કોઇ અયસે દિવાને કે બાદ.
આતિશે ગમ સે જલકર મીલ ગયા જબ ખાકમેં;
શમઅ રોતી રહે ગઇ મહફિલમેં પરવાને કે બાદ.
એકસી યેહ કહકે રોતી હે હમારી કબ્ર પર;
પુછનેવાલા નહિં અબ કોઇ મરજાને કે બાદ
યેહ અયાદતકા તરીકાહી જુદા દુનિયાસે હે;
દેખને આયે હો મુઝકો મેરે મરજાને કે બાદ.

---

P. 8703 | હિજરે ગોસુલવરા નાગવાર હે
મોરા તિખા મેં મદફન બનાવો રંગીલે સૈયા

( ૩૫૨ )

હિજરે ગૌસુલવરા નાગવાર હે;
આંખ ખુંબાર દિલ એકરાર હે.
અબ ગવારા નહિં દર્દે ફુરકત મુઝે;
ઝબ્તે ગમકી નહિં તાબો તાકત મુઝે
મુઝતરિબ રખતી હે દિલકી હસરત મુઝે;
હાં દિખા ગૌસુલ આજમકી સુરત મુઝે.
અર્ઝ મેરી યેહ પરવરદીગાર હે
ગમ ગવારા નહિં હિજરે મહબુબકા;
અય તપે ઇશ્ક હાં અપની તેઝી દીખા.

ખાક કરદે જલાકર તુ બહરે ખુદા;
લે ઉડે સુએ બરબાદ બાદે સબા.
મુઝકો શૌકે તવાફે મઝાર હે
રહમસે કામ ગોસુલવરા લીજીયે
ખાકપર ગિર પડાહું ઉઠાલિજીયે
હાં ગદા અપને દરકા બના લીજીયે
રોઝિયે પુરઝયા પર બુલા લીજીયે
જીન્દગીકા નહિં એતીબાર હે
હિંજરે ગૌસુલવરા નાગવાર......

---

## ( ૩૫૩ )

મેરા તીબા મેં મદફન બનાવો રંગીલે સૈયાં.
દરસ દિખાદો, મસ્ત બનાદો, ઇશ્કકા જામ પિલાદો;
રંગીલે સઇયાં--તીબા૰
મતવાલી આંખ અપની દીખાદો રસુલે પાક;
મસ્તોંકો ઔર મસ્ત બનાદો, રસુલે પાક;
હોશ ઉડાદો, મસ્ત બનાદો, મસ્તોં કી હસ્તી મિટાદો;
રંગીલે સઇયાં--તીબા૰
પરદા દુઇકા ઉઠાદો રંગીલે સઇયાં તીબા૰
મીમે મોહમ્મદસ ખુદાકા જહુર હે;
પરદેમેં હુર યા કોઈ ઘુંઘટમેં નુર હે.
શાયકકો તુમ નામ સુનાદો;
રાઝે અહમદકા પતા બતાદો—રંગીલે સૈયાં૰
લફ્જ અનાકા સિખાદો રંગીલે સૈયાં,
રંગમેં અપને ડુબાદો રંગીલે સૈયાં—તીબા૰

P. 8704 | મેરી કીસ્તીકો આનકે પાર લગા— ના'ત
અય કાશ દરે શેહ પર જા પહુંચે યેહ મસ્તાના—
ગઝલ.

( ૩૫૪ )

મેરી કિશ્તીકો આનકે પાર લગા, તોરે રૂખ કે વારે સૈયદના;
મેરે હાલ પે અબતો કરદે દયા, તોરે રૂખ કે વારે સૈયદના.
તોરી યાદમેં કબસે બેકલ હું, તોરે હિજ્રમેં હરદમ રોવત હું;
મોર સપનેમેં આનકે દર્સ દિખા, તોરે રૂખ કે વારે સૈયદના.
કહીં ઉનકે દુવારે જાય અગર, યહી કહિયે સબા વોહ રૌઝેકો;
તોરે હિજ્રમેં રોતી હે દુનિયા, તોરે રૂખ કે વારે સૈયદના.
તુઝે કહતે હેં રબ તું હેં સબકા વલી, તોરે મીલનેસે દિલકી હે આસ ખુલી,
મેરે હાલ પે ભી કર બહરે ખુદા, તોરે રૂખ પે વારે સૈયદના.

---

( ૩૫૫ )

અય કાશ દરે શેહ પર જા પહુંચે યેહ મસ્તાના,
અરે સાકી સે તઆરૂફ હો, હાથોમેં હો પેમાના,
દિખલાદે ઝલક અપની એ જલવયે જાનાના,
વોહ શૌક અતા કરદે, હો જાઉં મેં મસ્તાના. ( વાહ વાહ )
કિસ આગમેં જલતા હે, જાનાં તેરા દીવાના,
કુછ શમઅકી સુરત હે [ઓહો] કુછ હાલતે પરવાના.(વાહવાહ)

---

P. 8867 | ઉનકો ઝિદ હે કે મકતલ મેં જાયેંગે હમ—ગઝલ
અર્ઝ કયા આપસે હાલે દિલે નાશાદ કરેં— ,,

( ૩૫૬ )

ઉનકો ઝિદ હે કે મકતલ મેં જાયેંગે હમ;
અપને ઉશ્શાક કો અજમાયેંગે હમ.

આજ દેખા જાયેગા કીસ કીસકો ઉલ્ફત હમસે હૈ;
સબ પતા ચલ જાયેગા જીસકો મોહબ્બત હમસે હે.
હાં રે અબ તો જી ભરકે ખંજર ચલાયેંગે હમ—
હો ગયા ખુને તમન્ના ખાક હસરત હો ગઇ;
વસ્લકી શબ વોહ બીગડ બૈઠે કયામત હો ગઇ.
ભલા અબ ઉનકો કૈસે મનાયેંગે હમ—ઉનકો૦

---

( ૩૫૭ )

અર્ઝ કયા આપસે હાલે દિલે નાશાદ કરેં;
ઔર જો આપકો કરની હો વોહ બેદાદ કરેં.
સિતમ ઇજાદ જો ઓર ચાહે સિતમ ઇજાદ કરેં;
હાય હમને ફરિયાદ કભી કી હોતો ફરયાદ કરેં.
કોનસા આપને અરમાન નિકાલા ન મેરા;
મેં તુઝે ભુલ ગયા આપહી ઇરશાદ કરેં—અર્ઝ૦

---

P. 8868 | દેખકર તેરી અદા જીસે ગુઝર જાએગા—સોહની
કુલવન્ત કી ગેંદન મેકા મારે— ગન્ધારી ટોડી

( ૩૫૮ )

દેખકર તેરી અદા જી સે ગુજર જાએગા,
મરનેવાલા તો કયામત મેં ભી મરજાયેગા—દેખકર૦
ગૈરકા કિસ્સા શબે વસ્લ મેં કયોં લે બૈઠે;
બાતોં બાતોં મેં યુંહી વકત ગુજર જાયેગા.
બેખુદી મેં હે કિસે હોશ કહાં અય કાસિદ;
કિધર આયા, નહિં માલુમ કિધર જાયેગા.

કિસી બન્દેપે બુરા વકત ન ડાલે અલ્લાહ;
ક્યા ખબરથી કોઇ યું હિજ્ર મેં મરજાયેગા.

[ ૩૫૯ ]

ફુલવનકી ગેંદન મેકા મારે રી વો બલમારે—(૨)
નંદકે રૂઇ રસ મોરા રસિયા, હમે સંગ બરસત ધૂની—ફુલ૦

P. 8870 | ડરતે ડરતે તેરે મિલનેકા ખયાલ આતા હે—ગઝલ
હાય ઝાલિમ બિસતરે ગમપર કીસે નીંદ આયે હે-"

[ ૩૬૦ ]

ડરતે ડરતે તેરે મિલનેકા ખયાલ આતા હે;
જીસ પે જાતી હું વોહ અરમાને વિસાલ આતા હે.
કિસકો દાવા હે યહાં ઝબ્તકા લેકિન ઝાલિમ;
તેરી રૂસવાઇકા ગેહ રેહકે ખયાલ આતા હે.
જાહિલી આયેગી અય કૈસ અભી આતે આતે;
આખરી વકતમેં ઇનકા તો હમાલ આતા હે.
કયા કોઇ શાદ રહે કયા કોઇ નાશાદ રહે;
ઉમ્ર શોખીકી દિયા હારકો ઉલઝાકર.
તાકે સુલઝા ન સકે હારકે ટુકડે કરદેં—ડરતે૦

[ ૩૬૧ ]

હાય ઝાલિમ બિસ્તરે ગમપર કીસે નીંદ આયે હે;
રંજ સેહતે હિજ્રકા, શબ ભર મુઝે સરકાયે હે.
એકરારી હિજ્રમેં મુર્ગે બિસમિલકી તરેહ;
થામના દિલકો દીલ પેહલૂસે નિકલા જાય હે.

એક દિન વોહ થા કે મુઝસે ખુશ થા બહુત;
એક દિન વોહ હે તુ દૌલતકો ભી સરકાય હે.
યું તો લાખોં હસીન થે પર મેરી મોહબ્બત ઓરથી;
પર તેરી પિછલી વફાઓંકા ખયાલ આજાય હે.—

---

P, 8873 | તેરે દીદકો હેં તરસેં ગુલજાર મેરી આંખે ૧ ભાગ ગઝલ
„ „ ૨ ભાગ „

( ૩૬૨ )

તેરે દીદકો હેં તરસેં ગુલજાર મેરી આંખેં;
હર વકત રો રહી હેં બસ ઝાર ઝાર આંખેં,
હસરત યહી હે દીલમેં આંખોંસે તુઝકો દેખું;
જા જાકે તેરે સદકે, કરદું નિસાર આંખે.
કયોંકર છુપાઉં પ્યારે, તેરે રાઝે ઇશ્કકો મેં;
રૂસવા મુઝે હેં કરતી મેરી અશ્કબાર આંખે.

---

( ૩૬૩ )

તેરે દીદકો—
તુરબતપે મેરી હોગા નરગિસકા પૌદા જાહિર;
મેહશર તલક કરેગી તેરા ઇન્તિઝાર આંખેં.
ગર તુઝકો એસી ઝાલીમ કરનીથી બેવફાઇ
હંસ કરકે નાઝસે ન કરનીથીં ચાર આંખે.

---

P. 8874 | બૈઠે હેં આકે કુચયે દિલબર કે સામને-ગજલ માલકોસ.
દર્દે ફુરકત મેં ભી કયોં શિકવયે બેદાદ નહો—બાગેસરી

( ૩૬૪ )

શેર.

મુઝે પેહલે તુમ એક નઝર દેખ લેના;
જિધર ચાહના ફીર ઉધર દેખ લેના.
તુમ્હારી નિગાહ કે નીચે ખડે હેં;
જવાનીકા સદકા ઇધર દેખ લેના.

* * * *

બેઠે હેં આકે કુચયે દીલબરકે સામને;
તુરબત બનેગી અબ તો ઇસી દરકે સામને.
તુઝકો ગલે લગાનેભી પાયા ન ખાબ મેં;
હસરત લિપટકે રોઇ તેરે દરકે સામને.

× × × ×

ઉઠતે ઉઠતે નાઝુકીસે દસ્તે જાનાં રેહ ગયા;
મુઝકો હસરત રેહ ગઇ કાતિલકો અરમાં રેહગયા.
વસ્લ કા આજ ઉસ પરીસે હો કે સામાં રેહ ગયા;
અય શરમ તેરા બુરા હો, દોનોંકા અરમાં રેહગયા.
દિલકા કયા હાલ કહું સુબ્હકો જબ ઉસ બુતને;
લેકે અંગડાઇ કહા નાઝસે હમ જાતે હેં.
સરવરકી યેહી અર્ઝ હે ગફુરર રહીમસે,
જન્નત મેં દે મકાં મુઝે ઉસ દરકે સામને—

( ૩૬૫ )

દર્દે ફુરકત મેં ભી કયોં શીકવએ બેદાદ નહો;
જો સબક આપ પઢાયેં વોહ મુઝે યાદ નહો.

ફિત્નાગર મુઝકો મીટા કર મેરી તુરબત ન મીટા;
મેં હું બરબાદ મેરી ખાક તો બરબાદ નહો.
ઉડતી હે જબકે ખાક તેરે ખાક સારકી;
મુસ્તે ગુબાર ફિર નહીં સુનતા સવાર કી;
યાં તક તો લુટે આશિકી મેં હમ તો બાદે મર્ગ;
મિટ્ટી ભી ઉડ ગઇ હે હમારે મઝારકી.—
ઝુટા વાદા ભી બડી ચીઝ હે આશિક કે લીયે;
મુઝકો તો યાદ હે ગર આપકો યેહ યાદ નહો.

---

P 8875 | તુમ્હીંનેતો કહાથા કહીયે દીલકા મુદ્દઆ હમસે —પીલું.
ખરાબ હાલ અદુ કામયાબ કયા હોગા— પહાડી.

( ૩૬૬ )

રોજ કહતે થે કે તનહા જબ મિલેંગે યારસે;
વોહ કહેંગે યેહ કહેંગે યું કહેંગે પ્યારસે.
જબ દિયા દિન વોહ ખુદાને ઉડગયે હોશો હવાસ;
રેહ ગયે તસવીરકી માનીંદ લગે દીવારસે.
તુમ્હીને તો કહાથા કહિયે દિલકા મુદદુઆ હમસે;
કહા જબ મુદદુઆ.યે દિલ તો હો બૈઠે ખફા હમસે.
અરે ઉન્હેં તો હુસ્ન પર હે નાઝ યૂં પરદા
કિયા હમસે;
મગર તુને છુપાયા કિસ લિયે ખૂં અય કઝા હમસે.
અરે હાં કિયા શિકવા જફાઓંકા જો ઉનસે ફેઝને
રોકર ( કયા )

( કયા મિસ્ટર ફૈઝ )

તો યૂં હંસકર કહા કયોંજી હમારા હી ગિલા હમસે.
( બહુત અચ્છે વાહવાહ ) તો યૂં હંસકર.

( ૩૬૭ )

રન્જો કુરકતકે સિવા કુછ તુઝે મંઝુર ભી હે
કભી ઝીડકી કભી ગાલી કભી ચલ દુરભી હે.
બદ ગુમાની ન કરો આજ રહો ઘર મેરે,
શબ અંધેરીભી હે બાદલભી હે ઘર દુરભી હે.
નબ્ઝ મેરી દેખકર કેહને લગા ફિર યું તબીબ,
તપ ભી હે દર્દભી હે દીલને નાસુર ભી હે.
ઇદકા દિન હે ગલે આજ તો મિલ લે જાલીમ,
રસ્મે દુનિયાભી હે મૌકાભી હે દસ્તુર ભી હે,

× × ×

ખરાબ હાલ અદુ કામયાબ કયા હોગા,
તુમ્હારી બઝમ મેં વોહ બારયાબ કયા હોગા,
વોહ ઝુલ્ફ કેહતી હે બલ દેખ દેખ કર અપને,
જો હેં અસીર ઉન્હેં પેચ તાબ કયા હોગા.
વોહ ભોલેપનસે યેહ કહતે હેં બાદ વાદયે વસ્લ,
બતાતો દો અઝ ઉસ દીન જનાબ કયા હોગા–ખરાબ૦

---

P. 8876. | તુરબત જરૂર હે યેહ કીસી બેકરાર કો—ગઝલ
| મેહલિકાકી યાદને વકતે સહર રૂલા દીયા— „

( ૩૬૮ )

તુરબત જરૂર હે યેહ કિસી બેકરારકી,
લવ થરાથરા રહી હે ચીરાગે મઝારકી.
કિસ્મત ખુલી હે આજ હમારે મઝારકી,
ચાદર પડી હે ગોશયે દામાને યારકી.

બાદે સબા મિટાતી હે તુરબત મઝારકી;
મીટતી હે યાદગાર તેરે યાદગારકી.
બેદમ હમારા નખ્લે તમન્ના હરા હુવા;
આઇભી ઔર ગુઝરભી ગઈ રૂત બહારકી.

( ૩૬૯ )

મેહલિકાકી યાદ ને વકતે સહર રૂલાદિયા;
તીરે નીગાહે શોખને ઝખ્મી જીગર હીલાદીયા.
અરેઅદુ હમેં જલાયે કયોં અરે દીલબર હમેં સતાયે કયોં;
ગિલાતો હે ખુદસે દિલ જીસને તુમકો હસીં બના દિયા.
હાય રે તેરી બે રૂખી આયે ન મેરે મરને પર;
બલ્કે જનાઝા દેખકર નફરતસે મુસકુરા દિયા

P. 8879 | તુમ્હી કાબે મેં ભી હો બુત કદેમેંભી મકીં તુમ હો—ભૈરવી
આજ મુઝસે ઉસ હસીંકી ચાર આંખે હો ગઇં—ઝંઝોટી

( ૩૭૦ )

તુમ હી કાઅબે મેં ભી હો બુતકદેમેં ભી મકીં તુમહો;
જગહ વોહ કૌનસી હે જીસ જગહ હાં હાં નહી તુમહો.
મેરી આખોંમેં દિલમેં ઔર મેરી નજરોંમેં મકીં તુમહો;
નિકલતેહી નહીં બાહર બડે પરદા નશીં તુમહો.
તુમ્હારે દેખનેવાલે તો તુમકો દેખ હી લેંગે,
યેહ સબ કેહનેકી બાતેં હેં બડે પરદા નશીં તુમહો.
તુમ્હારે શેર સુન સુન કર તડપ જાતે હેં બીસ્મિલભી;
જનાબે દાગકે અય તુહ સચ્ચે જાનશીં તુમહો.

( ૩૭૧ )

આજ મુઝસે ઉસ હસીંકી ચાર આંખેં હો ગઇ;
નાવકે દિલસોઝ બનકર પાર આંખેં હો ગઇં.
આ ગયા જો સામને વોહ જાનસે જાતારહા;
ક્યા તેરી તલવાર આંખેં હો ગઇં.
ગિર પડે ગશ ખાકે મુસા દેખનેસે ભી ગયે;
ક્યા સમઝકર તાલિબે દિદાર આંખેં હો ગઇં.
ઉનકી નઝરેં ક્યા ફીરીં ખન્જર ગલેપર ચલ ગયે;
દેખતે હી દેખતે તલવાર આંખેં હો ગઇં.
હઝરતે બિસમિલ તુમ્હેં કીસ શોખને બીસ્મિલ કિયા;
ક્યા કિસી કાતિલસે ફીર દોચાર આંખેં હો ગઇં.

---

P. 8880 | બરસાતકા સમાંહો પેહલું મેં ગુલબદન હો–ગઝલ
| ક્યા ક્યા ખીલે જહાંમેં ગુલઝાર પીલે પીલે–ગઝલ બસંત

( ૩૭૨ )

બરસાતકા સમાંહો પૈહલુ મેં ગુલબદન હો;
ઠન્ડી હવાયેં આયેં ઔર ખુશનુમા ચમન હો.
હો ચાંદ પુરા નિકલા તારોંકા અનજુમન હો;
અરે હાં પેહલુ મેં મેરે બેઠા વોહ ગુન્ચએ દહનહો.
વોહ શોખીયાં દીખાયે ઔર હમ ખુશીસે દેખેં;
હાં હાં લગકર કભી ગલેસે મેરે વોહ નગમા ઝનહો
ઉસ બેવફાને મુઝકો અયસા સતાયા યારબ;
હાં હાં કભી ઉસકે દિલમેં પેદા યારબ મેરી લગન હો.
હરદમ યહી દુઆ હે હકસે જમીલ અપની;
મરકર ભી ઉસકા મેરા એક ગોર એક કફન હો.

---

( ૩૭૩ )

ક્યા ક્યા ખિલે જહાંમે ગુલઝાર પીલે પીલે;
સરસોંકી ક્યારીયાં ગુલે એ ખાર પીલે પીલે.
ક્યા જાન લે રહે હેં ગુલહાય હાય ગેંદા;
પેહને જો ઉસ પરીને વોહ હાર પીલે પીલે.
કુદરત કે કોહસે ગુલે સુરજમુખી જો ચમકા;
એક દમસે હો ગયે હેં દરો દીવાર પીલે પીલે.
સજકર કુબા સુનેહરી વોહ ગુલ જીધરસે ગુઝરા;
કુચે હુવે બસન્તી બાઝાર પીલે પીલે.
પેહલુમેં આ ચરનકે લે જામ ઝાફરાની;
મૌસમ બહારકા હય અય યાર પીલે પીલે.

---

P. 8881 | દીલપર જો ખિંચા હે વોહ નકશા હે મોહમ્મદકા—નાત
દીલ હે વોહીકે જીસમેં તેરી આરઝુ રહે

( ૩૭૪ )

દિલપર જો ખિંચા હે વોહ નકશા હે મોહમ્મદકા;
સરમે જો સમાયા હે સૌદા હે મોહમ્મદકા.
હર શયમેં હર એક જોનિબ જીસપર નઝર ડાલી;
દેખા તો યહી દેખા જલવા હે મોહમ્મદકા.
કિસ પ્યારસે હુરોંને ચુમી હે ઝબાં મેરી;
જબ નામ મેરે મુંહસે :નિકલા હે મોહમ્મદકા.
કહતી હેં મેરી આંખેં બસ મુઝસે યહી અસગર;
ગર દીદકે કાબિલ હે રોઝા હે મોહમ્મદકા.

( ૩૬૫ )

હે દીલ વોહીકે જીસમેં તેરી આરઝુ રહે;
ગુલ હે વહી કે જીસમેં મોહબ્બતકી બુ રહે.
યારબ મીટે ન દામને કાતિલસે રંગે ખું;
મકતલ કી યાદગાર હમારા લહુ રહે.
કાતિલ ખુદા કરેકે બર આયે યેહ આરઝું;
તુઝપર નઝર રહે તહે ખનજર ગુલુ રહે.
જામે તહુર ખુલ્દમેં પીના હે અય જલીલ;
કુછ કુછ અભી સે આદતે જામો સુબુ રહે.—

---

P. 8882 | કિસી કે ઇશ્ક મેં રોતે હુવે લહૂ આયે--ગઝલ
| કિસી પર નહિં હે ભરોસા કિસી કા-- ,,

( ૩૬૬ )

કિસી કે ઇશ્કમેં રોતે હુવે લહુ આયે;
ખુદાકા શુક્ર કે મેહશરમેં સુર્ખરૂ આયે.
વહી શહીદે નઝર હે તુમ્હારા મેહશરમેં;
કફનમેં જીસકે ટપકતા હુવા લહૂ આયે.
લેં વો જાનતો લેં ખેર યહ ખુશી ઉનકી;
કહુંગા હાલ કહીં વકતે ગુફતગૂ આયે.
લહદ કે ફુલ ઉઠાકર વોહ સુંઘનેકો હેં;
ફના કે બાદભી યારબ વફાકી બુ આયે. ( વાહ વાહ )
હબીબ વાહ ઉન્હીં કો દેખકર વોહ કેહતે હેં;
જીસે હો હુસ્નકા દાવા વોહ રૂબરૂ આયે—

---

( ૩૭૭ )

કિસી પર નહિં હે ભરોસા કિસીકા;
(અરે હાં) ન હમદર્દ દિલ હો કલેજા કિસીકા.
કોઇ ના ઉમીદીસે હે જાંકની મેં;
કોઇ દેખતા હે તમાશા કિસીકા.
(અરે)ખુદાસે મેં હરબાર તૌબા હું કરતા;
બઢા કર ઘટાના ન રૂતબા કિસીકા.
રહે ખૂને નાહકકા મેહશર પે દાવા;
ન ખૂલવાઓ અબ મુઝસે પરદા કિસીકા.
કિસી પર નહીં હે ભરોસા કિસીકા;
ન હમદર્દ દિલ હો કલેજા કિસીકા.

---

P. 8955 | વોહ હમસે તનકર અલગ હેં બેઠે—ગઝલ
રોજ બેદાદ નઇ માહલિકા કરતે હેં--,,

( ૩૬૮ )

વોહ હમ સે તનકર અલગ હેં બેઠે, બલાકે ગમઝે દિખા રહે હેં;
યહી મોહબ્બત કા ઇમતિહાં હે, જો મુઝકો નાહક સતા રહે હેં.
મેં ઉનકા આશિક થા ઉનકા શૈદા, અબસહે મરનેકા મુઝકો સદમા;–વો.
હમારે ફુલોં મેં આયે હંસતે ગલે મેં દુશમન કે બાં હેં ડાલે;
યેહ તુરફા અન્દાઝે તાઝીયત હે, યહ નાઝ કિસકો દિખા રહે હેં--
કહીં હેં લૈલા કહીં હે ઉઝરા કહીં હે શીરીં કહીં જુલેખા.
ગરજ ઉન્હીં કા હે સારા જલવા, તમાશે અપને દિખા રહે હેં.

---

( ૩૭૯ )

રોજ બેદાદ નઇ માહલિકા કરતે હેં;
હમ ન ઉફ મુંહસે ન શીકવા ન ગીલા કરતે હે.

કિસ તરફ રૂખ નિગહે નાઝ કા હે એ સફ્ફાક;
આજ ક્યોં તીર મેરી જાન ખતા કરતે હેં.
કાફીરે ઇશ્કમેં મઝહબ હૈ ન મિલ્લત હૈ કોઈ
મસ્ત હમ બાદયે ઉલ્ફતસે રહા કરતે હે.

---

P. 8957 | દિલે નાકામ કી હસરત ન જીતેજી કભી નીકલી—ગઝલ
શબે વિસાલ જો હમને લીપટ કે પ્યાર કિયા—,,

( ૩૮૦ )

દીલે નાકામ કી હસરત ન જીતેજી કભી નિકલી,
કહા જબ ઉનસે કુછ મેંને તો મુહસે નહી નિકલી.
અદૂસે રોઝ કરતે હો વફા તુમ વસ્લકે વાદે,
મેરી હસરત કભી તુમસે મેહરબાં કહિયે કભી નિકલી.
તુમ્હારી એક હાં પર બસ મરીઝે ગમકો સેહત હે,
મેરીજાં મરહી જાયેગા અગર મુંહસે નહિ નિકલી.
શબે વસલત કીસીકા હાય સિસકી ભરકે યું કેહના,
બતા બેદર્દ કયા અબભી તેરી હસરત નહી નિકલી.—દિલે૦

---

( ૩૮૧ )

શબે વિસાલ જો હમને લિપટકે પ્યાર કિયા,
અદાને ઓર ભી ઉસ બુતકી બે કરાર કિયા.
લિયે મેં બેઠા થા પેહલુમેં ચેનસે દિલકો,
દિખા કે જલવયે દીદાર બે કરાર કિયા.
યેહ પાયા તૂને મોહબ્બત કા અબ સિલા અય દિલ,
ઉઠાયા બઝમસે ઉસને ઝલીલો ખ્વાર કિયા.
તપિશને દિલકી કફન તક લહદમેં ફુંક દિયા,
ખમોશ આહ ચિરાગાં સરે મઝાર કિયા—શબે૦

---

P. 8958 | હમારી સારે હસીનોંમેં આબરૂ હો જાય
ડરતે ડરતે અર્ઝ કી અય શોખ હરજાઇ ન હો.

( ૩૮૨ )

હમારી સારે હસીનોંમેં આબરૂ હો જાય,
કમન્દે ઝુલ્ફ અગર હલકયે ગુલૂં હો જાય.
ઓર જો દુનિયા કી ખૂબી હે દુનિયાકો મિલે,
મેરી તકદીર મેં અલ્લાહ કરે તું હો જાય.
દર્દ દિલકા કિસકો હમ સુનાયેં કયોં કર,
ડાક મેં ભેજ દિયા હોકે સુનાયેં કયોં કર
દિલકો બહલાયેં કિસ તરહ યેહ બહલતાહી નહી
યેહ તો કમબખ્ત સંભાલેસે સંભલતાહી નહી—હમારી૦
બેવફાઇ કી સઝા તુઝકો યેહી હય કાફી,
કુછ દિનોં કે લીયે પાબન્દે વફા તુ હો જાય—હમારી૦

( ૩૮૩ )

ડરતે ડરતે અર્ઝ કી અય શોખ હરજાઇ નહો,
ખીંચકર ખંજર કહા રામત તેરી આઇ નહો.
એકસી રોતી હે ઝાલીમ દેખકર રખના કદમ,
યાં કિસી હસરત ઝદાકી લાશ દફનાઈ નહો.
ઉડ ગયા બુકી તરહ વોહ હુસ્ન જીસપર નાઝ થા,
કયા કરે ઉસ ગુલકો કોઇ જીસમેં રાનાઇ નહો.
ઝબ્હ કરના ઉસ જગાહ જહાંપર તમાશાઇ નહો,
મેરી બદનામી ન હો ઓર તેરી રૂસ્વાઇ નહો—ડરતે૦

P 8961 | જાની જોબના પે ના ઇતરાયા કરો— ગઝલ
| અલ્લાહ યેહ ભી કોઇ અન્દાઝે ગુફ્તુગૂ હેં—"

## ( ૩૮૪ )

જાની જોબના પે ના ઇતરાયા કરો.
જરા ખૌફે ખુદા ભી તો ખાયા કરો.
ગૈર સે ઇસ દરજા ઉલફત દિલરૂબા અચ્છી નહિં;
માન જાઓ આશિકોંકી બદ દુઆ અચ્છી નહિં.
અપને આશિક કો યું ન જલાયા કરો—જાની૦
ક્યોં હવાઇ ઉડ રહી હે રૂયે રૌશન પર તેરે;
મેં ન તડપુંગા જો છીટેં આયેં દામન પર તેરે.
જરા બચ કે યું ખન્જર ચલાયા કરો. જાની૦
આજ દેખા જાયગા કિસ કિસકી ઉલ્ફત તુમકો હે,
સબ પતા ચલ જાયગા જીસકી મોહબ્બત તુમકો હે,
જાની દો દો ન ઘર પર બુલાયા કરો—જાની૦

---

## ( ૩૮૫ )

અલ્લાહ યેહ ભી કોઈ અન્દાઝે ગુફ્તુગુ હે;
હમસે તો લાખ પરદે મૂસા સે દુબદુ હે.
પરદાનશીં સબઝકર પરદેમેં ગુફ્તુગુ હે;
હસરત ભરી નઝર હે યા શરહે આરઝુ હે,
(હાંરે) ગો સુર્ખરૂ હે દોનોં ફિરભી હે ફર્ક ઇતના;
તેરી હિના હિના હે મેરા લહુ લહુ હે,
એક ઝોહરાવશસે દિલકો ખોયે ગયે કુછ એસે;
અબ અય કમર હમીં કો ખુદ અપની જુસતુજુ હે.

---

P. 8962 | બરસોં સે તડપતા હું મેં બિસમિલ્લ નહીં હોતા—ગઝલ
| રહમતુલલિલ્લ આલમી તુમ જાને કયા પરદેમેં હો—,,

( ૩૮૬ )

બરસોંસે તડપતા હું મેં બિસમિલ્લ નહીં હોતા;
ઇતના સા મેરા કામ ભી કાતિલ નહીં હોતા.
જીસ બઝમ મેં વોહ રૂખસે ઉઠા દેતે હેં પરદા,
પરવાના વહાં શમ્અ પે માયલ નહીં હોતા.
તીર ઉસને લગાયા વોહ પડા આકે જીગરપર,
કમસિન હે વોહ કયા જાને ઇશ્વર દિલ નહીં હોતા.
વોહ હમ હેં કે ઝિન્દા હેં ઔર ઉસ કુચેમેં પહુંચે;
બે મૌત કોઇ ખુલ્દમે દાખિલ નહીં હોતા.

---

( ૩૮૭ )

રહમતુલ્લ લિલ્લ આલમીં તુમ જાને કયા પરદેમેં હો;
દેખનેમેં મુસતફા હો પર ખુદા પરદેમેં હો.
પરદે પરદેમેં તો યેહ હો, હો જો બે પરદાતો કયા;
યેહ ભી અચ્છા હે કે તુમ નામે ખુદા પરદેમેં હો.
મજમયે અગયારમેં મિલના ભી મિલના હે કોઇ,
લુત્ફ આજાયે અગર રોઝે જઝા પરદેમેં હો.
જીસકા સાય ભી નહો ઔર જીસકા સાયા સબપે હો;
વોહ મોહમ્મદ મુસતફા હો યા ખુદા પરદેમેં હો.

---

P. 8963 | હઝારો બાર નિકલે અશ્ક લેકિન ફિરભી કમનિકલે—ગઝલ
| કયોં જીનું ઉસકો હુવા થા કિસક દીવાનોંમેં થા—,,

( ૩૮૮ )

હઝારોં બાર નિકલે અશ્ક લેકિન ફિરભી કમ નિકલે;
ઇલાહી ઔર કેસે આરજુએ ચશ્મે નમ નિકલે.

ખિરામે નાઝસે મુરદે હઝારોં હો ગયે ઝિન્દા;
મસીહાસે ભી બઢકર તેરે અન્દાઝે કદમ નિકલે.
હઝારોં બાર છેડા જોશ સે ગમ હાથ પુરકતને;
હઝારો બાર આંસુ આપકે સરકી કસમ નીકલે,-

---

( ૩૮૯ )

કયોં જુનું ઉસકો હુવા થા કિસકે દીવાનોં મેં થા;
દિલ હમારા કોનસી મેહફીલ કે પરવાનોં મેં થા.
બરમલા મેહશરમેં કહ દુંગા જો પુછેગા કોઇ;
મેં નહીં કુછ જાનતા હું મેં તો દીવાનોં મેં થા.
વાહ રી તકદીર હમ જબ પહુંચે બઝમેં યારમેં;
શમઅ બસ ગુલ હો ચુકીથી હમ ન પરવાનોંમેં થા.
શમઅરૂ ખામોશ થે બહતે થે આંસુ શમઅ કે;
રાત કો માતમ હમારે દિલકા પરવાનોં મેં થા.-

---

P. 8964 | ઓ જાલિમ દોતારે વાલે — દોતારા
ડ્રામા મુરીદેશક ઔર પીરોજ ગુલનાર — ડ્રામા

( ૩૯૦ )

ઓ ઝાલિમ દોતારે વાલે તુંહી મેરા મન લે ગયો રે.—
એક ટકે કી સુઇયાં મંગાઇ એક ટકે કા ધાગા રે
રલ મિલ સૈયાં સીવન લાગીં લે ગુદડી વોહ ભાગારે—ઓ૦
એક ટકે કે ચાવલ મંગાયે એક ટકેકા આટારે
રલમિલ સૈયાં હંડીયા પકાઇ લે હંડીયા વોહ તો ભાગારે—ઓ૦

---

( ૩૯૧ )

મુરીદેશક—:વોહ આયા વોહ આયા વોહ ગયા વોહ ગયા.

ફીરોઝગુલનારઃ--ખેર તો હે નેક મર્દ તુમ્હેં હે કિસકી તલાશ:

મુઃ--હુઝુર મુઝે તલાશ હે એક ચોરકી.

ફીઃ--તો વોહ ચોર કહાં હે ઝરા ફરમાઇયેના.

મુઃ—યહાં હે.

ફીઃ—યહાં તો કહીં ભી નહીં હે. જનાબે આલી અગર વોહ ચોર: યહાં હે તો બતલાઇએ યા ઉનકે મદદગારોંકો બુલવાઇયે.

મુઃ—લો મેં બતલાતા હું ઝરા ગૌરસે ગીનીયેગા.

ફીઃ--હાં હાં ફરમાઇએ ના

મુઃ—નાઝ, અંદાઝ, અશવા, ફિતરત.

ફીઃ—નાઝ અન્દાઝ અશવે ફિતરત કયા કયા ખાકધુલ તુમને બકા યેહ કૌન મુલ્કકે ચોરોંકે નામ હેં ઔર કૌનસી જગહ આબાદ હેં

મુઃ—વોહ પ્યારી યહીં હે

ફીઃ—યહાં હે તો બતલાઇએ બતલાઇએ

મુઃ—લો તુમ મેરી ચોર હો

ફીઃ—હાં

મુઃ—હાં હાં પ્યારી શાહજાદી મેં યેહ ચાહતા હું કિ તુમ્હારી મેરી શાદી હો જાય.

શેર.

હાય દેખિયે મિલતે હેં કયા હમકો સમર ઉલફતકે;
અરે બનકે બરબાદ હુવે સેંકડો ધર ઉલફતકે.

ફીઃ—તબીઅત દોહી દીનમેં ભર જાયેગી
ચઢી હે યેહ નદી ઉતર જાયેગી

અચ્છા અગર એસા હે તો મેરે બાપ પરભુસે અપની કિસમતકી આઝમાયશ કિજીયે ઓર મેરી તકદીરકી ભી અઝમાયશ હો જાયેગી.

## ગાના

ભલે આયે કુમાર તોરે પ્યારે છેલ મેરી આંખોંમેં
હાય કહો નાઈ સુંદરીયા પડે ચેન સંવરીયા
ઉમડયો હે ઉમડ બદરિયા ઉભરીયા સુંદરયા લહરયા—ભલે૦
હો આનન્દન તોરા દરશન પાયેં જો માત પિતા
હે રાજન દો દરશન હો પરસન જો આજ
બાતેં તેરી સુન આજ ઘડી વિચ શુભ પલ ઘડિયાં
હે પલિયાં યેહ ભલિયાં—ભલે આયે કુમાર૦

---

P. 8965 | હાય કિસી કી યાદને કબ્રમેં રૂલાદિયા—ગઝલ
" " " " — "

( ૩૯૨ )

એક દિન જો બેહરે ફાતેહા તુરબતપે મેં ગયા;
ફુલોં કી ચાદરેં મેં ચઢતા થા જા બજા.
થી ચન્દ કબરેં વાં પે બુઝુરગોં કી જો જદીદ;
એક કબ્ર કે સીરે પે બખુબી થા યે લિખા—[કયા]

*   *   *

હાય કિસીકી યાદને કબ્રમેં દિલ રૂલા દિયા
ચૈનસે સો રહા થા મેં, હાય કિસને મુઝે જગા દિયા
હાય કિસીકી યાદ ને મુઝે જગા દિયા.

*   *   *

બોલાયે કબ્ર એક દરખ્તે ગુલાબ થા,
સર સબ્જી મેં ન રંખતા થા હમ સેર વોહ દુસરા;
જબ ફુલ ઉસ દરખ્ત કા તુરબતપે ગિરતા થા,
તબ અન્દરને કબ્રસે આતીથી યેહ સદા—

* * *

કિસને યેહ ડાલે ફુલ હે, ઝોરોંસે ઇસ મઝાર પર
[ અરે ] જખમી થા હાય દિલ મેરા,
( અરે ) કિસને ઇસે દુખાદીયા—

---

( ૩૯૩ )

યેહ બાર બાર દેખ તઅજજુબ મુઝે હુવા,
બાશિન્દગાને કબ્રસે પુછા યેહ માજરા;
યેહ કૌનસે બુજુર્ગ થે કયા ઇન્કા નામ થા
આતી હે જીનકી કબ્રસે હરદમ યહી સદા,
એક મેરે દિલમેં દાગ હે, બાદ ફનાભી યાદ હય [વોહ કયા]
ઓસે દિયે રકીબકો (અરે) મુઝકો અલગ બીઠા દિયા

* * *

માલુમ યેહ હુવા કે યેહ થે આશિકે હુંઝી;
તાઝીસ્ત વસ્લે યાર મયસ્સર હુવા નહિ.
મરનેકે બાદ કબ્ર પે આયા વોહ મેહજબીં
જબ બર્ગે ગુલ ચઢાયે તો આવાઝ યેહ સુની.
પુછા ન જીતેજી કભી દર્દે જીગરકા માજરા;
આયે હેં મેરી કબ્ર પર જબકે મુઝે મિટા દિયા—હાય૦

8968 | અય સબા ગુલશનમેં ગમકી જા ખુશી કાહે કોથી
મુદ્દતસે આરઝુથી કોઇ દિલરૂબા મિલે—

( ૩૯૪ )

અય સબા ગુલશનમેં ગમકી જા ખુશી કાહેકો થી;
ગીરિયા શબનમ મેં ફુલોં મેં હંસી કાહેકો થી.
ફાતિહા કોભી ન આયે તુમ હમારી કબ્રપર;
દિલમેં સોચો તો કે હમને જાનદી કાહેકોથી.
મેરી બેતાબી પે હંસતે થે યા મેરી શકલપર,
(હાયરે) દેખકર મુઝકો હસીનોં મેં હંસી કાહેકો થી.
મેરી કિસમતકા કોઇ પેચ ઉસમેં શાયદ પડ ગયા;
વરના તેરી જુલ્ફમેં ઇતની કજી કાહેકો થી.

---

( ૩૯૫ )

મુદ્દતસે આરઝુથી કોઇ દિલરૂબા મિલે;
એક તુમ મિલે તો તુમભી ગરઝ આશના મિલે.
મુઝસે ખુલુસ દિલસે મિલે તો મઝા મિલે;
દુનિયાકે દેખનેકો મિલે ભી તો કયા મિલે.
મિલને કા જબ મઝાહે કે તા ઝિન્દગી મિલે;
દોચાર દિનકો મુઝસે મિલે ભી તો કયા મિલે.
હમ તો ઉસીસે મિલતે હેં જો કિસી સે ન મિલે;
મિલતા હે જો ઝમાનેસે ફિર ઉસસે કયા મિલે.

---

P. 8970 | યુંહી ઝુલ્મ પે ઝુલ્મ ન ઢાયા કરો—ગઝલ
ખીંચિયે તેગ અગર આપ હેં હિમ્મતવાલે— „

( ૩૯૬ )

યુંહી ઝુલ્મ પે ઝુલ્મ ન ઢાયા કરો;
ઝરા ખૌફે ખુદા દિલમેં લાયા કરો.—
તુમ્હારે કુચેમેં દીવાના વાર ફિરતે હેં;
કદમ કદમ પે સંભલતે હેં ઓર ગિરતે હેં.
(અરે) કભી ગિરતે કો આકે ઉઠયા કરો—
બાદ મરનેકે ભી તુમ યાદ રહોગે મુઝકો;
ગેર મુમકિન હે કિ મેં દિલસે ભુલાદું તુમકો.
ગરચે તુમને ભુલાયા ભુલાયા કરો—
તુમ આઓ શૌકસે ગુલશનમેં સૈર કરનેકો;
મગર યેહ અર્ઝ હે મેરી ઇસે ઝરા સુનલો.
સાથ અપને ન ગૈરોંકો લાયા કરો—
યેહ માના અસગરે બેતાબકો જલાતે હો;
અદુ કે કુચેમેં અપના કદમ જમાતે હો,
(અરે) કભી ઇસકી તરફ઼ભી તો આયા કરો—

---

( ૩૯૭ )

ખીંચીયે તેગ અગર આપ હેં હિમ્મતવાલે;
કત્લકો જશ્ન સમઝતે હેં મોહબ્બત વાલે.
દેખીયે કબ તેરી તલવાર ગલે મિલતી હે;
ઇસી ઉમ્મીદ પે જીતે હેં મોહબ્બતવાલે.
દેખલે શમ્આ પે જલતે હુવે પરવાનેકો;

એસે હોતે હેં જો હોતે હેં મોહબ્બતવાલે.
તુમહો બેદર્દ તુમ્હેં દર્દ હમારા ક્યા હો;
કદ્ર કરતે હેં મોહબ્બતકી મોહબ્બત વાલે.
વોહ મુઝે ઔરભી તડપા ગયે યેહ કહેકે જલીલ;
સબ્ર કર ઓ મેરે બેચેન તબીઅત વાલે,—

---

P. 8971. | કાબે વ કલીસેમેં વોહ કહતે હેં કયા હે—મુસતજાદ
| આંખ બરછી કી અનીથી કે સંભાલી ન ગઇ, „

( ૩૯૮ )

કાબે વ કલીસે મેં વોહ કહતે હેં કિયા હે, સબ સિજદોંકી જા હે.
(ઓર)ઉનકો તો મેરે દર્દ ભરે દિલમેં મજા હે, હાં રહના રવાના હે.
જબ ઉનસે બયાં કીજીયે તકલીફે જુદાઇ, અરે અલ્લા રે સફાઇ,
ફરમાતે હેં યેહ દિલકે લગાનેકી સઝા હે, અરે ચાહત કા મઝા હે.
પરકાલયે આતિશ હે મેરી આહે શરર બાર, ફુંકા મેરા ઘરબાર,
મેરા ન મેરી ખીરમને હસતીકા પતા હે. બસ નામે ખુદા હે.
બેદમ વહાં ખતકી ન પયામીકી રસાઈ, અરે અલ્લા રે સફાઇ,
બેકાર હે નામ યેહ અબસ આહો બુકા હે, અબ હોનાહી કયા હે.

---

( ૩૯૯ )

આંખ બરછી કી અનીથી કે સંભાલી ન ગઇ, દિલકાખું હોકે રહા,
જબ પડી સીનેપે મેરે કભી ખાલી ન ગઇ, જાનકો સાથ લીયા.
કુશાતયે નાઝસે કેહતી હે યેહ મકતલમેં કઝા, કયોંજી! કુછ બસ નચ ઘા,
તુમ બચાતે તો રહે જાન બચાઇ ન ગઇ, ન રૂકા તીરે અદા.
મયકદેમેં હરમો દેરો કલીસે મેં ગયે, હમ જહાં જાકે રહેં,

દિલ સે તુ ઓર તેરી તસવીરે ખયાલી ન ગઇ,તુઝકો હી સિજદા કિયા.
જબ કહા ઉનસે કે ફિર તુમ મેરે દુશમનસે મિલે,કહકે કાયમ ન રહે,
બોલે બેદમ યેહ તેરી ખામ ખીયાલી ન ગઇ, ઔર તેરા શક ન ગયા.
—આંખ૦

---

P. 8973 | જાનતે થે દેકે દિલ કાબુમેં ઉનકો લાયેંગે—પહાડી
દિલલગી કુછ ઔર હે દિલકા લગાના ઔર હે-કવ્વાલી.

( ૪૦૦ )

જાનતે થે દેકે દિલ કાબુમેં ઉનકો લાયેંગે;
યેહ ન થા માલુમ ઇસ સૌદેમેં ખુદ બિક જાયેંગે.
અપની અપની જા હે એક તુફાન જોશે હુસ્નો ઇશ્ક;
મિલ ગયે જીસ રોઝ યેહ દોનોં કયામત ઢાયેંગે.—જાનતે૦
રોકતા હે ગર હિજાબે બઝમ ઓ પરદાનશીં;
જિન્દગી હે તો અકેલે ભી કભી મિલ જાયેંગે.
હો જો ઇતનાભી સહારા મર મિટેં એહલે વફા;
કોઇ દો આંસુ બહાયેગા અગર યાદ આયેંગે.—

---

( ૪૦૧ )

દિલલગી કુછ ઔર હે દિલકા લગાના ઔર હે;
કોલ દેના ઔર હે બાતેં બનાના ઔર હે.
હમને પરવાનેસે સુન લીં શમ્અકી દિલસોજીયાં;

જી જલાના ઔર સમઝાના બુઝાના ઔર હે.
દી ન દમ લેનેકી મોહલત ઇસ ફરેબે શૌકને;
સામને મંઝિલ હે થોડી દુર જાના ઓર હે.
આરઝુ તાઝા ન હોંગે ફિરસે અગલે ઇરતિબાત;
વોહ ઝમાના ઓર કુછ થા યેહ ઝમાના ઔર હે.

---

P. 9052 | કિન બલાઓં મેં હેં જાનેં બુલબુલે નાશાદભી—ગઝલ
છુરી કે નીચે અભી જાને ઝાર બાકી હે— ગઝલ

( ૪૦૨ )

કિન બલાઓંમેં હેં જાનેં બુલબુલે નાશાદભી;
બાગબાંભી તાકમેં ગુલચીંભી હે સૈયાદ ભી.
છોડના મેહમાંકો થા મેહમાંનવાઝીસે બઇદ;
સાથ પૈકાંકે નિકલ આયા દિલે નાશાદભી.
યાસ હે કુછ મેરે દિલમેં કુછ ઉમીદે વસ્લ હે;
ખૂબ બસતી હે કે હે બરબાદ ભી આબાદભી.
ગેર કે હમરાહ આયે હેં અયાદત કે લિયે;
લુત્ફ કે પરદે મેં હોતી જાતી હે બેદાદભી—કિન૦

---

( ૪૦૩ )

છુરી કે નીચે અભી જાને ઝાર બાકી હે;
લગા હુવા અભી તસમેકા તાર બાકી હે;
ન હમસે પ્યારી અદાયેં ન પ્યારકી બાતેં;
શિકાયતે દિલે ઉમ્મીદવાર બાકી હે.
અગર વોહ દિલકો દુખાયેં તો દિલકે માલિક હેં;

અગર વોહ જબ્ર કરેં અખતિયાર બાકી હે.
વોહ કત્લગાહસે જાતે હેં કોઇ બઢકે કહો;
નિસાર હોનેકો એક જાંનિસાર બાકી હૈ.—

---

P. 9055 | કિસી હસીન સે હમ દિલ લગાયે બેઠે હેં—ગઝલ
મુબારક હો દિલે શયદા કે વસ્લે દિલરૂબા હોગા—,,

( ૪૦૪ )

કિસી હસીન સે હમ દિલ લગાયે બેઠે હેં;
કસમ ખુદાકી હમ હસતી મિટાયે બેઠે હેં.
મેરી નઝરમેં તો ઉનકા કોઈ નઝીર નહીં;
વોહ અપની નઝરોંમેં મુઝકો ભુલાયે બેઠે હેં.
ખુદા કરે ભી ઇધર હો નિગાહ કાતિલ કી;
કે સર કટાનેકો હમ સર ઝુકાયે બેઠે હેં.

---

( ૪૦૫ )

મુબારક હો દિલે શયદા કે વસ્લે દિલરૂબા હોગા;
બહારે એશ જાતી હે હમેં ફુરકત હુવા હોગા.
વોહ ભોલેપનસે નામે વસ્લ પર ડરડરકે કહતે હેં:
બતાદો વસ્લ કયા શય હેં નતીજા ઇસકા કયા હોગા.
વોહ નાવાકિફ હે ઇન બાતોંસે નાઝુક હે મિજાજ ઉનકા;
દિલે બે તાબ અભી વોહ રૂઠ બેઠેંગે તો કયા હોગા.

---

P. 9056 | ઝાલીમ તેરી આંખોંને દીવાના બના ડાલા—ગઝલ
| મેરે ઇસરાર કા એક શખ્સ તમન્નાઇ હે—"

( ૪૦૬ )

ઝાલીમ તેરી આંખોંને દીવાના બના ડાલા;
અપને રૂખે રૌશન કા પરવાના બના ડાલા.
તસવીર સનમ રખદી મિમ્બરકે કરીબ હમને;
કા'બે મેં ભી છોટાસા બુતખાના બના ડાલા.
મસ્જીદ મેં જો વાયઝને કૌસર કા બયાં છેડા;
રિન્દોને વહીં અપના મયખાના બના ડાલા.
ઝાહિદ કો હુવા પેદા પીને કા નયા ચસકા;
કુઝા જો વુઝુ કા થા પેમાના બના ડાલા.

---

( ૪૦૭ )

મેરે ઇસિરાર કા એક શખ્સ તમન્નાઇ હે;
ઉનકા અહલાકે યેહ કહના હમેં નીંદ આઈ હે.
ખમે અબરૂકા ઇશારા હે કે સિજદા કીજે;
આંખ કહતી હે ન મિલના બુતે હરજાઇ હે.
ચશ્મે ગિરયાંહે જો આઓ તો સંભલકર આના;
દેખના પાંઊં ન ફિસલે કે યહાં કાઇ હે.
હમ ઉન્હેં પ્યાર કરેં વોહ હમેં દુશ્મન સમઝેં;
વાહ ક્યા દિલકે લગાને કી સઝા પાઇ હે.

---

P. 9060 | કિસ્સએ શેખો બિરહ્મન હમને દિલા મિટા દિયા-ગઝલ
મેં કિસી ગેરસે કયોં શિકવયે બેદાદ કરૂં— કવ્વાલી

( ૪૦૮ )

કિસ્સયે શેખો બિરહ્મન, હમને દિલા મિટા દિયા;
બન્દયે ઇશ્ક હો ગયે, દેખ હરમ ભુલા દિયા
સાફ યેહ કહ રહે હેં હમ, કરતે હેં સિજદયે સનમ;
ચાહે બુરા હો યા ભલા, કલમયે હક સુના દિયા.
રહઝન વ રહનુમા બને, કાફિરો પારસા બને;
હાય કિસી કે ઇશ્કને, કયા કયા હમેં બના દિયા.—

---

( ૪૦૯ )

મેં કિસી ગેરસે કયોં શિકવયે બેદાદ કરૂં;
લુત્ફ જબ હે કિ તુઝહીસે તેરી ફરિયાદ કરૂં.
દિલ જીગર મેં તો કોઇ ખુન કા કતરા ન રહા;
કયા તવાઝો તેરી અય નાવકે જલ્લાદ કરૂં.
દો ઘડી ચેન સે રેહનેકી ભી સૂરતહી નહીં;
તુઝકો કાતિલ કે હવાલે દિલે નાશાદ કરૂં.
તુઝકો મુદ્દત હુઇ રેહતે હુવે ગુલશનમેં જલીલ;
મેં કહાં તક દહને જખ્મસે ફરિયાદ કરૂં.

---

P. 9061 | ઔર તો પાસ મેરે હિજ્ર મેં ક્યા રકખા હે—ગઝલ
ક્યા મુફ્તકા દિલ હે જો યુંહી કર દેં હવાલે— ”

( ૪૧૦ )

ઔર તો પાસ મેરે હિજ્રમેં ક્યા રકખા હે;
એક તેરે દર્દકો પેહલૂમેં છુપા રકખા હે.

× × ×

સબ્ર આતા હે જુદાઇ મેં ન ખાબ;
રાત આતી હે ઇલાહી કિ અઝાબ.

× × ×

એક તેરે દર્દકો પેહલુમેં છુપા રકખા હે—
ક્યા તઅમ્મુલ હે મેરે કત્લમેં અય બાઝુએ યાર;
એકહી વારમેં સિર તનસે જુદા રકખા હે.
હુસ્નકો જોરસે બેગાના ન સમઝો કે ઉસે;
યેહ સબક ઇશ્કને પેહલેહી પઢા રકખા હે.—ઔર૦

---

( ૪૧૧ )

ક્યા મુફ્તકા દિલ હે જો યુંહીં કરદેં હવાલે;
ઉસકે લિયે હાઝિર હે જો અરમાન નિકાલે.
દિલ કાબૂસે બાહર હે જીગર પેહલુમેં બેચેન;
એક જાન અકેલી મેરી કિસ કિસકો સંભાલે.
મેહમાન કી ખાતિરમેં કમી હોને ન પાયે;
દર્દ ઉઠે જો દિલસે તો જીગર ઉસકો બીઠાલે.
ચલતે હેં મિટાતે હુવે નકશે કફે પાકો;
ઝિદ હે કે કોઇ ઇસકો ન આંખોંસે લગાલે.

સરસબ્જ હોં ફુલોં કી તરેહ ખારે બયાબાં;
કરતે હેં દુઆ ફૂટકે યેહ પાંવકે છાલે.—ક્યા૦

---

P. 9062 | ઘુટ ઘુટ કે દિલ મેં હસરતો અરમાન રેહગયે—ગઝલ:
જો મૈયત પર હમારી આપકા દીદાર હો જાતા-"

( ૪૧૨ )

એસીભી જલ્દી હે ક્યા જાનેકી જાનાં જાના;
હાં તવક્કુફ કરો ઠેરો જરા જાનાં જાના.
ફેઝ લિપટા તો વોહ ઘબરાકે લગે કેહને યૂં;
દેખના કૌન હેં દરવાઝે પે જાનાં જાના.

*  *  *

ઘુટ ઘુટ કે દિલમેં હસરતો અરમાન રેહ ગયે;
હોકર કિસી સે વસ્લ કે સામાન રેહ ગયે.
ઇકરાર કરકે ઉનકા ન આના હે ક્યા સબબ;
શાયદ વોહ ઘર રકીબ કે મેહમાન રેહ ગયે.
ખિંચકર કમર સે રેહ ગઇ શમશીર યાર હૈફ;
હોકર હમારે કત્લકે સામાન રેહ ગયે.
ખાલી હુવા ન ઘર કભી મેહમાંસે સરફરાજ;
આ આકે દિલમેં સેંકડો અરમાન રેહ ગયે.—ઘુટ૦

---

( ૪૧૩ )

કહા બીમાર કો ભી દેખને આયા ન ગયા;
બોલે મેંહદીથી લગી ઇસલિયે આયા ન ગયા.

કહા કાંધા ન દિયા તુમને જનાઝે કો મેરે;
બોલે નાઝુક થે બહુત બોઝ ઉઠાયા ન ગયા.

*　　　*　　　*

જો મૈયત પર હમારી આપકા દીદાર હો જાતા;
ખુશી સે ઝિન્દા મૈં અય હુસ્નકી સરકાર હોજાતા.
સવાલે વસ્લ પર ત્યોરી ચઢાકર મુઝકો કેહતે હૈં;
યેહ તુમ હો ઔર ગર હોતા કોઇ તકરાર હોજાતા.
સવાલે વસ્લ પર અચ્છા હુવા ઇનકાર કર બેઠે;
ખુશી કે મારે મરજાતા અગર ઇકરાર હો જાતા.
તુમ્હારી માંગપર એક દિલહી કયા હરચીઝ હાઝિર હૈ;
હમારી માંગ પર બોસે સે ભી ઇનકાર હો જાતા.

---

P. 9064 | જાને ક્યા ક્યા હે છુપા સરકાર તુમ્હારી આંખોંમેં—ગઝલ
ધાટ લગતા હી નથા જીસકા ધટહીમેં મિલા— ”

( ૪૧૪ )

જાને કયા કયા હે છુપા સરકાર તુમ્હારી આંખોં મેં;
દીનો દુનિયા ઇન દોનોંકા દીદાર તુમ્હારી આંખોં મેં.
તુમ મારભી સકતે હો પલમેં તુમ તારભી સકતે હો છિનમેં;
વિષ ઔર અમરિતકા રેહતા હૈ ભન્ડાર તુમ્હારી આંખોંમેં.
કોઇ પાક સરૂપકા જ્ઞાન ભી હે ઓર આત્મારામકા ધ્યાનભી હે;
જીસકો દેવેં તાર તૂહી હૈ આધાર તુમ્હારી આંખોં મેં.

---

( ४१५ )

ઘાટ લગતા હી ન થા જીસકા વોહ ઘટહીમેં મિલા;
જબ કિયે પટ બન્દ આંખોં કે વોહ પટ હી મેં મિલા.
કુછ નહીં મિલતા હે માલા ફેરનેસે ઉસકા પતા;
યેહ જતન જીસને કિયા ઉસકો વોહ હર ઘટમેં મિલા.
ઉસકી માયા જગતમેં વ્યાપક ભી હે ન્યારી ભી હે;
વોહ હરએક રંગમેં ભી હે ઔર રંગસે નટખટભી હે.
મન નહીં જીનકા હે અચ્છા ઉસકી મેં ન કુછ તુઝસે અર્જ હે;
રામ રસ તૂ હે બલી જીસકો મિલા ઘટમેં મિલા.

---

P. 9070 | તેરે ફિકરેમેં વાયઝ ન આયેંગે— કવ્વાલી દાદરા
| આશિકતા બર્ગે ગુલ બફ્રિશાં બર મઝારમાં–ગઝલ કવ્વાલી

( ४१६ )

તેરે ફિકરેમેં વાયેઝ ન આયેંગે;
હમ દરે ખાજા પે સરકો ઝુકાયેંગે.
હમારા મૂનિસો યાવર અગર નહીં હે ન હો;
હયારે ઇશ્ક મેં રહબર અગર નહીં હે ન હો,
જઝબે ઉલફત કો રહબર બનાયેંગે;
સર કે બલ સુએ અજમેર જાયેંગે.
ન લોગે કાફિલે વાલે તુમ અપને સાથ ન લો;
મગર અકેલે ન જાયેંગે તુમ યેહ યાદ રખો.
પીછે પીછે ચલેગા હુજૂમે શૌક;
સરકે બલ સુયે અજમેર જાયેંગે.
દિખા! ન વાયઝે નાદાં તૂ સબ્ઝ બાગ મૂઝે;

કે સૈરે બાગે જહાં કા નહીં ખયાલ મુઝે.
સૈરે અજમેર મતલુબ દિલકા હે;
બાગે જન્નત મેં કયા લુત્ફ પાયેંગે.
કોઇ બતાયે તો ઉસ દરસે કયા નહીં મિલતા;
જલાલો જાહ કે તાજો લિવા નહીં મિલતા.
કુચયે ખાજા જર્રાં નવાઝ હે;
હમજો માંગેગે અસગર વોહ પાયેંગે.

---

## ( ૪૧૭ )

અહિસ્તા બર્ગે ગુલ બફિશાં બર મઝારેમા;
બસ નાઝુક અસ્ત શીશયે દિલ દર કનારે મા.
એક દિન જો બહરે ફાતેહા તુરબત પે મેં ગયા;
ફુલોં કી ચાદરેં ભી ચઢાતે થે જા બજા.
થીં ચંદ કબ્રે વાંપે બુજુરગોં કી જા બજા;
થા એક કબ્ર પર યેહ બ ખત્તે જલીલિખા—આહિસ્તા૦
યેહ સુન કે બાર બાર તઅજ્જુબ મુઝે હુવા;
બાશિન્દગાને કબ્રસે પુછા યેહ માજરા.
યેહ કૌનસે બુઝુર્ગ થે કયા ઇનકા નામથા;
આતી હે જીનકી કબ્રસે યેહ બરમલા સદા—આહિસ્તા૦
માલુમ યેહ હુવા કે યેહ હે આશિકે હુઝીં;
તાઝીસ્ત વસ્લે યાર મયસ્સર હુવા નહીં.
બાદ અઝ વફાત કબ્ર પે આયા વોહ મેહજબીં;
જબ બર્ગે ગુલ ચઢાયે તો આવાઝયેહ સુની—આહિસ્તા૦

P. 9284 | વોહ દિલમેં સમઝતે હેં હુશીયાર હમીં હૈં—ગઝલ
| તાસીર દો તરેહ કી હે રફ્તારે યાર મેં— „

( ૧૮ )

વોહ દિલ મેં સમઝતે હે હુશિયાર હમીં હેં;
હમ ઉનસે યેહ કેહતે હેં કે અઇયાર હમીં હૈં.—વોહદિલ૦
યેહ તો કહો ઓરોંપે સિતમ કયોં નહીં કરતે;
કયા ચાહને વાલોંમેં ખતાવાર હમીં હેં.
ઇનકાર તો કરતે હેં મગર યેહ નહીં કરતે;
હાં હમને લિયા દિલ તેરે દિલદાર હમીં હૈં—વોહ૦

---

( ૪૧૯ )

તાસીર દો તરહકી હે રફ્તારે યારમેં;
કોઇ તડપ રહા હે દિલે એકરાર મેં.
ઝાલિમ તુ મેરા હાલ ઝરા આકે દેખ જા;
આંખેં ખુલી હુઇ હેં તેરે ઇન્તિઝારમેં.
આઇને મેં વોહ દેખતે અપની અદાયેં;
મેં મેહવે દીદ થા વોહ થે અપને સિંગારમેં—તાસીર૦

---

P. 9235 | મુઝે લાકે શહરે બકાસે કયોં સુએ મુલ્કે હસતી ફસાદિયા—બેહાગ
| સાકીને સાગરે મયે ઉલફત પિલા દિયા. દરબારી કાનહડા

( ૪૨૦ )

મુઝે લાકે શહરે બકાસે કયોં સુએ મુલ્કે હસતી ફસા દિયા;
મેરે રહનેકી યેહ જગાહ નથી દિયા કેસી બસતી બસા દિયા.

ન તો જીસે શોલા ઉઠા મેરે, ન બલંદ નાલા હુવા ઝરા;
અરે ઇશ્ક તુને યેહ કયા કિયા, મુઝે કિસ બલામેં ફસા દિયા—મુઝે૦
અભી જામે ઉમ્ર ભરા ન થા. કફે દસ્ત સાકી સે લડપડા;
કહીં નીચી નીચી થીં હસરતેં, કે નિશાં કઝાને મિટા દિયા-મુઝે૦

---

## ( ૪૨૧ )

સાકીને સાગરે મયે ઉલફત પિલા દિયા;
આંખેં મિલા કે કયાસે મુઝે કયા બના દિયા,
કરતે ખુદાસે ઇશ્ક તો બન જાતે ઔર કુછ;
બન્દોં કે ઇશ્કને મુઝે બન્દા બના દિયા.
કિતને હી તીર નિકલેંગે કિતની હી બરછીયાં;
જબ સીના ચીર કર ઉન્હેં હમને દિખા દિયા.

---

P. 9241 | રૂબરૂ આઇને કે તુ જો મેરી જાં હોગા—ગઝલ
આલમ વહી હે સિનસે ઉતર કરબી યારકા— „

## ( ૪૨૨ )

રૂબરૂ આઇને કે તુ જો મેરી જાં હોગા;
આઇના એક તરફ અકસ ભી હેરાં હોગા.
હું વોહ દીવાના મેરે હાથમેં રોઝે મેહશર;
ઇવઝે નામએ આમાલ ગરેબાં હોગા.
આહિરી વસ્લ તો કયોં કર કહું લેકિન નાસેહ;
દેખ લેનેકા તો હઝરત કો ભી અરમાં હોગા.
એક પરીરૂને હમારી યેહ બનાઇ સુરત;
સેંકડો પરિયોં મેં કયા હાલે સુલેમાં હોગા.

---

( ૪૨૩ )

આલમ વહી હે સિનસે ઉતરકર ભી યારકા
જોબન ખીઝાંને છીન લિયા હે બહારકા.
ઇસ પ્યારસ ફિશાર હિયે ગોરે તંગને;
યાદ આ ગયા મઝા મુઝે આગોશે યારકા.
હિલતી નહી હવાસે ચમનમેં યેહ ડાલિયાં;
મુંહ ચુમતે હેં ફુલ ઉરૂસે બહાર કા.
આઇના દેખતે હી વોહ ખુદ લોટ હો ગયે;
આખીર પડા હી સબ્ર દિલે બેકરારકા.

---

P. 9242 | બાદ અઝ ફના યહી હે હમારી સદાયે દિલ–ગઝલ
બિસમિલ્લા ઉડીયે કસિયે કમર ઇમતિહાનપર "

( ૪૨૪ )

બાદ અઝ ફના યહી હે હમારી સદાયે દિલ;
ઇન ગુલરૂખોંસે કોઇ ન હરગિઝ લગાયે દિલ.
અલ્લાહ રે જલન કિસી પેહલુ નહી કરાર;
શોઅલા હે અપને પેહલુ મેં શાયદ બજાયે દિલ.
બાગે જહાં કા રંગ બહુત બે સબાત હે;
બુલ બુલ સે કેહદો ગુલસે ન હરગિઝ લગાયે દિલ.
અબ મૌત જલ્દ આ કે યેહ ઝઘડા કહીં ચુકે;
કબતક શબે ફિરાક મેં સદમે ઉઠાયે દિલ.

( ૪૨૫ )

બિસમિલ્લા ઉઠિયે કસિયે કમર ઇમતિહાન પર;
આયા હું મેંભી ખેલને આજ અપની જાન પર.
ઝબ્તે ફુગાં ન કરતે અગર હમ શબે ફિરાક;
હોતા ફલક જમીં પે જમીં આસમાન પર.
અચ્છી કહી યેહ શેખ ને દુનિયા કો છોડદો;
કયા ઇસકો તર્ક કરકે રહે આસમાન પર.
કિસ કિસ મઝે સે ખાતે હેં હમ હિજ્રે યારમેં;
વોહ ઝેહ્ર જીસકો કોઇ ન રકખે જબાન પર—

---

P 9243 | કયોં ન હો તુમપર તસદ્દ—દુક જાન અય જાની મેરી—ગઝલ
તુમને જો ગેરકો પેહલુમેં છુપા રકખા હે—

( ૪૨૬ )

કૌન કેહતાહે કે માશૂક વફા કરતે હેં;
યેહ દગા બાઝ હેં મિલ મિલ કે દગા કરતે હેં.
કૌન કેહતા હે કિ માશુક વફાદાર નહિં;
અરે દિલમેં ઘર કરતે હેં કયા થોડી વફા કરતે હેં.

× × ×

કયોં ન હો તુમપર તસદ્દ—દુક જાન અય જાની મેરી;
બસગયા નઝરોં મેં તુ અય યુસુફે સાની મેરી.
હમ શબીહે ગૈર થા યું કામ મેરા બન ગયા;
અરે કસ્મ ખાકર રહ ગયે જબ શકલ પેહચાની મેરી.
મેરે ધોકે મેં જો દરબાંને અદુ કો રોકા;
ઉનકા યેહ હુકમ વોહ આયે ન આને પાયે—બસ બઇ•

અરે જાનતા થા એવફા ફિરભી હુવા તુમપર ફિદા
એવફા કો દિલ દિયા બેશક હે નાદાની હુઇ—કયોં નહો૦

( મિસરા અર્જ હે )

વસ્લમેં મેં ખુશ થા લેકિન રંજભી કુછ કમ ન થા;
મુઝસે રૂખસત હો રહી થી પાક દામાની મેરી—કયોં૦

× × ×

અદુકો સર ચઢાતે હો યેહ જલ્ જાનેકી બાતેં હેં;
હમારે વાસ્તે અય જાં યેહ મરજાનેકી બાતેં હેં.

---

( ૪૨૭ )

તુમને જો ગૈર કો પેહલુ મેં બિઠા રકખા હેં;
યેહ સિતમ મુઝ પે મેરી જાન ઉઠા રકખા હે.
ઝુલ્ફેં જબ સીને પે આઇ તો કહા મેંને ઉસે;
અરે દુધ કે વાસતે નાગોં કો લિટા રકખા હે.

* * *

ચોટી કે બદલે હે ઉસને સર મિરોડા સાંપકા;
મારને આશિક કો રકખા હે યહ કોડા સાંપકા.
દોનોં જુલફેં આઇ સીને પર તો આશિકને કહા;
દુધ પીને કે લીયે બેઠા હે જોડા સાંપકા—દુધકે૦
કેહતી હેં રૂખ પે બિખર કર તેરી જુલફેં અય જાન;
અરે હમીં ને ચાંદકો બદલી મેં છુપા રકખા હે.
આગા ફેઝ ઉસ બુતે કમસિનકી મોહબ્બત ને તુમ્હેં;
સચ તો યેહ હે મિયાં દાવાના બના રકખા હે,

---

P. 9250 | રંગ હે આજ મયે હોશ રૂબા દે સાકી—ગઝલ
શકલ જબ બસગઇ આંખો મેં તો છુપના કૈસા—,,

( ૪૨૮ )

રંગ હે આજ મયે હોશ રૂબા દે સાકી;
કુલકા ભરકે કટોરા મુઝે લા દે સાકી—રંગ.
નમાઝ પઢતે હેં ઔર રોઝે પે જીતે હેં મસ્ત;
અભી ઉઠ બેઠે જો કુમકુમકી સદા દે સાકી.
નશા ચઢતા હે ઉતરતે હી સુરાહી સે ગીલાસ;
ચક્કર આ જાય જો સાગિર કો દિખા દે સાકી.
વારિસીમય કા ઇસ અકબર કો લગા હે ચરકા;
કિશતિયે બાદયે વારીસ મેં બિઠાદે સાકી—રંગ.

---

( ૪૨૯ )

શકલ જબ બસ ગઈ આંખોં મેં તો છુપના કૈસા
દિલ મેં ઘર કરકે મેરી જાનયેહ પરદા કૈસા.
બા અદબ હેં તેરે સબ કુસ્તયે નાઝ અય કાતિલ;
સાંસ લેંગે ન દમે ઝબ્હ તડપના કૈસા.
કયા કહા તુમને કે હમ જાતે હેં દિલ અપના સંભાલ;
યેહ તડપકર નિકલ આયેગા સંભલના કૈસા.
ગર્મ બાઝારિયે ખુરશીદ કયામત હુઇ સર્દ;
હશ્ર મેં દાગે મોહબ્બત મેરા ચમકા કૈસા—શકલ૦

P. 9346 | અપની હસ્તીકા અગર હુસ્ન નુમાયાં હો જાય-ગઝલ
જો મે જાનતી બિછડત હો સૈયાં— દાદરા.

( ૪૩૦ )

અપની હસ્તીકા અગર હુસ્ન નુમાયાં હો જાય;
આદમી કસરતે અનવાર સે હયરાં હો જાય.
દેને વાલે તુઝે દેના હે તો ઇતના દે દે;
કે મુઝે શિકવયે કોતાહિયે દામાં હો જાય.
ઓ નમક પાશ તુઝે અપની મલાહત કી કસમ;
બાત તો જબ હે કે હર ઝખ્મ નમકદાં હો જાય,
ઝાહિદ ઉસકો કહીં જાને કી ઝુરૂરત કયા હે;
કાબા જીસકે લિયે સંગે દરે જાના હો જાય.

( ૪૩૧ )

જો મેં જાનતી બીછડતહો સૈયાં ઘુંઘટમેં આગ લગા દેતી;
મોહે બિરહ અગનને ફુંક દિયો તોહે જીયરા ખોલ દિખાદેતી.
મેં તો ભુલેસે મૈંકેમેં આન પડી, સુધબુધ ન રહી અપને તનકી;
ન બિસારો સૈયાં તકસીર ભઇ, તોરે ધ્યાનકા કજરા લગા દેતી—
મોરી ચુરિયોંકી લાજ તુમ્હીં રખના, ગેલ જો પહિનલી અબ ઉતરત ના.

P. 9349 | આપ જીનકો હદફે તીરે નઝર કરતે હેં—ઝગલ
માશુક કા તો જુર્મ હો આશક ખરાબ હો— ,,

( ૪૩૨ )

આપ જીનકો હદફે તીરે નઝર કરતે હેં;
રાત દીન હાય જીગર હાય જીગર કરતે હેં.

ગેર કે સામને યું હોતે હેં શિકવે મુઝસે;
દેખતે હેં વોહ ઉધર બાત ઇધર કરતે હેં.
દરો દીવાર પે ભી રશ્ક મુઝે આતા હે;
ગેરસે જબ કિસી જાનિબ વોહ નઝર કરતે હેં.
ગેર કે કત્લ પે બાંધી હે બહાના હે ફકત;
ખીંચકર ઓર ભી પતલી વોહ કમર કરતે હે.

---

( ૪૩૩ )

માશુકકા તો જુર્મ હો આશિક ખરાબ હો;
કોઇ કરે ગુનાહ કિસીપર અઝાબ હો.
જલતા નહિ રકીબ તઅજ્જુબકી બાત હે.
બીજલી તુમ્હીં જમીં પે તુમ્હીં આફતાબ હો.
સાકી હમારે જામમેં કયોં બાલ પડ ગયા;
એસા ન હો કે ગેર કી ઝુટી શરાબ હો.
દુનિયા સે રૂસિયાહ ચલા હું પસે ફના;
મુંહ પર મેરે કફન સે જુદા એક નકાબ હો—

---

P. 9350 | લઝઝતે દર્દ મિલી યાર પે શયદા હોકર— ગઝલ
| તડપ રહા હું મેં નીમ બીસમિલ બેહાગ

( ૪૩૪ )

લઝઝતે દર્દ મિલી યાર પે શયદા હોકર;
દિલમેં આતા હે તસવ્વુર ભી તમન્ના હોકર.
કિસ તવકકો પે કરે દર્દ કી ખાહિશ કોઇ;
તુમકો નફરત હે મરીઝોં સે મસીહા હોકર.

મુફ્ત કૌન મેરે ખુન કા હોતા બિસમિલ;
રેહ ગયા ચાર પહર કત્લકા ચરચા હોકર.
લુત્ફ હે યા તો કિસી કો કોઈ અપના કરલે;
યા રહે દેહર મેં ઇનસાન કિસીકા હોકર.

---

( ૪૩૫ )

તડપ રહા હું મેં નીમ બિસમિલ, અદૂકી હસરત નિકલ રહી હે;
હે નાઝ જીસકા શબે તમન્ના, વોહ આજ આંખેં બદલ રહી હે.
હુવા હે જીસ દિન સે ઇશ્ક તેરા, હુવા યેહ અફસોસ હાલ મેરા;
કે દિલ કહીં હે નઝર કહીં હે, જીસમસે હાલત બદલ રહી હે.
ગરઅદુ છેડ છાડપર હે, ઇધર હમેં ભી બીગાડપર હે;
જહાં કી નઝરોં મેં હે તમાશા, હમારી આફત મચલ રહી હે.

---

P. 9351 | અય બુતો દિલકા લગાના કોઈ તકસીર નહીં–ગઝલ
દિલે મુઝતરકો આખિર કિસ તરહ ફુરકતમેં કલ આયે"

( ૪૩૬ )

અય બુતો દીલકા લગાના કોઇ તકસીર નહીં;
ન કરો ઝુલ્મ કે હમ કાબીલે તાઝીર નહિં.
જુમ્બીશે અબરૂએ પુર ખમસે ગિલે કરતે હેં, (વાહવા)
કત્લ કરતે હો મગર હાથમેં શમશીર નહિ.
નાવુકે નાઝસે હમ ભરમેં બનાયા બીસમિલ;
હમતોઃ સમઝેથે કે તરકશ મેં કોઇ તીર નહીં.
અય રશીદ ઇશ્કમેં હસનેનકે તૂ ભી રો લે;
દિલ વોહ કમબખ્ત હે જીસમેં ગમે શબ્બીર નહીં.

---

( ૪૩૭ )

દિલે મુજતર કો આખિર કિસ તરહ ફુરકત મેં કલ આયે;
ઈલાહી ઉનસે મિલનેકા કોઇ પેહલૂ નિકલ આયે.
દુઆયે વસ્લ હો લબ પર ખયાલે વસ્લ હો દીલમેં;
યેહ કયા બેઠે બિઠાયે આંખસે આંસુ નિકલ આયે.—દિલે૦
ખુદા કે વાસ્તે નાસેહ ન સમઝા ખુદ સમઝ દિલમેં;
ન હો મતલુબ પેહલુ મેં તો ફિર કિસ તર્હ કલ આયે.

---

( ૪૩૮ )

પેહલે તો શોકમેં ખાકે દરે મયખાના બનું;
ફિર તેરે જામ સે બેખૂદ બનું મસ્તાના બનું,
મસ્ત શૈદા બનું રૂસવા બનું દીવાના બનું;
શૌક કેહતા હે તેરે ઇશ્કમેં કયા કયા ન બનું.
જબસે વોહ સુરતે માહે પરીશાં નઝર આઇ હે;
દિલ સચ્ચા હે કે મચલા હે કે મૈં શાના બનું.
અસરે જોશે જુનું દોનોં તરફ હો યકસાં;
તૂ અગર શમ્અ બને મેં તેરા પરવાના બનું.

---

( ૪૩૯ )

જબ કહા દિલ તેરે મિલનેકા તમન્નાઇ હેં;
હંસકે ફરમાતે હેં દીવાના હે સોદાઇ હે.
ઉનકો આરાઇશે મેહફીલમેં યું ખુદ રાઇ હે:
ઔર યહાં મૌતકા પૈગામ અજલ લાઇ હે.
દિલ કો થામે હુવે જબ સામને આયા તો કહા;
ખેર હે સચ તો કહો ચોટ કહાં ખાઇ હે.

ઇસપે શોખી કે દિયા હાર કો ઉલ્ઝા કર;
તાકે સુલ્ઝા ન સકેં, હાર કે ટુકડે કરદેં.
સર રખકર સોહી ગયે આતશે રૂખસાર પર;
દિલકો થા ચેન તો નીંદ આ ગઈ અંગારો પર,-જખ૦

---

P. 9353 | કયોં ન હું મેં બસ દીવાના યારકા—ગઝલ
યેહ બરહમ વસ્લ મેં કૈસા બુતે મગરૂર હો જાના "

( ૪૪૦ )

કયોં ન હું મેં બસ દીવાના યારકા;
મુબ્તિલા હે એક ઝમાના યારકા;
ચશ્મે મખમૂરે નિગાહે નાઝસે;
કયા સિતમ હે દીલ લુભાના યારકા;
પાનકી સુરખી લબોં પર છા ગઇ;
કયા અદાસે મુસકુરાના યારકા.
તીરે મિઝગાં સે વોહ કરતા હે શિકાર
હો ગયા હું મેં નિશાના યારકા.

---

( ૪૪૧ )

યેહ બરહમ વસ્લ મેં કૈસા બુતે મગરૂર હો જાના;
બિગડના મુંહ બનાના કસમસાના દુર હો જાના.
અગર પીના તો યૂં પીના કે પી કર ચુર હો જાના,
મુઝે મખમુર કરતે કરતે ખુદ મખમુર હો જાના.
હમારી આરઝુ ઉસ શોખસે અય હમનશીં કહના;
અગર બીગડે બહાના ઢુંઢના મફરૂર હો જાના.

તમન્નાયે દિલી નિકલે તજલ્લીકી અભી સબ કુછ;
બહુત કાફી હે ઇસકે વસ્લકા મનઝુર હો જાના.

---

P. 9354 | મુસાફિરો પે તરસ ખા ઝરા ખુદાકે લિયે–ગઝલ.
કૂચયે યારમેં રેહનેકી ઇજાઝત ન મિલી–ભૈરવી

( ૪૪૨ )

મુઝે પેહલે તુમ એક નઝર દેખ લેના;
જીધર ચાહના ફિર ઉધર દેખ લેના.
તુમ્હારી નઝર કે નીચે ખડે હેં:
જવાની કા સદકા ઇધર દેખ લેના.

* * * *

મુસાફરોં પે તરસ ખા ઝરા ખુદા કે લીયે,
ખયાલ હી મેં મઝે વસ્લે દિલરૂબાકે લીયે;
લિયે જો બોસે તો હોંટોસે ભી છુપા કે લિયે,
દહાને ઝખ્મપે ખન્જર વોહ રખકે કહેતે હેં;
કે મેહરબાં તુઝે દેતે હેં મરહબા કે લિયે
વોહ આયે મિજગાંમે ચલતી નહી, જબાં યે કહે;
કિસી અદાકો તો રખ છોડિયે હયા કે લિયે.–
દમે આખીર ન તરસા તુ અપને જલ્વે સે;
મુસાફિરોં પે તરસ ખા ઝરા ખુદા કે લીયે.–

---

( ૪૪૩ )

કુચયે યાર મેં રેહનેકી ઇજાઝત ન મીલી;
મેં ગુનહગાર જોથા ઈસલિયે જન્નત ન મીલી.
મેહરસે માહસે ખુરશીદ સે આઇને સે;
મેંને ઇન સબસે મિલાઇ મેરી સૂરત ન મીલી.

*  *  *  *

તુરબતે મજનું પે ઇકદીન લેલીયે મેહમિલ નશીં;
જાકે બોલી મેરે પ્યારે મેરે મજનું દિલ નશીં.
હુસ્ન બેબુનિયાદ થા અબ આ ગયા મુઝકો યકીં;
આ ગલે મિલજા કે પાયે ચેન યેહ જાને હુઝીં.

*  *  *  *

કબ્ર કા ગોશા ફુટા મજનુને દી ઇતની સદા;
મેંને ઉસ સબસે મિલાઇ તેરી સૂરત ના મિલી.
વાહરે ગરદિશ ફલક તકદીર કે ચકકર મેરે;
ફાતેહા પઢને કો આયે મેરી તુરબત ના મીલી.

---

P. 9356 | સવાલે બોસે પે ત્યોરી ચઢા ચઢા કે મુઝે—ગઝલ
| દિયા હે દિલ તુઝે શેદા તેરા જરૂર હુવા— "

૪૪૪

જબ હુવે તુમ દેખને કાબિલ તો શરમાને લગે;
જબ નઝર પડને લગી જોબન પે ઇતરાને લગે.

એક બોસા હમને માંગા તો યેહ ફરમાને લગે;
ફિર હમારે સામને તુમ હાથ ફેલાને લગે.

*　*　*　*

સવાલે બોસે પે ત્યોરી ચઢા ચઢા કે મુઝે;
ડરા રહે હેં વોહ ખન્જર દિખા દિખા કે મુઝે,
મેં ખુદ સતાયા હું ઇસ ગર્દેશે ઝમાનેકા,
તુમ્હેં મિલેગા મેરી જાન કયા સતાકે મુઝે.
જો છેડા વસ્લકી શબ ઇસ તરહ લગે કેહને;
સતા ના હમકો અબસ રાતભર જગા કે મુઝે.

---

( ૪૭૫ )

તૂ લાખ કોસ હમકો દિન રાત બદ દુઆ દે;
તેરે લિયે એ ઝાલિમ હમ તો વફા કરેંગે.
દિલ દે દિયા હે ઉનકો દેખેં વોહ કયા કરેંગે;
રખતે હેં દિલકો દિલ મેં યાકે જુદા કરેંગે.

*　*　*　*

દિયા જ઼ે દિલ તુઝે શૈદા તેરા જરૂર હુવા;
બડા કુસૂર કિયા હે બડા કુસૂર હુવા.
યેહ સુન ચુકાહું કયામતમેં વોહ મિલેંગે ઝરૂર,
અબ ઇન્તીઝારે કયામત મુઝે ઝરૂર હુવા.
ખુદા કે ફઝલ સે ઇઝઝત મિલી હસીનોં મેં;
કહીં જનાબ રહા મે કહીં હુજૂર હુવા,
અય ફેજ ઉનકો નદામત પસન્દ આઇ હે;
વોહ બખ્શ દેંગે જો કેહદોગે તુમ કુસૂર હુવા.

---

P. 9358 | ઘર ખુશી સે રાહે હક મેં લુટાનેવાલે— ગઝલ.
| હમેં તીબા મેં બુલવાલો તુમ્હેં હમ યાદ કરતે હેં–,,

( ૪૬૬ )

ઘર ખુશીસે રાહે હકમેં લુટાનેવાલે;
કૈસે સાબિર થે મોહમ્મદ કે ઘરાનેવાલે.
હાય અફ્સોસ રહે ખુદ લબે દરયા પ્યાસે;
હશ્રમેં ચશમયે કૌસર કે લુટાનેવાલે.
કૈસે પછતાયેંગે દોઝખમેં જલેંગે જીસદમ;
ખેમયે આલે મોહમ્મદ કે જલાનેવાલે.
ભુકમેં પ્યાસમેં એક એક હઝારોં સે લડે;
કયા બહાદર થે મોહમ્મદ કે ઘરાનેવાલે;
તુ ભી રાહી હો મદીને કી તરફ જલ્દ અમીર;
ગોલકે ગોલ ચલે જાતે હેં જાને વાલે.

---

( ૪૬૭ )

હમેં તીબામેં બુલવાલો તુમ્હેં હમ યાદ કરતે હેં;
યહાં પર કિસ લિયે મીટ્ટી મેરી બરબાદ કરતે હેં.
સબા તુઝકો કસમ દેતે હેં હમ ઇશ્કે મોહમ્મદકી;
ભલા સચ સચ બતા હઝરત ભી હમકો યાદ કરતે હેં.
ઉસી દમ તુઝકો શાદી મર્ગ હો જાયે અજબ કયા હેં;
કોઇ આકર યેહ કેહદે તુઝકો હઝરત યાદ કરતે હેં.
ફરિસ્તોંને યેહ કેહકર રૂહ ખીંચી નઝઅમેં મેરી;
ગુલામે મુસતુફાકો આજ હમ આઝાદ કરતે હેં.

---

P. 9359 | દિલો જાં નબી પર જો વારે હુવે હેં— ગઝલ.
આજ દુલ્હા બને હેં અરબકે કુંવર— બતર્જ ઝુમ.

( ૪૪૮ )

દિલો જાં નબી પર જો વારે હુવે હેં;
વહી તો ખુદા કે પિયારે હુવે હેં,
બસી જીનકે દિલ મેં મુહમ્મદકી સુરત;
ખુદાઇ બગલ મેં દબાયે હુવે હેં.
જીયેંગે ન એજાઝે ઇસાસે હરગિઝ;
તુમ્હારી જો નઝરોંકે મારે હુવે હેં.
કહા જો ખુદાને વોહ સમઝે મોહમ્મદ;
છુપે આઇનોં મેં ઇશારે હુવે હેં.

---

( ૪૪૯ )

આજ દુલ્હા બને હે અરબકે કુંવર—
આયે હુરો મલક આપકે દર તલક;
ગુલ હુવા તા ફ્લક દેખલો એક ઝલક
નુર સલ્લે અલાકા હુવા અર્શપર.—આજ૦
ઘરસે નિકલે નબી કેહકે યા ઉમ્મતી,
હકસે આઇ વહી, હમને સબ બખ્શદી;
ફિર તો શૌક મેં દુલદુલ ચલા ઝુમકર—આજ૦
આયે સિદરેમેં જબ, બોલે જીબરીલ તબ,
મેરે શાહેઅરબ, મુઝે તાકત હે કબ;
આગે જાઉં અગર તો જલેં બાલ પર.—આજ૦

---

P. 9862. | શબે વસ્લ વોહ રૂઠ જાના કિસી કા— ગઝલ
| ઇસે નાશાદ કરતે હો ઉસે બરબાદ કરતે હો—„

( ૪૫૦ )

શબે વસ્લ વોહ રૂઠ જાના કિસીકા;
વોહ રૂઠે કો અપને મનાના કિસીકા.
જવાની પૈ કયોં આપ ઇતરા રહે હેં,
રહા એક તરફ કબ ઝમાના કિસીકા.
અભી થામ લોગે તુમ અપને જીગરકો,
સુને તો સુનાયેં ફિસાના કિસીકા.
કભી બુતકદે મેં કભી હે હરમ મેં,
હે દોનોં ઘરોં મેં ઠિકાના કિસીકા.
વોહ કુછ સોચકર હો લિયે ઉસકે પીછે,
જનાઝા હુવા જબ રવાના કિસીકા.
મિલા ખુબ આરામ મિટ્ટીમેં મિલકર,
ફલક બન ગયા શામિયાના કિસીકા.

---

( ૪૫૧ )

ઇસે નાશાદ કરતે હો ઉસે બરબાદ કરતે હો,
ઝમાને પર તુમ એક ન એક સિતમ ઇજાદ કરતે હો.
સુના હે હુકમ ચોરોં કો દિયા તુમને રિહાઇ કા,
મગર દેખું મુઝે કબ કેદ સે આઝાદ કરતે હો.
હમેં ઇતના બતા દો બસ હમેં તસકીન હો જાયે,
કિસી દિન ભુલે બિસરે તુમ હમેં ભી યાદ કરતે હો.
જફા ભી મુઝપે કરતે હેં વોહ મુઝસે પુછતે ભી હેં,

યે કયા તુમકો હુવા હે કિસ લિયે ફરિયાદ કરતે હો.
અદુ કે સાથ અકસર હિચકિયાં તુમકો ભી આતી હેં,
તુમ્હે વોહ યાદ કરતા હે ઉસે તુમ યાદ કરતે હો.

---

P. 9363. | અય સિતમગર બાત એસી ચાહિયે ઇજાદમેં- ગઝલ.
ખાબ મેં ડર કિસીકા હોગા મેહરબાં મેરે લિયે- „

( ૪૫૨ )

અય સિતમગર બાત એસી ચાહિયે ઇજાદમેં,
સબ જફાઓં કા મઝા આ જાય એક બેદાદમેં.
હે કયામત હશ્ર પર મોકુફ રખના વસ્લકા,
કુછ કમી કર દીજીયે બેહરે ખુદા ફરિયાદમેં.
રોઝ બઢતે હેં કિસી ગેસુએ મુશ્કીં કે બાલ,
રોઝ હોતી હે તવાલત કેદ કી ફરિયાદમેં.
આયે થે સેરે ચમનકો હો ગયે દોનોં અસીર.
દસ્તે ગુલચીંમેં હે ગુલ બુલબુલ કફે બેદાદમેં.
મેં વોહ બુલબુલ હું જો મુટ્ઠી મેં ઉસકી આ ગયા,
દિન કટા સય્યાદ કા બાંગે મુબારક બાદમેં—

---

( ૪૫૩ )

ખાબ મેં ડર કિસકા હોગા મેહરબાં મેરે લિયે.
આપ રકખેંગે કહાં તક પાસબાં મેરે લિયે.
કૌન કેહતા હે કે તનહા જાયેંગે સુયે અદમ;
સાથમેં હે હસરતોં કા કારવાં મેરે લિયે,
રાત દિન ગરદિશમેં હું દિલ દેકે એક બેદાદકો;

બન ગયા રંગ આસમાં ભી આસમાં મેરે લિયે,
ફિર તકલ્લુફ્ કયા હે ઉનકો શોકસે બાંધેં કમર;
મેં હું બેહરે ઇમતિહાં ઔર ઇમતિહાં મેરે લિયે.

---

P, 9364. | મેહબુબ ખુદા શાફ્એ મેહશર હે હમારા— નાત
| જો યુસુફ મેં ઇશ્કે મજાઝી કી બુ હે— ,,

( ૪૫૪ )

મહબુબે ખુદા શાફ્યે મેહશર હે હમારા,
ફિરદોસ જીસે કહતે હેં વોહ ઘર હે હમારા.
તીબાકી ઈવિઝ ગુલશને ફિરદોસ ન લેંગે;
મુશતાક તુમ્હારા દિલે મુઝતર હે હમારા.
ઉમ્મત હે મોહમ્મદ કી સના પુછતે કયાહો,
ફિરદોસમેં ખેમાં લબે કોસર હે હમારા.
ઉમ્મત મેં તુમ્હારી હેં ગુલામોં મેં તુમ્હારે,
તકદીર હમારી હે મુકદ્દર હે હમારા.
મેહશરમેં હમે લે ચલો જન્નતમેં ફરિશતો,
વાં જલવા ફિગન સાકિયે કૌસર હે હમારા.

---

( ૪૫૫ )

જો યુસુફમેં ઇશકે મજાઝીકી બુ હે,
તો અહમદમેં ઇશકે હકીકીકી બુ હે.
કહા હક સે અહમદને મેરાજકી શબ,
બતાદે યે કયોં આજ પરદે મેં તું હે.
જો સાકી સે માંગી શરાબે મદીના,

તો પુછા યહ મુઝસે કિ તુ બાવઝુ હે.
તેરી રાહમેં અપની હસતી મિટાદું,
અઝલ સે મેરે દિલમેં યેહ આરઝુ હે.
ફરિશતે યે કહેતે થે આપસ મેં હંસકર.
મોહમ્મદ કી પ્યારી અજબ ગુફતગુ હે.
નહિ તેરા કોઇ દો આલમ મેં હમસર,
તેરી ઝાત પાકી ઝા ઓર વેહદહુ હે.

---

P. 9365 | મુઝે મસીહ કે અહેસાન સે બચા દેના— ગઝલ
| તબઅ બિગડી હુઇ ઝાલિમકી સંભાલી ન ગઇ-,,

( ૪૫૬ )

મુઝે મસીહ કે એહસાન સે બચા દેના;
તુમ્હીં ને દર્દ દિયા હે તુમ્હીં દવા દેના.
શબે વિસાલમેં તુમ જીસ અદા સે રૂઠે થે;
વહી અદા મુઝે એકબાર ફિર દિખા દેના.
મેરી લહદપે કોઇ પરદાપોશ આતા હે;
ચિરાગે ગોરે ગરીબાં સબા બુઝા દેના.
શબે ફિરાક કે જગે કુછ ઐસે સોએ હેં
બગેર હશ્ર કે મુમકિન નહીં જગા દેના.

---

( ૪૫૭ )

તબઅ બિગડી હુઇ ઝાલિમકી સંભાલી ન ગઇ;
જો ગિરહ દિલમેં પડીથી વોહ નિકાલી ન ગઇ.
તૂભી બેચૈન હુવા દિલકે સતાને વાલે;

દર્દમન્દોંકી દુઆ દેખલે ખાલી ન ગઇ.
ખાબમેં બોસે લિયે સેંકડોં ઉસ બુત કે મગર;
લબસે મિસ્સી ન છુટી પાનકી લાલી ન ગઇ.
દિન કયામતકે ગુઝારૂંગા ઇલાહી કયોંકર;
હિજ્રકી સખ્ત ઘડી એક ભી ટાલી ન ગઇ.
નામાબર ખત પે મેરી આંખભી રખ કર લેજા;
કયા ગયા ખાક જો ચેહ દેખને વાલી ન ગઇ.

---

P 9416 | તેરે નાઝો અદાને હે મારા હમેં—ગઝલ
અભી લડકૈયાં, દર્દ લાવો બાલમ—દાદરા.

( ૪૫૮ )

તેરે નાઝો અદાને હે મારા હમેં;
નહી જીનેકા અપના સહારા હમેં.
અપને બેગાને સભી કોઇ છુટે;
હુવા જીસ દિનસે ઇશ્ક તુમ્હારા હમેં.
ગૈરોંસે સોહબત રહી હે તુમ્હારી;
નહી એસા અબ તો ગવારા હમેં.
મુદ્દતસે ફુર્કતમેં મરતા હૂં તેરી;
ગલે અબતો લગાલે ખુદારા હમેં—

---

( ૪૫૯ )

દર્દ દિલાવો બાલમ, અભી ઉમર લડકૈયાં—દર્દ૦
જબ સૈયાં તુમ બ્યાહન આયે, ખેલત રહિયાં પૈયાં પૈયાં—દર્દ૦
કર જોરત હું, બિનતી કરત હું, સબ હું સોંપત તોરે હૈયાં—દર્દ૦

---

P 9417 | તુમ યેહ મુંહ દેખનેકી ભી ઉલ્ફત જતાતે કયોં હો—ગઝલ.
પુછકર ઇસ લિયે હમપર વોહ જફા કરતે હેં—"

[ ૪૬૦ ]

તુમ યેહ મુંહ દેખેકી ઉલ્ફતભી જતાતે કયોં હો;
દિલતો મિલતાહી નહી આંખ મિલાતે કયોં હો.
કયા તમાશા હે મેરી જાનભી વોહ લેતે હયેં;
ઓર ફિર પુછતે હેં જાનસે જાતે કયોં હો.
કોઇ દમમેં વોહી દુનિયાસે ઉઠા જાતા હે;
અપને બીમારસે તુમ હાથ ઉઠાતે કયોં હો.

---

[ ૪૬૧ ]

પુછકર ઇસ લિયે હમપર વોહ જફા કરતે હેં;
લોગ જાને કે યેહ ઉનકાહી કહા કરતે હેં.
ઇસસે કયા બહસ હે બક્ષે યા ન બક્ષે કોઇ;
હમ ખતાવારે મોહબ્બત હેં ખતા કરતે હેં.—પુછ૦

---

P. 9419 | તોરી સુરત સમા ગઇ નયનોંમેં યાર—ગઝલ
તુમ્હેં શોખી સિખા દેગા શબાબ આહિસ્તા આહિસ્તા—"

[ ૪૬૨ ]

તોરી સુરત સમા ગઇ નયનોંમેં યાર;
લોગ બેઠે હુવે, યાસીન પઢી જાતી હય;
લબ જો હિલતે હેં તો મુંહસે યેહ સદા આતી હય—વાંકી સુરત
ગોરે મજનુંપર કિસીને જાકે પુછા યેહ સખુન; [વાહવાહ ! ]
ઇશ્કે લયલા અબભી બાકી હે તુઝે અય ખસ્તા તન—તોરી૦

કબ્રસે ચિલ્લાકે બોલા, ફાડકર મુંહસે કફન;
તા કયામત મેં ન ભુલુંગા તુઝે અય જાને મન—તૌરી૦

( ૪૬૩ )

તુમ્હેં શોખી સિખા દેગા શબાબ આહિસ્તા આહિસ્તા;
અભી કમસિનહો ટુટેગા હિજાબ આહિસ્તા આહિસ્તા. [ઓહો!]
કહીં એસા નહો દુશમનકે કાનોં તક ભિનક પહોંચે;
સવાલે વસ્લ પર દેના જવાબ આહિસ્તા આહિસ્તા.
કિસીકી ક્યોં કરેં મિન્નત, કિસીકો હાથ કયોં જોડે;
કશિશ ખુદ ખીંચ લાયેગી ઉન્હેં આહિસ્તા આહિસ્તા.
ઝરા તો ઠેર જા અય દિલ તુ ઈતના કયોં તડપતા હય;
મિલ્હી જાયેંગે વોહ તુઝસે કભી આહિસ્તા આહિસ્તા.

---

P.9424 | શૌક હય ઉનકો ખુદનુમાઈકા—ગઝલ
નકશા કિસીકી ઝુલ્ફકા તારે નઝરમે હેં

( ૪૬૪ )

શૌક હય ઉનકો ખુદનુમાઇ કા;
અબ ખુદા હાફિઝ હે ઇસ ખુદાઇકા.
કિસી બંદેકો દર્દ ઇશ્ક ન દે;
વાસ્તા અપની કિબ્રીયાઈકા.
ફંસ ગયા દિલ બુરી જગાહ અફસોસ;
કોઇ પેહલુ નહીં રિહાઇ કા.
આજ વોહ ઇમ્તિહાન કરતે હેં;
વક્ત હય કિસ્મત આઝમાઇ કા.

મુતફદેકી જો સેર કી હમને:
કારખાના થા એક ખુદાઇકા.—

---

( ૪૬૫ )

નકશા કિસીકી ઝુલ્ફકા તારે નઝરમેં હય;
અય ખિઝરલે ખબર મેરી કિશ્તી ભવરમેં હય.
ખંજર કોઇ આજ તુમ્હારી નઝરમેં હય;
કયોં આજ ટીસસી મેરે ઝખ્મે જીગરમે હય.
ઉઠતા ગુબાર દેખ કે લયલાને કી દુઆ;
યારબ બચાઇયો મેરા મજનું સફરમે હય.
તુમકો ભી યાદ હોગા શબે વસ્લકા સમા;
મેરે તો આજ તક વોહી મંઝર નઝરમેં હય.

---

P. 9425 | કાલી કાલી નહીં ઝુલ્ફેં તેરે રૂખ સારોં પર—ગઝલ.
કભી દિલશાદ રહે હમ કભી ના શાદ રહે— „

( ૪૬૬ )

છા ગઇ કાલી ઘટા હે આન કર ગુલ્ઝાર પર;
બોલદી યેહ ઝુલ્ફ કિસને ફુલસે રૂખસાર પર.
કાલી કાલી નહીં ઝુલ્ફેં તેરે રૂખ સારોં પર;
યેહ ધુંવાધાર ઘટા છાઇ હે ગુલઝારોં પર.
વાયઝા ફઝલે ખુદા યેહ હે ગુનાહગારોં પર;
દેખ વોહ આઇ ઘટા ઝુમતી મય ખારોં પર.
હાય અફસોસ મુકદદર કભી સીધા ન રહા;
દિલભી આયા તો જફાકાર તરેહદારોં પર.—કાલી૦

---

( ૪૬૭ )

કભી દિલ શાદ રહે હમ કભી નાશાદ રહે;
ઉલ્ઝે કાતિલમેં કભી ઓર કભી આઝાદ રહે.
હુસ્ન કેહતા હે કે જી, ઇશ્ક કેહતા હે કે મર;
(અરે) કહિયે કહિયે કે બજા કૌનસા ઇર્શાદ રહે.
શબે ફુરકત ન તુમ આયે ન કઝા હી આઇ;
ન તુઝે યાદ રહે હમ ન ઉસે યાદ રહે.
અચ્છી શકલોંકા હમેશાહો તસવ્વુર દિલમેં;
અય શરર ઘર તેરા પરિયોં હીસે આબાદ રહે.

---

P. 9426 | જબ લિખી હકને તેરી તસ્વીર અપને હાથસે-ગઝલ.
કમબખ્ત દિલભી આયા તો એસે નાઝનીનપર- „

( ૪૬૮ )

જબ લિખી હકને તેરી તસ્વીર અપને હાથસે;
હાથ મલતી રેહ ગઇ તકદીર અપને હાથસે.
દાંત કો ગૌહર લિખા લબકો લિખા આબે હયાત;
ચશ્મકો કૌસર કિયા તેહરીર અપને હાથસે.
બોલે આફત રોતે રોતે યા મેરે મુશ્કિલ કુશા:
ખોલ મુશ્કિલકી મેરી ઝંજીર અપને હાથસે.
ઇમ્તિહાને હકમેં ઇબ્રાહીમ પટ્ટી બાંધ લી;
પિસર પર જબ ના ચલી શમશીર અપને હાથસે.
યેહ ભી દિલ તો દેખિયે થે માંકે માસુમ દો;
હલ્કે નાઝુક પર ચલાયા તીર અપને હાથસે.

---

( ૪૬૯ )

કમબખ્ત દિલભી આથા તો એસે નાઝનીન પર;
જો નાઝસે કદમભી રખતા નહી ઝમીન પર.
જીસ જીસ જગાહ પે ઝાલિમ તુને કદમ ધરા થા;
ટુકડે દિલો જીગરકે પાયે વહીં વહીં પર.
અય જઝબયે મોહબ્બત કુછ તો અસર દિખા દે;
બેતાબ હોકે ઘરસે આ જાયે વોહ વહીં પર.—

---

P. 9427 | બાંકો છેલા કમલી વાલો— નાંત
| સુરજ ખજીલ હે હુસ્ને પયમ્બરકે સામને— „

( ૪૭૦ )

બાંકો છેલા કમલી વાલા અપને રબસે મિલને જાયે—
સંગ સામાન બહિશ્તી આયો, ભરી સુરાહી જલ કૌસર લાયો;
આપ એહમદ જબ વોહ બન આયો, એહમદ મલમલ ન્હાય–બાંકો૦
ખાસ બહિશ્તી પયગામ આયો, એહમદ પ્યારા સોતા પાયો;
મલી જીબીં તલવનસે ઉનકે, સોતા લિયો જગાય–બાંકો૦
આજ નબીકો દુલ્હા બનાયો, હુરાં પરિયાં મંગલ ગાયો;
સિર સેહરા ફૂલોંકા બિરાજે, ગેસુ મુખડે પર બલ ખાયે–બાંકો૦
હો સવાર ચલે નબી અલ્લાહ. પ્હોંચે જીસ વકત હના ફ્રુત દલ્લા;
કહે જીબ્રીલ બઢું જો આગે એક એક પર જલ જાય–બાંકો૦

---

( ૪૭૧ )

સુરજ ખજિલ હે હુસ્ને પયમ્બરકે સામને;
મેહ મુનફઇલ હે ઉસ રૂખે અનવરકે સામને.

ઉમ્મતકે અક્ષવાનેકા કરબલમેં લુટ ગયે;
સર રખ દિયા હુસેનને ખંજરકે સામને.
ઝિન્દા ન જીસકો હઝરતે ઈસાભી કર સકે;
લે આઓ ઉસકો મેરે પયમ્બરકે સામને.
કયોં બેહરે ગમમેં ગર્ક હે હોશાદ અય ફકીર;
મુશ્કિલ નહી જો હલ નહો હૈદરકે સામને.
જન્નતકી હય હવસ ન તો દોઝખકા ડર મુઝે;
બિસ્તર ફકીરકા હે તેરે દરકે સામને.

---

P. 9429 | કયા અજબ હે દિલ અગર મચલે જવાની દેખકર-ગઝલ
| આ ગઇ ફોજે મિઝા મુઝપે સફ્આરા હોકર- ,,

## ( ૪૯૨ )

કયા અજબ હે દિલ અગર મચલે જવાની દેખકર;
કોન વોહ મછલી હે જો તડપે ન પાની દેખકર.
ચાર દિન બેકલ ન આઇ કુછ બહારે ઝિન્દગી;
જલ ગયા પીરે ફલક તેરી જવાની દેખકર.
ગિર પડી દિવારે દિલ, તખતે જીગરકે બેહ ગયે;
દીદયે ગિરિયાંસે તુફાંકી રવાની દેખકર.
કરદિયા મૌકુફ કાતિલને લગાના દારકા;
અય દહાને ઝખ્મ તેરી બે ઝબાની દેખકર.

---

## ( ૪૯૩ )

આ ગઇ ફોજે મિઝા મુઝપે સફ્આરા હોકર;
આજ ચલ જાયેગી યેહ સીને પે આરા હોકર.

ઉનકે કુચેસે જો ગુઝરા મેં કઝારા હોકર;
ચલી ગઇ તેગે નિગાહ મુઝપે ઇશારા હોકર.
આજ વોહ આયે તો યેહ ફૈસલા ઉનસે કર લેં;
ગૈરકે હોકે રહેં યાકે હમારા હો કર.
દિલકે દેનેકા મઝા હમને ન પાયા કુછ ભી:
અપના હોતા તો વોહ રેહતાહી હમારા હોકર.

---

P. 9430. | કિસીકા તીરે નઝર દિલપે ખાયે બેઠે હેં-ગઝલ.
કિસી હસીનસે હમ લવ લગાયે બેઠે હેં— „

( ૪૭૪ )

કિસીકા તીરે નઝર દિલપે ખાયે બેઠે હેં;
ઉઠા હે દર્દ કલેજા દબાયે બેઠે હે.
જો બાત કરતે હેં હમસે બિગડકે કરતે હેં;
કિસીકે આજ સિખાયે પઢાયે બેઠે હેં.
મેરે સતાનેકા અંદાઝ યેહ નિકાલા હય;
અદા સે ગૈરકા ઝાનુ દબાયે બેઠે હેં.
કભી ન આયે બુલાને સે મેરે જીતે જી;
યેહ આજ કયા હે જો મદફનપે આયે બેઠે હેં.
બુતોંકો છોડકે અલ્તાફ અબ તો મસ્જીદ મેં;
ખુદાકી બંદગી કરનેકો આયે બેઠે હેં.

---

( ૪૭૫ )

યેહ જોબન તંગ ચોલીસે નિકલ કર જબ ઉભરતે હેં,
જીગર મેં આશકોંકે તીર બન કર યેહ ઉતરતે હેં;

કિસી હસીનસે હમ લૌ લગાયે બેઠે હેં;
ચિરાગ ખાનયે દિલકા બનાયે બેઠે હેં.
ખુદા કરે વોહ કહીં આજ મેરે ઘર આયે;
બજાયે ફર્શ કે આંખે બિછાયે બેઠે હેં.
ગલેપે ફેર દો ખંજર તો આપકી મરઝી;
કુસુર વાર હેં હમ સર ઝુકાયે બેઠે હેં.
ઉન્હીં કે ઇશ્કમેં હાલત મેરી હુઇ અબતર;
યહી તો હેં જો મેરા દિલ ચુરાયે બેઠે હેં.
હમેં તો આપ કે વા'દે પે એ'તિબાર નહીં;
હઝાર બાર તુમ્હેં આઝમાયે બેઠે હેં.

---

P. 9431 | કત્લકે શાક મેં કેહતા હુવા કાતિલ કાતિલ—ગઝલ.
| મુબારક જવાની પર આના કિસીકા— „

( ૪૯૬ )

કત્લકે શૌકમેં કેહતા હુવા કાતિલ કાતિલ;
લબકે બાહર નિકલ આયા હે યેહ કાતિલ કાતિલ.
જો મેરી તેગ ઝરા ઉનકે હેં ઘાયલ કાતિલ;
હશ્રમેં પહોચેંગે કેહતે હવે કાતિલ કાતિલ.
મૈંને દેખા નહીં એસા કોઇ બાંકા દરજા;
દીદા હર નામસે હે મેરે લિયે કાતિલ કાતિલ.

---

( ૪૯૭ )

મુબારક જવાની પર આના કિસીકા;
હુવા ઔજ પર અબ ઝમાના કિસીકા.

શબે વસ્લ તો ચૈનસે ગુઝરી લેકિન;
સિતમ હો ગયા રૂઠ જાના કિસીકા.
છુપા કર દુપટ્ટેસે મુંહ અપના બોલે;
મઝા દે ગયા મુસ્કરાના કિસીકા.
(વાહ વાહ રાહત હુસેન કયા ગા રહે હો.)
ચાહા જીસકો તાકા વહીં ઉસકો મારા;
કયામત હે યારબ નિશાના કિસીકા.
જવાની કે આલમમેં અંગડાઇ લેના;
વોહ તન તનકે જોબન દિખાના કિસીકા.

---

P. 9432 | બુરી હે તેરે ગમમેં હાલત કિસીકી—ગઝલ.
ઉસ બુતે કાફિર પે જબતક— „

( ૪૭૮ )

એક આલમકો આઝમા દેખા, જીસકો દેખાસો બે વફા દેખા;
કયોં દિલા હમ ન તુઝસે કેહેતે થે, દિલ લગાનેકા કુછ મઝા દેખા.

* * *

બુરી હે તેરે ઇશ્કમેં હાલત કિસીકી;
ન છોડેગી ઝિન્દા મોહબ્બત કિસીકી.
અગર પ્યારી પ્યારી હે સુરત કિસીકી;
તો ફિર કયોં ન આયે તબીઅત કિસીકી.

* * *

મેરે હાથોંમે ગુલ હે ઓર ગુલે ખુંરેઝ રખતા હું;
જલા કર તુમને મારા હય યેહ દસ્તાવેઝ રખતા હું.

* * *

ઈશ્વર ભી કરમ તેરા બાદે સબા હો;
તરસતી હે ફુલોંકો તુરબત કિસીકી.--ખુરી૰

( ૪૭૯ )

ઉસ બુતે કાફિરપે જબ તક દિલ મેરા આયા ન થા,
ચેનસે અપની ગુઝરતી થી કભી ખટકા ન થા.
હાલે દિલ સુનકર મેરા જામેસે બાહર હો ગયે;
યેહ તો કિસ્મતકા ગિલાથા આપકા શિકવા ન થા.
ચલદિયે મકતલમેં મુઝકો નીમ બિસ્મિલ છોડકર;
યેહ ભી ઉનકી એક અદા અંદાઝે માશુકાના થા.
મેરે મરનેકી ખબર સુનકર કહા ઉસ શોખને;
મર ગયા અચ્છા હુવા વેહશતઝદા દીવાના થા.

P. 9433 | પ્યારા વતન હમારા, હિન્દોસ્તાં હમારા—ગઝલ.
ફરઝંદ અવ્વલીં હેં હમ માદરે વતન કે—,,

( ૪૮૦ )

મોહસિન હે મેહરબાં હે સારે જહાંકી માંહે;
આવો ઝુકાયેં સરકો ભારત હમારી માં હે.

*　　*　　*

પ્યારા વતન હમારા જાને જહાં હમારા;
હિન્દોસ્તાં હમારા જન્નતનિશાં હમારા;
દુનિયામેં ઘર અપના કિયા મુદ્દતોં બસેરા;
જબ સરપે આસ્માંથા બસ સાયબાં હમારા.
ઇન જંગલોંમેં ગર હમ, ગુલકારિયાં ન કરતે;
જન્નત નિશાં ન બનતા હિન્દોતાં હમારા.

આકર બસે હમ ઇસમેં ઓર ઇસકો ભી બસાયા;
હિન્દોસ્તાં કે હમ હેં, હિન્દોસ્તાં હમારા.
મઝહબ નહીં સિખાતા આપસમેં બૈર રખના;
હિન્દી હેં હમ વતન હે હિન્દોસ્તાં હમારા.

---

( ૪૮૧ )

ફરઝંદે અવ્વલી' હેં હમ માદરે વતન કે,
હે યેહ ઝમીં હમારી આસમાં હમારા.
ઇસ કસ્રે દિલકુશાકી બુન્યાદ હમને ડાલી;
હર સંગોખિશ્ત પર હે નામો નિશાં હમારા.
જબ શર્કો ગર્બમે થા તુફાને જંગ બરપા;
ગુઝરા સમંદરોંસે સૈલે રવાં હમારા.
ફઝલે ખુદા પે હરદમ યહાં આંખ લગ રહી હે;
અબ્રે કરમહે ઉસકા રોઝી રસાં હમારા.

---

P 9619 | ગર હમસે કોઇ પુછે યેહ ઇશ્ક કયા બલા હે—ગઝલ
તુરબત મેં સુલા દેગી એક દિન તેરી રૂપોશી— „

( ૪૮૨ )

ગર હમસે કોઇ પુછે યેહ ઇશ્ક બેવફા હે;
બેશક મૈં યેહ કહુંગી યેહ ઇશ્ક બેવફા હે.
દેખી જો નબ્ઝ મેરી હંસકર તબીબ બોલા;
દીદાર હો સનમકા યેહ ઇશ્ક કી દવા હે.
લખ્તે જીગર હે ખાના ખુને જીગર હી પીના;
(હાય) યેહ ફાંસ ઇશ્ક કી હે યેહ ઇશ્ક કી ગિઝા હે.
સાબિર કહુ મૈં કિસસે કિસમત કી કમનસીબી;
દિલબર કો દિલ દિયા હે પર હમસે વોહ ખફા હે.

(૪૮૨)

તુરબત મેં સુલા દેગી એક દિન તેરી રૂપોશી;
ઇસ પરદે મેં નિકલેગા આરામે હમ આગોશી.
હમ રંજભી પાને પર મમનૂન હી હોતે હેં;
હમસે તો નહીં મુમકીન એહસાન ફરામોશી.
ચારબ તેરી હસરત મેં આંખે મેરી રોતી હેં;
માતમ કી શહાદત હે પુતલી કી સિયાહ પોશી.

---

P 9620 | ફિતનાગર લુત્ફકે પરદે મેં જફા કરતે હેં—ગઝલ
| હસીનોંસે બેફાયદા ગુફ તુગૂ હે— "

(૪૮૩)

ફિતનાગર લુત્ફ કે પરદે મેં જફા કરતે હેં;—
મુઝસે બે મેહરી યેહ દુશમન કે ગિલે હેં ઇનકો;
વાહ કિસ લુત્ફ કે પરદે મેં જફા કરતે હેં.
સબ્ઝ બનકર કહીં બૈઠે કહીં અરમાં બનકર;
સબ તેરે નામકો દિન રાત રટા કરતે હેં.
લોગ કયોં દર્દે મોહબ્બત કી દવા કરતે હેં;
મરનેવાલે ભી કહીં મરકે જીયા કરતે હેં.

---

(૪૮૪)

હસીનોં સે બે ફાયદા ગુફતુગૂ હે;
જફા ઉનકી આદત સિતમ ઉનકી ખૂ હે.
ગલા કાટના દસ્તે નાઝુક બચાકર;
બહુત ગર્મ કાતિલ હમારા લહૂ હે.

ઇતાઅત મેં રકખી હે એસી કચેહરી;
ન કેહને મેં તુ હે ન કાબુ મેં તૂ હે.
ચલે હેં છુરી ફેર કર કોઇ કેહદે;
કે દામન મેં આશિક કા ખૂને ગુલૂ હે.—

---

F. 9622 | કમ ન હોગી બેકલી ઔર ચાક દામાની મેરી—ગઝલ.
અગર વોહ કત્લ કરનેકો લીયે તલવાર બેઠે હેં—,,

( ૪૮૫ )

કમ ન હોગી બેકલી ઔર ચાક દામાની મેરી;
ઇશ્ક હે આશિક મેરા વેહશત હે દીવાની મેરી.
શામહી સે વોહ ઝાલિમ યેહ કહકર સો ગયા;
સુબ્હ તક બેઠે કિયે જાવો નીગહબાની મેરી.
હાય ઉસકા ઝેપકર સવાલે વસ્લ પર કેહના;
કયા ઇન્હી આંખોંસે દેખોગે પશેમાની મેરી.
વસ્લકી શબ ખુશતો થા પર ઉસસે યેહ ગમ કમ નથા;
મુઝસે રૂખસત હો રહીથી પાકદામાની મેરી.

---

( ૪૮૬ )

અગર વોહ કત્લ કરનેકો લિયે તલવાર બેઠે હેં;
વોહ બીગડે દિલમેં હમભી સર બકફ તૈયાર બેઠે હેં.
બલાસે તેગે અબરૂ કલકી ચલતી આજ ચલ જાયે;
કે ઇસ જીનેસે મુદ્દત હુઇ બેઝાર બેઠે હેં.
રકીબોંકો હસદ કયોં હે હમારી ખસ્તા હાલતપર;
કિસીકા કયા જો હમ સાયએ દીવાર બેઠે હેં.

ચલો ચલકર કરેં શરાબે નાબકી તારીફ;
કિ મુશતાકે સુખન મેરે વહાં સબયાર બેઠે હેં.—

---

P. 9624 | અસરે ઇશ્કસે નિકલે જો તુમ્હારે આંસુ—ગઝલ
ઇશ્ક મેં જાનસે ગુજર જાયે— ,,

( ૪૮૭ )

અસરે ઇશ્ક સે નિકલે જો તુમ્હારે આંસુ;
દામને જાં મેં વોહ લે લીજીએ સારે આંસુ.
જલવયે હુસ્નમેં રંગી હેં જો આંખેં ઉનકી;
સુર્ખ નિકલે હેં ઇસી રંગકે મારે આંસુ.
દેખકર ગૈરકી મેહફિલ મેં ઉન્હેં મસ્તે શરાબ;
ન હુવા ઝબ્ત નિકલ આયે હમારે આંસૂ.
આલમે હુસ્ન મેં હેં નૂર કી લહરેં જારી;
યા રવાં આરિઝે જાનાં કે કિનારે આંસુ.

---

( ૪૮૮ )

ઇશ્ક મેં જાન સે ગુઝર જાયેં;
અબ યહી જીમેં હે કે મરજાયેં.
યેહ હમીં હેં કે કશ્રે યારસે રોઝ;
બે ખતર આયે બે ખતર જાયેં.
જામા ઝેબી ન પુછિયે ઉનકી;
જો બિગડને પે ભી સંવર જાયે.
ઉનકો મદદે—નઝર હે જબ પરદા;
એહલે શોક અબ કહો કિધર જાયેં.

---

P. 9629 | શમ્અમેં હિમ્મત કહાં જો એક પરવાનેમેં હે—ગઝલ
કયોં ન તડપે ગૈર યેહ મુસીબત દેખકર— „

( ૪૮૯ )

શમ્અ મેં હિમ્મત કહાં જો એક પરવાને મેં હે;
લુત્ફ જલને મેં નહી જલ જલકે મર જાનેમેં હે.
મુઝકો મજનું દેખકર વોહ મુસફિરાયે ઓર કહા;
ખુબિયે જોશે જુનું ઘરસે નિકલ જાનેમેં હે.
કયા મઝા જો રોકે ટોકે તેરે દર તક આ ગયા;
લઝઝતે કુચાનવાઝી ઠોકરેં ખાને મેં હે—શમ્અ૦

---

( ૪૯૦ )

કયોં ન તડપેં ગૈર યેહ ગમ યેહ મુસીબત દેખકર;
ખુદ મુઝે આતા હે રોના અપની સુરત દેખકર.
યેહ કભી મુમકિન નહીં મુમકિન નહીં મુમકિન નહીં;
ગેર પર ડાલેં હમ આંખે તેરી સુરત દેખ કર.
હો ગયે જીસે ફિદા હમ દિલસે આશિક હો ગયે;
ભોલી ભાલી પ્યારી પ્યારી તેરી સુરત દેખકર.

---

P. 9627 | હસરત કો મેરી ખાકમેં ઉસને મિલાદિયા—ગઝલ
ફુરકત ગવારા અય સનમ કબતક ભલા કરેંગે હમ „

( ૪૯૧ )

હસરતકો મેરી ખાકમેં ઉસને મિલાદિયા;
ઇનકારે વસ્લ ખતમેં અદુસે લિખાદિયા.
આહોં ને મેરી અર્શે બરીંકો હિલાદિયા;

નાલોં ને આસમાંકો ઝમીંસે મિલાદિયા.
તેગે અદાને કયા કહું કયા કયા અતા કિયા;
જખમી જીગર દિયા ઉસે અદના બતાદિયા.
ઇસમેં ખતા હમારી કુછ અય જાને જાં નહિં;
મેહફિલસે તેરી દર્દને ઉઠકર ઉઠાદિયા.—હસરત૦

---

( ૪૯૨ )

ફુરકત ગવારા અય સનમ કબતક ભલા કરેંગે હમ;
આતિશે ઇશ્ક મેં સદા કબતક જલા કરેંગે હમ.
હમ તેરે ઇશ્ક મેં સનમ, કયા કયા ઉઠાયેં રંજો ગમ;
આઠોં પહર કા યેહ સિતમ કયોં કર સહા કરેંગે હમ.
સુનકર યેહ હાલ ફિતના ગર ખન્જર યુંહી નિકાલ કર;
કેહને લગાકે તેરા સર તનસે જુદા કરેંગે હમ.

---

P. 9628 | કિસીકા ઝોર મુકદ્દરકે આગે ચલ ન સકા—ગઝલ
તુમ મિટાવો તો મુકદ્દરકા લિખા બન જાઉં—,,

( ૪૯૩ )

કિસીકા ઝોર મુકદ્દર કે આગે ચલ ન સકા;
યેહ વોહ નવિશતા હે જીસકો કોઇ બદલ ન સકા.
જો ઉખડી સાંસ તો બીમારે ગમ સંભલ નસકા;
હવાથી તેઝ ચિરાગે હયાત જલ ન સકા.
હેરાન ન હો જાન મેં કયા દેખ રહા હું;
બન્દે તેરી સુરત મેં ખુદા દેખ રહા હું.
ઉગા જો નખ્લે તમન્ના તો ગિર પડી બીજલી;

યેહ વોહ જહાં હે જહાં કોઈ ફુલ ફલ ન સકા.
વોહ આયે શમ્સકી તુરબત પે કબ અયાદત કો;
કિ સિર્ફ હોંટ હિલે મુંહસે કુછ નિકલ ન સકા.

---

( ૪૬૪ )

તુમ મિટાવો તો મુકદ્દર કા લિખા બન જાઉં;
બિરહમન બનકે જો પુજો તો ખુદા બન જાઉં.
ઇમતિહાં લો તો મેં નકશે કફેપા બન જાઉં;
રંગ લાવો ન મેરી જાં તો હિના બન જાઉં,
આસમાં ટુટ પડેગા યહી અનદેશા હે;
વરના મજલુમોં કી મેં આહે રસા બન જાઉં.
તેગ ખીંચે હુવે મકતલ મે જો તુમ આ જાવો;
યા ખુદા આપહી મેં અપની કઝા બન જાઉં.
શમ્સ જબ ખાલિકો મખલુકકા હે એક વજુદ;
કયોં ન મેં ખુદકો મિટા કરકે ખુદા બન જાઉં.

---

P. 9629 | ઇશ્ક ખાના ખરાબ હોતા હે— ગઝલ
આશિકકે અગર દિલમેં મરજાને કી ઠનજાયે—,,

( ૪૬૫ )

ઇશ્ક ખાના ખરાબ હોતા હે;
દિલ લગાના અઝાબ હોતા હે.
જલ્દ પીને દે ઝાહિદા થોડી;
બન્દ તૌબા કા બાબ હોતા હે.
ખુલકે મુસાફો જલવા દિખલાયા;

આશિકોંસે હિજાબ હોતા હે.
તુમ સે બીગડી રકીબસે સાહબ;
મુઝપે નાહક ઇતાબ હોતા હે.
નુર પર રકખા જીસકો પરદેમેં;
આજ વોહ બે-નકાબ હોતા હે.

---

( ૪૯૬ )

આશિક કે અગર દિલમેં મરજાને કી ઠન જાયે;
બિગડા હુવા કામ ઉસકા એક આન મેં બન જાયે.
આશિક કા જનાઝા હે ઇસ શાનસે લે જાના;
સુસરાલ સે મેકેમેં જીસ તર્હ દુલ્હન જાયે.
મત જા અરે ઓ ઝાહિદ કાનુન હે ભટ્ટીકા;
મય ખાને મેં વોહ આયે જો તોબા-શિકન જાયે.
ઉસને મેરે મિલનેકી ખાલી હે કસમ શાયદ;
ક્યા ચારા કરૂં જીસસે યેહ દિલકી દુખન જાયે.

---

P. 9630 | ફલક પર શોર હે બરપા રસુલલ્લાહ આતે હેં-કોવાલી
| હોલી ખેલું મેં કેહકર બિસ મિલ્લાહ-હોલી હકકાની

ફલક પર શોર હે બરપા રસુલલ્લાહ આતે હેં;
હર એક ઘરસે યેહ હે કેહતા રસુલલ્લાહ આતે હેં.
જરા તો દેખિયે ચલકર ફખર ઓલાદ કા અપની;
કહા આદમને અય હવ્વા રસુલલ્લાહ આતે હેં.
તજલ્લી નુર બરસેગી જો તુમ દેખ લો ઇસ દમ;
કહા જીબરીલને મુસા રસુલલ્લાહ આતે હેં.-ફલક૦

---

( ૪૯૭ )

હોલી ખેલું મેં કેહકર બિસમિલ્લાહ;
કલમ યે લા ઇલાહા ઇલ્લલ્લાહ.
અલિફ બ રાસખ પીતમ બોલે;
સબ સખિયોંને ઘુંઘટ ખોલે,
કાલુ-બલા સબ કેહ કર બોલે;
માંગી અલવિદાઅ ખેરૂલ્લાહ-હોલી૦
નેહનો અકરબકી પંછી મંગાઈ,
મન અરફનાકી ખુબ સુનાઇ,
પસંદ ગરબુલ્લાહ ખુબ મચાઇ;
ફીકી દરબાર રસુલલ્લાહ-હોલી૦

---

P. 9634 | મજા મિલા ઉન્હેં સુનને મુઝે સુનાનેમેં— ગઝલ.
સબસે તુમ અચ્છે હો તુમસે મેરી કીસ્મત અચ્છી— „

( ૪૯૮ )

મઝા મીલા ઉન્હેં સુનને મુઝે સુનાનેમેં;
કોઇ તો બાતથી એસી મેરે ફિસાનેમેં.
હમ ઇસ ખ્યાલસે ખુદ હો ગયે કફસમેં અસીર;
કિ સખતિયાં હંય બહુત આશિયાં બનાનેમેં.
જહાંકી બાત હો વાયઝ વહીં વોહ અચ્છી હય;
શરાબ ખાનેકી બાતેં શરાબ ખાનેમેં.
વોહ દેખ સેહને ગુલીસ્તાંસેભી ધુંવા ઉઠા;
ગઝબકા સોઝ થા બુલબુલ તેરે તરાનેમેં

---

( ૪૯૯ )

સબસે તુમ અચ્છે હો તુમસે મેરી કિસમત અચ્છી;
યહી કમબખ્ત દિખા દેતી હય સુરત અચ્છી;
હુસ્ને માશુકસે ભી હુસ્ને સુખન હય કમયાબ;
એક હોતી હય હઝારો મેં તબીઅત અચ્છી.
ઝેરો ઝર સે ભી કહીં દાગ હસીં મિલતે હયેં;
અપને નઝદીક તો હય સબસે ઇતાઅત અચ્છી.

---

P. 9635 | છોડ દે જુલ્મો સિતમ કરના દિલે નાશાદપર—ગઝલ.
મિટે દેખિયે એહલે શાં કૈસે કૈસે— કૌસિય

( ૫૦૦ )

છોડ દે જુલ્મો સિતમ કરના દિલે નાશાદ પર;
વરના ઝાલિમ અર્શ ભી હિલ જાયગા ફરિયાદપર.
ઝુલ્મ જો હે વોહ નિરાલા જો સિતમ હે વો નયા;
આલમે ઇજાદ કુરબાં હે સિતમ ઇજાદ પર.
આબો દાના થા જો લાયા ખીંચકર ઇસ કૈદમેં;
કિસ લિયે ઓર કયોં કરેં ઇસકા ગિલા સૈયાદ પર
રેહમ કી ઉમ્મીદ કયા હો ઉસ બુતે સફફાકસે;
કાન ભી ધરતા નહીં જો નાલઓ ફરિયાદ પર.

---

( ૫૦૧ )

દારા સે પુછીયે કી વોહ લશ્કર કહાં ગયા;
રૂસતમ સે પુછીયે વોહ શુજાઅત કહાં ગઇ.
શદ્દાદ સે કહો કે હે બાગે ઇરમ કહાં;

કાઇ સે પુછીયે કે વોહ દૌલત કહાં ગઈ.
હર બાદશાહ કી કબ્રપે કેહતી હે બે કસી;
એ ગાફિલ સંભલ ઝરા તેરી હિમ્મત કહાં ગઈ.

× × ×

મિટે દેખિયે એહલે શાં કેસે કેસે;
હુવે ખાક પીરો જવાં કેસે કેસે.
તુઝે મરકબે મર્ગ કુછ ભી ખબર હે;
મિલે ખાક મેં નૌજવાં કેસે કેસે—મિટે દેખિયે૦
બને લુકમયે ગોર અન્દાજ વાલે;
અજલ ખા ગઇ નૌજવાં કેસે કેસે—મિટે દેખિયે૦
પરેશાં હુઇ બુલબુલે કેસી કેસી.
ઉજાડે ગયે ગુલસિતાં કેસે કેસે—મિટે દેખિયે૦

---

P. 9732 | સબકો સાગર દિયે— | ગઝલ
| ન કીનો ગારી કા કામ— | હોલી

( ૫૦૨ )

સબકો સાગર દિયે મુઝકો હે પિયાલી સાકી;
વોહ ભી લબરેઝ નહીં આધી હે ખાલી સાકી.
ખુમ કે ખુમ ખાલી કિયે ગેર કી ખાતિર અફસોસ;
મેરી કિસ્મત કી ન થી એક ભી પ્યાલી સાકી,
અપને મયખાનેકા સદકા તું પિલાદે ઇતની;
મસ્ત હો જાઉં રહે આંખો મેં લાલી સાકી.
જામ મોસિમકા પિલા સેર કે દિન આ પહુંચે;
વોહ ઉઠી દેખ ઘટા ચર્ખસે કાલી સાકી.—

---

( ૫૦૩ )

ન કીનો ગારી કા કામ, કામરે મન ન કીનો ગારીકા કામ
જાનત હું ન કબહું કરવી કે લાઇ જાનત હેં સબ ગામ રે મન—નકીનો.
ગામ ઠામકો નામ ન જાનું કાં પેઠ પે હેં સંદેશ—

---

P. 9734 | રાત કા ખ્વાબ ન પુછો મુઝે કયા કયા દેખા—જોગ
રાતભર નાલોં સે એક હશ્ર બપા રખતા હું—બાગેશ્રી

( ૫૦૪ )

રોકના દિલકો કે શૌકે ઝુલ્ફે દિલબર લે ચલા;
થામના દિલકોકી યેહ સૌદા મેરા સર લે ચલા.

* * * *

રાતકા ખ્વાબ ન પુછો મુઝે કયા કયા દેખા;
દિલકી બર આઇ મુરાદે મુઝે એસા દેખા.
રંજ ઉઠાયે હેં સહે ઝુલ્મ જફાયેં ઝીલીં;
દિલ મેરા દેખા જીગર દેખા કલેજા દેખા.
તાક ઝાંક ઇતિની ભી કયા હે કે નહીં થકતી નિગાહ;
આઇના દેખા હે તુમને કિ તમાશા દેખા.
રસ ભરી આંખ કિસી શોખ કી યાદ આઇ હે;
મેહફીલે એશ મેં સાગર જો છલકતા દેખા.

---

( ૫૦૫ )

હે નઝર કાતિબકી અપને હાથકી તેહરીર પર;
ખુદ મુસવ્વિર ભી મિટા જાતા હે ઇસ તસવીર પર.

* * * *

રાત ભર નાલોંસે એક હશ્ર બપા રખતા હું;
જીતને સોયે હુવે ફિતને હેં જગા રખતા હું.
બહ્રમન દેર મેં હોં ઔર હરમ મેં ઝાહિદ;

બન્દયે ઇશ્ક હું મેં મજહબ ભી જુદા રખતા હું.
યાસ જબ હિજ્ર મેં કરતી હે પરેશાન મુઝે;
તેરી તસવીર કો સીને સે લગા રખતા હું.
દર્દ કયા ચીઝ હે એક લુત્ફ હે કેફીયત હે;
રાત ભર દિલસે જીગર સે મેં લગા રખતા હું.
દેખના જઝબયે ઉલફતસે સંભલના અય શોખ;
દિલ નહી રખતા હું પેહલું મેં બલા રખતા હું.

---

P. 9735 | મેરે દિલકી લગી કી ખબર હી નહીં—જીલા
રૂપોશ નહો વોહ કયોં શર્મ ઉનકી હિજાબ ઉનકા-દુર્ગા

( ૫૦૬ )

મેરે દિલકી લગીકી ખબર હી નહિં—
પપીહા ઓ પપીહા તુ યેહ કયોં આંસૂ બહાતા હે;
ઝબાં પર તેરી પીપી કિસ લિયે રેહ રેહ કે આતા હે.
સદાયે દર્દો ગમ કયોં દર્દ મન્દોંકો સુનાતા હે;
જો ખુદહી જલ રહા હે ઓર કયોં ઉસકો જલાતા હે.
મેરે દર્દે જીગર કી ખબર હી નહી—મેરે૦
ગમે આરામ જાં મેં ઔર બે આરામ કરતા હે;
રમૂઝે ખાસ ઇશ્કો આશિકી કયોં આમ કરતા હે.
સરે બાઝાર નામે યાર કયોં બદનામ કરતા હે;
કિસી કા રાઝ કયોં કમબખ્ત તશ્તઝ બામ કરતા હે.
ઇસ શામ કી કોઇ સહર હી નહીં—મેરે૦
અંધેરી રાત મેં સોતોં કો ચૌંકા દેના ચિલ્લાકર;
બરંગે બુયે ગુલનાદાન જામેસે નહો બાહર.
અરી નન્હીસી ચીડિયા જાન નન્હીસી જબાં ગઝભર;

ચઢા દેગા કોઇ મનસુરકી માનિન્દ સૂલી પર.
મેરી આહમેં કુછ ભી અસર હી નહિં—મેરે૦

( ૫૦૭ )

રૂપોશ નહો વોહ કયોં શર્મ ઉનકી હિજાબ ઉનકા;
વોહ કયોં ન કરે પરદા રૂખ ઉનકા નકાબ ઉનકા.
મેહફીલમેં તો હેં લેકિન ઘુંઘટ કિયે બેઠે હેં;
અલ્લાહરે શરમ ઉનકી અલ્લાહરે નકાબ ઉનકા.
મુંહ દેખ તો લેં પેહલે જો હોગા સો દેખેંગે;
લો દસ્તે તલબ બઢકર સરકા હે નકાબ ઉનકા
પાસ અબ તેરે મસ્તોં કે મસ્તી કે સિવા કયા હે;
અય સાકિયે દરયા દિલ કયા લેગા હિસાબ ઉનકા.

P. 9736 | ઇધર આવો ઝરા સુનલો હમારી બાત કોઠેપે–ગઝલ
વોહ હમપે જોરો સિતમ ગો હઝાર કરતે હેં–"

( ૫૦૮ )

મેં ખડા હું ઉસકે કુચેમેં ફકત ઇસ વાસ્તે;
તા નઝર આયે વોહ જલવા રૌઝને દીવારસે,
બેકરારી તૂ મુઝે રૂસવા ન કર બેહરે ખુદા;
મુફત મેં મેહરૂમ મે રેહ જાઉંગા દીદારસે.
સેંકડો ઇસાને મુરદે જીન્દા ગો તુમસે કિયે;
પર મરીઝે ઇશ્ક સે બસ રહ ગયે નાચારસે.
રોઝ કેહતે થેકે તનહા જબ મિલેંગે યારસે;
યેહ કહેંગે વોહ કહેંગે યું કહેંગે પ્યારસે.
જબ દિયે દીન વોહ ખુદા ને ઉડ ગયે હોશો હવાસ;
રેહ ગયે તસવીર કી માનિંદ લગે દીવારસે

* * * *

ઇધર આવો જરા સુનલો હમારી બાત કોઠે પે;
ન ઘટ જાયેગી આનેસે તુમ્હારી જાત કોઠે પે.
તુમ્હારી ચાંદસી સુરત જો મેં ને બામપર દેખી;
દુઆ કે વાસ્તે દોનોં ઉઠાયે હાથ કોઠે પે.—ઇધર૦

*   *   *   *

અદાલત ઇશ્કમેં અરઝી સનમ પર હમ લગાયેંગે
જલાયા ખાક કરડાલા યહી દાવા જમાયેંગે
અદાલતસે જો હો ડીગરી તો દિલકી દાદ પાયેંગે
કરા ઇજરાય ડિગરી કો તુઝે પકડવા મંગાયેંગે
ન લેં અસબાબ મનકુલા નલેંગે ગેર મનકુલા
ફક્ત ઝુલ્ફે દુતા ઉસકી યહી કુરકી કરાયેંગે—અહાહા

---

( ૫૦૯ )

વોહ હમ પે જોરો સિતમ ગો હઝાર કરતે હે;
હમ ઉન પે ફિરભી દિલોજાં નિસાર કરતે હે;
કભી દિખાતે હેં સુરત કભી છુપાતે હે;
તરહ તરહ સે મુઝે બેકરાર કરતે હેં.
દિખાકે ગેર કી તસવીર મુઝકો કેહતે હેં; (હાય)
તુમ્હારે સરકી કસમ ઇસકો પ્યાર કરતે હેં.—વોહ૦

---

P. 9737 | પેહલે નિગાહ ફિર મેરી દુશમન હયા હુઇ—ગઝલ
મુબારક હો ફિર આતા હે તેરા વેહશી બયાબાંસે— "

( ૫૧૦ )

પેહલે નિગાહ ફિર મેરી દુશમન હયા હુઇ;
યેહ એકથી વોહ દુસરી અય દિલરૂબા હુઇ.
લટકાયે ગયે દારપર ઉન્હેં કયા સજા હુઈ;

ગેસૂ તો ખુદ બલાથે ઉન્હેં કયા બલા હુઈ.
આશિક હુવે હઝારોં ચોખટ પે લોટતે હેં;
લો જી મેરી ગલી ન હુઇ કરબલા હુઈ.
ધબરા રહે હો હશ્રમેં કયોં ઇસકદર અમીર;
ઈતનીહીસી તો બાત હે કેહ દો ખતા હુઇ.

---

( ૫૧૧ )

મુબારક હો ફિર આતા હે વેહશી બયાબાંસે;
ચલિ હે પેશવાઇ કે લિયે ઝિન્જીર ઝિનદાંસે.
તેરા આનાહી કયા કમ હે ન મિટ્ટી દે મુઝે ઝાલિમ;
દબા જાતા હું ખુદહી મેં બસ બારે એહસાંસે.
હમારે હાલપર રોઈ હે પિછલી રાતભર શબનમ;
પતા ચલતા હે કુછ કુછ દામને સેહને ગુલિસ્તાંસે.
કોઈ નાકામે ઉલ્ફત કયા તડપ કર જાન દેતા હે;
સદાયેં આતી હેં મિલકર બેડિયોંકી આજ ઝિનદાંસે.

---

P. 9739 | ખુલી હે બોતલ ભરે હેં સાગર—ગઝલ કવ્વાલી.
સાકી ભી હે ચમન ભી હે ઠન્ડી હવા ભી હે–,,

( ૫૧૨ )

ખુલી હે બોતલ ભરે હેં સાગર, શરાબ મેહફ્લમેં ચલ રહી હે;
ગિલાસ ભરભર કે દે રહે હો, તબીઅત અપની બદલ રહી હે.
જો શીશા આયે, તો સાકી આયે, જો સાકી આયે, તો મય પિલાયે;
ગજબ હે યેહ ઇનતિજાર યારબ, કે જાન અપની નિકલ રહી હે.
અદૂકો દેતે હો જામ ભર કર, ફિર ઉસપે તુર્રા કે મુસકુરા કર;
તુમ્હારે સરકી કસમ હમેં તો, યેહ બાત મેહફ્લિમેં ખુલ રહી હે.

ન છેડ વાયજ બયાંને મેહશર, ગફુર હે વોહ ખુદાયે મહશર;
વહાં કી બાતેં વહાં પે હોગી, યહાં તો ઇસ વક્ત હલ રહી હે.

---

( ૫૧૩ )

સાકી ભી હે ચમન ભી હે ઠન્ડી હવા ભી હે;
ટુટે જો આજ તૌબા તો અય દિલ મજા ભી હે.
રગ રગ ફડક રહી હે નયા રંગ દેખ કર;
કાતિલ ભી હે છુરી ભી હે મેરા ગલા ભી હે.
ઝાહિદકી તરહ ખુશ્ક મુસલમાં નહીં હું મેં;
ઇશ્કે બુતાં ભી દીલમેં હે યાદે ખુદાભી હે.
મેંહદી મેરે લહૂકી મુબારક હો આપકો;
રંગે હિના ભી ઇસમેં હે બુયે વફા ભી હે.

પહેલા હિસ્સા ખતમ હુવા.